

บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสม
สำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
ของประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SUITABLE CRIMINAL PUNISHMENT
FOR ENVIRONMENTAL POLLUTION CRIME PREVENTION
IN THAILAND

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกัน
อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ
ไทย

โดย

นายยุทธศักดิ์ ศิริสินธร

สาขาวิชา

อาชญวิทยาและงานยุติธรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณะบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.นันทิ จิตสว่าง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วันชัย มีชาติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์พิเศษกุลพล พลวัน)

ยุทธศักดิ์ ศิริสินธุ์ : บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย. (THE SUITABLE CRIMINAL PUNISHMENTFOR ENVIRONMENTAL POLLUTION CRIME PREVENTIONIN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.จิตติยา เพชรมณี

การศึกษาเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

จากการศึกษาพบว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ยังมีความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษที่น้อยเกินไป มีความรุนแรงของบทลงโทษที่ไม่สอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และมีการบังคับใช้บทลงโทษที่ไม่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเช่น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ด้วยการนำบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียมาใช้เป็นกฎหมายต้นแบบ การบังคับใช้บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเท่าที่จำเป็น การเพิ่มขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มากขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น

สาขาวิชา อาชญวิทยาและงานยุติธรรม ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2561 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5981369124 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: CRIMINAL PUNISHMENT, CRIME PREVENTION, ENVIRONMENTAL
POLLUTION CRIME

Yutthasak Sirisint : THE SUITABLE CRIMINAL PUNISHMENTFOR ENVIRONMENTAL
POLLUTION CRIME PREVENTIONIN THAILAND. Advisor: Asst. Prof. THITIYA
PETMUNEE, Ph.D.

The study on “The Suitable Criminal Punishment for Environmental Pollution Crime Prevention in Thailand” aims to study the patterns of criminal punishment, the severity of criminal punishment, the enforcement of criminal punishment, and the guidelines of development, improvement, amendment, and addition of criminal punishment for suitable environmental pollution crime prevention in Thailand. By using the qualitative research method; documentary research, in-depth Interview, and focus group.

From the study, it has found that criminal punishments according to environmental pollution laws of Thailand are less variety, obsolete severity, and inefficient enforcement. These causes they are unsuitable for environmental pollution crime prevention in Thailand.

The abovementioned problems, therefore, the researcher recommends some suggestions for solving those problems such as addition the patterns of criminal punishment of Thai environmental pollution law by using criminal punishments of France, Germany, the United Kingdom, the United State, and Australia as model law, enforcement imprisonment of Thai environmental pollution law as necessary, increasing size of fixed fines of Thai environmental pollution law, etc.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature

Academic Year: 2018 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้มีความเจริญงอกงามจนผลิตดอกออกผลมาอย่างวิจิตรงดงามก็แต่ด้วยพรหมวิหาร 4 ของครูผู้ให้ของท่านอาจารย์ ดร. นัทธี จิตสว่าง ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนนทีพิทย์ จิตสว่าง ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จูติยา เพชรมณี ท่านรองศาสตราจารย์ วันชัย มีชาติ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุนิษา เลิศโตมรสกุล และท่านศาสตราจารย์พิเศษ กุลพล พลวัน ซึ่งแต่ละท่านต่างก็เป็นครูผู้ให้วิชาความรู้ ประสบการณ์ และกำลังใจแก่กระผมด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านอาจารย์ ดร. นัทธี จิตสว่าง ครูผู้จุดประกายแสงสว่างให้ใสวในประทีปแก้วแห่งปัญญาของศิษย์ อันเป็นจุดเริ่มต้นของงานวิจัยชิ้นนี้

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่อาจสำเร็จผลไปได้อย่างแน่แท้ถ้าไม่ได้รับความเมตตาและกรุณาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุก ๆ ท่านในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

กระผมไม่อาจใช้สติปัญญามารังสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้ให้บังเกิดขึ้นมาได้อย่างแน่นอนถ้าหากไม่มีบิดามารดรผู้ให้กำเนิดกระผมมาด้วยความรักและได้สืบทอดส่ส่ให้เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนกระผมมาด้วยอิทธิบาท 4

บุคคลทุกท่านที่ได้ผ่านเข้ามาในชีวิตของกระผมตั้งแต่กระผมได้ลืมตาจู่โลกจวบจนมาถึงทุกวันนี้อันเป็นผู้อบรมสั่งสอนกระผมจนหล่อหลอมให้กระผมเป็นกระผมเองในทุกวันนี้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม และไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ก็ล้วนแล้วแต่มีส่วนในความสำเร็จแห่งงานวิจัยชิ้นนี้ด้วยกันทั้งสิ้น

บุคคลทั้งหลายที่กระผมได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ล้วนเป็นคุณครูของกระผมด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ที่ท่านประทานความรู้มาให้และอบรมจิตใจให้รู้ผิดชอบชั่วดี”

“ขอกราบขอบพระคุณคุณครูผู้เป็นตำนานและขออ้อมกราบกรานคุณครูผู้มีคุณค่า”

“ขอกราบขอบพระคุณคุณครูที่ทุ่มเทเพื่อศิษย์จากจิตวิญญาณของครู”

“กระผมขอร้อยใจรวมความรักมากราบแทบเท้า ขอร้อยดาวเป็นมาลัยมาคล้องใจครู สองมือครูที่ทำให้โลกน่าอยู่ กลายเป็นสองมือน้อมอ้อมกราบครูผู้ให้ชีวิต”

ยุทธศักดิ์ ศิริสินธร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 โจทย์วิจัย	16
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	16
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	16
1.5 นิยามศัพท์ทั่วไป	19
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	25
2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม.....	25
2.1.2 องค์ประกอบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	30
2.1.3 ประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม.....	31
2.1.4 ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม	41
2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยา	53
2.2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วย แนวคิดของซีซาร์ เบ็คคาเรีย	53

2.2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วย แนวคิดของเจเรมี เบนธัม	59
2.3 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยา	61
2.3.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน	61
2.3.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง	66
2.3.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด	72
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า	75
2.5 ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา	77
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ	78
2.6.1 ประเทศฝรั่งเศส	79
2.6.2 ประเทศเยอรมัน	90
2.6.3 ประเทศอังกฤษ	95
2.6.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา	101
2.6.5 ประเทศออสเตรเลีย	110
2.6.6 บทสรุป	124
2.7 ปัญหาสำคัญและแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย	135
2.7.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา	136
2.7.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา	149
2.7.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา	155
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	161
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย	173
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	175
3.1 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	175

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	182
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	184
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	184
3.5 จริยธรรมในการวิจัย	185
3.6 ระยะเวลาในการวิจัย	187
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา	188
4.1 ผลการศึกษา	188
4.1.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา	188
4.1.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา	210
4.1.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา	278
4.2 การอภิปรายผลการศึกษา	316
4.2.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา	317
4.2.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา	333
4.2.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา	367
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	397
5.1 สรุปผลการศึกษา	397
5.2 ปัญหาและข้อจำกัดของการศึกษา	407
5.3 ข้อเสนอแนะของการศึกษา	407
ภาคผนวก	439
บรรณานุกรม	484
ประวัติผู้เขียน	503

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาเปรียบเทียบ 5 ประเทศ	132
--	-----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Problems) เป็นปัญหาสำคัญในระดับโลกซึ่งทั่วโลกกำลังเผชิญกันอยู่ในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่¹

(1) มลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution) คือการที่สิ่งแวดล้อมถูกปนเปื้อนด้วยมลสารอันเป็นอันตรายและ/หรือมีความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ซึ่งมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน เป็นต้น โดยมีแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญก็คือ โรงงานอุตสาหกรรมและยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล²

(2) ภาวะโลกร้อน (Global Warming) คือการที่อุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศบนโลกสูงขึ้นซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนก็คือ ก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) อันเป็นมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง โดยภาวะโลกร้อนได้ส่งผลกระทบต่อที่สำคัญเช่น ทำให้อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของผืนแผ่นดินและมหาสมุทรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ทำให้เกิดน้ำท่วมแบบฉับพลัน ทำให้เกิดทะเลทราย เป็นต้น³

(3) ประชากรล้นโลก (Overpopulation) ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ภาวะขาดแคลนสิ่งอุปโภค ภาวะขาดแคลนสิ่งบริโภค ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ของเสียอันตรายต่าง ๆ ภาวะมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ การปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำและดินซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและทางดิน การตัดไม้ทำลายป่า การทำเกษตรกรรมแบบไม่ถูกวิธีซึ่งทำให้เกิดมลพิษทางดิน เป็นต้น⁴

¹ Conserve Energy Future, 15 Major Current Environmental Problems [Online], 25 November 2018. Available from: <https://www.conserve-energy-future.com/15-current-environmental-problems.php>

² United Nations Environmental Programme, Pollution [Online], 25 November 2018. Available from: <http://web.unep.org/environmentassembly/dimensions-pollution>

³ United Nations, Global Warming Report. An 'Ear-Splitting Wake-Up Call' Warns UN Chief [Online], 25 November 2018. Available from: <https://news.un.org/en/story/2018/10/1022492>

⁴ Everything Connects, Effects of Human Overpopulation [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.everythingconnects.org/overpopulation-effects.html>

(4) การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource Depletion) เกิดจากสาเหตุสำคัญ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าจนทำให้ระบบนิเวศน์ทางป่าเสียสมดุล การปล่อยมลพิษลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ ทำให้เกิดมลภาวะและไม่สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรดินไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำให้ดินเสื่อมคุณภาพและเกิดการปนเปื้อนมลพิษจนไม่สามารถนำดินมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ป่าชายเลนและปะการังถูกทำลายด้วยมลพิษต่าง ๆ อันเกิดจากมนุษย์ เป็นต้น⁵

(5) การกำจัดของเสีย (Waste Disposal) ทำให้เกิดปัญหาสำคัญ เช่น การกำจัดของเสียที่ย่อยสลายยาก การกำจัดของเสียนิวเคลียร์ การกำจัดของเสียอิเล็กทรอนิกส์ การกำจัดของเสียที่ถูกทิ้งลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ ปัจจุบันมีทั้งของเสียที่เป็นขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การกำจัดของเสียที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น⁶

(6) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) คือการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้น และปริมาณฝนโดยทั่วไปในพื้นที่หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก็คือ ก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศจะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญหลายประการ เช่น ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ สภาพภูมิอากาศทั่วทั้งโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ โรคชนิดใหม่ ๆ อุบัติขึ้นมา น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เกิดภัยพิบัติน้ำท่วมบ่อยขึ้น เป็นต้น⁷

(7) การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Loss of Biodiversity) คือ การที่สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศน์ใด ๆ มีความหลากหลายที่ลดลง ไม่ว่าจะสิ่งมีชีวิตนั้นจะเป็นสัตว์หรือพืชก็ตาม ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพลดลง เช่น มลพิษทางสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน การกลายเป็นกรดของมหาสมุทร เป็นต้น โดยการ

⁵ United Nations, Renewable Resources and Conflict [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.un.org/en/land-natural-resources-conflict/renewable-resources.shtml>

⁶ United Nations Environmental Programme, Waste Management Outlook for Latin America and the Caribbean [Online] , 25 November 2018. Available from: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/26448/Residuos_LAC_EN.pdf?sequence=2&isAllowed=y

⁷ United Nations, Climate Change [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.un.org/en/sections/issues-depth/climate-change/>

สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพจะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญก็คือ ระบบนิเวศน์เสียสมดุล สัตว์และพืชบางประเภทสูญพันธุ์ และมนุษย์พึ่งพาระบบนิเวศน์ได้น้อยลง⁸

(8) การตัดไม้ทำลายป่า (Deforestation) ส่งผลให้เกิดปัญหาสำคัญ เช่น ทำให้ที่อยู่ของสัตว์ป่าต่าง ๆ ถูกทำลาย ทำให้สัตว์ป่าหากินยากและเกิดการสูญพันธุ์ ทำให้แหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารถูกทำลาย ทำให้แหล่งดูดซับมลพิษทางอากาศลดน้อยลง ทำให้ทรัพยากรดินเสื่อมคุณภาพ ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากมากยิ่งขึ้น ทำให้พันธุ์พืชป่าถูกทำลาย เป็นต้น⁹

(9) การกลายเป็นกรดของมหาสมุทร (Ocean Acidification) คือการที่มหาสมุทรได้ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากบรรยากาศซึ่งจัดเป็นมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง แล้วทำให้มหาสมุทรมีความเป็นกรดมากขึ้น ส่งผลให้สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในมหาสมุทรไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้จนตายลง ไม่ว่าจะเป็นสัตว์น้ำหรือพืชน้ำก็ตาม ท้ายที่สุดแล้วก็จะทำให้ระบบนิเวศน์ทางมหาสมุทรเสียสมดุลไป¹⁰

(10) การลดลงของโอโซน (Ozone Layer Depletion) คือการที่ชั้นโอโซนบนชั้นบรรยากาศระดับชั้นสตราโตสเฟียร์ได้ลดลง โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการลดลงของโอโซนก็คือสารทำลายโอโซน ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง โดยการลดลงของโอโซนจะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญหลายประการ เช่น ทำให้เกิดหลุมโอโซน ทำให้ปริมาณรังสียูวี (UV) ที่ส่งมาถึงพื้นผิวโลกมีมากขึ้นไป ทำให้มนุษย์มีโอกาสเกิดมะเร็งผิวหนังและต่อกระจกมากขึ้น ทำให้สิ่งมีชีวิตในมหาสมุทรลดลง เป็นต้น¹¹

(11) ฝนกรด (Acid Rain) คือการที่ฝนที่ตกลงมามีสภาพความเป็นกรดมากกว่าปกติ โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดฝนกรดก็คือ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์และไนโตรเจนออกไซด์ ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง โดยฝนกรดจะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญหลายประการ เช่น ทำให้แหล่งน้ำและดินเสื่อมคุณภาพอันเนื่องมาจากการมีความเป็นกรดมากกว่าปกติ ทำให้เกิดอันตรายแก่สิ่งมีชีวิตในน้ำ

⁸ Eniscuola Energy and Environment, Causes of the Loss of Biodiversity [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.eniscuola.net/en/argomento/biodiversity1/loss-of-biodiversity/causes-of-the-loss-of-biodiversity/>

⁹ United Nations, Deforestation [Online], 25 November 2018. Available from: <https://news.un.org/en/tags/deforestation>

¹⁰ NOAA Pacific Marine Environmental Laboratory, What is Ocean Acidification? [Online], 25 November 2018. Available from: <https://www.pmel.noaa.gov/co2/story/What+is+Ocean+Acidification%3F>

¹¹ The Ozone Hole, The Ozone Hole 2018 [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.theozonehole.com/2018.htm>

และในดิน ทำให้สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เกิดความเสียหาย ทำให้ต้นไม้ถูกทำลายและอาจตายได้ ทำให้มนุษย์เกิดปัญหาสุขภาพ เป็นต้น¹²

(12) น้ำเสีย (Wastewater) ซึ่งแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่สำคัญเช่น โรงงานปล่อยของเสีย อุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำ การทิ้งขยะมูลฝอยลงในแหล่งน้ำ การใช้ยากำจัดศัตรูพืชที่ไม่ถูกวิธีจนมีการแพร่กระจายสารพิษลงสู่แหล่งน้ำ การขับถ่ายสิ่งปฏิกูลและของโสโครกลงในแหล่งน้ำ เป็นต้น¹³

(13) การขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระเบียบ (Urban Sprawl) ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญหลายประการ เช่น อาชญากรรม ปัญหาการจราจร ชุมชนแออัด อากาศเป็นพิษ ปัญหาในการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน น้ำเน่าเสีย การขาดแคลนสิ่งอุปโภคและบริโภค เป็นต้น¹⁴

(14) การสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม (Environmental Public Health) ประกอบด้วยปัญหาการสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเช่น การได้รับสารพิษจากการบริโภคเนื้อสัตว์และพืชที่มีสารพิษสะสมอยู่ การกลายพันธุ์ของเชื้อโรคต่าง ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดโรคจากขยะมูลฝอย การเกิดโรคจากการสัมผัสหรือได้รับของเสียอันตราย การเกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจจากอากาศเป็นพิษ เป็นต้น¹⁵

(15) การดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms; GMOs) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญก็คือ มีความเสี่ยงต่อการที่พืชและสัตว์ที่ถูกดัดแปลงพันธุกรรมจะก่อให้เกิดการสะสมสารพิษในห่วงโซ่อาหารและสายใยอาหารทั้งในระบบนิเวศน์น้ำและระบบนิเวศน์บก¹⁶

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹² United States Environmental Protection Agency, What is Acid Rain? [Online], 25 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/acidrain/what-acid-rain>

¹³ Ministry for the Environment, New Zealand, Wastewater – What is it? [Online], 25 November 2018. Available from: <http://www.mfe.govt.nz/publications/waste/sustainable-wastewater-management-handbook-smaller-communities-part-1-0>

¹⁴ Conserve Energy Future, What is Urban Sprawl? [Online], 25 November 2018. Available from: <https://www.conserve-energy-future.com/causes-and-effects-of-urban-sprawl.php>

¹⁵ American Public Health Association, Environmental Health [Online], 25 November 2018. Available from: <https://www.apha.org/topics-and-issues/environmental-health>

¹⁶ Vittana, 12 Advantages and Disadvantages of Genetically Modified Foods [Online], 25 November 2018. Available from: <https://vittana.org/12-advantages-and-disadvantages-of-genetically-modified-foods>

ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมทั้ง 15 ประการดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นต่างก็เป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกันกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม ดังนั้น ปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Problems) จึงได้ถูกยกสถานะให้จัดเป็นปัญหาในระดับนานาชาติดังจะเห็นได้จากในปัจจุบันนี้ได้มีกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเดิมที่ได้เป็นปัญหาในระดับประเทศ แล้วต่อมาก็ได้มีการยกระดับความรุนแรงขึ้นเป็นปัญหาในระดับนานาชาติ (ปัญหาในระดับโลก) โดยกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีภายในรอบระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ที่สำคัญได้แก่

(1) พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2532 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2532¹⁷

(2) อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนและการกำจัด (Basel Convention on The Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540¹⁸

(3) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการเตรียมการ การปฏิบัติการ และความร่วมมือในการป้องกันและขจัดมลพิษน้ำมัน (International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation; OPRC) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2543¹⁹

(4) อนุสัญญา Rotterdam ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่องหนสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals

¹⁷ Ozone Secretariat, Montreal Protocol Handbook [Online], 19 October 2018. Available from: <http://ozone.unep.org/montreal-protocol-substances-deplete-ozone-layer/32506>

¹⁸ Secretariat of the Basel Convention, Basel Convention [Online], 19 October 2018. Available from: <http://www.basel.int/>

¹⁹ International Maritime Organization, International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation (OPRC) [Online], 19 October 2018. Available from: [http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-on-Oil-Pollution-Preparedness,-Response-and-Co-operation-\(OPRC\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-on-Oil-Pollution-Preparedness,-Response-and-Co-operation-(OPRC).aspx)

and Pesticides in International Trade; PIC) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545²⁰

(5) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2545²¹

(6) ความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution; AATHP) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2546²²

(7) อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants; POPs) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2548²³

(8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลภาวะจากเรือ (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships; MARPOL) ภาคผนวก 1 ว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากน้ำมัน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2526 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550²⁴

(9) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลภาวะจากเรือ (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships; MARPOL) ภาคผนวก 2 ว่าด้วยการควบคุมมลพิษจากของเหลวที่เป็นพิษ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2530 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550²⁵

²⁰ Secretariat of the Rotterdam Convention, Rotterdam Convention [Online], 19 October 2018. Available from: <http://www.pic.int/>

²¹ United Nations Climate Change, Kyoto Protocol [Online], 19 October 2018. Available from: <https://unfccc.int/gcse?q=Kyoto%20Protocol>

²² Association of Southeast Asian Nations, ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution (AATHP) [Online], 19 October 2018. Available from: <http://intl.denr.gov.ph/index.php/asean-environmental-agreements/article/1>

²³ Secretariat of the Stockholm Convention, Stockholm Convention [Online], 19 October 2018. Available from: <http://chm.pops.int/>

²⁴ International Maritime Organization, International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL) [Online], 19 October 2018. Available from: [http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-\(marpol\).aspx](http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-(marpol).aspx)

²⁵ Ibid.

(10) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea; UNCLOS) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2554²⁶

(11) อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (Minamata Convention on Mercury) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2560²⁷

สถานการณ์ภายในประเทศไทยเกี่ยวกับคดีความมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ได้สื่อแสดงให้เห็นว่าปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนส่วนรวมในระดับที่กว้างขวางและรุนแรงมากภายในรอบระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ที่สำคัญได้แก่

(1) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ เช่น คดีรถ ขสมก. ปล่อยควันพิษ (ตามคำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ 1763-1766/2549) คดีผู้ป่วยโรคปอดอักเสบจากฝุ่นฝ้าย (ตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 5185-5221/2553) คดีเหมืองถ่านหินและโรงไฟฟ้าถ่านหินแม่เมาะ จ.ลำปาง (ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดลำปาง ที่ 354/2547, 431/2547 และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.749-764/2557) คดีสนามบินขอนแก่น (ตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 1733/2543) เป็นต้น

(2) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ เช่น คดีสารตะกั่วปนเปื้อนลำห้วยคลิตี้ (ตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 15219/2558, 9977/2559, 10797/2559) คดีพื้นที่ปนเปื้อนแคดเมียม ลุ่มน้ำแม่ตาบ อ.แม่สอด จ.ตาก (ตามคำพิพากษาศาลปกครองพิษณุโลก ที่ 245/2556 และคำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ 1758/2556) คดีเรื่อน้ำตาลล่ม จ.อ่างทอง (ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ที่ 2861/2556) คดีโรงงานปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำน้ำพอง จ.ขอนแก่น (ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 ที่ 2147/2547) เป็นต้น

(3) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางดิน เช่น คดีฟ้องเพิกถอนรายงานการไต่สวนคำขอประทานบัตรเหมืองทองคำ จ.เลย (แปลงภูเหล็ก) (ตามคำพิพากษาศาลปกครองอุตรธานี ที่ ส.5/2557) คดีชาวบ้านดงมะไฟ จ.หนองบัวลำภู ฟ้องเพิกถอนใบอนุญาตให้ใช้ป่าสงวนทำเหมืองแร่หิน (ตามคำพิพากษาศาลปกครองอุตรธานี ที่ ส.5/2555) เป็นต้น

²⁶ Oceans and Law of the Sea United Nations, United Nations Convention on Law of the Sea [Online] , 19 October 2018. Available from: http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm

²⁷ United Nations Environmental Programme, Minamata Convention on Mercury [Online], 19 October 2018. Available from: <http://www.mercuryconvention.org/>

(4) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน เช่น คดีทำอากาศยานสุวรรณภูมิ (ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ.13/2552) เป็นต้น

(5) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย เช่น คดีบ่อขยะราชาเทวะ (ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.79/2547) คดีโรงงานฝังกลบขยะ เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน (ตามคำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ 399/2550) คดีหลุมฝังกลบขยะโปรเฟสฯ จ.สระแก้ว (ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดสระแก้ว ที่ 1325/2549) เป็นต้น

(6) คดีความเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย เช่น คดีผลกระทบต่อทางรังสีโคบอลต์ – 60 (ตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 15476-15477/2558) คดีทำเรือคลองเตยระเบิด (ตามคำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ 8918/2544) เป็นต้น

(7) คดีที่มีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหลายประเภทเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คดีชาวบ้านหนองแหน จ.ฉะเชิงเทรา ฟ้องเอกชนที่นำกากของเสียอุตสาหกรรมมาลักลอบทิ้ง (ตามคำพิพากษาศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ สว.(พ) 1/2559) ซึ่งมีทั้งมลพิษทางน้ำ มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตรายเข้ามาเกี่ยวข้อง คดีมาบตาพุด จ.ระยอง (ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.921/2560) ซึ่งมีทั้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตรายเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นต้น

จากคดีความเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยภายในรอบระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมาดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นมีทั้งคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีก็จะมุ่งเน้นไปที่บทลงโทษทางอาญาเป็นสำคัญ เช่น โทษจำคุก โทษปรับ เป็นต้น คดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีก็จะมุ่งเน้นไปที่บทลงโทษทางแพ่งเป็นสำคัญ เช่น การชดเชยค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่ง เป็นต้น และคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีก็จะมุ่งเน้นไปที่บทลงโทษทางปกครองเป็นสำคัญ เช่น การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง การห้ามไม่ให้มีการกระทำทางปกครอง เป็นต้น

การที่กฎหมายจะบัญญัติให้การกระทำใดจัดเป็นความผิดทางอาญาและมีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดนั้นต้องปรากฏว่า การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ (ก) ผิดต่อศีลธรรม (ข) เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ๆ ในสังคมหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และ (ค) มีผลกระทบต่อความสงบสุขเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ

ประชาชน²⁸ ดังนั้น การที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้บัญญัติให้การกระทำใดจัดเป็นความผิดทางอาญาและมีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดนั้น การกระทำนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ผิดต่อศีลธรรม เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม หรือเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ บทลงโทษทางอาญาก็ยังจัดเป็นบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากและเป็นบทลงโทษที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายและสิทธิในทรัพย์สินของมนุษย์โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งจัดเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามหลักสากลของสหประชาชาติ²⁹ ดังนั้น การที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีบทลงโทษทางอาญาจำกัดอยู่แต่เฉพาะบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น มีความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่ไม่สอดคล้องตอกันกับปัจจุบัน และมีการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะเพียงพอต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่นั้น จึงยังคงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าสนใจและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของต่างประเทศที่จัดได้ว่าเป็นมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพอย่างเช่นกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียนั้นก็ได้มีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาสำหรับลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไว้หลากหลายรูปแบบนอกเหนือไปจากบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา (บทลงโทษปรับแบบคงที่; บทลงโทษปรับแบบตายตัว; Fixed Fines) (ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 หัวข้อที่ 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ) เช่น การปรับรายวัน การปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด การให้ทำงานบริการสาธารณะ การให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ การให้ปรับปรับ แก้วไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด การให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ การให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน การให้ฟันฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ การให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม การปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล การให้

²⁸ Mark Findlay, Stephen Odgers, and Stanley Yeo, *Australian Criminal Justice*, 5th ed. (South Melbourne: Oxford University Press, 2014), pp. 7 - 24.

²⁹ อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, *สิทธิมนุษยชน*, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 96 - 97.

พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล การห้ามไม่ให้เคลื่อนย้าย ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด การให้ปิดสถานประกอบการกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ สถานประกอบการกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม การห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อ ระดมเงินทุน การให้พักใบอนุญาตขับขี่ การห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ เป็นต้น

ในขณะที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการบัญญัติบทลงโทษทาง อาญาสำหรับลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นไปที่ บทลงโทษทางอาญาเพียง 2 รูปแบบเท่านั้น อันได้แก่ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบ ธรรมดา ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของต่างประเทศที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบของบทลงโทษที่มีความหลากหลายน้อยมาก ๆ จึง กล่าวได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีความ เหมาะสมในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษ

นอกจากนี้ บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยใน หลาย ๆ บทบัญญัติไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอัตราของบทลงโทษจำคุกและ/หรืออัตรา ของบทลงโทษปรับแบบธรรมดามาเป็นระยะเวลาสิบ ๆ ปี หรือร้อยปีแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป แล้วแต่กรณี จึงมีความเป็นไปได้มากกว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในหลาย ๆ บทบัญญัติไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของ บทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นกรณีที่อัตราของบทลงโทษจำคุกสูงหรือต่ำ เกินไป กรณีที่ไม่สมควรที่จะมีการนำบทลงโทษจำคุกมาใช้ กรณีที่สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุก กรณีที่อัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสูงหรือต่ำเกินไป กรณีที่ไม่สมควรที่จะมีการนำ บทลงโทษปรับแบบธรรมดามาใช้ หรือกรณีที่สมควรยกเลิกบทลงโทษปรับแบบธรรมดา โดยใน กรณีของบทลงโทษจำคุกนั้น ในปัจจุบันนี้ มีแนวโน้มสูงว่า บทลงโทษจำคุกจะเป็นบทลงโทษทาง อาญารูปแบบสุดท้ายที่จะใช้ในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม (เมื่อไม่นับบทลงโทษประหาร ชีวิต) ส่วนบทลงโทษปรับนั้น โดยปกติแล้ว อัตราของบทลงโทษปรับจะมีแต่ลำสมัยและถูกลงทุก ๆ ปี³⁰

อาจกล่าวได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ไม่มีความเป็นสากล ไม่มีความทันสมัย ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เพียงพอสำหรับการข่มขู่ยับยั้ง

³⁰ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 224.

ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหรืออาชญากรรมมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมดังกล่าวซ้ำขึ้นมาอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence; Individual Deterrence) และสำหรับการข่มขู่ยับยั้งบุคคลอื่น ๆ ในสังคมให้ได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ อันผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมดังกล่าวได้รับจากการถูกลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมดังกล่าวอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence)³¹ ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ให้มีความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน และให้มีการบังคับใช้บทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ก็เพื่อทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความเป็นสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

การนำบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนอกเหนือไปจากบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นทำให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งที่น่าเกรงกลัว น่ายำเกรง และน่าหลบจำมากกว่าการมีเพียงบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น โดยบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศเหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้ได้ทั้งการลงโทษบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

(1) การปรับรายวันและการปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด จะทำให้บุคคลผู้ได้รับโทษต้องชำระค่าปรับที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดภายใต้ความสมเหตุสมผลของสถานะทางการเงินของบุคคลผู้ได้รับโทษ

(2) การให้ทำงานบริการสาธารณะ การให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด การให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ การให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน การให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริม

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94 - 96.

สิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ การให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม และการให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคลเป็นการทำให้บุคคลผู้ได้รับโทษเสียเวลาในการ ประกอบกิจการงานของตน สูญเสียรายได้อันเกิดจากการประกอบกิจการงานของตนและ/หรือเสีย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แล้วแต่กรณี แม้ในบางกรณีจะเป็นการทำให้บุคคลผู้ได้รับโทษได้กระทำการ อันเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมก็ตาม

(3) การให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวิวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้ บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ เป็นการประจานความเลวความชั่วของบุคคลผู้ ได้รับโทษ ซึ่งย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติคุณ ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญอื่น ๆ ของบุคคลผู้ได้รับโทษทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(4) การปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลย่อมส่งผลให้นิติ บุคคลผู้ได้รับโทษต้องชำระค่าปรับมากกว่าบุคคลธรรมดาผู้ได้รับโทษสำหรับการกระทำความผิดฐาน เดียวกันเป็นจำนวนเท่าใด ๆ เช่น สองเท่า สามเท่า สี่เท่า ห้าเท่า ฯลฯ

(5) การห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะ การให้พักใบอนุญาตขับขี่ และการห้ามไม่ให้ ขับขี่ยานพาหนะเป็นการทำให้บุคคลผู้ได้รับโทษเกิดความไม่สะดวกในการใช้ยานพาหนะที่เป็น แหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ถ้าหากบุคคลผู้ได้รับโทษมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ ยานพาหนะดังกล่าวในการประกอบธุรกิจของตน เช่น ใช้ในการขนส่งสินค้า ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร ฯลฯ ก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจของบุคคลผู้ได้รับโทษซ้ำเข้าไปอีก

(6) การให้ปิดสถานประกอบการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบ กิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรมและการห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน เป็นการทำลายแหล่งเงินได้และเสถียรภาพทางการเงินในการประกอบธุรกิจของบุคคลผู้ได้รับโทษ ซึ่ง ย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อการประกอบธุรกิจของบุคคลผู้ได้รับโทษทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

เมื่อนำ (1) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564 ในส่วนของยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564 ว่าด้วยยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม³² และยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟู³³ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยยุทธศาสตร์ที่ 4 การ เติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน³⁴ ที่มีสาระสำคัญว่า “การพัฒนาปรับปรุง

³² แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564, หน้า 67.

³³ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564, หน้า 87.

³⁴ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564, หน้า 109 - 117.

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมนั้นสามารถป้องกันและแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ” มาพิจารณาประกอบ กับ (2) สารัตถะสำคัญทางอาชีววิทยาและทันตวิทยาที่ว่า “บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสม นั้นสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ”³⁵ (3) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม³⁶ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ³⁷ ที่มีสาระสำคัญว่า “การทำให้กฎหมายมีความเป็นสากล มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างครอบคลุม ทั้งปัญหาเดิมและปัญหาใหม่อันจะทำให้ เกิดการจัดการอย่างยั่งยืน สามารถเยียวยาฟื้นฟูบุคคล ชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่เสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมนั้นเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญซึ่งรัฐมีความ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการ” และ (4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 57 (2) มาตรา 77 วรรคแรก มาตรา 257 และมาตรา 258 (ค) (1) ที่มีสาระสำคัญว่า “รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยในการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายนั้น รัฐต้องปรับปรุง กฎหมายที่ไม่มีความสอดคล้องต้องกันกับสภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันเพื่อ (ก) ทำให้ ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย (ข) ทำให้สังคมมีความสงบสุขและเป็นธรรม และ (ค) ทำให้ ประชาชนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

ดังที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้สามารถสรุปข้อความคิดสำคัญสำหรับการป้องกันอาชญากรรม เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ว่า “การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทาง อาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมนั้นสามารถป้องกัน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพอัน จัดเป็นการทำให้กฎหมายมีความเป็นสากล มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐมีความจำเป็นที่ จะต้องดำเนินการเพื่อ (1) ให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและในการปฏิรูปประเทศ (2) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม (3) ทำให้ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย (4) ทำให้สังคมมีความสงบสุขและเป็นธรรม และ (5) ทำให้ประชาชนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

³⁵ นที จิตสง่าง, ความหมายและขอบเขตของการป้องกันอาชญากรรม (ตอนที่ 2) [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/419100>

³⁶ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580, หน้า 62.

³⁷ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580, หน้า 69 - 70.

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ภายในรอบระยะเวลา 30 กว่าปีที่ผ่านมา (ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 หัวข้อที่ 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) พบว่างานวิจัยเหล่านี้ได้ทำการศึกษาประเด็นปัญหาของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเป็นรายประเด็นตามแต่ละประเภทของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและตามแต่ละกรณีศึกษาเป็นราย ๆ ไป ด้วยการหาคำตอบของโจทย์วิจัยโดยใช้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก ในช่วงระยะเวลาก่อนที่แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จะมีผลบังคับใช้ และก็ยังไม่มีการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน และการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพ ในลักษณะองค์รวมแบบทั้งระบบ

อย่างไรก็ดี งานวิจัยเรื่องนี้ไม่ได้วิจัยในส่วนของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย ด้วยเหตุผลหลัก ๆ 2 ประการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประการใด ๆ ก็ตามแต่ ประเทศไทยมีกฎหมายหลัก ๆ ที่ได้มีการบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองบุคคลผู้ต้องเสียหายหรืออาจจะต้องเสียหายจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้สิทธิในทางแพ่งและ/หรือในทางปกครอง นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายหลัก ๆ ที่ได้ให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ ในอันที่จะใช้มาตรการทางแพ่งและ/หรือมาตรการทางปกครองต่อบุคคลผู้ที่ได้กระทำการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ซึ่งผลลัพธ์ที่อาชญากรรมมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะได้รับ ก็จะเป็นบทลงโทษทางแพ่งและ/หรือบทลงโทษทางปกครอง แล้วแต่กรณี จึงอาจถือได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ได้ใช้บทลงโทษทางแพ่งและ/หรือบทลงโทษทางปกครองสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแทนบทลงโทษทางอาญาไปในตัว โดยกฎหมายหลัก ๆ ดังกล่าวในกรณีทางปกครอง เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 42 ประกอบมาตรา 9 และมาตรา 72 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 19 มาตรา

65 มาตรา 82 (2) (3) (4) และมาตรา 87 พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 51 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 35 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 5 และมาตรา 11 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 56 ถึง 61 ส่วนในกรณีทางแพ่ง เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 96 และมาตรา 97 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 มาตรา 437 มาตรา 1337 และมาตรา 1342 เป็นต้น

(2) ถ้าหากใช้เกณฑ์ความมีอยู่ของบทลงโทษทางอาญามาใช้ในการแบ่งแยกประเภทของบทบัญญัติแห่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับหนึ่ง ๆ ก็อาจจะแบ่งแยกบทบัญญัติแห่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับนั้น ๆ ออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ บทบัญญัติที่มีบทลงโทษทางอาญา (อันจัดเป็นกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม) และบทบัญญัติที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญา (อันไม่จัดเป็นกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม)³⁸ ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้มีขอบเขตของงานวิจัยอยู่ในปริมนผลของบทบัญญัติที่มีบทลงโทษทางอาญาอันจัดเป็นกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการวิจัยในส่วนของอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาเชิงกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง แต่ถ้าหากว่า งานวิจัยเรื่องนี้ได้มีการวิจัยในส่วนของบทบัญญัติที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญาด้วย ก็จะทำให้งานวิจัยเรื่องนี้มีการขยายขอบเขตของการวิจัยไปถึงปริมนผลของบทบัญญัติที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญาอันไม่จัดเป็นกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการขยายขอบเขตของการวิจัยไปถึงการวิจัยที่ไม่ใช่การวิจัยในส่วนของอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาเชิงกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยตรงด้วย นอกจากนี้ ก็ยังส่งผลให้งานวิจัยเรื่องนี้จะต้องวิจัยไปถึงบทบัญญัติอีกหลาย ๆ มาตราในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับหนึ่ง ๆ ซึ่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีจำนวนรวมทั้งสิ้นหลายสิบฉบับ โดยแต่ละฉบับ ก็มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง น้อยบ้าง แต่รวมกันทั้งสิ้นก็มีอยู่หลายร้อยมาตรา

จากการกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยให้มีความชัดเจนประกอบกับการสะท้อนภาพของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษ ความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน และการบังคับใช้บทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพตามไปด้วย จึงมีความจำเป็นและ

³⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ: พลสยาม พรินติ้ง, 2551), หน้า 1.

สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนด บทลงโทษทางอาญาให้มีความเหมาะสมในเรื่องทั้ง 3 ประการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการป้องกัน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพสูงอันเป็นภารกิจสำคัญของรัฐที่จำเป็นจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของ ประเทศและให้เกิดการสอดรับและตอบสนองกันกับกฎหมายระหว่างประเทศ นโยบายระดับชาติ และกฎหมายสูงสุดของประเทศ อีกทั้งยังทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการ ป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับ รูปแบบ ความรุนแรง และการบังคับใช้อย่างไร และควรมีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทยอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษารูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรม เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.3.2 เพื่อศึกษาความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกัน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.3.3 เพื่อศึกษาการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรม เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.3.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้ เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะประเด็นความเหมาะสมในเรื่องรูปแบบและความรุนแรงของ บทลงโทษทางอาญา การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ของประเทศไทย ทั้งนี้ ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยตรงดังต่อไปนี้

1.4.1 กฎหมายมลพิษทางอากาศ ได้แก่

- 1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก
- 2) พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4)
- 3) พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5
- 4) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20, มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ
- 5) พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 58 ประกอบมาตรา 5 (2)
- 6) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)
- 7) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99, มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

1.4.2 กฎหมายมลพิษทางน้ำ ได้แก่

- 1) พ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 ประกอบมาตรา 28, มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5
- 2) พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 มาตรา 119 ทวิ และมาตรา 204
- 3) พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 และมาตรา 7
- 4) พ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 และมาตรา 15, มาตรา 20 ประกอบประกอบมาตรา 13 และมาตรา 17, มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16
- 5) พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22, มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 มาตรา 30 และมาตรา 33 วรรค 1
- 6) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

7) พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบ มาตรา 38 วรรค 1 และมาตรา 42 วรรค 2 (3)

8) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99, มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

9) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 มาตรา 238 มาตรา 239 และมาตรา 380

1.4.3 กฎหมายมลพิษทางดิน ได้แก่

1) พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14

2) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99

4) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4)

1.4.4 กฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ได้แก่

1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก

2) พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 126 ประกอบมาตรา 122 – 125

3) พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 และมาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4)

4) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 และ มาตรา 14 วรรค 1, มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ มาตรา 13 วรรค 1 และมาตรา 99 (4) (5)

5) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

6) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99, มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

7) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (16) (17)

8) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370 มาตรา 372 และมาตรา 376

1.4.5 กฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอย ได้แก่

- 1) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20
- 2) พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45
- 3) พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 มาตรา 31 (2) มาตรา 32 (1) และมาตรา 34
- 4) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)
- 5) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99
- 6) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18)
- 7) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396

1.4.6 กฎหมายมลพิษทางของเสียอันตราย ได้แก่

- 1) พ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75
- 2) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)
- 3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9, มาตรา 99
- 4) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19)

1.5 นิยามศัพท์ทั่วไป

“บทลงโทษทางอาญา” (Criminal Punishment) หมายถึง บทลงโทษ 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1) บทลงโทษหลัก (Major Criminal Punishment) ตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย อันได้แก่ บทลงโทษประหารชีวิต บทลงโทษจำคุก บทลงโทษกักขัง บทลงโทษปรับ (บทลงโทษปรับแบบธรรมดา) และบทลงโทษริบทรัพย์สิน

2) บทลงโทษรอง (Minor Criminal Punishment) (หรือบทลงโทษทางเลือก; Alternative Criminal Punishment) โดยบทลงโทษรองนี้ได้แก่ บทลงโทษทางอาญาประเภทอื่น ๆ อันไม่ใช่บทลงโทษหลัก เช่น บทลงโทษปรับรายวัน บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กร

ใด ๆ บทลงโทษให้บริจาคลังของ บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน บทลงโทษให้บำบัด
แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้
ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาด
ตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริง
ให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล บทลงโทษ
ให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่
เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง
และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ บทลงโทษห้ามไม่ให้
เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ บทลงโทษห้ามไม่ให้
ขับขี่ยานพาหนะ บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่
บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม บทลงโทษให้การ
ประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการ
ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม บทลงโทษ
ห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน
บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการ
เลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการ
สาธารณะ บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ บทลงโทษให้เพิกถอน
สิทธิใด ๆ เป็นต้น

“กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” (Environmental Pollution Law) หมายถึง
กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความ
สั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

“อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” (Environmental Pollution Crime)
หมายถึง อาชญากรรมที่เป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

“มลพิษทางอากาศ” (Air Pollution) หมายถึง สภาวะที่อากาศมีสารปนเปื้อนหรือสิ่ง
ปนเปื้อนอยู่ในปริมาณที่มากเพียงพอและอยู่ในระยะเวลาที่นานเพียงพอในอันที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อ
สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตต่าง ๆ ทั้งนี้ ไม่ว่าสิ่งมีชีวิตดังกล่าวจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือพืชก็ตาม และไม่
ว่าสิ่งไม่มีชีวิตดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นเองก็ตาม

“มลพิษทางน้ำ” (Water Pollution) หมายถึง สภาวะที่น้ำมีสารปนเปื้อนหรือสิ่งปนเปื้อนอยู่ในปริมาณที่มากเพียงพอจนทำให้คุณภาพของน้ำเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติตามธรรมชาติที่เคยเป็นอยู่และเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่แย่ลงกว่าเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในด้านลบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ทั้งนี้ ไม่ว่าจะสิ่งมีชีวิตดังกล่าวจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือพืชก็ตาม และไม่ว่าสิ่งไม่มีชีวิตดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างขึ้นเองก็ตาม

“มลพิษทางดิน” (Soil Pollution) หมายถึง สภาวะที่ดินมีสารปนเปื้อนหรือสิ่งปนเปื้อนอยู่ในปริมาณที่มากเพียงพอจนทำให้ดินเสื่อมคุณภาพและไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์ของมนุษย์และพืช ตลอดจนไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในดิน

“มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน” (Noise and Vibration Pollution) หมายถึง สภาวะที่สภาพแวดล้อมมีเสียงซึ่งมีความดังที่มากเพียงพอหรือมีเสียงซึ่งดังต่อเนื่องในระยะเวลาที่มากเพียงพอในอันที่จะก่อให้เกิดการรบกวนหรือเกิดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

“มลพิษทางขยะมูลฝอย” (Solid Waste Pollution) หมายถึง สภาวะที่สภาพแวดล้อมเกิดการปนเปื้อนขึ้นซึ่งเศษสิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ อันก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

“มลพิษทางของเสียอันตราย” (Hazardous Waste Pollution) หมายถึง สภาวะที่สภาพแวดล้อมเกิดการปนเปื้อนขึ้นซึ่งของเสียอันมีองค์ประกอบหรือมีการปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างที่อยู่ในสภาพทั้งของแข็ง ของเหลว และก๊าซ อันก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต โดยลักษณะสำคัญของของเสียอันตราย ได้แก่ มีความไวในการติดไฟ (Ignitibility) เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย (Reactivity) มีฤทธิ์กัดกร่อน (Corrosivity) มีความเป็นพิษ (Toxicity) สามารถถูกชะล้างได้ (Leachability) และทำให้เกิดโรค (Pathogenicity)

“การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย” (Specific Deterrence) หมายถึง การลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้งให้ผู้กระทำความผิดได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

“การข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป” (General Deterrence; Individual Deterrence) หมายถึง การลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลอื่น ๆ ในสังคม

ได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้รับทราบถึงรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.6.2 ได้รับทราบถึงความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.6.3 ได้รับทราบถึงการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

1.6.4 ได้รับทราบถึงแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime Concepts)

2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime Definitions)

2.1.2 องค์ประกอบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime Elements)

2.1.3 ประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime Types)

2.1.4 ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime Effects)

2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยา (Criminological Theories)

2.2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วยแนวคิดของซีซาร์ เบ็คคาเรีย (The Classical School of Criminology : Cesare Beccaria)

2.2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วยแนวคิดของเจเรมี เบนแธม (The Classical School of Criminology : Jeremy Bentham)

2.3 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยา (Penological Theories)

2.3.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

2.3.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

2.3.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation Theory)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle)

2.5 ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence Theory)

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ

2.6.1 ประเทศฝรั่งเศส

2.6.2 ประเทศเยอรมัน

2.6.3 ประเทศอังกฤษ

2.6.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.6.5 ประเทศออสเตรเลีย

2.6.6 บทสรุป

2.7 ปัญหาสำคัญและแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

2.7.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

2.7.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา

2.7.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจัดเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับความหมาย (คำจำกัดความหรือนิยาม) ของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” (Environmental Pollution Crime) ปรากฏว่า โดยปกติแล้ว จะมีแต่การให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” (Environmental Crime) เท่านั้น ดังนั้น ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจึงจะขอกล่าวถึงความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” เพื่อนำไปสู่การการให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ต่อไป

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ยังไม่มีการให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ซึ่งเป็นที่ได้รับการยอมรับกันอย่างเป็นทางการในทางสากลก็ตาม³⁹ แต่อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมก็เป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสังคมส่วนรวมเป็นวงกว้าง⁴⁰ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของการทำความเข้าใจในงานวิจัยเรื่องนี้ ดังนั้น ในเบื้องต้นนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ซึ่งผู้วิจัยจะขอหยิบยกการให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ขององค์กร (หน่วยงาน) ที่สำคัญในระดับสากล โดยแบ่งเป็นความหมายในเชิงกฎหมายและอาชญาวิทยา และความหมายในเชิงสังคม ดังต่อไปนี้

1) ความหมายในเชิงกฎหมายและอาชญาวิทยา (Legal and Criminological Definition) ซึ่งได้มีการให้ความหมายโดยองค์กรในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและอาชญาวิทยา ดังต่อไปนี้

³⁹ United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, Combating Crimes That Have Serious Impacts On the Environment: State of Knowledge on Approaches [Online], 13 November 2018. Available from: <http://www.unicri.it/topics/environmental/outreach/>

⁴⁰ นัทธี จิตสว่าง, อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <http://www.nathee-chitsawang.com>

1.1) สถาบันวิจัยอาชญากรรมและความยุติธรรมระหว่างภูมิภาคแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute; UNICRI)

อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อทรัพยากรธรรมชาติซึ่งรวมไปถึงสัตว์และพืช หรือการกระทำให้สภาวะแวดล้อมเกิดการปนเปื้อนมลพิษก็ตาม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ของกลุ่มบุคคล หรือของนิติบุคคลก็ตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวหมายความรวมถึง

- (1) การค้าสัตว์ป่าโดยผิดกฎหมาย
 - (2) การลักลอบนำเข้าซึ่งสารทำลายโอโซน
 - (3) การค้าของเสียอันตรายโดยผิดกฎหมาย
 - (4) การทำประมงโดยผิดกฎหมาย
 - (5) การตัดไม้และการค้าไม้โดยผิดกฎหมาย
 - (6) การกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางอากาศ
 - (7) การกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางน้ำ
 - (8) การกระทำผิดกฎหมายที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางดิน
 - (9) การกระทำผิดกฎหมายที่เป็นภัยคุกคามต่อความอยู่รอดของสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต
 - (10) การกระทำผิดกฎหมายที่ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ไม่อาจควบคุมได้
 - (11) การทิ้งของเสียโดยผิดกฎหมาย
- โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้จะทำให้เกิดอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนเป็นจำนวนมากและส่งผลกระทบในด้านลบต่อการพัฒนาและหลักนิติรัฐอย่างมีนัยสำคัญ⁴¹

1.2) องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ (ตำรวจสากล; The International Criminal Police Organization; INTERPOL)

⁴¹ United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, Environmental Crimes [Online], 13 November 2018. Available from: <http://www.unicri.it/topics/environmental/>

United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, Combating Crimes That Have Serious Impacts On the Environment: State of Knowledge on Approaches [Online], 13 November 2018. Available from: <http://www.unicri.it/topics/environmental/outreach/>

อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง อาชญากรรม 2 ประเภทหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

(1) อาชญากรรมเกี่ยวกับสัตว์ป่า ซึ่งก็คือ การแสวงหาผลประโยชน์โดยผิดกฎหมายจากสัตว์ป่าและพืชป่า

(2) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งก็คือ การค้าและการกำจัดซึ่งของเสียและสารอันตรายโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายภายในประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศก็ตาม

โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้จะไม่ถูกจำกัดด้วยเขตแดน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคง และการดำรงคงอยู่ของประเทศชาติ และทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในระดับที่สูง⁴²

1.3) สำนักงานตำรวจยุโรป (The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation; EUROPOL)

อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและ/หรือต่อสุขภาพของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการกระทำดังกล่าวหมายรวมไปถึงการกระทำดังต่อไปนี้ด้วย แต่หาได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะการกระทำดังต่อไปนี้ไม่

(1) การเก็บ การเคลื่อนย้าย การนำกลับมาใช้ใหม่ หรือการกำจัดของเสียด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม

(2) การดำเนินงานโดยผิดกฎหมายของโรงงานซึ่งได้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายหรือซึ่งได้มีสารอันตรายหรือการเตรียมสารอันตรายเก็บเอาไว้

(3) การฆ่า การทำลาย การครอบครอง หรือการค้าซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองหรือพันธุ์พืชคุ้มครอง

(4) การผลิต การนำเข้า การส่งออก การซื้อขาย หรือการใช้ซึ่งสารทำลายโอโซน⁴³

⁴² INTERPOL, Environmental Crime [Online], 14 November 2018. Available from: <http://www.pic.int/>

⁴³ EUROPOL, Environmental Crime [Online], 14 November 2018. Available from: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/environmental-crime>

2) ความหมายในเชิงสังคม (Social Definition) ซึ่งได้มีการให้ความหมายโดยองค์กรในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับสังคม ดังต่อไปนี้

2.1) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Environment Programme; UNEP)

อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่บุคคลใด ๆ ได้กระทำความผิดกฎหมายสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกระทำดังกล่าวหมายความรวมถึง

- (1) การตัดไม้และการค้าไม้โดยผิดกฎหมาย
- (2) การลักลอบนำเข้าซึ่งสิ่งมีชีวิต
- (3) การซื้อขายสารทำลายโอโซนในตลาดเถื่อน (ตลาดมืด)
- (4) การเคลื่อนย้ายโดยผิดกฎหมายซึ่งสารพิษ ของเสียอันตราย และ

สารเคมีต้องห้ามอื่น ๆ

โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้จะส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมตามมา⁴⁴

2.2) คณะกรรมาธิการยุโรป (The European Commission; EC)

อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ ที่สำคัญได้แก่

- (1) การปลดปล่อยมลพิษออกสู่อากาศ
- (2) การปลดปล่อยมลพิษออกสู่น้ำ
- (3) การปลดปล่อยมลพิษออกสู่ดิน
- (4) การค้าสัตว์ป่าโดยผิดกฎหมาย
- (5) การค้าสารทำลายโอโซนโดยผิดกฎหมาย
- (6) การขนส่งหรือการทิ้งของเสียโดยผิดกฎหมาย

⁴⁴ United Nations Environment Programme, Transnational Environmental Crime [Online], 13 November 2018. Available from: <http://web.unep.org/divisions/delc/transnational-environmental-crime>

โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในระดับที่สูง เพื่อให้แน่ใจได้ว่าสิ่งแวดล้อมจะได้รับการปกป้องคุ้มครอง การใช้กฎหมายอาญาในการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น⁴⁵

เมื่อพิจารณาจากความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ได้กล่าวไปในข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” หมายถึง การกระทำของบุคคลใด ๆ อันเป็นไปในลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะกระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ของกลุ่มบุคคล หรือของนิติบุคคลก็ตาม และไม่ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมภายในประเทศหรือกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศก็ตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนมลพิษในสภาวะแวดล้อม เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อม และเกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ โดยการกระทำดังกล่าวหมายความรวมถึงการกระทำดังต่อไปนี้ด้วย แต่หาได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะการกระทำดังต่อไปนี้ไม่

- (1) การกระทำผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางอากาศ
- (2) การกระทำผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางน้ำ
- (3) การกระทำผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพทางดิน
- (4) การเก็บ การเคลื่อนย้าย การขนส่ง การนำกลับมาใช้ใหม่ การทิ้ง หรือการกำจัดของเสียโดยผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
- (5) การกระทำผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นภัยคุกคามต่อความอยู่รอดของสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต
- (6) การกระทำผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ไม่อาจควบคุมได้
- (7) การผลิต การนำเข้า การส่งออก การซื้อขาย หรือการใช้ซึ่งสารทำลายโอโซนโดยผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
- (8) การเก็บ การเคลื่อนย้าย การขนส่ง การนำกลับมาใช้ใหม่ การทิ้ง หรือการกำจัดของเสียอันตรายโดยผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

⁴⁵ European Commission, Environmental Crime [Online], 14 November 2018. Available from: <http://ec.europa.eu/environment/legal/crime/index.htm>

(9) การดำเนินงานโดยผิดกฎหมายของโรงงานซึ่งได้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายหรือซึ่งได้มีสารอันตรายหรือการเตรียมสารอันตรายเก็บเอาไว้

2.1.2 องค์ประกอบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาจากสรุปความหมายของ “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบด้านการกระทำ

องค์ประกอบด้านการกระทำนั้นมีองค์ประกอบย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) การกระทำของบุคคลใด ๆ ซึ่งบุคคลที่ได้มีการกระทำนี้จะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้
- (2) กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ใด ๆ ซึ่งผลประโยชน์นี้จะเป็นผลประโยชน์ของตัวผู้กระทำเอง ของกลุ่มบุคคล หรือของนิติบุคคลก็ได้
- (3) การกระทำเป็นไปในลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ซึ่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะเป็นกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมภายในประเทศหรือกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศก็ได้

2) องค์ประกอบด้านผลของการกระทำ

องค์ประกอบด้านผลของการกระทำนี้มีองค์ประกอบย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำให้เกิดการปนเปื้อนมลพิษในสภาวะแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ
- (2) ทำให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ
- (3) ทำให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงต่อสุขภาพของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การกระทำใด ๆ ที่จะเป็นหรือถือว่าเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย ๆ ขององค์ประกอบด้านการกระทำและองค์ประกอบด้านผลของการกระทำอย่างครบถ้วนรวมทั้งสิ้น 6 ประการ ดังนั้น ถ้าหากการกระทำใด

ๆ เป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 6 ประการดังกล่าว การกระทำนั้น ๆ ก็ย่อมเป็นหรือถือว่าเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากการกระทำใด ๆ เป็นการกระทำที่ขาดองค์ประกอบย่อย ๆ องค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดไปอย่างน้อย 1 องค์ประกอบในองค์ประกอบย่อย ๆ ทั้ง 6 ประการดังกล่าว การกระทำนั้น ๆ ก็ย่อมไม่เป็นหรือไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

2.1.3 ประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ในการพิจารณาแบ่งแยกประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ผู้วิจัยขอนำหลักเกณฑ์ 3 ประการ อันได้แก่ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ มาใช้ในการแบ่งแยกประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

(1) ความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution; AATHP) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁴⁶

(2) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁴⁷

⁴⁶ The ASEAN Secretariat, ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution [Online], 17 November 2018. Available from: <https://haze.asean.org/asean-agreement-on-transboundary-haze-pollution-2/>

⁴⁷ United Nations Climate Change, Kyoto Protocol [Online], 17 November 2018. Available from: <https://unfccc.int/process/the-kyoto-protocol>

(3) พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁴⁸

(4) อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดนและการกำจัด (Basel Convention on The Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางของเสียอันตราย⁴⁹

(5) อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท (Minamata Convention on Mercury) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางของเสียอันตราย⁵⁰

(6) อนุสัญญา Rotterdam ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade; PIC) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางดินและมลพิษทางของเสียอันตราย⁵¹

(7) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมและการจัดการน้ำอับเฉาเรือและตะกอน (International Convention for The Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ⁵²

⁴⁸ United Nations Environment Programme, The Montreal Protocol [Online], 17 November 2018. Available from: <http://web.unep.org/ozonaction/who-we-are/about-montreal-protocol>

⁴⁹ United Nations, Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal [Online], 17 November 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/bcctmhwd/bcctmhwd.html>

⁵⁰ United States Environmental Protection Agency, Minamata Convention on Mercury [Online], 17 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/international-cooperation/minamata-convention-mercury>

⁵¹ United Nations, Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade [Online], 17 November 2018. Available from: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-14&chapter=27&clang=_en

⁵² International Maritime Organization, International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments [Online], 17 November 2018. Available from:

(8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการเตรียมการ การปฏิบัติการ และความร่วมมือในการป้องกันและขจัดมลพิษน้ำมัน (International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation; OPRC) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำและมลพิษทางของเสียอันตราย⁵³

(9) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวงในกรณีของความเสียหายจากภาวะมลพิษน้ำมัน (International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำและมลพิษทางของเสียอันตราย⁵⁴

(10) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลภาวะจากเรือ (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships; MARPOL) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁵⁵

(11) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้ และวัสดุอย่างอื่น (Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter; London Convention; LC '72; Marine Dumping) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁵⁶

[http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-\(BWM\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-(BWM).aspx)

⁵³ Admiralty and Maritime Law Guide, [International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-Operation](http://www.admiraltylawguide.com/conven/oilpolresponse1990.html) [Online], 17 November 2018. Available from: <http://www.admiraltylawguide.com/conven/oilpolresponse1990.html>

⁵⁴ United Nations, [International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties](https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=08000002801089a9) [Online], 17 November 2018. Available from: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=08000002801089a9>

⁵⁵ United Nations, [Protocol of 1978 relating to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships](https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=0800000280291139) [Online], 17 November 2018. Available from: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=0800000280291139>

⁵⁶ International Maritime Organization, [Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter](http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/LCLP/Pages/default.aspx) [Online], 17 November 2018. Available from: <http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/LCLP/Pages/default.aspx>

(12) อนุสัญญาเวียนนา (The Vienna Convention) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁵⁷

(13) อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants; POPs) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และมลพิษทางของเสียอันตราย⁵⁸

(14) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea; UNCLOS) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ⁵⁹

(15) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change; UNFCCC) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁶⁰

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศได้มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสิ้น 5 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดิน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย และอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย

2) ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาจากความหมาย (คำจำกัดความหรือนิยาม) ของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ที่ได้มีการให้ความหมายโดยองค์กร (หน่วยงาน) ที่สำคัญในระดับสากลจำนวน 5 องค์กร อันได้แก่ สถาบันวิจัยอาชญากรรมและความยุติธรรมระหว่างภูมิภาคแห่ง

⁵⁷ United Nations, Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer [Online], 17 November 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/vcpol/vcpol.html>

⁵⁸ United Nations Industrial Development Organization, Stockholm Convention [Online], 17 November 2018. Available from: <https://www.unido.org/our-focus/safeguarding-environment/implementation-multilateral-environmental-agreements/stockholm-convention>

⁵⁹ United Nations, United Nations Convention on the Law of the Sea [Online], 17 November 2018. Available from: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm

⁶⁰ United Nations, United Nations Framework Convention on Climate Change [Online], 17 November 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/ccc/ccc.html>

สหประชาชาติ (The United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute; UNICRI) องค์การตำรวจอาชญากรรมระหว่างประเทศ (ตำรวจสากล; The International Criminal Police Organization; INTERPOL) สำนักงานตำรวจยุโรป (The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation; EUROPOL) โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Environment Programme; UNEP) และคณะกรรมการยุโรป (The European Commission; EC) ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่ 1.1 ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า ได้มีการกล่าวถึงอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสิ้น 5 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดิน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶¹ และอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย

3) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ

ในที่นี้จะกล่าวถึงกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศจำนวน 6 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศไทย ดังต่อไปนี้

3.1) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส

ตัวอย่างกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส ที่สำคัญเช่น

(1) ประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (Environmental Code) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶²

⁶¹ ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” ที่ได้มีการกล่าวถึง “ของเสีย” ซึ่งของเสียนั้นอาจแบ่งแยกได้เป็น 3 ประเภทตามสถานะของของเสีย อันได้แก่ ของเสียที่เป็นของเหลว (Liquid Waste) ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางน้ำ ของเสียที่เป็นก๊าซ (Gas Waste) ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางอากาศ และของเสียที่เป็นของแข็ง (Solid Waste) ซึ่งจัดเป็นมลพิษทางขยะมูลฝอย ดังนั้น ถ้าจัดของเสียที่เป็นของเหลวเป็นมลพิษทางน้ำ และของเสียที่เป็นก๊าซเป็นมลพิษทางอากาศแล้ว อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียในที่นี้ก็หมายถึงอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยนั่นเอง

⁶² United States Environmental Protection Agency, Summary of the Clean Air Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-clean-air-act>

(2) ประมวลกฎหมายอาญา (Criminal Code) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶³

3.2) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศเยอรมัน

ตัวอย่างกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศเยอรมัน ที่สำคัญเช่น

(1) กฎหมายควบคุมการปลดปล่อยมลพิษแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Emission Control Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶⁴

(2) กฎหมายน้ำแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Water Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ⁶⁵

(3) กฎหมายคุ้มครองดินแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Soil Protection Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางดิน⁶⁶

(4) ประมวลกฎหมายอาญา (Criminal Code) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶⁷

⁶³ European Union Action to Fight Environmental Crime, Fighting Environmental Crime in France: A Country Report [Online] , 18 November 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20France.pdf

⁶⁴ Gerhard Dannemann, Federal Emission Control Act [Online], 18 November 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=315>

⁶⁵ Gerhard Dannemann, Federal Water Act [Online], 18 November 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=326>

⁶⁶ Gerhard Dannemann, Federal Soil Protection Act [Online], 18 November 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=322>

⁶⁷ European Union Action to Fight Environmental Crime, Fighting Environmental Crime in Germany: A Country Report [Online] , 18 November 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20Germany_0.pdf

3.3) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศอังกฤษ

ตัวอย่างกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศอังกฤษ ที่สำคัญเช่น

(1) กฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁶⁸

(2) กฎหมายควบคุมมลพิษ (Control of Pollution Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁶⁹

(3) กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷⁰

(4) กฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷¹

3.4) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตัวอย่างกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่สำคัญเช่น

(1) กฎหมายอากาศสะอาด (Clean Air Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ⁷²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶⁸ Legifrance.Gouv.Fr, Environmental Code [Online], 18 November 2018. Available from: https://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1963/13739/.../3/.../Code_40.pdf

⁶⁹ Legislation.Gov.UK, Control of Pollution Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.legislation.gov.uk/all?title=Control%20of%20Pollution%20Act>

⁷⁰ Legislation. Gov. UK, Environmental Protection Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.legislation.gov.uk/all?title=Environmental%20Protection%20Act%20>

⁷¹ European Union Action to Fight Environmental Crime, Fighting Environmental Crime in the U. K. : A Country Report [Online] , 18 November 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20the%20UK.pdf

⁷² United States Environmental Protection Agency, Summary of the Clean Air Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-clean-air-act>

(2) กฎหมายน้ำสะอาด (Clean Water Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำ⁷³

(3) กฎหมายป้องกันมลพิษ (Pollution Prevention Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷⁴

(4) กฎหมายควบคุมเสียงรบกวน (Noise Control Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน⁷⁵

(5) กฎหมายควบคุมสารพิษ (Toxic Substances Control Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางของเสียอันตราย⁷⁶

(6) กฎหมายนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (National Environmental Policy Act) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷⁷

(7) ประมวลกฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมและวิธีพิจารณาคดีอาญา (U.S. Code : Title 18 - Crimes and Criminal Procedure) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทาง

⁷³ United States Environmental Protection Agency, Summary of the Clean Water Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-clean-water-act>

⁷⁴ United States Environmental Protection Agency, Summary of the Pollution Prevention Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-pollution-prevention-act>

⁷⁵ United States Environmental Protection Agency, Summary of the Noise Control Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-noise-control-act>

⁷⁶ United States Environmental Protection Agency, Summary of the Toxic Substances Control Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-toxic-substances-control-act>

⁷⁷ United States Environmental Protection Agency, Summary of the National Environmental Policy Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-national-environmental-policy-act>

อากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷⁸

3.5) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของออสเตรเลีย

ตัวอย่างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศออสเตรเลีย ที่สำคัญเช่น

(1) กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environment Protection Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁷⁹

(2) กฎหมายมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Protection of the Environment Operations Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย⁸⁰

3.6) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ตัวอย่างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ที่สำคัญเช่น

(1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย

(2) พระราชบัญญัติโรงงานฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางของเสียอันตราย และมลพิษทางขยะมูลฝอย

⁷⁸ United States Environmental Protection Agency, Environmental Crimes Case Bulletin [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.epa.gov/enforcement/environmental-crimes-case-bulletin>

⁷⁹ Government of South Australia, Environment Protection Act [Online], 18 November 2018. Available from: <https://www.legislation.sa.gov.au/LZ/C/A/ENVIRONMENT%20PROTECTION%20ACT%201993.aspx>

⁸⁰ New South Wales Consolidated Acts, Protection of the Environment Operations Act 1997 [Online], 18 November 2018. Available from: http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/poteoa1997455/

- (3) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดินฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางดิน
- (4) พระราชบัญญัติรักษาคลองฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำและมลพิษทางขยะมูลฝอย
- (5) พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และมลพิษทางขยะมูลฝอย

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศไทย ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของทั้ง 6 ประเทศดังกล่าวได้มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสิ้น 6 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดิน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย และอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย

เมื่อได้นำหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการ อันได้แก่ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ความหมายของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นมาเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาแบ่งแยกประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ทำให้สามารถแบ่งแยกประเภทของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้เป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่

- (1) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ
- (2) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ
- (3) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดิน
- (4) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน
- (5) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย
- (6) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย

2.1.4 ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาจากแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564 ในส่วนของสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ⁸¹ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ในส่วนของการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์และแนวโน้มภายในประเทศไทยว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม⁸² ปรากฏว่า ปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกัน 6 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) มลพิษทางอากาศ โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควีนขาวจากรถยนต์ ควีนดำจากรถยนต์ ไดออกซิน โอเบนซีน ไวนิลคลอไรด์ 1,2 - ไดคลอโรอีเทน ไตรคลอโรเอทิลีน ไดคลอโรมีเทน 1,2 - ไดคลอโรโพรเพน เตตระคลอโรเอทิลีน คลอโรฟอร์ม 1,3 - บิวทาไดอิน เป็นต้น

(2) มลพิษทางน้ำ โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น สารแขวนลอย ซัลไฟด์ ไฮยาไนต์ น้ำมัน ไขมัน พอร์มาลดีไฮด์ ฟีนอลิก โลหะหนัก โครเมียม สารหนู ซิลิเนียม ตะกั่ว นิกเกิล ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช แอมโมเนียมไนโตรเจน ผงซักฟอก แบคทีเรีย ไวรัส พยาธิ โปรโตซัว เชื้อรา เป็นต้น

(3) มลพิษทางดิน โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางดินที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น ไฮโดรคาร์บอนปิโตรเลียม แนฟทาลีน เบนโซไพโรซินในดิน ตัวทำละลาย โลหะหนักในดิน ปุ๋ยฟอสฟอรัส ปุ๋ยยูเรีย ปุ๋ยแอมโมเนีย สารออร์กาโนคลอรีน สารออร์กาโนฟอสฟอรัส สารคาร์บาเมท เป็นต้น

(4) มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น เสียงและความสั่นสะเทือนอันเกิดจากการยานพาหนะ เสียงและความสั่นสะเทือนอันเกิดจากอุปกรณ์ขยายเสียง เสียงและความสั่นสะเทือนอันเกิดจากการอุปกรณ์ชุดเจาะ เสียงและความสั่นสะเทือนอันเกิดจากเครื่องยนต์ เสียงและความสั่นสะเทือนอันเกิดจากการก่อสร้าง เป็นต้น

(5) มลพิษทางขยะมูลฝอย โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น ขยะมูลฝอยจากถนน ขยะมูลฝอยที่เกิดจากสิ่งที่เหลือจากการเผาไหม้

⁸¹ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564, หน้า 4 - 22.

⁸² แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564, หน้า 44 - 46.

(ซีเอ็น) ขยะมูลฝอยจากการก่อสร้าง ขยะมูลฝอยจากการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซากสัตว์ ซาก ขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม ขยะมูลฝอยประเภททำลายยาก ขยะสด ขยะแห้ง ขยะพิเศษ ของใช้ชำรุด ขยะจากการกสิกรรม กากตะกอนของน้ำโสโครก เป็นต้น

(6) มลพิษทางของเสียอันตราย โดยปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น ของเสียที่มีสารแคดเมียมเป็นส่วนประกอบ ของเสียที่มีสารปรอทเป็นส่วนประกอบ ของเสียที่มีสารตะกั่วเป็นส่วนประกอบ ของเสียที่มีสารหนูเป็นส่วนประกอบ ของเสียที่ติดไฟง่าย ของเสียที่มีกรดไฮโดรคลอริกเป็นส่วนประกอบ ของเสียที่มีหรืออาจมีเชื้อโรคปะปนมา (ของเสียจากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล เช่น เข็มฉีดยาใช้แล้ว เศษเนื้อเยื่อ น้ำเลือด ปัสสาวะ อุจจาระ มีดผ่าตัด ฯลฯ) ของเสียที่มีซีเซียม-137 เป็นส่วนประกอบ ของเสียที่มียูเรเนียม-238 เป็นส่วนประกอบ เป็นต้น

อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจัดเป็นอาชญากรรมชั้นสูง (High Crime) ประเภทอาชญากรรมที่กฎหมายได้บัญญัติกำหนดขึ้น (Mala Prohibita) ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากอาชญากรรมทั่วไป (General Crime) โดยมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) ในหลาย ๆ กรณี อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดอย่างชัดเจนทันที หากแต่ต้องใช้เวลาอันพอสมควรในการพิสูจน์ทราบถึงตัวบุคคลผู้กระทำความผิด

(2) ในบางกรณี ผลเสียหายของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะยังไม่เกิดขึ้นในทันที หากแต่ต้องใช้เวลาอันยาวนานพอสมควรกว่าความเสียหายจะได้สำแดงผล

(3) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นอาชญากรรมที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อกระตบกระเทือนหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อเหยื่ออาชญากรรม (Victim) อยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพียงแต่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเป็นการเฉพาะเจาะจงเท่านั้น หากแต่จะส่งผลกระทบต่อกระตบกระเทือนหรือทำให้เกิดความเสียหายในวงที่กว้างขวาง (Wide Area) ต่อสังคมส่วนรวม ต่อบุคคลเป็นจำนวนมาก และในลักษณะข้ามชาติหรือข้ามเขตแดน (Cross the Boundary) ในทางระหว่างประเทศด้วย ดังนั้น เหยื่อของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (The Victims of Environmental Pollution Crime) ที่สำคัญก็คือ มนุษย์ในสังคมส่วนรวมนั่นเอง

(4) ในบางครั้ง การพิสูจน์ความผิดอันเกิดจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถที่จะกระทำได้อย่าง เช่น การปล่อยมลพิษทางอากาศของโรงงานแห่งหนึ่งได้ทำให้ประชาชนเป็นจำนวนมากเกิดโรคระบบทางเดินหายใจ การตรวจหาพยานหลักฐานมาใช้ในการพิสูจน์ว่า โรคระบบทางเดินหายใจ (Respiratory Diseases) ที่เกิดขึ้นกับประชาชนนั้นได้เป็นผลโดยตรงหรือผลสืบเนื่องมาจากการปล่อยมลพิษทางอากาศของโรงงานแห่งนั้นหรือไม่ เพียงใด

ก็จำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการหาพยานหลักฐานที่ละเอียดอ่อนมากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วิธีการตรวจสอบทางนิติวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (Environmental Forensics) เป็นต้น

(5) ในบางกรณี ผู้กระทำความผิดในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นไม่ได้มีบุคคลเพียงคนเดียวที่เป็นผู้กระทำโดยตรง หากแต่กลับมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงไปถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ปล่อยปละละเลยการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย⁸³

ด้วยเหตุนี้เอง อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อนมากกว่าอาชญากรรมทั่วไปมากพอสมควร การศึกษาถึงผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการต่อยอดในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ดังนั้น ในหัวข้อนี้ จึงจะขอกกล่าวถึงผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจำนวน 6 ประเภท อันได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย โดยสะท้อนผ่านทางผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้ง 6 ประเภทดังกล่าว เพื่อแสดงให้เห็นในภาพรวม (ไม่ใช่รายกรณี) ที่สำคัญว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทได้ส่งผลกระทบต่ออารยธรรมของมนุษย์และสังคมส่วนรวมอย่างรุนแรงและกว้างขวางเพียงใด ซึ่งจะทำให้พอเห็นได้ว่า ถ้ายังขึ้นปล่อยให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปเรื่อย ๆ ก็ย่อมที่จะส่งผลให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบกระเทือนจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในภาพรวม (ไม่ใช่รายกรณี) ที่มีความรุนแรงและกว้างขวางเพียงใด โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้ง 6 ประเภทดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁸⁴

⁸³ นที จิตสว่าง และสมนทิพย์ จิตสว่าง, ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย, (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561), หน้า 18.

⁸⁴ Robert F. Phalen and Robert N. Phalen, Introduction to Air Pollution Science, (Burlington: Jones and Bartlett Learning, 2013), pp. 122 – 135, 200 – 212.

(1) ทำให้มนุษย์และสัตว์เกิดการเจ็บป่วยแบบเรื้อรัง (Chronic Disease) เช่น โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจต่าง ๆ โรคมะเร็ง เกิดอาการระคายเคืองของอวัยวะสัมผัสต่าง ๆ (เช่น ตา จมูก ปาก ฯลฯ) ความดันโลหิตสูง เป็นต้น

(2) ทำให้มนุษย์เกิดความเดือดร้อนรำคาญ (Nuisance) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของมนุษย์ เช่น ความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกลิ่นต่าง ๆ ความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากอาการเจ็บป่วยจากมลพิษทางอากาศ เกิดความเครียดในการดำรงชีวิต เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตได้

(3) ทำให้อวัยวะต่าง ๆ และกลไกการทำงานในร่างกายของมนุษย์และสัตว์ทำงานหนักขึ้นและเสื่อมประสิทธิภาพ เช่น การหายใจ การลำเลียงออกซิเจนของฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง การมองเห็น การรับรู้ทางระบบประสาท ปอดเสื่อมประสิทธิภาพ ไตเสื่อมประสิทธิภาพ หัวใจทำงานหนักขึ้น เป็นต้น ท้ายที่สุดแล้ว ร่างกายของมนุษย์และสัตว์ก็จะอ่อนแอลง

(4) ทำให้มนุษย์และสัตว์เกิดการเจ็บป่วยหรือการตายแบบเฉียบพลัน (Acute Sickness or Death) อันเกิดจากการที่มนุษย์และสัตว์ได้รับมลพิษทางอากาศในปริมาณที่ร่างกายไม่สามารถจะทนทานต่อไปได้และไม่สามารถที่จะกำจัดมลพิษดังกล่าวออกไปได้ทัน

(5) ทำให้ผลผลิตจากต้นพืชลดน้อยลงเพราะมลพิษทางอากาศบางประเภทจะทำให้คลอโรฟิลล์ (Chlorophyll) ในต้นพืชถูกทำลายจนทำให้ใบของต้นพืชสีจางลง การสังเคราะห์ด้วยแสง (Photosynthesis) ลดน้อยลง ต้นพืชเจริญเติบโตช้าลง ผลผลิตจากต้นพืชก็จะลดน้อยลงไปด้วย ท้ายที่สุดแล้ว ต้นพืชก็อาจจะตายลงได้

(6) เกิดการสะสมของสารพิษในสัตว์และพืช ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสัตว์ที่ได้บริโภคสัตว์และพืชที่มีการสะสมสารพิษดังกล่าว นอกจากนี้ ยังส่งผลให้เกิดการสะสมสารพิษในระบบนิเวศอีกด้วย

(7) เมื่อมลพิษทางอากาศได้ผสมกับน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผสมกับน้ำฝนแล้วไหลลงสู่แหล่งน้ำและพื้นดิน ก็จะส่งผลให้เกิดมลพิษทางน้ำและมลพิษทางดินได้

(8) ทำให้สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง และวัตถุต่าง ๆ เกิดความเสียหายและถูกทำลายได้ง่ายขึ้นเพราะมลพิษทางอากาศบางประเภทจะทำให้เกิดฝนกรด ในขณะที่มลพิษทางอากาศบางประเภทจะทำให้สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง และวัตถุต่าง ๆ เกิดความสกปรกและเก่าเร็ว

(9) ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) และการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศ (Climate Change) เพราะมลพิษทางอากาศบางประเภทเป็นก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) ซึ่งจะส่งผลผลิตทางการเกษตรลดลงและทำให้มนุษย์มีโอกาสที่จะเป็นมะเร็งผิวหนังมากยิ่งขึ้น

(10) ทำให้ทัศนวิสัยในการมองเห็นลดลง (Visibility Reduction) เพราะมลพิษทางอากาศบางประเภทจะเพิ่มความขุ่นมัวในอากาศ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายขึ้น

(11) ทำให้แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเสียทัศนียภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

(12) ทำให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการต้องบำบัดมลพิษทางอากาศ การเยียวยาแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายอันเกิดจากมลพิษทางอากาศ ตลอดจนความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อมนุษย์ สัตว์ ต้นพืช สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง วัตถุต่าง ๆ การเกิดอุบัติเหตุ และสิ่งแวดล้อมในภาพรวม อันสืบเนื่องมาจากมลพิษทางอากาศ

2) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁸⁵

(1) ทำให้มนุษย์เกิดโรคต่าง ๆ เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร โรคพยาธิใบไม้ ลำไส้ โรคพยาธิใบไม้ตับ โรคพยาธิใบไม้ปอด โรคพยาธิใบไม้เลือด โรคผิวหนัง โรคตา โรคเยื่อหุ้มสมองและสมองอักเสบปฐมภูมิ โรคจากสารปราบศัตรูพืช โรคพิษโลหะหนัก โรคใช้น้ำดำ โรคนิมาตาตะ โรคไต เป็นต้น

(2) ทำให้มนุษย์เกิดความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกลิ่นเหม็นของน้ำเน่าเสียและสารพิษต่าง ๆ ในน้ำ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของมนุษย์และเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษทางอากาศอีกทางหนึ่งด้วย

(3) ทำให้สัตว์น้ำต่าง ๆ ตายและมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการสูญเสียพันธุ์ของสัตว์น้ำบางประเภทได้

(4) ทำให้พืชน้ำต่าง ๆ ตายและมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการสูญเสียพันธุ์ของพืชน้ำบางประเภทได้

(5) เกิดการสะสมของสารพิษในสัตว์น้ำ ซึ่งถ้ามีสิ่งมีชีวิตมากินสัตว์น้ำนั้นต่อ ก็จะได้รับสารพิษนั้นได้ นอกจากนี้ ยังอาจก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ในสัตว์น้ำนั้นและสิ่งมีชีวิตมากินสัตว์น้ำนั้นอีกด้วย

(6) เกิดการสะสมของสารพิษในพืชน้ำ ซึ่งถ้ามีสิ่งมีชีวิตมากินพืชน้ำนั้นต่อ ก็จะได้รับสารพิษนั้นได้ นอกจากนี้ ยังอาจก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ในพืชน้ำนั้นอีกด้วย

⁸⁵ Katalin Gruiz, Tamas Meggyes, and Eva Fenyvesi, *Environmental Toxicology*, (Boca Raton: CRC Press, 2015), pp. 171 – 195.

(7) เมื่อพืชบกได้ดูดน้ำที่มีสารพิษไปใช้ ก็จะเกิดการสะสมสารพิษในพืชบกได้ ถ้ามีสิ่งมีชีวิตมากินพืชบกนั้นต่อ ก็จะได้รับสารพิษนั้นได้ นอกจากนี้ ยังอาจก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ในพืชบกนั้นและสิ่งมีชีวิตมากินพืชบกนั้นได้อีกด้วย

(8) ทำให้ระบบนิเวศน์ทางน้ำเสียสมดุลและมีการสะสมของสารพิษ

(9) เป็นแหล่งของเชื้อโรคและสารพิษต่าง ๆ

(10) มลพิษทางน้ำเมื่อไหลเข้าไปในพื้นดิน ก็จะก่อให้เกิดมลพิษทางดินได้ และเมื่อไหลไปผสมกับแหล่งน้ำใต้ดิน แล้วมนุษย์ได้นำน้ำใต้ดินมาใช้อุปโภคบริโภค มนุษย์ก็จะได้รับโทษทางด้านร่างกายได้

(11) ทำให้แหล่งน้ำทางเกษตรกรรมและการปศุสัตว์ลดน้อยลง ผลผลิตทางการเกษตรและปศุสัตว์ก็ลดน้อยลง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชนตลอดจนแหล่งอาหารของมนุษย์

(12) ทำให้แหล่งน้ำในการผลิตน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคของมนุษย์ลดน้อยลง ซึ่งจะทำให้มนุษย์มีความเสี่ยงสูงที่จะมีน้ำกินน้ำใช้ไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูแล้ง นอกจากนี้ ยังส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้น้ำเป็นจำนวนมากได้รับผลกระทบอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้กำลังผลิตลดน้อยลง ซึ่งส่งผลให้รายได้ของโรงงานอุตสาหกรรมต้องลดน้อยลง

(13) ทำให้แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจเสียทัศนียภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

(14) ทำให้พืชน้ำบางชนิดเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดการกีดขวางการคมนาคมทางน้ำได้

(15) ทำให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการต้องบำบัดมลพิษทางน้ำ การเยียวยาแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายอันเกิดจากมลพิษทางน้ำ ตลอดจนความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อมนุษย์ สัตว์ ต้นพืช และสิ่งแวดล้อมในภาพรวม อันสืบเนื่องมาจากมลพิษทางน้ำ

3) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดิน

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางดินที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁸⁶

(1) น้ำอุปโภคบริโภคที่ปนเปื้อนมลพิษทางดินจะส่งผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ได้ และในบางที่อาจจะทำให้ถึงกับเสียชีวิตได้

(2) พืชผลต่าง ๆ ที่ได้มาจากต้นพืชที่ปลูกบนดินที่มีการปนเปื้อนสารพิษ มนุษย์ที่ได้บริโภคพืชผลดังกล่าว ก็จะได้รับสารพิษนั้นด้วย

⁸⁶ Armando C. Duarte, Anabela Cachada, and Teresa Rocha-Santos, *Soil Pollution: From Monitoring to Remediation*, (London: Academic Press, 2018), pp. 1 - 28.

(3) สัตว์ที่อาศัยอยู่ในดินจะได้รับสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในดินด้วย ซึ่งสัตว์เหล่านี้ อาจจะไม่เสียชีวิตและมีจำนวนลดน้อยลง อันจะส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง อีกทั้งยัง อาจส่งผลให้สัตว์เหล่านี้เกิดการสูญพันธุ์หรือการกลายพันธุ์ขึ้นมาได้

(4) มนุษย์และสัตว์ที่ได้บริโภคสัตว์ที่มีการปนเปื้อนสารพิษทางดิน ก็จะได้รับ สารพิษนั้นด้วย

(5) มนุษย์และสัตว์บนดินที่ได้สัมผัสกับดินที่มีการปนเปื้อนสารพิษ ก็มีความ เสี่ยงสูงที่จะได้รับสารพิษนั้นด้วย

(6) ต้นพืชที่ปลูกบนดินที่มีการปนเปื้อนสารพิษจะได้รับสารพิษนั้นไปด้วย ซึ่ง อาจส่งผลให้ต้นพืชนั้นไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร และอาจจะตายไปในที่สุด นอกจากนี้ ต้นพืชนั้นก็ อาจเกิดการกลายพันธุ์ได้

(7) เกิดการสะสมของสารพิษในระบบนิเวศทางดินและทำให้ระบบนิเวศน์ ทางดินเสียสมดุล

(8) เมื่อมีน้ำไหลผ่านดินที่มีการปนเปื้อนสารพิษ น้ำนั้นก็จะมีสารพิษปนเปื้อน สารพิษนั้นไปด้วย ซึ่งจะทำให้ดินดังกล่าวเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำอีกทางหนึ่ง เมื่อน้ำดังกล่าว ระบายไปเป็นไอน้ำ ก็มีความเป็นไปได้ว่าจะก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศได้ ดินดังกล่าวจึงอาจจะเป็น แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศได้อีกทางหนึ่ง

(9) ดินที่มีมลพิษทางดินจะขาดความอุดมสมบูรณ์ การเพาะปลูกต่าง ๆ ย่อม ไม่ได้ผลดีตามสมควร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และอาชีพเกษตรกรกรรม และในเมื่อ เกษตรกรไม่สามารถทำมาหากินบนผืนดินที่มีการปนเปื้อนสารพิษได้แล้ว ก็มีความเป็นไปได้มากที่จะ มีการอพยพย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิด ปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนปัญหาชุมชนเมืองแออัด ปัญหาการตกงาน ปัญหา การเป็นหนี้สินของเกษตรกร และปัญหาอาชญากรรมในสังคมเมืองได้

(10) ดินที่ขาดความสมบูรณ์และมีการปนเปื้อนสารพิษจนแต่กระแวง ก็มี แนวโน้มสูงที่จะเกิดการถล่มลงมาได้ ซึ่งจะก่อความเสียหายในวงกว้าง เช่น ทางคมนาคมขนส่งเกิด อุปสรรค บ้านเรือนพังพินาศ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และ จิตใจ เป็นต้น

(11) การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูดินที่มีการปนเปื้อนของสารพิษต่าง ๆ จะกระทำได้ ยากมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสารพิษเหล่านั้นได้แทรกซึมไปในดินจนเป็นเนื้อเดียวกันและแทรกซึม ไปในชั้นดินที่ลึกแล้ว

(12) ทำให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการต้องบำบัดมลพิษทางดิน การเยียวยาแก้ไขฟื้นฟูความเสียหายอันเกิดจากมลพิษทางดิน ตลอดจนความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อมนุษย์ สัตว์ ต้นพืช และสิ่งแวดล้อมในภาพรวม อันสืบเนื่องมาจากมลพิษทางดิน

4) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้⁸⁷

(1) ทำให้เกิดผลเสียต่อการได้ยินของมนุษย์ ที่สำคัญได้แก่ หูหนวกทันที หูอื้อ ชั่วคราว หูอื้อถาวร และประสาทหูเสื่อม โดยจะเกิดอาการประเภทใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความดังของเสียงที่ได้รับและระยะเวลาในการได้รับเสียง

(2) ทำให้หัวใจเต้นแรงขึ้น อัตราการเต้นของหัวใจสูงขึ้น อาจมีอาการใจสั่น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคลทั่วไป และจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อบุคคลที่เป็นโรคหัวใจและโรคความดันโลหิตสูง

(3) ทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคลทั่วไป และจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อบุคคลที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง

(4) ทำให้กระเพาะอาหารมีการผลิตกรดในปริมาณที่มากกว่าปกติ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคลทั่วไป และจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อบุคคลที่เป็นโรคกระเพาะอาหาร

(5) ทำให้อัตราการหายใจเปลี่ยนแปลงไปและเกิดอาการเหนื่อยหอบ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคลทั่วไป และจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อบุคคลที่เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ

(6) ทำให้เกิดอาการนอนไม่หลับ เกิดความเครียด มีอารมณ์หงุดหงิด ไม่แจ่มใส เสียสมาธิ มีอาการวิตกกังวล เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว อาจเกิดการคลุ้มคลั่ง ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบุคคลทั่วไป และจะส่งผลเสียเป็นอย่างมากต่อบุคคลที่มีอาการทางจิตไม่ปกติ

(7) ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ บ้านหมุน

(8) ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงอันเนื่องมาจากการขาดสมาธิและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

(9) ทำให้เกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการขาดสมาธิและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

(10) ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ จดจำ คิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ลดลงอันเนื่องมาจากการขาดสมาธิและเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

⁸⁷ Enda Murphy and Eoin A. King, Environmental Noise Pollution, (Burlington: Elsevier, 2014), pp. 51 - 80.

- (11) ทำให้เกิดอุปสรรคในการใช้เสียงสำหรับการสื่อสาร
- (12) เป็นปัจจัยที่ไปรบกวนหรือกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงและการไม่เคารพสิทธิใน
ความสงบสุขของผู้อื่น
- (13) ทำให้สัตว์ตกใจและในกรณีที่มีเสียงดังและความสั่นสะเทือนมาก ๆ
เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนานเกิดขึ้นในระบบนิเวศน์ ก็อาจจะเกิดการอพยพย้ายถิ่นของสัตว์ในระบบ
นิเวศน์ได้ ซึ่งจะส่งผลให้ระบบนิเวศน์เสียความสมดุล
- (14) ทำให้สถาปัตยกรรม สิ่งปลูกสร้าง และวัตถุใด ๆ เกิดความเสียหายใน
กรณีที่เป็นเสียงที่มีความดังมาก ๆ และก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนมาก ๆ อย่างต่อเนื่อง
- (15) มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนมีผลกระทบในด้านลบต่อทั้งมนุษย์
สัตว์ และสิ่งไม่มีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อมนุษย์นั้นจะส่งผลในภาพรวมให้มนุษย์มี
ประสิทธิภาพในการทำงาน การเรียนรู้ และการสื่อสารที่ลดลง ซึ่งส่งผลไปในทางทำลายคุณภาพของ
ทรัพยากรมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีคุณภาพที่ต่ำลง การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่มีมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อน ก็
ย่อมที่จะต่ำลงด้วย ดังนั้น เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมซึ่งมีมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อน ก็ย่อมที่จะมี
สภาพที่ย่ำแย่ลงไปด้วยเช่นกัน

5) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอย

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยที่สำคัญมี
ดังต่อไปนี้⁸⁸

- (1) ขยะมูลฝอยจะเป็นแหล่งกำเนิดของโรคต่าง ๆ ให้แก่มนุษย์ เช่น โรคที่เกิด
จากการติดเชื้อ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคภูมิแพ้ โรคมะเร็ง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิด
อาการไม่พึงประสงค์อันเกิดจากกลิ่นเหม็นเน่าให้แก่มนุษย์อีกด้วย เช่น อาการคลื่นไส้ อาการ
อาเจียน อาการเวียนศีรษะ เป็นต้น
- (2) ขยะมูลฝอยจะเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษทางน้ำและมลพิษทางดินแหล่ง
หนึ่ง กล่าวคือ เมื่อน้ำได้ชะล้างหรือไหลผ่านขยะมูลฝอยอันเป็นสิ่งสกปรกและอาจจะมีสารพิษเจือปน
ด้วย น้ำนั้นก็กลายเป็นน้ำที่สกปรกและอาจจะมีสารพิษเจือปนมาด้วย ซึ่งก็จะกลายเป็นน้ำเสียใน
ที่สุด นอกจากนี้ ถ้าน้ำเสียดังกล่าวได้ไหลลงสู่ดินหรือสารพิษที่เจือปนมากับขยะมูลฝอยได้ซึมผ่าน
หรือปนเปื้อนไปกับดิน ก็จะทำให้ดินเกิดการปนเปื้อนของเสียหรือสารพิษได้ ซึ่งจะทำให้ดินเกิดมลพิษ
- (3) ขยะมูลฝอยจะเป็นแหล่งกำเนิดของมลพิษทางอากาศแหล่งหนึ่ง กล่าวคือ
กลิ่นไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ อันเกิดจากขยะมูลฝอยจะจัดเป็นมลพิษทางอากาศประการหนึ่ง นอกจากนี้

⁸⁸ M. N. Rao, Razia Sultana, and Sri Harsha Kota, Solid and Hazardous Waste Management : Science and Engineering, (Saint Louis: Butterworth-Heinemann, 2016), pp. 32 - 40.

ในการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผา ก็จะทำให้เกิดสารพิษล่องลอยสู่อากาศและปนเปื้อนในอากาศ ซึ่งจะทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ

(4) ขยะมูลฝอยจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรคและแมลงพาหะนำโรคชนิดต่าง ๆ เช่น ไวรัส แบคทีเรีย แมลงวัน แมลงสาบ ยุง หนู เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์มีพิษได้อีกด้วย เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง เป็นต้น

(5) ขยะมูลฝอยจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้อยู่อาศัยและชุมชนในบริเวณที่อยู่ในละแวกของแหล่งขยะมูลฝอย โดยเหตุเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว เช่น กลิ่นไม่พึงประสงค์ การเกิดไฟไหม้จากขยะมูลฝอย การเกิดโรคจากขยะมูลฝอย การได้รับอันตรายจากสัตว์มีพิษ เป็นต้น

(6) การทิ้งขยะมูลฝอยลงในแหล่งน้ำ จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียและปนเปื้อนสารพิษ ซึ่งจะส่งผลให้สัตว์น้ำตายมากขึ้นและสัตว์น้ำบางประเภทอาจสูญพันธุ์ไปจากแหล่งน้ำนั้น พืชน้ำบางประเภทตายมากขึ้นและพืชน้ำบางประเภทอาจสูญพันธุ์ไปจากแหล่งน้ำนั้น พืชน้ำบางประเภทอาจเจริญเติบโตเร็วผิดปกติจนกั้นขวางการคมนาคมทางน้ำในแหล่งน้ำนั้น ทั้งหมดนี้จะส่งผลให้ระบบนิเวศน์ทางน้ำสำหรับแหล่งน้ำนั้นเสียหายหมด

(7) ขยะมูลฝอยจะก่อให้เกิดความไม่สวยงามและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในอาณาบริเวณอันเป็นแหล่งของขยะมูลฝอย ซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพจิตของผู้อยู่อาศัยในอาณาบริเวณนั้นไม่ปกติสุขเท่าที่ควร และอาจจะส่งผลกระทบต่อกระเเทือนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

(8) ปัญหาขยะมูลฝอยยังมีความรุนแรงและกว้างขวางมากเพียงใด ก็ย่อมเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงการขาดระเบียบวินัยและการขาดการอบรมสั่งสอนในเรื่องของระเบียบวินัยแก่ประชาชนของประเทศมากเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศติดลบในสายตาของนานาชาติอารยประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในการให้ความร่วมมือและ/หรือติดต่อสัมพันธ์กับนานาชาติอารยประเทศในด้านต่าง ๆ

(9) ขยะมูลฝอยยังมีมากเพียงใด รัฐก็มีต้นทุนในการกำจัดสูงเพียงนั้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(10) ปัญหาขยะมูลฝอยจะส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชาชนตามมา จึงทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนรู้ของประชาชนลดน้อยลง และยังทำให้ต้นทุนทางการสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งจะเป็นปัจจัยตามไปถ่วงรั้งความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

6) ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตราย

ผลกระทบของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁸⁹

(1) ของเสียอันตรายที่ก่อให้เกิดมนุษย์เกิดโรคและอาการไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ก็มักจะก่อให้เกิดโรคและอาการไม่พึงประสงค์ที่ค่อนข้างจะร้ายแรงและยากต่อการรักษาเยียวยา เช่น โรคมะเร็ง โรคระบบทางเดินหายใจ โรคทางระบบสมอง โรคทางระบบประสาท โรคมีนามาตะ โรคอีโต-อีโต ปวดศีรษะ จิตใจสับสน ประสาทหลอน เกิดตะคริว สมองสับสน สมองอึกเสบ อ่อนเพลีย เหงื่ออกววม เยื่อบุปากอึกเสบ ผิวหนังอึกเสบระคายเคือง ปวดกระดูก ชักกระตุก หมดสติ ตัวสั่น ปวดท้อง ท้องเสียรุนแรง หายใจขัด เป็นต้น

(2) ของเสียอันตรายที่มีความไวในการติดไฟ จะสามารถก่อให้เกิดไฟไหม้ได้ง่าย ซึ่งไฟไหม้จะยังความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินได้

(3) ของเสียอันตรายที่มีฤทธิ์กัดกร่อนจะทำให้บริเวณของร่างกายที่ได้ไปสัมผัสเข้าไปเกิดอาการระคายเคือง เป็นแผลพุพอง และไหม้ได้ ซึ่งอาจจะทำให้ต้องสูญเสียอวัยวะของร่างกายได้

(4) ของเสียอันตรายที่มีความเป็นพิษจะส่งผลเสียต่อสุขภาพอนามัย และถ้าได้รับเข้าไปสู่ร่างกายในปริมาณมากหรือเป็นของเสียอันตรายที่มีความเป็นพิษสูง ผู้ที่ได้รับอาจจะถึงแก่ความตายได้ในระยะเวลาอันสั้น

(5) ของเสียอันตรายที่สามารถถูกชะล้างได้ จะก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำที่เป็นอันตรายมากกว่ามลพิษทางน้ำโดยปกติ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตได้มากกว่ามลพิษทางน้ำโดยปกติ นอกจากนี้ เมื่อน้ำที่มีมลพิษดังกล่าวได้ไหลซึมสู่ดิน ก็จะทำให้เกิดมลพิษทางดินที่หนักหนาสาหัสกว่าในกรณีปกติทั่วไป และก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตได้มากกว่ามลพิษทางดินโดยปกติ ซึ่งการบำบัดแก้ไขพื้นพุ่มลพิษทางน้ำและมลพิษทางดินในกรณีดังกล่าวมานี้ ก็จะทำให้ยากมากหรืออาจทำไม่ได้เลย

(6) ผืนแผ่นดินที่เกิดการปนเปื้อนของเสียอันตรายบางประเภทในระดับที่สิ่งมีชีวิตไม่สามารถอยู่ใกล้ได้ ก็จะไม่สามารถนำผืนแผ่นดินนั้นมาใช้ประโยชน์ใด ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งได้อีกเลยจนกว่าระดับของของเสียอันตรายนั้นจะอยู่ในระดับที่ต่ำลงจนมนุษย์สามารถเข้าใกล้ได้โดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในงานเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หรือที่อยู่อาศัยก็ตาม

(7) โดยปกติแล้ว น้ำที่เกิดการปนเปื้อนของเสียอันตรายจะมีความเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตทุกประเภท ดังนั้น มนุษย์จึงไม่สามารถใช้น้ำนั้นสำหรับการอุปโภคบริโภคได้ ซึ่งจะส่งผลร้ายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การทำเกษตรกรรม การปศุสัตว์ และการทำอุตสาหกรรม

⁸⁹ Ibid., pp. 159 - 192.

(8) ของเสียอันตรายที่อาศัยอากาศเป็นตัวกลางในการแพร่กระจาย จะส่งผลให้มีการแพร่กระจายของของเสียอันตรายในรัศมีที่กว้างขวางมากอย่างไม่อาจคาดเดาได้อย่างแน่นอน ซึ่งอาจจะมีการแพร่กระจายไปได้ทั่วทั้งประเทศ ทั่วทั้งทวีป หรือแม้กระทั่งทั่วทั้งโลกใบนี้ก็ได้ ซึ่งในการนี้ ก็ย่อมที่จะเป็นภัยคุกคามต่อมวลมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับระหว่างประเทศและในระดับโลกได้

(9) ของเสียอันตรายที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย จะสามารถทำปฏิกิริยาเคมีกับสารเคมีต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบได้โดยง่ายและรวดเร็ว ซึ่งอาจก่อให้เกิดสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตได้ นอกจากนี้ ก็อาจเกิดการระเบิดและ/หรือการลุกติดไฟได้อีกด้วย ซึ่งก็จะยังความเสียหายมาสู่สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตได้อย่างรุนแรงเช่นกัน

(10) ของเสียอันตรายจะเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศที่ร้ายแรงได้อีกแห่งหนึ่ง ถ้าของเสียอันตรายนั้นสามารถระเหยได้ หรือละลายน้ำได้ แล้วน้ำนั้นได้ระเหยสู่อากาศ หรือแม้กระทั่งการเผาของเสียอันตรายนั้น

(11) ของเสียอันตรายจะเข้าไปสะสมในห่วงโซ่อาหารและสายใยอาหารได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ว่าสิ่งมีชีวิตในห่วงโซ่อาหารและสายใยอาหารนั้นจะเป็นมนุษย์ สัตว์ หรือพืชก็ตาม ซึ่งจะส่งผลร้ายต่อสิ่งมีชีวิตทุกประเภทที่อยู่ในห่วงโซ่อาหารและสายใยอาหารที่ได้มีการเจือปนซึ่งของเสียอันตราย

(12) ของเสียอันตรายบางประเภทสามารถทำให้มนุษย์ สัตว์ และพืช ล้มตายได้ และสามารถเหนี่ยวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมและการกลายพันธุ์ในมนุษย์ สัตว์ และพืชได้ ซึ่งของเสียอันตรายประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นสารกัมมันตรังสี (Radioactive)

(13) ของเสียอันตรายที่ส่งผลในทางทำลายล้างสิ่งมีชีวิตได้อย่างรุนแรง รวดเร็ว และกว้างขวาง ก็มีความเป็นไปได้ว่า ของเสียอันตรายนั้นจะสามารถทำให้สิ่งมีชีวิตใด ๆ ในอาณาบริเวณใด ๆ เกิดการสูญพันธุ์ได้

(14) โดยปกติแล้ว ของเสียอันตรายจะก่อให้เกิดอันตรายและสร้างความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตได้อย่างรุนแรงและกว้างขวางมาก อีกทั้งยังเกิดการตกค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างยาวนานและกำจัดออกไปได้ยากมาก ดังนั้น ของเสียอันตรายจึงส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย และทรัพย์สินของมนุษย์ได้อย่างใหญ่หลวง อีกทั้งยังสร้างความเสียหายให้กับระบบต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างแสนสาหัส ทั้งระบบเศรษฐกิจ ระบบนิเวศน์ ระบบสังคม ระบบการเมืองการปกครอง และระบบความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ

2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยา

2.2.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วย แนวคิดของ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย

อาชญาวิทยา (Criminology) ได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18 อันเป็นยุคแสงสว่างแห่งปัญญา (Enlightenment) โดยนักปราชญ์นามว่า “ซีซาร์ เบ็คคาเรีย” (Cesare Beccaria; เป็นชาวอิตาลี มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1738 - 1794) ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลแรกของโลกที่ทำให้วิชาการทางด้านอาชญาวิทยาได้เกิดขึ้น และเป็นผู้นำคนสำคัญของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมหรือสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก (The Classical School of Criminology) โดยในปี ค.ศ. 1764 เบ็คคาเรีย ได้ตีพิมพ์งานเขียนชิ้นสำคัญเป็นภาษาอิตาลีชื่อ “Dei Delitti E Delle Pene” ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษว่า “An Essay on Crimes and Punishments” และตรงกับความหมายในภาษาไทยว่า “เรียงความเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษ” ซึ่งงานเขียนชิ้นนี้ได้จุดประกายแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษของนักปราชญ์ทั่วยุโรป⁹⁰ โดยแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษของเบ็คคาเรีย มีดังต่อไปนี้

1) มนุษย์ทุกผู้ทุกคนที่ได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นมาก็ล้วนแล้วแต่มีความต้องการในการที่จะแสวงหาความแน่นอนและหลักประกันให้แก่ชีวิต (Life) ร่างกาย (Body) เสรีภาพ (Freedom) และทรัพย์สิน (Property) ของตนเอง ซึ่งความต้องการนี้ก็มีรากฐานเกิดมาจากสัญชาตญาณของความกลัว (Fear) ความต้องการที่จะอยู่รอด (Survival) ความมั่นคง (Stability) และความปลอดภัย (Safety) ของมนุษย์นั่นเอง ดังนั้น เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของความ ต้องการดังกล่าว เหล่าบรรดามนุษย์ทั้งหลายจึงได้ตกลงปลงใจที่จะเข้ามาทำสัญญากันด้วยใจสมัครและมีเจตนาโดยมอบอำนาจบางประการให้แก่รัฐ (ผู้ปกครองหรือผู้ที่อยู่ในชนชั้นปกครอง) เพื่อให้รัฐได้เข้ามาช่วยดูแลรักษาและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของตนไว้ แต่ในขณะเดียวกัน รัฐก็ต้องให้ความเคารพและไม่ล่วงละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์อันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถพรากไปจากมนุษย์ได้ โดยสัญญาดังที่ได้กล่าวมานี้ เรียกว่า “สัญญาประชาคม” (Social Contract)⁹¹

⁹⁰ Larry J. Siegel, *Criminology : Theories, Patterns, and Typologies*, 10th ed. (Belmont: Wadsworth Cengage Learning, 2007), pp. 5 - 6.

⁹¹ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 190 - 191.

2) หลักการที่ว่า “ไม่มีอาชญากรรม (ไม่มีความผิด) ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้” (Nullum Crimen Sine Lege) ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับหลักการที่ว่า “ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้” (Nulla Poena Sine Lege) ก็สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดว่า การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา และไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดโทษสำหรับการกระทำนั้นเอาไว้ การกระทำนั้นย่อมไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม บุคคลผู้ที่กระทำการนั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายและไม่ถือว่าเป็นอาชญากรตามกฎหมาย บุคคลผู้นั้นก็ไม่มี ความผิดทางอาญาตามกฎหมายและไม่ต้องรับโทษใด ๆ ตามกฎหมายทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม การที่จะ มีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายว่า การกระทำใดเป็น “อาชญากรรม” ตามกฎหมาย ก็จะต้อง เป็นไปตาม “หลักอรรถประโยชน์นิยม” (Utilitarianism) อันเป็นหลักการที่ว่าด้วย ผลประโยชน์ สูงสุดของประชาชนจำนวนมากที่สุดด้วย กล่าวคือ การที่จะมีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายว่า การกระทำใดเป็น “อาชญากรรม” ตามกฎหมาย ก็จะต้องเป็นไปด้วยเจตนารมณ์อันมุ่งประสงค์ต่อ การปกป้อง คุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์สูงสุดสุดของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ดังนั้น การที่จะมีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายว่า การกระทำใดเป็น “อาชญากรรม” ตามกฎหมาย ก็ต่อเมื่อ การกระทำนั้นจะได้ยังผลให้เกิดภัยอันตรายในด้านต่าง ๆ ต่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งในการบัญญัติ กำหนดให้การกระทำใดเป็น “อาชญากรรม” ตามกฎหมาย ก็จะต้องมีการบัญญัติกำหนดไว้ใน กฎหมายให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาฐานหนึ่งฐานใดและมีการบัญญัติกำหนดโทษสำหรับ การกระทำนั้นเอาไว้ในกฎหมายด้วย นอกจากนี้ การป้องกันมิให้บุคคลใด ๆ ได้ประกอบอาชญากรรม ขึ้นในสังคม ก็ย่อมที่จะมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดมากกว่าการลงโทษอาชญากรที่ได้ประกอบ อาชญากรรมให้เกิดขึ้นในสังคมแล้ว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่การบัญญัติกำหนดไว้ใน กฎหมายให้การกระทำใดเป็น “อาชญากรรม” ตามกฎหมาย ตลอดจนการบัญญัติกำหนดโทษสำหรับ การกระทำนั้นไว้ในกฎหมาย จะต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยต้องมีการบัญญัติกำหนดทั้งฐาน ความผิดและบทลงโทษอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ได้รับทราบว่าการกระทำนั้นจะเป็น ความผิดทางอาญาและเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย ซึ่งบุคคลผู้ที่กระทำการนั้นจะ กลายเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายและเป็นอาชญากร ซึ่งจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายได้มี การบัญญัติกำหนดไว้ อันจะเป็นวิถีทางหนึ่งในการข่มขู่ ข่มขู่ และยับยั้งให้บุคคลต่าง ๆ เกรงกลัวที่ จะกระทำการนั้นอันกฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดโทษเอาไว้ ซึ่งจะเป็นการป้องกันการประกอบ อาชญากรรมมิให้เกิดขึ้นในสังคมได้อีกวิถีทางหนึ่ง⁹²

3) ตามทฤษฎีเจตจำนงอิสระเสรี (Free Will Theory) ได้มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคน ทุกคนล้วนแล้วแต่มีความสามารถในการใช้เหตุผล (Rational) เป็นของตนเองและมีความเป็น

⁹² สุพิศ ปราณีตพลกรัง, หลักและทฤษฎีกฎหมายอาญา, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2560), 15 - 16.

อิสระเสรีที่จะคิดและตัดสินใจกระทำการใด ๆ และไม่กระทำการใด ๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผลของตนเอง เมื่อมนุษย์ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ ลงไป โดยผ่านกระบวนการในการคิดและตัดสินใจอย่างอิสระเสรี ด้วยการใช้เหตุผลของตนเองแล้ว มนุษย์ผู้นั้นก็จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ๆ ดังนั้น ถ้าหากว่า มนุษย์ผู้ใดได้กระทำการอันมีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญารัฐหนึ่งฐานใดและมีการบัญญัติกำหนดโทษสำหรับการกระทำนั้นเอาไว้ในกฎหมาย การกระทำนั้นย่อมเป็นอาชญากรรม มนุษย์ผู้นั้นย่อมเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายและเป็นอาชญากรตามกฎหมาย มนุษย์ผู้นั้นย่อมมีความผิดทางอาญาตามกฎหมายและต้องรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งการที่มนุษย์ผู้นั้นได้กลายเป็นอาชญากรตามกฎหมายและต้องรับโทษตามกฎหมาย ก็เพราะว่ามนุษย์ผู้นั้นได้คิดและตัดสินใจอย่างอิสระเสรีด้วยการใช้เหตุผลของตนเองในการที่จะกระทำการอันกฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ว่าเป็นความผิด และโทษที่มนุษย์ผู้นั้นได้รับก็เป็นโทษตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นแล้ว ซึ่งก็นับว่าเป็นการสมควรและสาสมกับการที่มนุษย์ผู้นั้นได้คิดและตัดสินใจอย่างอิสระเสรีด้วยการใช้เหตุผลของตนเองในการที่จะกระทำการอันกฎหมายได้บัญญัติกำหนดไว้ว่าเป็นความผิดและเป็นอาชญากรรมตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายดังที่ได้กล่าวมา (การปรับบทกฎหมายสำหรับฐานความผิดและการลงโทษ) สำหรับมนุษย์ทุกคนก็ต้องอยู่ภายใต้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมายโดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ (เช่น สถานภาพทางการเงิน สถานภาพทางสังคม การศึกษาอบรม ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ ศาสนา ชาติกำเนิด ความคิดเห็นที่แตกต่าง ฯลฯ) ทั้งสิ้น (Equality before the Law) ด้วยเหตุที่ว่า ในเมื่อมนุษย์ทุกคนต่างก็ล้วนแล้วแต่มีความเป็นอิสระเสรีที่จะคิดและตัดสินใจที่จะกระทำการใด ๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผลของตนเองทั้งสิ้น มนุษย์ทุกคนต่างจึงล้วนแต่สมควรและสาสมที่จะต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำอันเกิดจากกระบวนการในการคิดและตัดสินใจอย่างอิสระด้วยการใช้เหตุผลของตนเองทุกประการโดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ทั้งสิ้น นั่นเอง⁹³

4) จากหลักการทั้งหมดที่ได้กล่าวมาในข้างต้นได้ส่งผลให้รัฐมีอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรมในอันที่จะลงโทษบุคคลผู้ที่ได้กระทำความผิดหรืออาชญากรให้เป็นไปตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ ทั้งนี้ ก็เพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Punishment) และเพื่อป้องกัน (Preventive Punishment) การก่ออาชญากรรมในสังคมรัฐ โดยแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการลงโทษ

⁹³ สุมนทิพย์ จิตสว่าง, เอกสารประกอบคำบรรยาย “อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา” [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip>, หน้า 73 - 74.

ผู้ที่ได้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อข่มขู่ยับยั้งและเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมในสังคมรัฐ มีดังต่อไปนี้⁹⁴

4.1) มนุษย์ทุกคนล้วนมีความเห็นแก่ตัวและมีพฤติกรรมอาชญากรได้เสมอ การลงโทษตามกฎหมายจะต้องคงมีไว้ในสังคมรัฐเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้มนุษย์ผู้ใดได้กระทำการใดอันเป็นการล่อลวงละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดและเป็นอาชญากรรม ซึ่งการข่มขู่ยับยั้งดังกล่าวได้ถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) ซึ่งการข่มขู่ยับยั้งประเภทนี้เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเป็นการเฉพาะรายบุคคลไป โดยการลงโทษดังกล่าวจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษอันเป็นผลมาจากการล่อลวงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จนทำให้ตนเองกลายมาเป็นผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และในท้ายที่สุดแล้ว ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมซ้ำขึ้นมาอีก

(2) การข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence; Individual Deterrence) ซึ่งการข่มขู่ยับยั้งประเภทนี้เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่บุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานา อันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรซึ่งเป็นผู้ที่ได้กระทำการอันเป็นการล่อลวงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และในท้ายที่สุดแล้ว บุคคลอื่น ๆ ในสังคมก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเฉกเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้นอีก เนื่องจากเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำผลร้ายต่าง ๆ นานาอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้น

4.2) การลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้นั้นจะต้องมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) การลงโทษต้องมีความรวดเร็ว (Punishment Swiftness) เพราะถ้าหากว่า ต้องใช้เวลาอันยาวนานยืดเยื้อหลายปีกว่าที่จะได้ตัวผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมาลงโทษ ก็จะทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ไม่มีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ หรือมีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษแต่ไม่มี

⁹⁴ Tim Newburn, *Criminology*, 3rd ed. (New York: Routledge, 2017), pp. 124 - 127.

ประสิทธิภาพที่มากพอสำหรับการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้

(2) การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Punishment Certainty) เพราะถ้าหากว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมีความแน่นอนตายตัวแล้ว โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะหลุดรอดพ้นไปจากการลงโทษย่อมเป็นไปได้น้อยมาก การลงโทษนั้นก็ทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบเลี่ยงต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การลงโทษมีความแน่นอนเพียงใด ก็จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้เพียงนั้น

(3) การลงโทษต้องมีความรุนแรงและได้สัดส่วน (Punishment Severity and Proportionality) กล่าวคือ การลงโทษต้องมีความรุนแรงมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะได้รับจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม และการลงโทษต้องได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม อย่างพอเหมาะพอสม เพราะถ้าหากว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมีความรุนแรงมากไปกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะได้รับจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม จนถึงขนาดที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผลประโยชน์ที่ตนได้รับอันเกิดจากการที่ตนได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมไม่คุ้มค่างันกับผลร้ายจากบทลงโทษที่ตนจะต้องได้รับอันเกิดจากการที่ตนได้กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมนั้นขึ้น ประกอบกับการลงโทษมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมอย่างพอเหมาะพอสม ซึ่งก็คือการลงโทษมีความรุนแรงที่ไม่มากเกินไปเกินสมควรและไม่น้อยเกินสมควรเมื่อเปรียบเทียบกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม การลงโทษนั้นก็ทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบเลี่ยงต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก ซึ่งก็เป็นอีกวิถีทางหนึ่งที่จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การที่รัฐได้ลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรด้วยความรุนแรงจนเกินความพอเหมาะพอสมกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมจะเป็นการใช้อำนาจรัฐไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เกินเหตุผลแห่งความจำเป็น และขัดหรือแย้งกับสัญญาประชาคม ตลอดจนส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมรัฐและเป็นรัฐที่มีความผิดจรรยาบรรณในการลงโทษ ซึ่งมีแนวโน้มสูงต่อการที่มนุษย์ในสังคมรัฐจะเกิดการต่อต้านและเป็นมูลเหตุจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

(4) การลงโทษต้องมีความเสมอภาค (Punishment Equality) เพราะถ้าหากว่า ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรที่ได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมอันมีสาระสำคัญเป็นอย่างเดียวกัน ก็ย่อมต้องได้รับการลงโทษในลักษณะอย่างเดียวกันตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้ โดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ (เช่น สถานภาพทางการเงิน สถานภาพทางสังคม การศึกษาอบรม ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ ศาสนา ชาติกำเนิด ความคิดเห็นที่แตกต่าง ฯลฯ) ทั้งสิ้น การลงโทษตามกฎหมายก็ย่อมที่จะมีความศักดิ์สิทธิ์และสร้างหลักประกันให้กับบุคคลทุกคนได้ว่า ถ้าหากได้กระทำการอันเป็นความผิดตามกฎหมาย ก็จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น โดยไม่มีบุคคลผู้ใดที่จะยกเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาอ้างเพื่อที่จะทำให้การกระทำของตนไม่เป็นความผิด ทำให้ตนได้รับการยกเว้นโทษ หรือทำให้ตนได้รับโทษน้อยลงได้ เช่นนี้แล้ว การลงโทษที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ก็จะทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก ซึ่งก็จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้เป็นอย่างดีอีกวิธีหนึ่ง

(5) การลงโทษต้องมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ (Public Knowledge) เพราะการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรตามกฎหมาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตามแต่ จึงจะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร จนเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำผลร้ายต่าง ๆ นานาดังกล่าว ประชาชนโดยทั่วไปก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเฉกเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้นอีก ซึ่งจะส่งผลให้การลงโทษดังกล่าวเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย กล่าวคือ บทลงโทษทางอาญาจะต้องมีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดดังกล่าวซ้ำขึ้นมาอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องมีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งบุคคลอื่น ๆ ในสังคมให้ได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และ

ได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้รับจากการถูกลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence) ซึ่งลักษณะประการสำคัญของบทลงโทษทางอาญาในกรณีนี้จะต้องมีความรุนแรงและได้สัดส่วน กล่าวคือ บทลงโทษทางอาญาต้องส่งผลให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าว หรือบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดดังกล่าวได้รับผลร้ายจากบทลงโทษมากกว่าที่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดดังกล่าว และบทลงโทษทางอาญาต้องมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวอย่างพอเหมาะพอสม นอกจากนี้ การลงโทษดังกล่าวต้องมีความรวดเร็ว มีความแน่นอน มีความเสมอภาค และมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ด้วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ต้องเป็นไปด้วยความมุ่งประสงค์ต่อการปกป้อง คุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์สูงสุดสุดทางด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยตามหลักอรรถประโยชน์นิยมเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การที่รัฐจะมีความชอบธรรมตามกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาใดเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้นั้น ก็ต้องปรากฏว่า บทลงโทษทางอาญานั้นได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้ง ดังนั้น ถ้าหากรัฐเห็นว่า บทลงโทษทางอาญาใดเป็นบทลงโทษที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน รัฐก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญานั้นไว้ในกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้งด้วย มิฉะนั้นแล้ว รัฐก็ย่อมไม่มีความชอบธรรมตามกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญานั้นเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้

2.2.2 ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมอันว่าด้วย แนวคิดของ เจเรมี เบนแธม

นักปราชญ์นามว่า “เจเรมี เบนแธม” (Jeremy Bentham; เป็นชาวอังกฤษ มีชีวิตอยู่ในช่วง ค.ศ. 1748 - 1832) ถือได้ว่าเป็นผู้นำคนสำคัญของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมหรือสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก (The Classical School of Criminology) รองลงมาจาก “ซีซาร์ เบ็คคาเรีย” โดยเบนแธมได้เป็นนักปราชญ์คนสำคัญที่ให้การสนับสนุนแนวคิดของเบ็คคาเรียเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษ ซึ่งทำให้แนวคิดของเบนแธมเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับแนวคิดของเบ็คคาเรีย กล่าวคือ การลงโทษทางอาญาจะต้องมีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดด้วยการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยาเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษที่ตนเคยได้รับ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดดังกล่าวซ้ำ

ขึ้นมาอีก และด้วยการทำให้บุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษผู้กระทำความผิด จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดในลักษณะ เดกเช่นเดียวกันกับการกระทำความผิดที่ได้เคยมีผู้กระทำความผิดได้กระทำมาแล้วก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ เบนแธมยังเห็นว่า ความสุขความเพลิดเพลินและความทุกข์ความเจ็บปวดเป็นรากฐานสำคัญในการก่อให้เกิดแรงจูงใจของมนุษย์ทุกผู้ทุกคนที่จะกระทำการใด ๆ หรือไม่กระทำการใด ๆ มนุษย์ทุกผู้ทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลและรู้จักที่จะใช้เหตุผลในการดำรงชีวิต จึงเป็นเรื่องธรรมดาโลกที่มนุษย์ทุกผู้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะแสวงหาและได้รับความสุขความเพลิดเพลิน ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ปรารถนาที่จะแสวงหาและได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด การลงโทษที่ทำให้มนุษย์ได้รับความทุกข์ความเจ็บปวดมากกว่าความสุขความเพลิดเพลินที่มนุษย์ได้รับจากการกระทำใด ๆ ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดด้วยการทำให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำการนั้น ๆ ขึ้นมา ท้ายที่สุดแล้ว มนุษย์ก็จะงดเว้นการกระทำนั้น ๆ ได้ ดังนั้น การบัญญัติกำหนดบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดฐานใดหรือการประกอบอาชญากรรมประเภทใดจะต้องมีการบัญญัติกำหนดบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดด้วยการทำให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดฐานนั้นหรือประกอบอาชญากรรมประเภทนั้นขึ้นมา ด้วยความมุ่งประสงค์ที่จะใช้การลงโทษตามกฎหมายเป็นเครื่องมือสำหรับการทำให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งก็จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและการประกอบอาชญากรรมขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม บทลงโทษตามกฎหมายจะต้องไม่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดหรืออาชญากรได้รับความทุกข์ความเจ็บปวดมากเกินไปกว่าความจำเป็นอันผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรพึงจะได้รับจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมที่ตนได้กระทำลงไป⁹⁵

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่ส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดด้วยการทำให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดตาม

⁹⁵ Ibid., pp. 126 - 129.

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดดังกล่าวขึ้นมา ซึ่งก็จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวได้ เช่น การใช้บทลงโทษจำคุกและ/หรือบทลงโทษปรับร่วมกันกับบทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน บทลงโทษให้บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายมากเกินไปกว่าความจำเป็นอันผู้กระทำความผิดดังกล่าวพึงจะได้รับจากการกระทำความผิดที่ตนได้กระทำลงไป

2.3 ทฤษฎีทัณฑ์วิทยา

2.3.1 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) ในประเด็นหลัก ๆ 3 ประเด็นอันได้แก่ รากฐานของทฤษฎี เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ และหลักการลงโทษ ซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) รากฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนมีรากฐานที่สำคัญมาจากสิ่งต่อไปนี้

(1) การลงโทษที่รุนแรงในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน (An eye for an eye, a tooth for a tooth) กล่าวคือ เมื่อบุคคลหนึ่งได้กระทำกับบุคคลอีกคนหนึ่งอย่างไร บุคคลนั้นก็ควรที่จะได้รับการกระทำแก่เช่นเดียวกันเป็นการตอบแทน ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน จึงเป็นการลงโทษในลักษณะเดียวกันกับที่ผู้กระทำความผิดหรือ

อาชญากรได้กระทำลงไปในการกระทำความผิดหรือในการประกอบอาชญากรรมเป็นการตอบแทนอย่างสาสมที่เขาได้กระทำการอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย⁹⁶

(2) แนวคิดของทฤษฎีเจตจำนงอิสระเสรี (Free Will Theory) มีหลักการสำคัญว่า มนุษย์ทุกผู้ทุกคนล้วนแล้วแต่มีความสามารถในการใช้เหตุผล (Rational) เป็นของตนเองและมีความเป็นอิสระเสรีที่จะคิดและตัดสินใจกระทำการใด ๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผลของตนเอง เมื่อมนุษย์ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ ลงไป โดยผ่านกระบวนการในการคิดและตัดสินใจอย่างอิสระเสรีด้วยการใช้เหตุผลของตนเองแล้ว มนุษย์ผู้นั้นก็จักต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ๆ⁹⁷

(3) แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมหรือสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก (The Classical School of Criminology) ที่มีหลักการสำคัญว่า ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ความยุติธรรม ความถูกต้อง ศีลธรรมอันดี และความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมรัฐ ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจึงสมควรที่จะได้รับการลงโทษตามกฎหมายเป็นการตอบแทนอย่างสาสมกันกับความผิดหรืออาชญากรรมที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ⁹⁸

2) เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้⁹⁹

(1) การกระทำการอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายถือเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ประการสำคัญอันอยู่ในความรับผิดชอบของตนซึ่งก็คือ การดำรงรักษาไว้ซึ่งกฎหมายในสังคม การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมย่อมส่งผลให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่

⁹⁶ นที จิตสว่าง, วัตถุประสงค์ในการลงโทษ [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/454719>

⁹⁷ สุนนทิพย์ จิตสว่าง, เอกสารประกอบคำบรรยาย “อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา” [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip>, หน้า 73 - 74.

⁹⁸ สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา, หน้า 41 - 45.

⁹⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 14 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 107 - 110.

ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านกฎหมายในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายในสังคม โดยการลงโทษนี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรสมควรที่จะได้รับเป็นการตอบแทนอย่างสาสมจากการที่เขาได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม

(2) การกระทำการอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายถือเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ประการสำคัญอันอยู่ในความรับผิดชอบของตนซึ่งก็คือ การดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมย่อมส่งผลให้ความยุติธรรมในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคม โดยการลงโทษนี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรสมควรที่จะได้รับเป็นการตอบแทนอย่างสาสมจากการที่เขาได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม

(3) การกระทำการอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายถือเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ประการสำคัญอันอยู่ในความรับผิดชอบของตนซึ่งก็คือ การดำรงรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องในสังคม การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมย่อมส่งผลให้ความถูกต้องในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น ก็มีความจำเป็นที่

จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคม โดยการลงโทษนี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรสมควรที่จะได้รับเป็นการตอบแทนอย่างสาสมจากการที่เขาได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม

(4) การกระทำการอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายถือเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ประการสำคัญอันอยู่ในความรับผิดชอบของตนซึ่งก็คือ การดำรงรักษาไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีในสังคม การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมย่อมส่งผลให้ศีลธรรมอันดีในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมเกิดขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคม โดยการลงโทษนี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรสมควรที่จะได้รับเป็นการตอบแทนอย่างสาสมจากการที่เขาได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความสงบสุขเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในสังคม

3) หลักการลงโทษ

หลักการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้¹⁰⁰

(1) การที่รัฐจะดำเนินการลงโทษบุคคลผู้ใดต้องปรากฏโดยชัดแจ้งเสียก่อนว่าบุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย บุคคลผู้นั้นได้มีความผิดตามกฎหมาย และได้มีบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว ถ้าหากยังไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งครบถ้วนทั้ง 3 องค์ประกอบดังกล่าว รัฐก็ไม่มีอำนาจอันชอบ

¹⁰⁰ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, หน้า 189 - 202.

ธรรมในการที่จะดำเนินการลงโทษบุคคลผู้นั้นสำหรับการกระทำใด ๆ ทั้งสิ้น ด้วยเหตุที่ว่า ไม่ถือว่า บุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย ไม่ถือว่าบุคคลผู้นั้นได้มีความผิดตามกฎหมาย และ/หรือไม่ถือว่าได้มีบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับการกระทำนั้น ๆ

(2) บุคคลทุกคนที่เป็นผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมตามกฎหมายจะต้องถูกลงโทษอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อยกเว้นประการใด ๆ ซึ่งส่งผลไปในการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม อันมิใช่ข้อยกเว้นตามกฎหมาย (เว้นแต่เป็นข้อยกเว้นตามกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติกำหนดให้การกระทำใดไม่เป็นความผิด หรือการกระทำใดเป็นความผิด แต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ) ไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม และไม่ว่าการลงโทษบุคคลผู้นั้นก่อให้เกิดคุณประโยชน์อันใดต่อสังคมเป็นประการใดหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ก็เพราะว่าการลงโทษเป็นสิ่งที่รัฐจักต้องกระทำเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม ความถูกต้องในสังคม ศีลธรรมอันดีในสังคม และกฎหมายในสังคม

(3) ความรุนแรงของบทลงโทษใด ๆ ที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมตามกฎหมายจะต้องมีความพอเหมาะพอสมกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดหรือผลแห่งการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย กล่าวคือ บทลงโทษจะต้องมีความรุนแรงอย่างสมน้ำสมเนื้อกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดหรือผลแห่งการประกอบอาชญากรรม ถ้าหากบทลงโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมตามกฎหมายได้มีความรุนแรงมากไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดหรือผลแห่งการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายก็ดี ได้มีความรุนแรงน้อยไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดหรือผลแห่งการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่เป็นบทลงโทษที่ไม่มีความพอเหมาะพอสมต่อการนำมาใช้ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนทั้งสิ้น ดังนั้น บทลงโทษจะต้องมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิด

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงสาสมกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอย่างเหมาะสม กล่าวคือ บทลงโทษทางอาญาต้องมีความรุนแรงสมน้ำสมเนื้อกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดดังกล่าว ไม่มีความรุนแรงมากไปกว่าหรือน้อยไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บทลงโทษทางอาญาต้องมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดนั่นเอง โดยบทลงโทษทางอาญานี้เป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสมควรที่จะได้รับเป็นการตอบแทนอย่างสาสมจากการที่เขาได้

กระทำการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอันเป็นบทบัญญัติแห่งการดำรงรักษาความยุติธรรม ความถูกต้อง และศีลธรรมอันดีทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อบทลงโทษทางอาญาดังกล่าว เช่น การใช้บทลงโทษจำคุกและ/หรือบทลงโทษปรับร่วมกันกับบทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ การลงโทษดังกล่าวจะต้องกระทำต่อบุคคลผู้ที่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเท่านั้น จะกระทำต่อบุคคลผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดไม่ได้ และการลงโทษจะต้องไม่มีข้อยกเว้นด้วยการยกเหตุที่มีลักษณะเป็นไปในทางการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

2.3.2 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง

ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ในประเด็นหลัก ๆ 3 ประเด็นอันได้แก่ รากฐานของทฤษฎี เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ และหลักการลงโทษ ซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) รากฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมีรากฐานที่สำคัญมาจากสิ่งต่อไปนี้¹⁰¹

(1) แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการลงโทษของ “ซีซาร์ เบ็คคาเรีย” (Cesare Beccaria) ที่มีหลักการสำคัญว่า มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผล (Rational) เป็นของตนเองและมีความเป็นอิสระเสรีที่จะคิดและตัดสินใจกระทำการใด ๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผลของตนเอง

¹⁰¹ Lary J. Siegel, *Criminology : Theories, Patterns, and Typologies*, pp. 109 - 116.

เมื่อมนุษย์ผู้ใดได้กระทำการอันมีการบัญญัติกำหนดไว้ในกฎหมายให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญาฐานหนึ่งฐานใดและมีการบัญญัติกำหนดโทษสำหรับการกระทำนั้นเอาไว้ในกฎหมาย การกระทำนั้นย่อมเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อสัญญาประชาคม เป็นภัยอันตรายต่อสังคมส่วนรวม และเป็นอาชญากรรม มนุษย์ผู้นั้นย่อมเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายและเป็นอาชญากรตามกฎหมาย มนุษย์ผู้นั้นย่อมมีความผิดทางอาญาตามกฎหมายและต้องรับโทษตามกฎหมาย รัฐก็มีอำนาจอันชอบธรรมในการลงโทษมนุษย์ผู้นั้น อันเป็นแนวคิดที่อยู่ภายใต้สัญญาประชาคม (Social Contract) หลักอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) และทฤษฎีเจตจำนงอิสระเสรี (Free Will Theory)

(2) หลักการที่ว่า “เวลาไม่ไหลย้อนกลับ” (The time has no return.) หรือ “สายน้ำไม่ไหลย้อนกลับ” (The river has no return.) กล่าวคือ เมื่อการกระทำอันเป็นความผิดหรือเป็นการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายได้เกิดขึ้นแล้ว ก็ไม่มีทางที่จะย้อนเวลากลับไปทำให้การกระทำนั้นไม่เกิดขึ้นได้ อุปมาดั่งเวลาและสายน้ำที่ได้ไหลผ่านไปแล้ว ก็ไม่มีวันที่จะไหลย้อนกลับได้นั้นใด การกระทำความผิดหรืออาชญากรรมที่ได้เกิดขึ้นไปแล้ว ก็ไม่มีวันที่จะแก้ไขให้ไม่เกิดขึ้นได้นั้นนั้น ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายขึ้นแล้ว ก็ไม่มีทางที่จะกลับไปแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้นได้ รัฐจึงควรหาหนทางในการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมในลักษณะที่ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วได้เกิดขึ้นซ้ำอีก มากกว่าการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร

(3) การใช้วิธีการลงโทษตามกฎหมายจนส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษ นอกจากจะเป็นการช่วยชี้นำว่า การกระทำใดคือการกระทำที่ถูกต้องดีงาม การกระทำใดคือการกระทำที่ผิดบาป อันจัดเป็นการเสริมสร้างศีลธรรมอันดีงามให้บังเกิดแก่มนุษย์ในสังคมรัฐไม่ให้เกิดความเดือดร้อนให้เกิดแก่ตนเอง ครอบครัว เพื่อนมนุษย์ และสังคมส่วนรวมแล้ว ก็ยังช่วยข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมในลักษณะที่ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วได้เกิดขึ้นซ้ำอีกด้วย

2) เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้¹⁰²

(1) รัฐมีหน้าที่ดูแลรักษาและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของมนุษย์ในสังคมรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลประโยชน์ในชีวิต (Life) ร่างกาย (Body) เสรีภาพ (Freedom) และทรัพย์สิน (Property) ของมนุษย์ ประกอบกับมนุษย์ทุกคนล้วนมีความเห็นแก่ตัวและมีพฤติกรรมอาชญากรได้

¹⁰² Ibid.

เสมอ ดังนั้น เมื่อมนุษย์ผู้ใดได้กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย รัฐจึงมีอำนาจหน้าที่อันชอบธรรมตามกฎหมายในการลงโทษมนุษย์ผู้นั้นเพื่อดูแลรักษาและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของมนุษย์ในสังคมนั้น (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลประโยชน์ในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน) และเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมในลักษณะเดิม ๆ ไม่ให้เกิดซ้ำขึ้นมาอีก

(2) การลงโทษจะเป็นทั้งการข่มขู่ยับยั้งเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมซ้ำขึ้นมาอีก และการข่มขู่ยับยั้งเพื่อให้บุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้รับจากการถูกลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้นอีก

(3) การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร อันมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ นอกจากจะส่งผลในทางข่มขู่แบบทั่วไปแล้ว ก็ยังจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้รับผลกระทบกระเทือนในด้านลบจากสังคมส่วนรวม (เช่น ได้รับการตำหนิติเตียน ได้รับการติฉินนินทา ต้องเผชิญหน้ากับการไม่มีผู้ใดอยากที่จะคบค้าสมาคมด้วย ฯลฯ) เมื่อผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้พ้นโทษออกมาแล้ว ก็จะมี ความขยาดกลัวและวิตกกังวลต่อการที่ตนจะเข้าไปอยู่ในวงจรของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรอีก ทำให้เกิดการยับยั้งชั่งใจที่จะไม่กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมซ้ำขึ้นมาอีก จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยหรือความเคยชินในเวลาต่อมา อีกทั้งยังส่งผลให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ถึงผลกระทบกระเทือนในด้านลบจากสังคมส่วนรวมที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้รับ จนเกิดความขยาดและวิตกกังวลต่อการที่ตนจะมีความเสี่ยงในการเข้าไปอยู่ในวงจรของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร ทำให้เกิดการยับยั้งชั่งใจที่จะไม่กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมใด ๆ ซ้ำขึ้นมา จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัยหรือความเคยชินในเวลาต่อมา

3) หลักการลงโทษ

หลักการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้¹⁰³

(1) การลงโทษต้องส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Punishment) การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมตามกฎหมายในสังคมนั้นได้ โดยจะต้องส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้ง 2 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

¹⁰³ Tim Newburn, *Criminology*, pp. 124 - 127.

(1.1) การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence; Individual Deterrence) ซึ่งการข่มขู่ยับยั้งประเภทนี้เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเป็นการเฉพาะรายบุคคลไป โดยการลงโทษดังกล่าวจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎหมายจนทำให้ตนเองกลายมาเป็นผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และในท้ายที่สุดแล้ว ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมซ้ำขึ้นมาอีก

(1.2) การข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence) ซึ่งการข่มขู่ยับยั้งประเภทนี้เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่บุคคลอื่น ๆ ในสังคม ได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรซึ่งเป็นผู้ที่ได้กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และในท้ายที่สุดแล้ว บุคคลอื่น ๆ ในสังคมก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเฉกเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้นอีก เนื่องจากเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำผลร้ายต่าง ๆ นานาอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้น

(2) การลงโทษต้องมีความรวดเร็ว (Punishment Swiftly) เพราะถ้าหากว่าต้องใช้เวลานานยืดยาวนานยืดเยื้อหลายปีกว่าที่จะได้ตัวผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมาลงโทษ ก็จะทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ไม่มีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ หรือมีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษแต่ไม่มีประสิทธิภาพที่มากพอสำหรับการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้

(3) การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Punishment Certainty) เพราะถ้าหากว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมีความแน่นอนตายตัวแล้ว โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะหลุดรอดพ้นไปจากการลงโทษย่อมเป็นไปได้น้อยมาก การลงโทษนั้นก็ทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การลงโทษมีความแน่นอนเพียงใด ก็จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้เพียงนั้น

(4) การลงโทษต้องมีความรุนแรงและได้สัดส่วน (Punishment Severity and Proportionality) กล่าวคือ การลงโทษต้องมีความรุนแรงมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรือที่อาชญากรจะได้รับจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม และการลงโทษต้องได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมอย่างพอเหมาะพอสม เพราะถ้าหากว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรมีความรุนแรงมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรจะได้รับจากการกระทำความผิดหรือจากการ

ประกอบอาชญากรรม จนถึงขนาดที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผลประโยชน์ที่ตนได้รับอันเกิดจากการที่ตนได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมไม่คุ้มค่า กันกับผลร้ายจากบทลงโทษที่ตนจะต้องได้รับอันเกิดจากการที่ตนได้กระทำความผิดหรือประกอบ อาชญากรรมนั้นขึ้น ประกอบกับการลงโทษมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการ กระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมอย่างพอเหมาะพอสม ซึ่งก็คือการลงโทษมีความ รุนแรงที่ไม่มากเกินไปเกินสมควรและไม่ใช่น้อยเกินสมควรเมื่อเปรียบเทียบกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำ ความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรม การลงโทษนั้นก็ทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญา กร และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก ซึ่งก็เป็นอีกวิถีทางหนึ่งที่จะส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและ อาชญากรรมได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การที่รัฐได้ลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรด้วย ความรุนแรงจนเกินความพอเหมาะพอสมกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือจากการ ประกอบอาชญากรรมจะเป็นการใช้อำนาจรัฐไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพขั้น พื้นฐานของมนุษย์ เกินเหตุผลแห่งความจำเป็น และขัดหรือแย้งกับสัญญาประชาคม ตลอดจน ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมนั้นและเป็นรัฐที่มีความเผด็จการในการลงโทษ ซึ่งมีแนวโน้มสูง ต่อการที่มนุษย์ในสังคมนั้นจะเกิดการต่อต้านและเป็นมูลเหตุจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งที่จะก่อให้เกิด การกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

(5) การลงโทษต้องมีความเสมอภาค (Punishment Equality) เพราะถ้าหากว่า ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรที่ได้กระทำความผิดหรือได้ประกอบอาชญากรรมอันมี สาระสำคัญเป็นอย่างเดียวกัน ได้รับการลงโทษในลักษณะอย่างเดียวกันตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติ กำหนดเอาไว้ โดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ (เช่น สถานภาพทาง การเงิน สถานภาพทางสังคม การศึกษาอบรม ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ ศาสนา ชาติกำเนิด ความคิดเห็นที่แตกต่าง ฯลฯ) ทั้งสิ้น การลงโทษตามกฎหมายก็ย่อมที่จะมีความศักดิ์สิทธิ์และสร้าง หลักประกันให้กับบุคคลทุกคนได้ว่า ถ้าหากได้กระทำการอันเป็นความผิดตามกฎหมาย ก็จะต้อง ได้รับโทษตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น โดยไม่มีบุคคลผู้ใดที่ จะยกเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายขึ้นมากล่าวอ้างเพื่อที่จะทำให้การกระทำของตนไม่ เป็นความผิด ทำให้ตนได้รับการยกเว้นโทษ หรือทำให้ตนได้รับโทษน้อยลงได้ เช่นนี้แล้ว การลงโทษ ที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ก็จะทำให้ทั้งผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร และ บุคคลอื่น ๆ ในสังคม เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเป็นอย่างมาก ซึ่งก็จะ ส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและอาชญากรรมได้เป็นอย่างดีอีกวิธี หนึ่ง

(6) การลงโทษต้องมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ (Public Knowledge) เพราะการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมตามกฎหมาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตามแต่ จึงจะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรม จนเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำผลร้ายต่าง ๆ นานาดังกล่าว ประชาชนโดยทั่วไปก็จะไม่กล้าที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมในลักษณะเฉกเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรรมผู้นั้นอีก ซึ่งจะส่งผลให้การลงโทษดังกล่าวเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีผลต่อการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) และต่อการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence) กล่าวคือ ต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดดังกล่าวซ้ำขึ้นมาอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย และต่อการข่มขู่ยับยั้งบุคคลอื่น ๆ ในสังคมให้ได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายต่าง ๆ นานาอันผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้รับจากการถูกลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดในลักษณะเฉกเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวอีก อันเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป ซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่จะสามารถส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไปได้นั้น จะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงและได้สัดส่วน กล่าวคือ เป็นบทลงโทษทางอาญาที่ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวหรือบุคคลอื่น ๆ ที่กำลังคิดและตัดสินใจที่จะกระทำความผิดดังกล่าวได้รับผลร้ายจากบทลงโทษมากกว่าได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดดังกล่าว และเป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การลงโทษดังกล่าวต้องมีความรวดเร็ว มีความแน่นอน มีความเสมอภาค และมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ด้วย ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ต้องเป็นไปด้วยความมุ่งประสงค์ต่อการดูแลรักษาและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยและต่อการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

2.3.3 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation Theory) ในประเด็นหลัก ๆ 3 ประเด็นอันได้แก่ รากฐานของทฤษฎี เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ และหลักการลงโทษ ซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) รากฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดมีรากฐานที่สำคัญมาจากสิ่งต่อไปนี้

(1) เมื่อบุคคลผู้ใดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรม บุคคลผู้นั้นก็ไม่อาจที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมได้ แต่ถ้าบุคคลผู้ใดยังมีโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมได้อยู่ ก็มีความเป็นไปได้ว่าบุคคลผู้นั้นจะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมขึ้นมา¹⁰⁴

(2) เมื่อมนุษย์ในสังคมรัฐใดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรม สังคมรัฐนั้นก็มีความสงบสุขเรียบร้อยอันปลอดจากการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรม แต่ถ้ามนุษย์ในสังคมรัฐใดยังคงมีโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมอยู่ ไม่มากนักน้อย สังคมรัฐนั้นก็มีความเสี่ยงต่อการที่จะต้องประสบพบเจอกับปัญหาที่จะบั่นทอนความสงบสุขเรียบร้อยอันเกิดจากการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรม ไม่มากนักน้อย¹⁰⁵

2) เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ

เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการลงโทษตามแนวคิดของทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

(1) การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรตามกฎหมายจะเป็นช่องทางในการตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรในอันที่จะกระทำความผิดหรือประกอบ

¹⁰⁴ นัทธี จิตสว่าง, วัตถุประสงค์ในการลงโทษ [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/454719>

¹⁰⁵ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 210.

อาชญากรรมตามกฎหมายได้ตีวิธีการหนึ่ง ซึ่งการลงโทษนี้จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมตามกฎหมาย¹⁰⁶

(2) การลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรตามกฎหมายในลักษณะที่เป็น การตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรในอันที่จะกระทำความผิดหรือประกอบ อาชญากรรมตามกฎหมาย จะเป็นไปเพื่อลดการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมใด ๆ อันจะเป็นการปกป้องคุ้มครองให้สังคมรัฐมีการกระทำความผิดหรือการประกอบอาชญากรรมนั้น ๆ ลดน้อยถอยลงและส่งผลให้สังคมรัฐมีความสงบสุขเรียบร้อยมากยิ่งขึ้นจากการลดน้อยถอยลงซึ่งจาก การกระทำความผิดหรือจากการประกอบอาชญากรรมนั้น ๆ¹⁰⁷

3) หลักการลงโทษ

หลักการลงโทษตามแนวคิดของการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้¹⁰⁸

(1) การลงโทษจะต้องส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่ให้มีโอกาหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร เป็นการถาวรหรือเป็นการชั่วคราวก็ตาม

(2) การลงโทษที่ส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่ให้มีโอกาหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรม เป็นการถาวร จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่สามารถที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมได้อีกเลย ที่สำคัญเช่น

(2.1) การประหารชีวิต ซึ่งการประหารชีวิตจะเป็นการพรากชีวิตไปจาก ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายภายในของแต่ละรัฐ แต่ละประเทศ ได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ เช่น การฉีดยาให้ตาย การยิงด้วยปืนให้ตาย การตัดคอ การแขวนคอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการลงโทษประหารชีวิตบุคคลผู้ใด ก็จะต้องมีพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่แน่นหนาชัดเจนว่า บุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดตามที่จะถูกลงโทษประหารชีวิตจริง เพราะถ้าหากว่า

¹⁰⁶ นที จิตสว่าง, วัตถุประสงค์ในการลงโทษ [ออนไลน์], 14 เมษายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/454719>

¹⁰⁷ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 210.

¹⁰⁸ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560), หน้า 449

บุคคลผู้นั้นไม่ใช่ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร แต่ได้ถูกประหารชีวิตไปแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขเอาชีวิตของบุคคลผู้นั้นกลับคืนมาได้อีกเลย

(2.2) การจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งการจำคุกตลอดชีวิตจะเป็นการจองจำหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไว้ในสถานที่ใด ๆ ไว้ตลอดชีวิต ตามที่กฎหมายภายในของแต่ละรัฐ แต่ละประเทศได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ เช่น การจำคุกไว้ในเรือนจำ เป็นต้น โดยถ้าผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้ใดได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต ก็จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรผู้นั้นมีสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายในวงที่แคบกว่าและจำกัดกว่ามนุษย์โดยปกติทั่วไปในสังคมรัฐ

(3) การลงโทษที่ส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่ให้มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมเป็นการชั่วคราว จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไม่สามารถที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมได้เป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งตามที่ตนได้รับโทษอยู่ ที่สำคัญเช่น การจำคุกแบบไม่ตลอดชีวิตและการกักขัง ซึ่งการจำคุกแบบไม่ตลอดชีวิตและการกักขังจะเป็นการจองจำหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไว้ในสถานที่ใด ๆ ไว้เป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง ตามที่กฎหมายภายในของแต่ละรัฐ แต่ละประเทศได้มีการบัญญัติกำหนดไว้ เช่น การจำคุกไว้ในเรือนจำ การกักขังไว้ในสถานที่อื่นอันมิใช่เรือนจำ เป็นต้น โดยระยะเวลาในการถูกจำคุกแบบไม่ตลอดชีวิตหรือในการถูกกักขังจะมีระยะเวลายาวนานเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับคำพิพากษาของศาลที่ได้พิพากษาคัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรไปตามกฎหมายภายในของแต่ละรัฐ แต่ละประเทศนั่นเอง

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า บทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในอันที่จะกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการลดการกระทำความผิดดังกล่าวในประเทศไทย อันจะเป็นการปกป้องคุ้มครองให้ประเทศไทยมีการกระทำความผิดดังกล่าวลดน้อยถอยลงและส่งผลให้ประเทศไทยมีความสุขเรียบร้อยมากยิ่งขึ้นจากการลดน้อยถอยลงซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าว ไม่ว่าจะส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรดังกล่าวเป็นการถาวรหรือเป็นการชั่วคราวก็ตาม ดังนั้น บทลงโทษทางอาญาที่สามารถตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำ

ความผิดไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นบทลงโทษที่ส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้ง ไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle; PP) อาจเรียกได้หลายชื่อ เช่น “แนวคิดเกี่ยวกับหลักการเฝ้าระวังไว้ก่อน” “แนวคิดเกี่ยวกับหลักการระวังไว้ก่อน” เป็นต้น โดยหลักการนี้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) หลักการป้องกันล่วงหน้ามีพื้นฐานของแนวคิดมาจากหลักการที่ว่า การป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอันจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว จึงจะทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง ถ้าหากการป้องกันปัญหาทางสิ่งแวดล้อมกับการแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมมิได้มีการกระทำควบคู่กันไป ก็จะส่งผลให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างที่ควรที่จะเป็น และมีประสิทธิภาพต่ำ¹⁰⁹

2) หลักการป้องกันล่วงหน้านั้นได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญากรุงริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ. 1992 (Rio Declaration on Environment and Development, 1992) ข้อที่ 15 ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า “In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities.” อันสรุปความได้ว่า “รัฐพึงกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาทางสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ”

3) หลักการป้องกันล่วงหน้าเป็นมาตรการในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเชิงรุกที่มุ่งเน้นไปในทางการหลีกเลี่ยงและป้องกันปัญหาทางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพของสิ่งแวดล้อมได้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง และไม่ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม เพราะเมื่อความเสียหายได้เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมไปแล้ว ก็จะเป็นการยากที่จะดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูให้สิ่งแวดล้อมที่เสียหายไปได้กลับฟื้นคืนดีในสภาพที่ใกล้เคียงกันกับก่อนที่จะเกิดความเสียหายหรือเหมือนกันกับ

¹⁰⁹ บุญศรี มีวงศ์โฆษ, กฎหมายสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบ, (กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), หน้า 127.

ก่อนที่จะเกิดความเสียหาย แนวคิดรวบยอดของหลักการป้องกันล่วงหน้า จึงเป็นการหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมพอสมต่อการหลีกเลี่ยงและป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ในกรณีปัญหาทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ยังไม่ได้เกิดขึ้น แต่ถ้าปัญหาทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ได้เกิดขึ้นแล้ว แนวคิดรวบยอดของหลักการป้องกันล่วงหน้า ก็จะเป็นการหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมพอสมต่อการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากปัญหาทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และต่อการทำให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากปัญหาทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ได้มีความรุนแรงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้¹¹⁰

แนวคิดนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า การกำหนดบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันนั้นเป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยพึงกระทำ ด้วยเหตุผลที่ว่า (ก) การกำหนดบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมมากเพียงพอสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันนั้นจัดเป็นการกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพประการหนึ่ง นอกจากนี้ ยังจัดเป็นการกำหนดมาตรการในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเชิงรุกที่มุ่งเน้นไปในทางการหลีกเลี่ยงและป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตอีกด้วย และ (ข) การป้องกันมิให้เกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอันจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้ว ซึ่งจะทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จึงจัดเป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยพึงกระทำ

¹¹⁰ อุดมศักดิ์ สนิธิพงษ์, กฎหมายว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม : ความรับผิดชอบแพ่ง การชดเชยเยียวยา และการระงับข้อพิพาท, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 49 - 50.

2.5 ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา

ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence Theory) มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาจะมุ่งเน้นไปที่บทบาทของกฎหมายต่อสังคม กล่าวคือ จะให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่ (Function) ของกฎหมายในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เมื่อสังคมของรัฐใด ๆ ได้เกิดปัญหาทางสังคมประการใด ๆ ขึ้นมา กฎหมายจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหาทางสังคมประการนั้น ๆ ภายในสังคมของรัฐนั้น ๆ การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทางสังคม ก็จะทำด้วยการตรากฎหมายออกมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมที่ตรงจุด (Social Legislation) ซึ่งการตรากฎหมายนี้อาจจะเป็นการตรากฎหมายออกมาใหม่หรือเป็นการตรากฎหมายออกมาเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายเดิมที่มีอยู่ก็ได้¹¹¹

2) รูดอล์ฟ ฟอน เยียร์ริง (Rudolf von Jhering) นักนิติศาสตร์ฝ่ายทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ผู้เป็นเจ้าของงานเขียนเรื่อง “กฎหมายในฐานะที่เป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมาย” (Law as a Means to an End) ได้มีแนวคิดที่เป็นแก่นสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาดังต่อไปนี้

กฎหมายเป็นผลผลิตของวัตถุประสงค์หรือเป็นสิ่งที่เกิดจากเป้าหมาย เมื่อมีการสร้างวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขึ้นมาแล้ว กฎหมายก็จะตามมา กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทางสังคมที่มีลักษณะเป็นอรรถประโยชน์เชิงสังคม กล่าวคือ กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุถึงประโยชน์สุขของสังคม เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายที่ได้มีการตราออกมาบังคับใช้จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวได้ตลอดเวลาเพื่อกำหนดเน้นไปที่การแก้ไขเยียวยาปัญหาทางสังคม โดยยึดถือประโยชน์สุขของสังคมเป็นที่ตั้ง¹¹²

3) โรสโค ปาวนด์ (Roscoe Pound) นักนิติศาสตร์ฝ่ายทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ผู้เป็นเจ้าของ “ทฤษฎีวิวิศวกรรมสังคม” (Social Engineering Theory) ได้มีแนวคิดที่เป็นแก่นสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาดังต่อไปนี้

¹¹¹ สมยศ เชื้อไทย, นิติปรัชญาเบื้องต้น, หน้า 157 - 167.

¹¹² ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, พิมพ์ครั้งที่ 15 (กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560), หน้า 280 - 282.

กฎหมายเป็นเครื่องมือในการทำวิศวกรรมสังคม กล่าวคือ ในการที่จะก่อสร้างสังคมใด ๆ ให้เป็นสังคมที่มีความปลอดภัย มั่นคง และปกติสุข ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กฎหมายในการก่อสร้างสังคมนั้น ๆ โดยนักกฎหมายจะเปรียบเสมือนวิศวกรสังคมที่จะทำหน้าที่สำคัญในการออกแบบและจัดวางโครงสร้างทางกฎหมายเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองและค้ำยันสังคมให้มีความปลอดภัย มั่นคง และปกติสุข¹¹³

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ว่า การกำหนดบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในยุคปัจจุบันนั้นเป็นการใช้กฎหมายในฐานะเครื่องมือในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันจัดเป็นประเด็นสังคมร่วมสมัยในประเทศไทยประการหนึ่ง โดยยึดถือประโยชน์สุขของสังคมเป็นที่ตั้ง ซึ่งสามารถกระทำได้ด้วยการตรากฎหมายกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยออกมาใหม่เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายเดิมที่มีอยู่ อันเป็นการออกแบบและจัดวางโครงสร้างทางกฎหมายเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองและค้ำยันประเทศไทยให้มีความปลอดภัย มั่นคง และปกติสุขจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ดังนั้น การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จึงจัดเป็นการใช้กฎหมายในการแก้ไขปัญหาทางสังคมที่สำคัญของประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้จะขอกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law System) จำนวน 2 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันซึ่งกฎหมายของประเทศดังกล่าวมีมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมายต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน และของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (ระบบกฎหมายจารีตประเพณี; Common Law System) จำนวน 3 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศ

¹¹³ จรัญ โฆษณานันท์, นิติปรัชญา, พิมพ์ครั้งที่ 16 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552), หน้า 254 - 257.

สหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียซึ่งกฎหมายของประเทศดังกล่าวมีมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน¹¹⁴ โดยจะกล่าวถึงเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศทั้งหลายเหล่านี้ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.6.1 ประเทศฝรั่งเศส

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้¹¹⁵

¹¹⁴ ชาญชัย แสงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2561), หน้า 31 - 32.

¹¹⁵ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงจะขอกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประเภทของความผิดทางอาญาและบทลงโทษทางอาญาตาม Code Pénal De 1993 (French Criminal Code; ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย) โดยสังเขปดังต่อไปนี้

ความผิดทางอาญาตาม Code Pénal De 1993 ได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ จำนวน 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1) ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (ความผิดมหันตโทษ; ความผิดร้ายแรง; Felony; Les Crimes) โดย
1.1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดประเภทนี้ได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือกักขังตลอดชีวิต
- (2) บทลงโทษจำคุกหรือกักขังสูงสุดไม่เกินไปกว่า 30 ปี
- (3) บทลงโทษจำคุกหรือกักขังสูงสุดไม่เกินไปกว่า 20 ปี
- (4) บทลงโทษจำคุกหรือกักขังสูงสุดไม่เกินไปกว่า 15 ปี
- (5) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993

ปี	<p>โดยระยะเวลาจำคุกหรือกักขังสำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษขั้นต่ำที่สุดกำหนดไว้ 10</p>
ประเภทนี้ได้แก่	<p>ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 1 and Article 131 - 2 of Code Pénal De 1993</p> <p>1.2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิด</p> <p>(1) บทลงโทษปรับ</p> <p>(2) บทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993</p> <p>ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 37 of Code Pénal De 1993</p>
ประเภทนี้ได้แก่	<p>2) ความผิดมัจฉิมโทษ (ความผิดระดับกลาง; Misdemeanour; Les Délits) โดย</p> <p>2.1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิด</p> <p>(1) บทลงโทษจำคุก</p> <p>(2) บทลงโทษปรับ</p> <p>(3) บทลงโทษปรับรายวัน</p> <p>(4) บทลงโทษให้อบรมหลักสูตรพลเมือง</p> <p>(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ</p> <p>(6) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De</p> <p>1993</p> <p>(7) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993</p> <p>ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 3 of Code Pénal De 1993</p>
ประเภทนี้ได้แก่	<p>2.2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิด</p> <p>(1) บทลงโทษปรับ</p> <p>(2) บทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993</p> <p>ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 37 of Code Pénal De 1993</p> <p>3) ความผิดลหุโทษ (ความผิดเล็กน้อย; Petty Offence; Les Contraventions) โดย</p> <p>3.1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิด</p>
ประเภทนี้ได้แก่	<p>(1) บทลงโทษปรับ</p> <p>(2) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 14 of Code Pénal</p> <p>De 1993</p> <p>(3) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 16 and 131 - 17 of Code Pénal De</p> <p>1993</p>
	<p>ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 12 of Code Pénal De 1993</p>

1) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา

1.1) บทลงโทษปรับรายวัน¹¹⁶

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษปรับรายวันของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.1.1) บทลงโทษปรับรายวันเป็นการกำหนดบทลงโทษปรับแบบคิดคำนวณตามจำนวนวันสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดซ้ำซ้อนโทษซึ่งมีโทษจำคุก ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการกำหนดค่าปรับแก่ผู้กระทำความผิดในแต่ละวัน (ค่าปรับรายวัน) ซึ่งตามหนังสือเวียนว่าด้วย แนวทางการ

3.2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล : บทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดประเภทนี้ได้แก่

(1) บทลงโทษปรับ

(2) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 42 of Code Pénal De 1993

(3) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 43 of Code Pénal De 1993

ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 40 of Code Pénal De 1993

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระของคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 ประกอบกับเนื้อหาสาระของคำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 1946 จะเห็นได้ว่า ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับสิทธิมหาชนเป็นอย่างมาก อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของมหาชนส่วนรวมในวงที่กว้างขวางและรุนแรงมาก ดังนั้น ประเทศฝรั่งเศสจึงได้มีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมาก ทั้งนี้ ก็เพื่อใช้บทลงโทษทางอาญาในรูปแบบที่หลากหลายเหล่านี้ในการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งจัดเป็นการพิทักษ์รักษาและปกป้องคุ้มครองสิทธิของมหาชนส่วนรวมอันมีความสำคัญยิ่งประการหนึ่งนั่นเอง

¹¹⁶ Article 131 - 5 of Code Pénal De 1993 :

“Where a misdemeanour is punishable by imprisonment, the court may order a day-fine. This requires the convicted person to pay the Treasury a sum, the total amount of which is a daily contribution determined by the judge, multiplied by a certain number of days. The amount of each day-fine is determined by taking into account the income and expenses of the accused. It may not exceed €1000. The number of day-fines is determined by taking into account the circumstances of the offence; it may not exceed three hundred and sixty.”

Article 131 - 9 paragraph 3 of Code Pénal De 1993 :

“A day-fine may not be imposed cumulatively with a fine.”

บังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา (La circulaire d'application du Code p. 44) ได้ให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาที่จะลงโทษจำคุกและโทษปรับรายวันไปพร้อม ๆ กันได้ จึงส่งผลให้โทษปรับรายวันมีฐานะเป็นโทษหลักทั่วไป (Une peine principale générale) ในกรณีดังกล่าว และไม่มีฐานะเป็นโทษแทนที่โทษจำคุกอีกต่อไป

1.1.2) จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน (จำนวนค่าปรับรายวัน) จะมีจำนวนมากเพียงใดนั้น ศาลก็ต้องพิจารณาจากรายได้และรายจ่ายของผู้กระทำความผิดมาประกอบกัน (สถานะและภาระทางการเงินของผู้กระทำความผิด) เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนค่าปรับในแต่ละวันน้อยไปกว่า 1,000 ยูโรต่อวัน

1.1.3) จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับจะมีจำนวนมากเพียงใดนั้น ศาลก็ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมแห่งความผิดเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนวันที่จะต้องถูกปรับเกินไปกว่า 360 วัน

1.1.4) เมื่อศาลได้ลงโทษปรับรายวันแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ก็ห้ามไม่ให้ศาลลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำเดียวกันนั้นอีก

1.2) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ¹¹⁷

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.2.1) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะเป็นการกำหนดบทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดมีโทษซึ่งมีโทษจำคุก ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการ

¹¹⁷ Article 131 - 8 of Code Pénal De 1993 :

“ Where a misdemeanour is punishable by imprisonment, the court may, as an alternative to imprisonment, order the convicted person to perform, for a period of forty to two hundred and ten hours, unpaid community service in the interest of a public law body or of an association accredited to set up community service.

Community service may not be imposed upon a defendant who rejects it or who is not present at the hearing. Before passing the sentence, the president of the court, must inform the defendant of his right to refuse to perform community service and record his response.”

Article 131 - 9 paragraph 1 of Code Pénal De 1993 :

“ Imprisonment may not be imposed cumulatively with any of the penalties entailing forfeiture or restriction of rights set out under article 131 - 6, nor with community service.”

กำหนดให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำการใด ๆ อันจัดเป็นการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ต่อนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนหรือสมาคมที่ได้รับอนุญาต

1.2.2) ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดบทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะเป็น ระยะเวลาสั้นกว่า 40 ชั่วโมง แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดบทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะเป็น ระยะเวลาสั้นกว่า 210 ชั่วโมง

1.2.3) ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดต้องทำงานบริการสาธารณะอัน เนื่องมาจากศาลได้สั่งลงโทษผู้กระทำความผิดให้ทำงานบริการสาธารณะนั้น ผู้กระทำความผิดไม่มี สิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการดำเนินงานบริการสาธารณะดังกล่าวทั้งสิ้น

1.2.4) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะเป็นบทลงโทษที่ใช้แทนที่ บทลงโทษจำคุก ดังนั้น เมื่อศาลได้ลงโทษให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสาธารณะแล้ว ก็ห้าม ไม่ให้ศาลลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำเดียวกันนั้นอีก

1.2.5) ห้ามไม่ให้นำบทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะมาใช้กับ ผู้กระทำความผิด 2 ประเภทดังต่อไปนี้

- (1) ผู้กระทำความผิดที่ได้ปฏิเสธที่จะทำงานให้บริการ สาธารณะ
- (2) ผู้กระทำความผิดที่ขาดนัดพิจารณา (ผู้กระทำความผิดที่ไม่ มาศาล)

1.3) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993¹¹⁸

¹¹⁸ Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993 :

“Where a misdemeanour is punishable by a prison sentence, the court may impose one or more of the following penalties entailing forfeiture or restriction of rights instead of the prison term:

1. the suspension of a driving licence for a maximum period of five years...
2. prohibition to drive certain vehicles for a period not exceeding five years;
3. the cancellation of the driving licence together with the prohibition to apply for a new licence for a period not exceeding five years;...
5. immobilisation of one or more vehicles belonging to the convicted person pursuant to conditions determined by a decree of the Conseil d'Etat for a maximum period of one year;...”

Article 131 - 7 of Code Pénal De 1993 :

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.3.1) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษในลักษณะห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดมีโทษซึ่งมีโทษจำคุกและศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดอย่างน้อย 1 ประการดังต่อไปนี้แทนที่การลงโทษจำคุก หรือถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดมีโทษซึ่งมีเฉพาะโทษปรับเพียงสถานเดียวเท่านั้น ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดอย่างน้อย 1 ประการตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993 แทนที่การลงโทษปรับเช่นกัน

1.3.2) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 6 of Code Pénal De 1993 ที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(2) บทลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขับขี่ยานพาหนะบางประเภทเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(3) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดและการห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ เป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(4) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหนึ่งรายการหรือหลายรายการของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 1 ปี

1.4) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993¹¹⁹

“ For misdemeanours which are punishable only by a fine, the penalty of forfeiture or restriction of rights enumerated under article 131 - 6 may also be imposed instead of the fine.”

¹¹⁹ Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993 :

“ Where the law so provides, a felony or a misdemeanour may be punished by one or more additional penalties sanctioning natural persons which entail prohibition, ... or withdrawal of a right, ... a duty to act, the ... confiscation of a thing, the compulsory closure of an

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.4.1) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษเสริมสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือได้กระทำความผิดมัจฉิมโทษ และศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษเสริมอย่างน้อย 1 ประการตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993 เพิ่มเติมเข้าไปอีกได้

1.4.2) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 10 of Code Pénal De 1993 ที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

- (1) บทลงโทษห้ามผู้กระทำความผิดใช้สิทธิ
 - (2) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิของผู้กระทำความผิด
 - (3) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดมีหน้าที่กระทำการใด ๆ
 - (4) บทลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดเคลื่อนย้ายวัตถุ
 - (5) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบการของผู้กระทำความผิด
 - (6) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดปิดประกาศคำพิพากษา
- วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลหรือเผยแพร่คำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลโดยสื่อสารมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์หรือประเภทอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น สื่อสารมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์)

สิ่งของ

1.5) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993¹²⁰

establishment, the posting a public notice of the decision or the dissemination the decision in the press, or its communication to the public by any means of electronic communication.”

¹²⁰ Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993 :

“In relation to any petty offence of the fifth class one or more of the following penalties entailing forfeiture or restriction of rights may be imposed:

1. suspension of a driving licence for a maximum duration of one year...
2. immobilisation of one or more vehicles belonging to the convicted person, for a maximum period of six months;...”

Article 131 - 15 paragraph 1 of Code Pénal De 1993 :

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.5.1) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษในลักษณะห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดลหุโทษชั้นที่ 5 (ความผิดที่มีโทษปรับไม่เกิน 1,500 ยูโร ตาม Article 131 - 13 of Code Pénal De 1993) และศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิของผู้กระทำความผิดอย่างน้อย 1 ประการตาม Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993 แทนที่การลงโทษปรับ

1.5.2) บทลงโทษห้ามใช้สิทธิหรือจำกัดสิทธิตาม Article 131 - 14 of Code Pénal De 1993 ที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 1 ปี

(2) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหนึ่งรายการหรือหลายรายการของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 6 เดือน

1.6) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993¹²¹

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.6.1) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษเสริมสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดลหุโทษตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้ และศาลได้มี

“A fine may not be imposed together with any of the penalties entailing forfeiture or restriction of rights enumerated under article 131-14.”

¹²¹ Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993 :

“Where the offender is a natural person, the regulation which sanctions a petty offence may provide for one or more of the following additional penalties:

1. suspension of a driving licence for a maximum period of three years...

6. prohibition from driving certain types of motor vehicle, including those for which no driving licence is required, for a maximum period of three years;...”

คำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษเสริมอย่างน้อย 1 ประการตาม Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993 เพิ่มเติมเข้าไปอีกได้

1.6.2) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 16 of Code Pénal De 1993 ที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของผู้กระทำความผิดเป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 3 ปี

(2) บทลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขับขี่ยานยนต์ทางบกบางประเภท รวมทั้งยานยนต์ทางบกซึ่งไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่ เป็นระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 3 ปี

1.7) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 17 of Code Pénal De 1993¹²²

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 17 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.7.1) บทลงโทษเสริมตาม Article 131 - 17 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษเสริมสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดโทษชั้นที่ 5 ตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้ และศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้ทำงานบริการสาธารณะเพิ่มเติมเข้าไปอีกได้

1.7.2) ห้ามไม่ให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดให้ทำงานบริการสาธารณะโดยมีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยไปกว่า 20 ชั่วโมง แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดให้ทำงานบริการสาธารณะโดยมีกำหนดระยะเวลาไปกว่า 120 ชั่วโมง

1.7.3) ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดต้องทำงานบริการสาธารณะอันเนื่องมาจากศาลได้สั่งลงโทษผู้กระทำความผิดให้ทำงานบริการสาธารณะนั้น ผู้กระทำความผิดไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการทำงานบริการสาธารณะดังกล่าวทั้งสิ้น

¹²² Article 131 - 17 paragraph 2 of Code Pénal De 1993 :

“A regulation which sanctions a petty offence of the fifth class may also provide, as an additional penalty, the imposition of community service for a period of twenty to a hundred and twenty hours.”

2) กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล

2.1) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่า¹²³

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าเป็นการกำหนดโทษปรับแบบคิดคำนวณเป็นจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล กล่าวคือ ถ้าหากนิติบุคคล (Juristic Person; Legal Person) ได้กระทำความผิดอาญานานใด ไม่ว่าจะความผิดอาญานั้นจะเป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษ ความผิดมัจฉิมโทษ หรือความผิดลหุโทษก็ตาม ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษ โดยการกำหนดค่าปรับแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนสูงสุดไม่เกินไปกว่า 5 เท่าของค่าปรับตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา (Ordinary Person; Natural Person) ซึ่งได้กระทำความผิดอาญานั้น

2.2) บทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993¹²⁴

¹²³ Article 131 - 38 paragraph 1 of Code Pénal De 1993 :

“ The maximum amount of a fine applicable to legal persons is five times that which is applicable to natural persons by the law sanctioning the offence.”

Article 131 - 41 of Code Pénal De 1993 :

“ The maximum amount of a fine applicable to legal persons is five times that which is applicable to natural persons by the regulation sanctioning the offence.”

¹²⁴ Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993 :

“Where a statute so provides against a legal person, a felony or misdemeanour may be punished by one or more of the following penalties:...

2. prohibition to exercise, directly or indirectly one or more social or professional activity, either permanently or for a maximum period of five years;

3. placement under judicial supervision for a maximum period of five years;

4. permanent closure or closure for up to five years of the establishment, or one or more of the establishments, of the enterprise that was used to commit the offences in question;

5. disqualification from public tenders, either permanently or for a maximum period of five years;

6. prohibition, either permanently or for a maximum period of five years, to make a public appeal for funds;...

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993 ของประเทศฝรั่งเศสที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

2.2.1) การกำหนดบทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993 เป็นการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลนอกเหนือไปจากโทษปรับ กล่าวคือ ถ้าหากนิติบุคคลได้กระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมั่วฉิมโทษ ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษนิติบุคคลผู้กระทำความผิดตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993

2.2.2) บทลงโทษอื่น ๆ ตาม Article 131 - 39 of Code Pénal De 1993 ที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษห้ามไม่ให้นิติบุคคลประกอบกิจการ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(2) บทลงโทษให้นิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี (กรณีนี้จะไม่นำมาใช้บังคับกับนิติบุคคลประเภทนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน พรรคหรือกลุ่มการเมือง และสหภาพวิชาชีพ ทั้งนี้ ตาม Article 131 - 39 paragraph 2 of Code Pénal De 1993)

(3) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการของนิติบุคคล ทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรมเป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(4) บทลงโทษห้ามไม่ให้นิติบุคคลเข้าประมูลงานของทางราชการเป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี

(5) บทลงโทษห้ามไม่ให้นิติบุคคลประกาศต่อสาธารณชนเพื่อระดมเงินทุนเป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินไปกว่า 5 ปี ซึ่งการห้ามไม่ให้ระดมเงินทุนใน

9. posting a public notice of the decision or disseminating the decision in the written press or using any form of communication to the public by electronic means.

The penalties under... 3. above do not apply to those public bodies which may incur criminal liability. Nor do they apply to political parties or associations, or to unions..."

Article 131 - 47 of Code Pénal De 1993 :

" Prohibition to make a public appeal for funds entails prohibition, for the sale of any type of security, to have recourse to any banking institutions, financial establishments or investment service providers or to any form of advertising."

ที่นี้ก็คือ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ อันเข้าข่ายของระดมเงินทุน เช่น การขายหลักทรัพย์ของนิติบุคคล การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากสถาบันเงินทุน การระดมเงินทุนจากบริษัทหลักทรัพย์ การดำเนินการโฆษณาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุน เป็นต้น

(6) บทลงโทษให้นิติบุคคลปิดประกาศคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลหรือเผยแพร่คำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลโดยสื่อสารมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์หรือประเภทอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น สื่อสารมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์)

2.6.2 ประเทศเยอรมัน

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศเยอรมันที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้¹²⁵

¹²⁵ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศเยอรมันให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงจะขอกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประเภทของความผิดทางอาญาและบทลงโทษทางอาญาตาม Strafgesetzbuch (German Criminal Code; ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมัน) โดยสังเขปดังต่อไปนี้

ความผิดทางอาญาตาม Strafgesetzbuch ได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ จำนวน 2 ประเภทตาม Article 12 of Strafgesetzbuch ดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (ความผิดมหันต์โทษ; ความผิดร้ายแรง; Felony; Verbrechen)
- 2) ความผิดมิชฌิมโทษ (ความผิดระดับกลาง; Misdemeanour; Vergehen)

เมื่อพิจารณาจาก Title 1 (Penalties) of Chapter 3 (Sanctions) of Strafgesetzbuch จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตาม Strafgesetzbuch อาจถูกแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1) บทลงโทษหลัก ซึ่งบทลงโทษหลักที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุกตาม Article 38 - Article 39 of Strafgesetzbuch
- (2) บทลงโทษปรับตาม Article 40 - Article 43 of Strafgesetzbuch

- 2) บทลงโทษเสริม ซึ่งบทลงโทษเสริมที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่

- (1) บทลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาญาตาม Article 43a of Strafgesetzbuch
- (2) บทลงโทษห้ามขับชี่ยานพาหนะตาม Article 44 of Strafgesetzbuch

(3) บทลงโทษเพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะตาม Article 45 - Article 45b of Strafgesetzbuch

1) บทลงโทษปรับรายวัน¹²⁶

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษปรับรายวันของประเทศเยอรมันที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.1) บทลงโทษปรับรายวันเป็นการกำหนดบทลงโทษปรับแบบคิดคำนวณตามจำนวนวันสำหรับผู้กระทำความผิดทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล กล่าวคือ ถ้าหากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลได้กระทำความผิดที่ศาลมีอำนาจลงโทษปรับได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ไม่ว่าจะมีความผิดอุกฤษฏ์โทษหรือความผิดมิชฌิมโทษก็ตาม ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการกำหนดค่าปรับแก่ผู้กระทำความผิดในแต่ละวัน (ค่าปรับรายวัน)

1.2) จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับจะมีจำนวนมากเพียงใดนั้น ศาลก็ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์แวดล้อมแห่งความผิดเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนวันที่จะต้องถูกปรับน้อยไปกว่า 5 วัน แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนวันที่จะต้องถูกปรับเกินไปกว่า 360 วัน ทั้งนี้ เว้นเสียแต่จะได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

1.3) จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน (จำนวนค่าปรับรายวัน) จะมีจำนวนมากเพียงใดนั้น ศาลก็ต้องพิจารณาจากสถานะทางการเงินของและสถานะส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญภายใต้ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) รายได้เฉลี่ยสุทธิที่ได้รับจริงต่อวันหรือรายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อวันของผู้กระทำความผิด

(2) ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹²⁶ Article 40 of Strafgesetzbuch :

“ (1) A fine shall be imposed in daily units. The minimum fine shall consist of five and, unless the law provides otherwise, the maximum shall consist of three hundred and sixty full daily units.

(2) The court shall determine the amount of the daily unit taking into consideration the personal and financial circumstances of the offender. In doing so, it shall typically base its calculation on the actual average one-day net income of the offender or the average income he could achieve in one day. A daily unit shall not be set at less than one and not at more than thirty thousand euros.

(3) The income of the offender, his assets and other relevant assessment factors may be estimated when setting the amount of a daily unit.

(4) The number and amount of the daily units shall be indicated in the decision.”

(3) ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสถานะทางการเงิน และสถานะส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนค่าปรับในแต่ละวันน้อยไปกว่า 1 ยูโร แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดจำนวนค่าปรับในแต่ละวันมากไปกว่า 30,000 ยูโร

1.4) คำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลที่ได้ลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต้องถูกปรับรายวันนั้นจะต้องระบุถึงสิ่งต่อไปนี้โดยชัดเจน

- (1) จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน (จำนวนค่าปรับรายวัน)
- (2) จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับ และ
- (3) จำนวนรวมของค่าปรับรายวันทั้งหมด (จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน × จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับ)

2) บทลงโทษห้ามขับขี่ยานพาหนะ¹²⁷

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษห้ามขับขี่ยานพาหนะของประเทศเยอรมันที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

2.1) โทษห้ามขับขี่ยานพาหนะเป็นบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ถ้าหากว่าบุคคลธรรมดาได้ถูกศาลลงโทษจำคุกหรือลงโทษปรับอันเนื่องมาจากการที่บุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการขับขี่ยานพาหนะหรือเกี่ยวกับการลวงละเมิดหรือฝ่าฝืนหน้าที่ของผู้ขับขี่ยานพาหนะตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษบุคคลผู้นั้นโดยการห้ามขับขี่ยานพาหนะประเภทใด ๆ บนถนนสาธารณะ

2.2) ในกรณีที่ศาลได้ลงโทษห้ามผู้กระทำความผิดขับขี่ยานพาหนะนั้น ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดระยะเวลาในการห้ามขับขี่ยานพาหนะน้อยไปกว่า 1 เดือน แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดระยะเวลาในการห้ามขับขี่ยานพาหนะเกินไปกว่า 3 เดือน

¹²⁷ Article 44 of Strafgesetzbuch :

“(1) If a person has been sentenced to imprisonment or to a fine for an offence committed in connection with the driving of a motor-vehicle or in violation of the duties of a driver of a motor-vehicle, the court may impose a ban prohibiting him from driving any class of motor-vehicle or a specific class on public roads for a period of from one to three months...

(2) The driving ban shall take effect upon the judgment having become final. National and international driving licences issued by a German public authority shall be kept in official safekeeping for its duration...”

2.3) เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษห้ามขบขันชี่ ยานพาหนะแล้ว ใบอนุญาตให้ขบขันชี่ยานพาหนะประเภทใด ๆ ที่ศาลได้ลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขบขันชี่ซึ่งออกโดยหน่วยงานราชการของประเทศเยอรมัน ก็จะถูกยึดเพื่อเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานราชการของประเทศเยอรมัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นใบอนุญาตขบขันชี่ยานพาหนะภายในประเทศเยอรมันหรือใบอนุญาตขบขันชี่ยานพาหนะสากล (ใบอนุญาตขบขันชี่ยานพาหนะระหว่างประเทศ) ก็ตาม

2.4) กำหนดระยะเวลาสำหรับการยึดใบอนุญาตขบขันชี่ยานพาหนะเพื่อเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานราชการของประเทศเยอรมันนั้นจะมีระยะเวลาเท่ากันกับกำหนดระยะเวลาที่ศาลได้ลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขบขันชี่ยานพาหนะตามคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว ดังนั้น หน่วยงานราชการของประเทศเยอรมันย่อมที่จะยึดใบอนุญาตขบขันชี่ยานพาหนะเพื่อเก็บรักษาไว้เป็นกำหนดระยะเวลามากไปกว่าหรือน้อยไปกว่ากำหนดระยะเวลาที่ศาลได้ลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขบขันชี่ยานพาหนะตามคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้วไม่ได้

3) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ¹²⁸

¹²⁸ Article 45 of Strafgesetzbuch :

“(1) A person who has been sentenced for a felony to a term of imprisonment of not less than one year shall, for a period of five years, lose the ability to hold public office and be elected in public elections.

(2) The court may deprive a convicted person of the ability indicated in subsection (1) above for a period of from two to five years if the law expressly so provides.

(3) At the same time that the loss of ability to hold public office takes effect, the convicted person shall lose any corresponding legal positions and rights he may at that time hold.

(4) At the same time the loss of the ability to be elected in public elections takes effect, the convicted person shall lose any corresponding legal positions and rights he may hold unless the law provides otherwise.

(5) The court may deprive the convicted person of the right to take part in elections or to vote in public affairs for a period of from two to five years if the law expressly so provides.”

Article 45b of Strafgesetzbuch :

“(1) The court may reinstate abilities lost pursuant to section 45(1) and (2), and rights lost pursuant to section 45(5), if

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะของประเทศเยอรมันที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

3.1) ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยการเพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและสิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐเป็นระยะเวลา 5 ปี (ศาลจะกำหนดระยะเวลาในการเพิกถอนสิทธิดังกล่าวเป็นระยะเวลามากไปกว่าหรือน้อยไปกว่า 5 ปีไม่ได้) เมื่อผู้กระทำความผิดได้ถูกศาลลงโทษจำคุกไม่น้อยไปกว่า 1 ปีอันเนื่องมาจากการที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิดอุกฤษฏ์โทษ

อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการคืนสิทธิดังกล่าวให้แก่ผู้กระทำความผิดได้เมื่อต้องตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ทุกประการ

(1) ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยไปกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่ศาลได้ลงโทษดังกล่าว ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้ถูกกักกัน กักขัง หรือควบคุมตัวไว้ในสถานที่ใด ๆ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนับรวมเข้ากับระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวด้วย และ

(2) กรณีเป็นที่อันพึงคาดหมายได้ว่าผู้กระทำความผิดจะไม่เจตนาที่จะกระทำความผิดอันเป็นสาเหตุของการถูกศาลลงโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวอีกในภายภาคหน้า

3.2) ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยการเพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและสิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐเป็นระยะเวลาไม่น้อยไปกว่า 2 ปี แต่ไม่เกินไปกว่า 5 ปีได้ เมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้บัญญัติกำหนดให้อำนาจดังกล่าวแก่ศาลไว้โดยชัดแจ้ง

อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการคืนสิทธิดังกล่าวให้แก่ผู้กระทำความผิดได้เมื่อต้องตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ทุกประการ

(1) ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยไปกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่ศาลได้ลงโทษดังกล่าว ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำระยะเวลาที่ผู้กระทำ

1. the loss has been in effect for half of its duration; and
2. it can be expected that the convicted person will commit no further intentional offences.

(2) Any period during which the offender was kept in detention in an institution pursuant to an order of a public authority shall not count towards the duration.”

ความผิดได้ถูกกักกัน กักขัง หรือควบคุมตัวไว้ในสถานที่ใด ๆ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนับรวมเข้ากับระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวด้วย และ

(2) กรณีเป็นที่ยืนยันคดีหมายได้ว่าผู้กระทำความผิดจะไม่เจตนาที่จะกระทำความผิดอันเป็นสาเหตุของการถูกลงโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวอีกในภายภาคหน้า

3.3) ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดได้ถูกเพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นผลมาจากการที่ศาลได้ลงโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวของผู้กระทำความผิดนั้น ผู้กระทำความผิดก็ย่อมที่จะถูกเพิกถอนเหล่าบรรดาสหสิทธิและตำแหน่งต่าง ๆ ตามกฎหมายอันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย

3.4) ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดได้ถูกเพิกถอนสิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาคีรัฐอันเป็นผลมาจากการที่ศาลได้ลงโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวของผู้กระทำความผิดนั้น ผู้กระทำความผิดก็ย่อมที่จะถูกเพิกถอนเหล่าบรรดาสหสิทธิและตำแหน่งต่าง ๆ ตามกฎหมายอันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาคีรัฐด้วย เว้นเสียแต่ว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้บัญญัติกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

3.5) ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาโดยการเพิกถอนสิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะเป็นระยะเวลาไม่น้อยไปกว่า 2 ปี แต่ไม่เกินไปกว่า 5 ปี เมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้บัญญัติกำหนดให้อำนาจดังกล่าวแก่ศาลไว้โดยชัดแจ้ง

อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการคืนสิทธิดังกล่าวให้แก่ผู้กระทำความผิดได้เมื่อต้องตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ทุกประการ

(1) ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยไปกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่ศาลได้ลงโทษดังกล่าว ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้ถูกกักกัน กักขัง หรือควบคุมตัวไว้ในสถานที่ใด ๆ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนับรวมเข้ากับระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวด้วย และ

(2) กรณีเป็นที่ยืนยันคดีหมายได้ว่าผู้กระทำความผิดจะไม่เจตนาที่จะกระทำความผิดอันเป็นสาเหตุของการถูกลงโทษเพิกถอนสิทธิดังกล่าวอีกในภายภาคหน้า

2.6.3 ประเทศอังกฤษ

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

เพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้¹²⁹

1) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด¹³⁰

¹²⁹ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงจะขอกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประเภทของความผิดทางอาญาและบทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษโดยสังเขปดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาจาก Article 1 of Criminal Law Act 1967 (พระราชบัญญัติกฎหมายอาญา ค.ศ. 1967 ของประเทศอังกฤษ) จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรานี้ได้มีการบัญญัติกำหนดให้ยกเลิกความแตกต่างระหว่างความผิดออกฤทธิ์โทษ (ความผิดมหันตโทษ; ความผิดร้ายแรง; Felony) และความผิดมิชฌิมโทษ (ความผิดระดับกลาง; Misdemeanour) ซึ่งมีมาก่อนที่ Criminal Law Act 1967 จะมีผลบังคับใช้ ดังนั้น ในปัจจุบันนี้ จึงถือได้ว่าความผิดทางอาญาของประเทศอังกฤษไม่สามารถแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังกล่าวได้อีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ด้วยผลแห่งบทบัญญัติตาม Criminal Law Act 1967 ก็ได้ส่งผลให้ความผิดทางอาญาของประเทศอังกฤษอาจถูกแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ความผิดที่สามารถจับกุมได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ (Arrestable Offenses) และความผิดที่สามารถจับกุมได้โดยต้องมีหมายจับ (Non-Arrestable Offenses)

เมื่อพิจารณาจาก Criminal Law Act 1967, Criminal Justice Act 1991 (พระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 1991 ของประเทศอังกฤษ), Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 (พระราชบัญญัติอำนาจศาลอาญา ค.ศ. 2000 ของประเทศอังกฤษ), Criminal Justice and Court Service Act 2000 (พระราชบัญญัติการให้บริการทางศาลและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 2000 ของประเทศอังกฤษ), Criminal Justice and Courts Act 2015 (พระราชบัญญัติศาลและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 2015 ของประเทศอังกฤษ) และ Part 12 (Sentencing) of Criminal Justice Act 2003 (พระราชบัญญัติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ค.ศ. 2003 ของประเทศอังกฤษ) จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษอาจถูกแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1) บทลงโทษหลัก ซึ่งบทลงโทษหลักที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุก
- (2) บทลงโทษปรับ
- (3) บทลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาญา

2) บทลงโทษเสริม ซึ่งบทลงโทษเสริมมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท เช่น

- (1) บทลงโทษกักขังในคดีอาญา
- (2) บทลงโทษให้ทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ทั้งนี้ ตามที่ศาลได้มีคำสั่ง
- (3) บทลงโทษให้กระทำการใด ๆ ทั้งนี้ ตามที่ศาลได้มีคำสั่ง
- (4) บทลงโทษห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ทั้งนี้ ตามที่ศาลได้มีคำสั่ง

¹³⁰ Article 164 of Criminal Justice Act 2003 :

“(1) Before fixing the amount of any fine to be imposed on an offender who is an individual, a court must inquire into his financial circumstances.

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดของประเทศอังกฤษที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.1) เมื่อความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไปนั้นเป็นความผิดที่ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดได้และเป็นกรณีที่ศาลได้กำหนดค่าปรับไว้แล้วในคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดี ก่อนที่ศาลจะกำหนดค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนที่แน่นอนตายตัว ศาลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ หลายประการเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับดังกล่าว ซึ่งหนึ่งในปัจจัยที่ศาลจะต้องนำมาพิจารณาเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับดังกล่าวก็คือ สถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด

1.2) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติกำหนดให้ศาลจะต้องพิจารณาถึงสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนที่แน่นอนตายตัวนั้นเป็นบทบัญญัติประเภทบทบังคับให้ศาลจะต้องปฏิบัติ หากใช่เป็นบทบัญญัติประเภทที่ให้ศาลมีอำนาจดุลพินิจในอันที่จะเลือกปฏิบัติหรือไม่ก็ได้สุดแท้แต่ตามที่ศาลจะเห็นสมควรไม่

1.3) เมื่อศาลได้พิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ หลายประการซึ่งรวมไปถึงสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดแล้ว ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนที่แน่นอนตายตัวให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งดังต่อไปนี้

(2) The amount of any fine fixed by a court must be such as, in the opinion of the court, reflects the seriousness of the offence.

(3) In fixing the amount of any fine to be imposed on an offender (whether an individual or other person), a court must take into account the circumstances of the case including, among other things, the financial circumstances of the offender so far as they are known, or appear, to the court.

(4) Subsection (3) applies whether taking into account the financial circumstances of the offender has the effect of increasing or reducing the amount of the fine...”

Article 165 (2) of Criminal Justice Act 2003 :

“(2) If, on subsequently inquiring into the offender’s financial circumstances, the court is satisfied that had it had the results of that inquiry when sentencing the offender it would—

- (a) have fixed a smaller amount, or
 - (b) not have fined him,
- it may remit the whole or part of the fine.”

(1) ลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด โดยเพิ่มจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัวให้มากขึ้นไปกว่าเดิม

(2) ลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด โดยลดจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัวให้น้อยลงไปกว่าเดิม

(3) ไม่ลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิด

2) บทลงโทษให้ทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน¹³¹

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนของประเทศอังกฤษที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

2.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องดำเนินการทำกิจการงานใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำสั่งลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น ถ้าหากศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนนั้น ศาลก็จะต้องระบุถึงประเด็นดังต่อไปนี้ไว้ในคำสั่งลงโทษดังกล่าวด้วย

(1) กิจการงานที่ศาลได้สั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำ

(2) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำกิจการงานตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ต้องกระทำกิจการงานนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹³¹ Article 199 of Criminal Justice Act 2003 :

“(1) In this Part “unpaid work requirement”, in relation to a relevant order, means a requirement that the offender must perform unpaid work in accordance with section 200.

(2) The number of hours which a person may be required to work under an unpaid work requirement must be specified in the relevant order and must be in the aggregate—

(a) not less than 40, and

(b) not more than 300...”

Article 200 of Criminal Justice Act 2003 :

“(1) An offender in respect of whom an unpaid work requirement of a relevant order is in force must perform for the number of hours specified in the order such work at such times as he may be instructed by the responsible officer...

(3) Unless revoked, a community order imposing an unpaid work requirement remains in force until the offender has worked under it for the number of hours specified in it...”

2.2) ในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดได้ดำเนินการทำกิจการงานใด ๆ อันเนื่องมาจากศาลได้สั่งลงโทษผู้กระทำความผิดให้ต้องดำเนินการทำกิจการงานนั้น ๆ ผู้กระทำความผิดไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการดำเนินการทำกิจการงานนั้น ๆ ทั้งสิ้น

2.3) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำกิจการงานตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ต้องกระทำนั้น ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดระยะเวลาสั้นไปกว่า 40 ชั่วโมง แต่ก็ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดระยะเวลาสั้นไปกว่า 300 ชั่วโมง

2.4) ผู้กระทำความผิดจะต้องดำเนินการกระทำกิจการงานตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ต้องกระทำตามกำหนดระยะเวลาที่ศาลได้ระบุไว้ในคำสั่งลงโทษอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เว้นเสียแต่ศาลได้มีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

2.5) ตัวอย่างของการลงโทษที่เข้าข่ายลักษณะของบทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดทำกิจการงานใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน เช่น

(1) การลงโทษให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสาธารณะใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ

(2) การลงโทษให้ผู้กระทำความผิดพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชนใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ

3) บทลงโทษให้กระทำการใด ๆ¹³²

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้กระทำการใด ๆ ของประเทศอังกฤษที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

3.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการกระทำการใด ๆ จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องดำเนินการกระทำการใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำสั่งลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น ถ้าหาก

¹³² Article 201 of Criminal Justice Act 2003 :

“(1) In this Part “ activity requirement” , in relation to a relevant order, means a requirement that the offender must do...

(b) participate in activities specified in the order on such number of days as may be so specified.

(2) The specified activities may consist of or include activities whose purpose is that of reparation, such as activities involving contact between offenders and persons affected by their offences...

(5) The aggregate of the number of days specified under subsection... (b) must not exceed 60...”

ศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการกระทำการใด ๆ ศาลก็ต้องระบุถึงประเด็นดังต่อไปนี้ไว้ในคำสั่งลงโทษดังกล่าวด้วย

(1) การใด ๆ ที่ศาลได้สั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำ การ

(2) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำ การตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ต้องกระทำนั้น

3.2) การใด ๆ ที่ศาลได้สั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำนั้น อาจรวมไปถึงการกระทำการใด ๆ อันส่งผลไปในทางแก้ไขเยียวยาความเสียหายอันเกิดมาจากหรือ เนื่องมาจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขเยียวยาความเสียหายในทางตรงหรือในทางอ้อมก็ตาม

3.3) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการกระทำ การตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ต้องกระทำนั้น ห้ามไม่ให้ศาลกำหนดระยะเวลามากไปกว่า 60 วัน

3.4) ตัวอย่างของการลงโทษที่เข้าข่ายลักษณะของบทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดกระทำการใด ๆ เช่น

(1) การลงโทษให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำการใด ๆ หรือเข้าร่วม กิจกรรมใด ๆ อันเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการกระทำความผิด เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

(2) การลงโทษให้ผู้กระทำความผิดบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และบรรเทา ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิดของตน เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) บทลงโทษห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ¹³³
ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ของ ประเทศอังกฤษที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

4.1) บทลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการกระทำ การใด ๆ จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องละเว้นซึ่งการ

¹³³ Article 203 of Criminal Justice Act 2003 :

“ (1) In this Part “ prohibited activity requirement” , in relation to a relevant order, means a requirement that the offender must refrain from participating in activities specified in the order—

(a) on a day or days so specified, or

(b) during a period so specified...”

ดำเนินการกระทำการใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำสั่งลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น ถ้าหากศาลได้สั่งลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการกระทำการใด ๆ ศาลก็จะต้องระบุถึงประเด็นดังต่อไปนี้ไว้ในคำสั่งลงโทษดังกล่าวด้วย

(1) การใด ๆ ที่ศาลได้สั่งห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการกระทำการ

(2) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องละเว้นซึ่งการดำเนินการกระทำการตามที่ศาลได้สั่งลงโทษห้ามไม่ให้กระทำการนั้น

4.2) กำหนดระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดต้องละเว้นซึ่งการดำเนินการกระทำการตามที่ศาลได้สั่งลงโทษห้ามไม่ให้กระทำการนั้น ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเป็นหนึ่งวัน หลายวัน หรือภายในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

4.3) ตัวอย่างของการลงโทษที่เข้าข่ายลักษณะของบทลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดกระทำการใด ๆ เช่น

(1) การลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดขับขียานพาหนะประเภทใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

(2) การลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดเคลื่อนย้ายวัตถุสิ่งของใด ๆ เป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

(3) การลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดประกอบกิจการเป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

(4) การลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดเข้าประมุลงงานของทางราชการเป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

(5) การลงโทษห้ามไม่ให้ผู้กระทำความผิดประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุนเป็นกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ

2.6.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนา

ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้¹³⁴

¹³⁴ เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นรัฐประเภสหพันธ์รัฐอันประกอบไปด้วยรัฐจำนวนรวมทั้งสิ้น 50 รัฐ ซึ่งในแต่ละรัฐก็ย่อมที่จะมีกฎหมายภายในรัฐ (State Law) ที่มีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไป ไม่น้อย การที่จะกล่าวถึงกฎหมายอาญาของรัฐทุกรัฐให้ครบถ้วนสมบูรณ์นั้นก็ทำให้เนื้อหาสาระในหัวข้อนี้เกิดความยืดเยื้อและมีรายละเอียดปลีกย่อยส่วนที่ซ้ำซ้อนกันมากเกินไป (เพราะกฎหมายอาญาของแต่ละรัฐย่อมที่จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันอยู่ไม่มากนัก) ตลอดจนไม่ส่งผลดีต่อการทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาในภาพรวม กระทั่งการที่จะกล่าวถึงกฎหมายอาญาเฉพาะรัฐใด ๆ นั้น ก็ย่อมที่จะไม่เหมาะสมเพราะรัฐทุกรัฐย่อมมีความสำคัญต่อความเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันและไม่ส่งผลดีต่อการทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาในภาพรวม ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาประกอบกับการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (ระบบกฎหมายจารีตประเพณี; Common Law System) ซึ่งส่งผลให้มีการยอมรับกันอย่างเป็นทางการมาอย่างยาวนานจนกลายเป็นจารีตประเพณีปฏิบัติทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาว่า คำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาคือเป็นกฎหมายประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า “Judge - Made Law” (Case Law) และการที่ประเทศสหรัฐอเมริกามี U.S. Code : Title 18 - Crimes and Criminal Procedure (ประมวลกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาว่าด้วยอาชญากรรมและวิธีพิจารณาคดีอาญา) ซึ่งเป็นกฎหมายอาญาในระดับสหพันธรัฐ (Federal Law) ดังนั้น เนื้อหาสาระสำคัญในหัวข้อนี้ จึงจะขอกกล่าวถึง (1) บทบัญญัติแห่ง U.S. Code : Title 18 - Crimes and Criminal Procedure และ (2) คำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่สำคัญซึ่งเป็นคดีแรก ๆ ในหน้าประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ศาลได้พิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ปรากฏในคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีนั้น ๆ อันถือได้ว่าคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นรากฐานสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ เหล่านั้นของประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาในภาพรวม

เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงจะขอกกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประเภทของความผิดทางอาญาและบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาตาม U.S. Code : Title 18 - Crimes and Criminal Procedure โดยสังเขปดังต่อไปนี้

ความผิดตาม U.S. Code : Title 18 - Crimes and Criminal Procedure ได้ถูกแบ่งแยกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ จำนวน 3 ประเภทตาม Article 3559 of 18 U.S. Code - Sentencing Classification of Offenses ดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (ความผิดมหันตโทษ; ความผิดร้ายแรง; Felony)
- 2) ความผิดมิชฌิมโทษ (ความผิดระดับกลาง; Misdemeanour)
- 3) ความผิดลหุโทษ (ความผิดเล็กน้อย; Infraction)

1) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่า¹³⁵

เมื่อพิจารณาจาก Article 3551, Article 3554, Article 3555, and Article 3556 of 18 U.S. Code จะเห็นได้ว่าบทลงโทษทางอาญาตาม U.S. Code อาจถูกแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1) บทลงโทษหลัก ซึ่งบทลงโทษหลักที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุก
- (2) บทลงโทษปรับ
- (3) บทลงโทษคุมประพฤติ

โดย

(ก) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา : บทลงโทษทางอาญาที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุก
- (2) บทลงโทษปรับ
- (3) บทลงโทษคุมประพฤติ

(ข) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลธรรมดา : บทลงโทษทางอาญาที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้มีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทได้แก่

- (1) บทลงโทษปรับ
- (2) บทลงโทษคุมประพฤติ

ทั้งนี้ ตาม Article 3551 of 18 U.S. Code - Authorized Sentences

2) บทลงโทษเสริม ซึ่งบทลงโทษเสริมที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่

(1) บทลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาญาตาม Article 3554 of 18 U.S. Code - Order of Criminal Forfeiture

(2) บทลงโทษให้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงข้อเท็จจริงตาม Article 3555 of 18 U.S. Code - Order of Notice to Victims

(3) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าเสียหายในคดีอาญาตาม Article 3556 of 18 U.S. Code - Order of Restitution

¹³⁵ Article 3571 of 18 U.S. Code - Sentence of Fine :

“(a) In General.—

A defendant who has been found guilty of an offense may be sentenced to pay a fine.

(b) Fines for Individuals.—

... an individual who has been found guilty of an offense may be fined not more than the greatest of—

- (1) the amount specified in the law setting forth the offense;
- (2) the applicable amount under subsection (d) of this section;
- (3) for a felony, not more than \$250,000;

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าของประเทศสหรัฐอเมริกาที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าเป็นการกำหนดบทลงโทษปรับแบบคิดคำนวณเป็นจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล กล่าวคือ ถ้าหากนิติบุคคล (Organization) ได้กระทำความผิดอาชญาฐานใด ไม่ว่าจะความผิดอาชญาฐานนั้นจะเป็นความผิดอุกฤษฏ์โทษ ความผิดฆังฉิมโทษ หรือความผิดลหุโทษก็ตาม ศาลก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยการกำหนดค่าปรับแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลเป็นจำนวนสูงสุดไม่เกินไปกว่า 2 เท่าของค่าปรับตามที่กฎหมายได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา (Individual) ซึ่งได้กระทำความผิดอาชญาฐานนั้น

2) บทลงโทษคุมประพฤติ¹³⁶

-
- (4) for a misdemeanor resulting in death, not more than \$250,000;
 - (5) for a Class A misdemeanor that does not result in death, not more than \$100,000;
 - (6) for a Class B or C misdemeanor that does not result in death, not more than \$5,000; or
 - (7) for an infraction, not more than \$5,000.
- (c) Fines for Organizations.—
- ... an organization that has been found guilty of an offense may be fined not more than the greatest of—
- (1) the amount specified in the law setting forth the offense;
 - (2) the applicable amount under subsection (d) of this section;
 - (3) for a felony, not more than \$500,000;
 - (4) for a misdemeanor resulting in death, not more than \$500,000;
 - (5) for a Class A misdemeanor that does not result in death, not more than \$200,000;
 - (6) for a Class B or C misdemeanor that does not result in death, not more than \$10,000; and
 - (7) for an infraction, not more than \$10,000...”

¹³⁶ เมื่อพิจารณาจาก Article 3561 of 18 U.S. Code - Sentence of Probation (C) Authorized Terms จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาในการที่ศาลจะลงโทษคุมประพฤติจะแตกต่างกันออกไปตามประเภทของความผิดที่ได้กระทำความผิดต่อไปนี้

บทลงโทษคุมประพฤติของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและน่าสนใจมีดังต่อไปนี้

2.1) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิดของตนดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *United States v. Atlantic Richfield Company*, 465 F.2d 58 (7th Cir. 1972) ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท Atlantic Richfield (จำเลย) (ซึ่งได้กระทำให้น้ำมันภายในถังเก็บน้ำมันเกิดการรั่วไหลออกไปสู่เส้นทางการเดินเรือ) ดำเนินการจัดทำแผนการกำจัดคราบน้ำมันดังกล่าวที่เกิดขึ้นในเส้นทางการเดินเรือให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา 45 วัน นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย แต่โทษปรับนี้ ศาลให้รอการลงโทษเอาไว้ก่อน

2.2) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของตนดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *Acevedo v. Consolidated Edison Company of New York*, 189 A.D.2d 497, 596 N.Y.S.2d 68, 71 (1st Dep't 1993) ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท Consolidated Edison (จำเลย) (ซึ่งท่อส่งน้ำของบริษัทเกิดการระเบิดในบริเวณ Manhattan's Gramercy Park ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ และยังก่อให้เกิดการฟุ้งกระจายของแร่ใยหินซึ่งเป็นมลพิษทางอากาศอันเป็น

1) ความผิดอุกฤษฏ์โทษ : ศาลจะลงโทษคุมประพฤติได้ไม่เกินไปกว่า 5 ปี แต่ต้องไม่น้อยไปกว่า 1 ปี

2) ความผิดมิชฌิมโทษ : ศาลจะลงโทษคุมประพฤติได้ไม่เกินไปกว่า 5 ปี

3) ความผิดลหุโทษ : ศาลจะลงโทษคุมประพฤติได้ไม่เกินไปกว่า 1 ปี

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจาก 18 U.S. Code § 3563 - Conditions of Probation จะเห็นได้ว่า ศาลมีอำนาจลงโทษคุมประพฤติได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งบางรูปแบบก็เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ในขณะที่บางรูปแบบก็ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

อันตรายต่อสุขภาพของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ) ดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของบริษัทให้มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะก่อให้เกิดหลักประกันในอนาคตว่า บริษัทจะพึงระมัดระวังและไม่กระทำการใด ๆ อันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านลบอีก นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย

2.3) บทลงโทษให้ทำงานเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *United States v. Nanticoke Homes, Inc., No. 91-23 LON (D. Del. 1981)* ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท Nanticoke Homes (จำเลย) (ซึ่งได้แอบลักลอบทิ้งขยะที่เป็นของเสียอันตรายซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม) ดำเนินการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะเป็นระยะเวลา 400 ชั่วโมง โดยให้ครอบครัวของเจ้าของบริษัทและพนักงานของบริษัทดำเนินการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะเป็นระยะเวลา 25 % ของระยะเวลา 400 ชั่วโมงดังกล่าว นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย

2.4) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชนดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *United States v. Mitsubishi International Corporation, 677 F.2d 785 (9th Cir. 1982)* ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท Mitsubishi International (จำเลย) (ซึ่งได้กระทำการฝ่าฝืน *The Elkins Act*) ดำเนินการพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชนโดยให้ผู้บริหารของบริษัทเข้ามาช่วยพัฒนาโครงการ *Community Alliance Program* เป็นระยะเวลา 1 ปี และให้บริษัทนำเงินจำนวนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย แต่โทษปรับนี้ ศาลให้รอกการลงโทษเอาไว้ก่อน

2.5) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการบริจาคสิ่งของใด ๆ ให้แก่บุคคลใด ๆ ที่มีความต้องการสิ่งของนั้น ๆ ดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *United States v. Danilow Pastry, Inc., 563 F. Supp. 1159 (S.D.N.Y. 1983)* ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท Danilow Pastry (จำเลย) (ซึ่งได้กระทำการฝ่าฝืน *The Bread Act*) ดำเนินการ

บริจาคขมบ่งจำนวนหนึ่งให้แก่องค์กรต่าง ๆ ที่มีความต้องการขมบ่ง นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย

2.6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่องค์กรเพื่อการกุศล

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการบริจาคเงินให้แก่องค์กรเพื่อการกุศลเพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจการต่าง ๆ อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ทางการกุศลขององค์กรนั้น ๆ ดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *United States v. Wright Contracting Company*, 728 F.2d 648 (4th Cir. 1984) ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท *Wright Contracting* (จำเลย) (ซึ่งได้กระทำการฝ่าฝืน *The Antitrust Act*) ดำเนินการบริจาคเงินจำนวนหนึ่งให้แก่องค์กรองค์กรเพื่อการกุศลของเอกชน นอกจากนี้ ศาลก็ยังได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัทอีกสถานหนึ่งด้วย แต่โทษปรับนี้ ศาลให้รอการลงโทษเอาไว้ก่อน

2.7) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการบริจาคเงินให้แก่กองทุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (*Environmental Fund*) เพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนกิจการต่าง ๆ อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับการปกป้อง คุ้มครอง รักษา และพัฒนาคุณภาพทางสิ่งแวดล้อม ดังเช่นคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลในคดี *Allied - Signal, Inc. v. Commissioner of Internal Revenue Service*, No. 94 - 7336 (3d Cir. 1995) ซึ่งศาลได้พิพากษาให้บริษัท *Allied - Signal* (โจทก์) (ซึ่งได้ปลดปล่อยสารเคมีเป็นพิษลงในบริเวณเขตน่านน้ำของประเทศสหรัฐอเมริกาอันเป็นกระทำการที่ฝ่าฝืนต่อ *The Refuse Act* และ *The Federal Water Pollution Control Act* โจทก์จึงไม่มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายทางธุรกิจประเภททั่วไปและประเภทจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางภาษีอากรของตนได้ตาม *The Internal Revenue Code (IRC)* ส่งผลให้คำสั่งของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรแห่งสหรัฐอเมริกา (*Commissioner of Internal Revenue Service*) (จำเลย) ที่ไม่ให้บริษัทหักค่าใช้จ่ายดังกล่าวนั้นชอบด้วย *Internal Revenue Code* แล้ว) ดำเนินการบริจาคเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ *The Virginia Environmental Endowment Fund* (กองทุนเพื่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมแห่งรัฐ *Virginia*) เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ศาลจะลดจำนวนค่าปรับที่จะลงโทษแก่บริษัทลงด้วย (คดีนี้ ศาลได้พิพากษาให้ลงโทษปรับแก่บริษัท)

3) บทลงโทษให้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงข้อเท็จจริง¹³⁷

¹³⁷ Article 3555 of 18 U.S. Code - Order of Notice to Victims :

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงข้อเท็จจริงของประเทศสหรัฐอเมริกาที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

“The court, in imposing a sentence on a defendant who has been found guilty of an offense involving fraud or other intentionally deceptive practices, may order, in addition to the sentence that is imposed pursuant to the provisions of section 3551, that the defendant give reasonable notice and explanation of the conviction, in such form as the court may approve, to the victims of the offense. The notice may be ordered to be given by mail, by advertising in designated areas or through designated media, or by other appropriate means. In determining whether to require the defendant to give such notice, the court shall consider the factors set forth in section 3553 (a) to the extent that they are applicable and shall consider the cost involved in giving the notice as it relates to the loss caused by the offense, and shall not require the defendant to bear the costs of notice in excess of \$ 20,000.”

Article 3553 of 18 U.S. Code - Imposition of a Sentence (a) :

“(a) Factors To Be Considered in Imposing a Sentence.—

The court shall impose a sentence sufficient, but not greater than necessary... The court, in determining the particular sentence to be imposed, shall consider—

(1) the nature and circumstances of the offense and the history and characteristics of the defendant;

(2) the need for the sentence imposed—

(A) to reflect the seriousness of the offense, to promote respect for the law, and to provide just punishment for the offense;

(B) to afford adequate deterrence to criminal conduct;

(C) to protect the public from further crimes of the defendant; and

(D) to provide the defendant with needed educational or vocational training, medical care, or other correctional treatment in the most effective manner;

(3) the kinds of sentences available;

(4) the kinds of sentence and the sentencing range established for—

(A) the applicable category of offense committed by the applicable category of defendant as set forth in the guidelines...

(5) any pertinent policy statement...

(6) the need to avoid unwarranted sentence disparities among defendants with similar records who have been found guilty of similar conduct; and

(7) the need to provide restitution to any victims of the offense.”

3.1) เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีให้ลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึง (1) คำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลพร้อมด้วยเหตุผล และ (2) รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการกระทำความผิดของตน ซึ่งการแจ้งดังกล่าวอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแจ้งโดยทางไปรษณีย์ การแจ้งโดยการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งพื้นที่ที่ศาลได้กำหนดขึ้น วิธีการอื่น ๆ ตามที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นต้น

3.2) การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงดังที่ได้กล่าวไปนั้น ศาลจะต้องพิจารณาจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ เช่น สภาพแวดล้อมและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ความร้ายแรงและผลกระทบของการกระทำความผิด วัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิด การปกป้องคุ้มครองสาธารณชนจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดในภายภาคหน้า มูลค่าแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด การเยียวยามูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด นโยบายของรัฐอันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับการกระทำความผิด เป็นต้น

3.3) ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงดังที่ได้กล่าวไปนั้น ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดอันเกิดขึ้นเนื่องจากการแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ แต่ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต้องไม่เกินไปกว่า 20,000 เหรียญสหรัฐ

3.4) ในการที่ศาลได้มีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงดังที่ได้กล่าวไปนั้นก็เพื่อประโยชน์แก่ผู้เสียหายและประชาชนโดยทั่วไปในการได้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดและสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เหล่านี้ได้ อีกทั้งยังเป็นการบั่นทอนความน่าเชื่อถือและสถานะทางสังคมของผู้กระทำความผิดได้ดี อีกวิธีการหนึ่ง ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยลดโอกาสในการที่ผู้เสียหายและประชาชนโดยทั่วไปจะตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับกระทำความผิดที่ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีตอันมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นอีกในภายภาคหน้า ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยผู้กระทำความผิดรายเดิมหรือไม่ใช่รายเดิมก็ตาม ในขณะที่เดียวกันก็จะช่วยลดโอกาสในการที่ผู้กระทำความผิดรายเดิมจะได้กระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ซ้ำขึ้นมาอีก ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดในรูปแบบเดิม คล้ายคลึงกันกับรูปแบบเดิม หรือรูปแบบใหม่ก็ตาม

2.6.5 ประเทศออสเตรเลีย

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลียที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยুক্তีใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้¹³⁸

¹³⁸ เนื่องจากประเทศออสเตรเลียเป็นรัฐประเภทสหพันธรัฐอันประกอบไปด้วยรัฐจำนวนรวมทั้งสิ้น 6 รัฐ ซึ่งในเหล่าบรรดา 6 รัฐนี้ ก็มีอยู่รัฐหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการปกป้อง คุ้มครอง และรักษาคุณภาพทางสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากถึงขนาดที่ได้มีการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษขึ้นมาให้มีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะเลยทีเดียว รัฐที่ว่ามานี้ก็คือ รัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) และศาลชำนาญพิเศษที่ว่ามานี้ก็คือ ศาลที่ดินและสิ่งแวดล้อมแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (Land and Environmental Court of New South Wales) ซึ่งศาลนี้ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและที่ดิน ค.ศ. 1979 (Land and Environmental Court Act 1979) ดังนั้น เนื้อหาสาระสำคัญในหัวข้อนี้ จึงจะขอกล่าวถึงกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของรัฐนิวเซาท์เวลส์ซึ่งก็คือ Protection of the Environment Operations Act 1997 (พระราชบัญญัติมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1997) เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลียผ่านทางรัฐของประเทศออสเตรเลียที่ได้มีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมแบ่งแยกออกมาอย่างโดดเด่นต่างหากจากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางด้านอื่น ๆ (เช่น การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ฯลฯ)

เพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลียตาม Protection of the Environment Operations Act 1997 ให้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จึงจะขอกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประเภทของความผิดทางอาญาและบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลียตาม Protection of the Environment Operations Act 1997 โดยสังเขปดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาจาก Article 114 of Protection of the Environment Operations Act 1997 จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรานี้ได้มีการบัญญัติความผิดทางอาญาออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1) ความผิดประเภทที่ 1 ซึ่งความผิดประเภทนี้ได้แก่ความผิดต่าง ๆ ตาม Article 115 - Article 119 of Protection of the Environment Operations Act 1997 เช่น ความผิดเกี่ยวกับการกำจัดของเสีย ความผิดเกี่ยวกับการปลดปล่อยสารทำลายชั้นโอโซน เป็นต้น

2) ความผิดประเภทที่ 2 ซึ่งความผิดประเภทนี้ได้แก่ความผิดต่าง ๆ ตาม Protection of the Environment Operations Act 1997 และตามกฎหมายระเบียบอื่น ๆ อันไม่ใช่ความผิดประเภทที่ 1

3) ความผิดประเภทที่ 3 ซึ่งความผิดประเภทนี้ได้แก่ความผิดต่าง ๆ อันเป็นความผิดประเภทที่ 2 ซึ่งสามารถจัดการได้ตาม Article 222 - Article 229 of Protection of the Environment Operations Act 1997

1) บทลงโทษให้ฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิด¹³⁹

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

1.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่

เมื่อพิจารณาจาก Protection of the Environment Operations Act 1997 จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาอาจถูกแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1) บทลงโทษหลัก ซึ่งบทลงโทษหลักที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่
 - (1) บทลงโทษจำคุก
 - (2) บทลงโทษปรับ
 - 2) บทลงโทษเสริม ซึ่งบทลงโทษเสริมมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท เช่น
 - (1) บทลงโทษริบทรัพย์สินในคดีอาญา
 - (2) บทลงโทษให้ฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำผิด
 - (3) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน
 - (4) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำผิด
 - (5) บทลงโทษให้ประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบ
 - (6) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
 - (7) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
 - (8) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรใด ๆ
- อนึ่ง บทลงโทษเสริมเหล่านี้เป็นบทลงโทษทางอาญาที่ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิดร่วมกับการลงโทษจำคุกและ/หรือปรับ และในการลงโทษผู้กระทำความผิดแทนที่การลงโทษจำคุกและ/หรือปรับ

¹³⁹ Article 245 of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“ The court may order the offender to take such steps as are specified in the order, within such time as is so specified (or such further time as the court on application may allow) :

- (a) to prevent, control, abate or mitigate any harm to the environment caused by the commission of the offence, or
- (b) to make good any resulting environmental damage, or
- (c) to prevent the continuance or recurrence of the offence.”

ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำการใด ๆ ตามที่ศาลได้มีดุลพินิจลงโทษผู้กระทำความผิดในเรื่องเกี่ยวกับการฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดของตน

1.2) ในการลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการฟื้นฟูและป้องกันสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้น ศาลจะต้องกำหนดบทลงโทษที่เข้าข่ายลักษณะดังต่อไปนี้เท่านั้น โดยจะกำหนดบทลงโทษที่เข้าข่ายลักษณะดังต่อไปนี้เพียงประการเดียวหรือมากกว่า 1 ประการก็ได้

(1) การให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการจัดการป้องกัน ควบคุม ทำให้ลดน้อยถอยลง หรือทำให้บรรเทาเบาบางลงซึ่งความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ความเสียหายใด ๆ ดังกล่าวนั้นต้องเป็นผลมาจากหรือสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น

(2) การให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการจัดการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้เสียหายไปจากการกระทำความผิดของตนให้มีสภาพไปในทางที่ดีขึ้น

(3) การให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการจัดการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดที่ตนได้กระทำไปนั้นเกิดขึ้นต่อเนื่องไปอีกหรือเกิดขึ้นซ้ำอีก

2) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน¹⁴⁰

¹⁴⁰ Article 248 of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(1) The court may, if it appears to the court that a regulatory authority has reasonably incurred costs and expenses during the investigation of the offence, order the offender to pay to the regulatory authority the costs and expenses so incurred in such amount as is fixed by the order.

(2) An order made by the Land and Environment Court under subsection (1) is enforceable as if it were an order made by the Court in Class 4 proceedings under the Land and Environment Court Act 1979. An order made by the Local Court under subsection (1) is enforceable as if it were an order made by the court when exercising jurisdiction under the Civil Procedure Act 2005.

(3) In this section:

costs and expenses, in relation to the investigation of an offence, means the costs and expenses:

(a) in taking any sample or conducting any inspection, test, measurement or analysis, or

(b) of transporting, storing or disposing of evidence, during the investigation of the offence.”

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวนของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

2.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวนการกระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อมอันเกิดขึ้นตามปกติอย่างสมเหตุสมผลจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวนให้แก่หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิดของตนในคดีสิ่งแวดล้อม

2.2) ค่าใช้จ่ายในการสืบสวนการกระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อมซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้จะมีจำนวนมากน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับศาลที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ค่าใช้จ่ายนั้นต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามปกติอย่างสมเหตุสมผลจากการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อมและอยู่ภายในขอบเขตของค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้เท่านั้น

(1) ค่าใช้จ่ายในการสู่มั่วอย่างใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(2) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(3) ค่าใช้จ่ายในการทดสอบใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(4) ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(5) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(6) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งพยานหลักฐานใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(7) ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพยานหลักฐานใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

(8) ค่าใช้จ่ายในการกำจัดพยานหลักฐานใด ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการดำเนินการสืบสวนการกระทำความผิด

3) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด¹⁴¹

¹⁴¹ Article 249 of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

3.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องชดใช้เงินในจำนวนที่เท่ากับหรือพอเหมาะพอสมกับผลประโยชน์ทางการเงินที่ตนได้รับมาจากการกระทำความผิดหรือผลประโยชน์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นหรือกำลังจะเพิ่มขึ้นแก่อนันเกิดมาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะผลประโยชน์ทางการเงินนั้นจะเป็นตัวเงิน ผลประโยชน์ทางการเงินในระดับจุลภาค หรือผลประโยชน์ทางการเงินในระดับมหภาคก็ตาม

3.2) สำหรับจำนวนเงินที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้คืนเพื่อเสมือนหนึ่งว่าเป็นการคืนผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดให้แก่รัฐจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับศาลที่จะใช้ดุลพินิจในการกำหนดภายใต้เงื่อนไขที่ว่า จำนวนเงินที่จะต้องชดใช้คืนดังกล่าวจะต้องไม่เกินไปกว่าผลประโยชน์ทางการเงินที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาจากการกระทำความผิดหรือผลประโยชน์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นหรือกำลังจะเพิ่มขึ้นแก่ผู้กระทำความผิดอันเกิดมาจากการกระทำความผิด และจะต้องมีความสมน้ำสมเนื้อกันกับผลประโยชน์ทางการเงินดังกล่าว ซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินดังกล่าวจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรือในรูปที่ไม่ใช่ตัวเงินก็ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“(1) The court may order the offender to pay, as part of the penalty for committing the offence, an additional penalty of an amount the court is satisfied, on the balance of probabilities, represents the amount of any monetary benefits acquired by the offender, or accrued or accruing to the offender, as a result of the commission of the offence.

(2) The amount of an additional penalty for an offence is not subject to any maximum amount of penalty provided elsewhere by or under this Act.

(2A) The regulations may prescribe a protocol to be used in determining the amount that represents the monetary benefit acquired by the offender or accrued or accruing to the offender.

(3) In this section:

monetary benefits means monetary, financial or economic benefits.

the court does not include the Local Court.”

4) บทลงโทษให้ประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบ¹⁴²

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

4.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำการใด ๆ เพื่อประกาศเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับกรกระทำผิดของตนซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีความแล้วว่าตนได้กระทำความผิดตามฟ้องจริง ให้แก่บุคคลใด ๆ ทราบ โดยรูปแบบของการประกาศก็ดี ประเด็นที่จะต้องทำการประกาศก็ดี บุคคลที่จะต้องได้รับการประกาศแจ้งก็ดี ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดเอาไว้

¹⁴² Article 250 (1) (a) and (b) of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(1) Orders

The court may do any one or more of the following:

(a) order the offender to take specified action to publicise the offence (including the circumstances of the offence) and its environmental and other consequences and any other orders made against the person.

(b) order the offender to take specified action to notify specified persons or classes of persons of the offence (including the circumstances of the offence) and its environmental and other consequences and of any orders made against the person (including, for example, the publication in an annual report or any other notice to shareholders of a company or the notification of persons aggrieved or affected by the offender’s conduct)”

Article 250 (3) (4) of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(3) Failure to publicise or notify

If the offender fails to comply with an order under subsection (1) (a) or (b), the prosecutor or a person authorised by the prosecutor may take action to carry out the order as far as may be practicable, including action to publicise or notify:

(a) the original contravention, its environmental and other consequences, and any other penalties imposed on the offender, and

(b) the failure to comply with the order.

(4) Cost of publicising or notifying

The reasonable cost of taking action referred to in subsection (3) is recoverable by the prosecutor or person taking the action, in a court of competent jurisdiction, as a debt from the offender.”

4.2) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบนั้นต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายซึ่งได้มีการบัญญัติกำหนดรูปแบบของการประกาศความผิดให้บุคคลอื่นทราบไว้ 2 รูปแบบใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1) การประกาศความผิดเป็นการทั่วไป

การประกาศความผิดเป็นการทั่วไปเป็นการประกาศความผิดในรูปแบบที่ผู้กระทำความผิดจะต้องดำเนินการประกาศความผิดของตนในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เป็นการทั่วไปโดยไม่มีการเจาะจงไปที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

(1) การประกาศถึงความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำการโดยรวมไปถึงการประกาศถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดด้วย

(2) การประกาศถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด เช่น ความเสียหายต่าง ๆ ซึ่งบังเกิดมีขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด เป็นต้น

(3) การประกาศถึงผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดอันไม่ใช่ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

(4) การประกาศถึงคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับ

การประกาศความผิดเป็นการทั่วไปโดยไม่มีการเจาะจงไปที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ก็มักที่จะมีรูปแบบของการประกาศโดยการประกาศผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปมีสิทธิที่จะเข้าถึงได้โดยชอบธรรมและมีการรับรู้กันได้ในวงกว้าง เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อเว็บไซต์ (Website; Web Site; Site) เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.2.2) การประกาศความผิดเป็นการเฉพาะเจาะจง

การประกาศความผิดเป็นการเฉพาะเจาะจงเป็นการประกาศความผิดในรูปแบบที่ผู้กระทำความผิดจะต้องดำเนินการประกาศความผิดของตนในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เป็นการเจาะจงไปที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

(1) การประกาศถึงความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำการโดยรวมไปถึงการประกาศถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดด้วย

(2) การประกาศถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด เช่น ความเสียหายต่าง ๆ ซึ่งบังเกิดมีขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด เป็นต้น

(3) การประกาศถึงผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการกระทำคามผิดของผู้กระทำคามผิดอันไม่ใช่ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

(4) การประกาศถึงคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งผู้กระทำคามผิดได้รับ

การประกาศคามผิดเป็นการเฉพาะเจาะจง ก็มักที่จะมีรูปแบบของการประกาศโดยการประกาศผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งบุคคลโดยทั่วไปไม่มีสิทธิที่จะเข้าถึงได้โดยชอบธรรมและไม่มีการรับรู้กันได้ในวงกว้าง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจะเป็นสื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งรับรู้ได้เป็นการเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มบุคคลโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเฉพาะเหล่านั้นมีสิทธิที่จะเข้าถึงสื่อดังกล่าวได้โดยชอบธรรม เช่น รายงานประจำปีของนิติบุคคล (Annual Report) การประกาศแจ้งต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท (เช่น การประกาศแจ้งทางจดหมาย การประกาศแจ้งทางหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ฯลฯ) การประกาศแจ้งต่อบุคคลทุกคนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำคามผิด (เช่น การประกาศแจ้งทางจดหมาย ฯลฯ) เป็นต้น

4.3) สำหรับการประกาศคามผิดของผู้กระทำคามผิดในกรณีหนึ่ง ๆ นั้น ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษให้ผู้กระทำคามผิดดำเนินการประกาศคามผิดของตนให้บุคคลอื่นทราบโดยใช้รูปแบบหนึ่งรูปแบบใดในข้างต้นเพียงรูปแบบเดียว หรือจะใช้ทั้ง 2 รูปแบบในข้างต้นพร้อม ๆ กันไปเลยก็ได้ ซึ่งถ้าหากความปรากฏต่อศาลว่า ผู้กระทำคามผิดเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ถูกต้องครบถ้วน พนักงานอัยการหรือบุคคลผู้ได้รับมอบอำนาจจากพนักงานอัยการ ก็มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) อำนาจในการบังคับการให้ผู้กระทำคามผิดปฏิบัติตามที่ศาลได้สั่งลงโทษ ทั้งนี้ เท่าที่สภาพจะเปิดช่องให้บังคับการให้ผู้กระทำคามผิดปฏิบัติได้

(2) อำนาจในการประกาศคามผิดของผู้กระทำคามผิดเป็นการทั่วไปหรือการประกาศคามผิดของผู้กระทำคามผิดเป็นการเฉพาะเจาะจง ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(2.1) การประกาศถึงความผิดซึ่งผู้กระทำคามผิดได้กระทำการโดยรวมไปถึงการประกาศถึงพฤติการณ์การกระทำคามผิดของผู้กระทำคามผิดด้วย

(2.2) การประกาศถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดจากการกระทำคามผิดของผู้กระทำคามผิด เช่น ความเสียหายต่าง ๆ ซึ่งบังเกิดมีขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากหรือเนื่องจากการกระทำคามผิดของผู้กระทำคามผิด เป็นต้น

(2.3) การประกาศถึงผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการกระทำคามผิดของผู้กระทำคามผิดอันไม่ใช่ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

(2.4) การประกาศถึงบทลงโทษต่าง ๆ ที่ผู้กระทำคามผิดได้รับ

(2.5) การประกาศถึงการที่ผู้กระทำคามผิดไม่ปฏิบัติตามที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ดำเนินการประกาศคามผิดของตน

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ได้มีการจ่ายไปตามปกติอย่างสมเหตุสมผลอันเกิดจากการที่พนักงานอัยการหรือบุคคลผู้ได้รับมอบอำนาจจากพนักงานอัยการได้ใช้อำนาจไปในข้างต้นนั้น อยู่ในขอบข่ายแห่งความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องเป็นผู้ชำระ

5) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์¹⁴³

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

5.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำการใด ๆ อันเป็นไปในลักษณะของการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้ออกมาในรูปแบบของโครงการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งเป็นโครงการที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่เป็นการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมหรือการส่งเสริมส่งเสริมสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ในองค์รวมเพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์

5.2) ถึงแม้ว่ากฎหมายไม่ได้มีการบัญญัติกำหนดลงไปโดยเฉพาะเจาะจงว่าโครงการที่ศาลจะสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการนั้นจะต้องเป็นโครงการใดก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว เราก็สามารถที่จะกล่าวถึงลักษณะของโครงการที่ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรานี้ได้ว่าจะต้องเป็นโครงการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นโครงการที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อมไปในทางหนึ่งทางใดดังต่อไปนี้

(1.1) เป็นโครงการที่ช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ โครงการที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการจะต้องเป็นโครงการที่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพไม่ดีหรือมีสภาพเสื่อมโทรม

(1.1.1) ได้กลับฟื้นคืนมาสู่คุณภาพเช่นดั้งเดิมหรือมีสภาพเช่นดั้งเดิมก่อนที่สิ่งแวดล้อมจะมีคุณภาพไม่ดีหรือมีสภาพเสื่อมโทรม

¹⁴³ Article 250 (1) (c) of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(1) Orders

The court may do any one or more of the following:

(c) order the offender to carry out a specified project for the restoration or enhancement of the environment in a public place or for the public benefit.”

(1.1.2) ได้กลับฟื้นคืนมาสู่คุณภาพที่ใกล้เคียงกันกับหรือมีสภาพที่ใกล้เคียงกันกับคุณภาพหรือสภาพของสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะสิ่งแวดล้อมจะมีคุณภาพไม่ดีหรือมีสภาพเสื่อมโทรม หรือ

(1.1.3) ได้มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดีขึ้น แต่ไม่ถึงขนาดที่ต้องตามลักษณะในข้อ (1.1.1) และ (1.1.2) ในข้างต้น

(1.2) เป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ โครงการที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการจะต้องเป็นโครงการที่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อม

(1.2.1) ที่มีคุณภาพหรือมีสภาพปกติกลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดีขึ้น หรือ

(1.2.2) ที่มีคุณภาพหรือมีสภาพดีอยู่แล้วกลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดียิ่งขึ้นไปอีก และ

(2) การฟื้นฟูหรือการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลเกิดจากหรือเนื่องมาจากโครงการนั้นจะต้องเป็นไปในทางหนึ่งทางใดดังต่อไปนี้

(2.1) สิ่งแวดล้อมที่ได้รับการฟื้นฟูหรือได้รับการส่งเสริมจะต้องเป็นสิ่งแวดล้อมอันอยู่ในอาณาบริเวณที่เป็นสาธารณะสถาน กล่าวคือ โครงการที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการจะต้องเป็นโครงการที่ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมอันอยู่ในอาณาบริเวณที่เป็นสถานที่สาธารณะได้รับการฟื้นฟูหรือได้รับการส่งเสริมเป็นสำคัญ หรือ

(2.2) การฟื้นฟูหรือการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมจะต้องส่งผลไปในทางที่เป็นสาธารณะประโยชน์ กล่าวคือ โครงการที่ศาลได้สั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการจะต้องก่อให้เกิดการฟื้นฟูหรือการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมอันเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นผลประโยชน์ของมหาชนเป็นสำคัญ หากเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของเอกชนเป็นสำคัญไม่

6) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม¹⁴⁴

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

¹⁴⁴ Article 250 (1) (d) of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(1) Orders

The court may do any one or more of the following:

(d) order the offender to carry out a specified environmental audit of activities carried on by the offender.”

6.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำการใด ๆ อันเป็นไปในลักษณะของการตรวจสอบกิจกรรมใด ๆ ซึ่งตนได้กระทำลงไปว่า เป็นกิจกรรมที่ได้ส่งผลกระทบต่อกระเทือนในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร

6.2) กิจกรรมที่จะต้องมีการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

แม้ว่าศาลจะมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมก็ตาม แต่โดยปกติแล้ว กิจกรรมที่ศาลจะสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมนั้น ก็มักจะมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมอันเป็นสาเหตุหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดถูกฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดีนั่นเอง

6.3) วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

โดยปกติแล้ว การที่ศาลสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมนั้น ก็เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ การตรวจสอบว่ากิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดีนั้นมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่เพียงใด

ถ้าหากผลการตรวจสอบปรากฏว่า กิจกรรมดังกล่าวมีส่วนที่มีความไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ก็จะต้องมีการตรวจสอบต่อไปว่า ส่วนของกิจกรรมดังกล่าวที่มีความไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดมาจากสาเหตุประการใด

เมื่อปรากฏถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ผู้กระทำความผิดก็ต้องดำเนินการกระทำการใด ๆ อันส่งผลไปในลักษณะของการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าวซ้ำขึ้นมาอีก

6.4) บุคคลผู้ทำการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

โดยปกติแล้ว เมื่อศาลสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ศาลก็ต้องสั่งด้วยว่า จะให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการให้บุคคลผู้ใดมาเป็นผู้ทำการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแน่นอนว่า บุคคลผู้ที่มีความสมควรในการที่จะเข้ามาเป็นผู้ทำการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมในด้านใด ๆ นั้น ก็จะต้องเป็นบุคคลผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางสิ่งแวดล้อมในด้านนั้น ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลไปถึงความถูกต้องเที่ยงตรง และน่าเชื่อถือของผลการตรวจสอบเป็นอันมาก ซึ่งจะส่งผลพวงต่อไปถึงการที่ผู้กระทำความผิดจะได้ดำเนินการในการป้องกันไม่ให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดีก่อให้เกิดความไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมใด ๆ ซ้ำขึ้นมาอีกอย่างตรงจุดและรอบ

ด้าน ดังที่ได้กล่าวมานี้ ก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความมีคุณภาพและประสิทธิภาพของบุคคลผู้ทำการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมประการหนึ่ง

7) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรใด ๆ¹⁴⁵

ลักษณะสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรใด ๆ ของประเทศออสเตรเลียที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

7.1) บทลงโทษให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดำเนินการบริจาคเงินให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรใด ๆ จะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดภาระหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องดำเนินการบริจาคเงินจำนวนหนึ่งตามที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำสั่งลงโทษผู้กระทำความผิด

7.2) แม้ว่าศาลจะมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการบริจาคเงินจำนวนหนึ่งตามคำสั่งลงโทษของศาลก็ตาม แต่การสั่งลงโทษดังกล่าวจะต้องเป็นการสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการบริจาคเงินจำนวนหนึ่งอันมีปริมาณที่แน่นอนตายตัวชัดเจนและจะต้องเป็นการดำเนินการบริจาคเงินจำนวนดังกล่าวในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้เพียงเท่านั้น

(1) การบริจาคเงินให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดย Environmental Trust Act 1998

ตามลักษณะโดยทั่วไปของทรัสต์ (Trust) นั้น ทรัสต์จัดเป็นกองทรัพย์สินประเภทหนึ่ง (อันไม่ใช่นิติบุคคล) ซึ่งมีทรัสตี (Trustee) เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการทรัพย์สินทั้งหลายของทรัสต์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งทรัสต์นั้น ๆ โดยการจัดตั้งทรัสต์ก็มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ที่สำคัญได้แก่ ทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นจากการแสดงเจตนาของบุคคลใด ๆ (Express Trust) ทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ (Statutory Trust; Business Trust) และทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นโดยปริยายอันเป็นผลมาจากกฎหมายหรือการใช้อำนาจในทางตุลาการขององค์กรตุลาการ (ศาล) (Implied Trust)

¹⁴⁵ Article 250 (1) (e) of Protection of the Environment Operations Act 1997 :

“(1) Orders

The court may do any one or more of the following:

(e) order the offender to pay a specified amount to the Environmental Trust established under the Environmental Trust Act 1998, or a specified organisation, for the purposes of a specified project for the restoration or enhancement of the environment or for general environmental purposes.”

ในกรณีของทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Trust) นี้ เป็นทรัสต์ประเภทที่เกิดขึ้นโดยปริยาย กล่าวคือ ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมไม่ใช่ทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นจากการแสดงเจตนาของบุคคลใด ๆ และก็ไม่ใช่ทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ หากแต่เป็นทรัสต์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางสิ่งแวดล้อมอันได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมายซึ่งก็คือ Environmental Trust Act 1998 (พระราชบัญญัติทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1998) โดยเงินทั้งหลายที่ได้มีการนำมาบริจาคให้แก่ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมนี้ ก็จะต้องมีการดำเนินการบริหารจัดการการเงินของทรัสต์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทรัสต์ตาม Article 7 of Environmental Trust Act 1998¹⁴⁶ เพียงเท่านั้น ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่เป็นวัตถุประสงค์ไปในทางส่งเสริมและสนับสนุนให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพที่ดีด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

¹⁴⁶ Article 7 of Environmental Trust Act 1998 :

“The objects of the Trust are as follows:

- (a) to encourage and support restoration and rehabilitation projects in both the public and the private sectors that will or are likely to prevent or reduce pollution, the waste-stream or environmental degradation, of any kind, within any part of New South Wales,
- (b) to promote research in both the public and the private sectors into environmental problems of any kind and, in particular, to encourage and support:
 - (i) research into and development of local solutions to environmental problems, and
 - (ii) discovery of new methods of operation for New South Wales industries that are less harmful to the environment, and
 - (iii) research into general environmental problems, and
 - (iv) assessment of environmental degradation,
- (c) to promote environmental education and, in particular, to encourage the development of educational programs in both the public and the private sectors that will increase public awareness of environmental issues of any kind,
- (d) to fund the acquisition of land for national parks and other categories of dedicated and reserved land for the national parks estate,
- (e) to fund the declaration of areas for marine parks and for related purposes,
- (f) to promote waste avoidance, resource recovery and waste management (including funding enforcement and regulation and local government programs),
- (g) to fund environmental community groups,
- (h) to fund the purchase of water entitlements for the purposes of increasing environmental flows for the State’s rivers and restoring or rehabilitating major wetlands.”

(2) การบริจาคเงินให้แก่องค์กรใด ๆ

ในกรณีของการบริจาคเงินให้แก่องค์กรใด ๆ (Specified Organisation) นี้ ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการบริจาคเงินให้แก่องค์กรใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งศาลจะต้องระบุชื่อขององค์กรที่ศาลจะสั่งให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการบริจาคเงินให้ไว้ในคำสั่งลงโทษด้วย อย่างไรก็ตาม การสั่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการบริจาคเงินให้แก่องค์กรใด ๆ นั้น จะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้อย่างน้อย 1 ประการ

(2.1) วัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมก็คือ การกระทำใด ๆ อันมีความมุ่งประสงค์สำคัญเพื่อให้สิ่งแวดล้อม

(2.1.1) ที่มีคุณภาพหรือมีสภาพปกติกลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดีขึ้น หรือ

(2.1.2) ที่มีคุณภาพหรือมีสภาพที่อยู่แล้วกลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดียิ่งขึ้นไปอีก

(2.2) วัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของวัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมก็คือ การกระทำใด ๆ อันมีความมุ่งประสงค์สำคัญเพื่อให้สิ่งแวดล้อม

(2.2.1) ได้กลับฟื้นคืนมาสู่คุณภาพเช่นดั้งเดิมหรือมีสภาพเช่นดั้งเดิมก่อนที่สิ่งแวดล้อมจะมีคุณภาพไม่ดีหรือมีสภาพเสื่อมโทรม

(2.2.2) ได้กลับฟื้นคืนมาสู่คุณภาพที่ใกล้เคียงกันกับหรือมีสภาพที่ใกล้เคียงกันกับคุณภาพหรือสภาพของสิ่งแวดล้อมก่อนที่สิ่งแวดล้อมจะมีคุณภาพไม่ดีหรือมีสภาพเสื่อมโทรม หรือ

(2.2.3) ได้มีคุณภาพหรือมีสภาพที่ดีขึ้น แต่ไม่ถึงขนาดที่ต้องตามลักษณะในข้อ (2.2.1) และ (2.2.2) ในข้างต้น

(2.3) วัตถุประสงค์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมหรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของวัตถุประสงค์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมหรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมก็คือ การกระทำใด ๆ อันมีความมุ่งประสงค์สำคัญเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในทางตรงหรือประโยชน์ในทางอ้อมก็ตาม หากแต่ไม่เข้าข่ายในลักษณะของการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมโดยตรง

2.6.6 บทสรุป

เมื่อได้ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้ยกขึ้นมากล่าวไว้ในข้างต้น ทำให้สามารถที่จะสรุปรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศทั้งหลายเหล่านี้ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันให้มีความเหมาะสมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1) บทลงโทษทางอาญาที่เป็นไปในลักษณะของการให้ผู้กระทำความผิดดำเนินการกระทำการใด ๆ มีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษปรับรายวัน ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมัน โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองประเภทบทลงโทษปรับทางเลือกแทนที่บทลงโทษหลักประเภทบทลงโทษปรับแบบธรรมดาได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ แต่ในเบื้องต้นเห็นว่า การนำบทลงโทษนี้มาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษปรับทางเลือกแทนที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดานั้นจะต้องส่งผลให้ผู้กระทำความผิดยังคงต้องรับโทษปรับที่มีความเหมาะสมกันกับความผิดที่ตนได้กระทำลงไปอยู่ดี หากแต่เป็นบทลงโทษปรับที่อยู่ภายใต้พื้นฐานของสภาพแห่งความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดที่มีกำลังมากเพียงพอต่อการชำระค่าปรับได้เท่านั้นเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน (ค่าปรับรายวัน) และ (ข) จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับด้วย

(2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษ โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองประเภทบทลงโทษปรับทางเลือกแทนที่บทลงโทษหลักประเภทบทลงโทษปรับแบบธรรมดาได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ แต่ในเบื้องต้นเห็นว่า การนำบทลงโทษนี้มาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษปรับทางเลือกแทนที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดานั้นจะต้องส่งผลให้ผู้กระทำความผิดยังคงต้องรับโทษปรับ

ที่มีความเหมาะสมกันกับความผิดที่ตนได้กระทำลงไปอยู่ดี หากแต่เป็นบทลงโทษปรับที่อยู่ภายใต้พื้นฐานของสภาพแห่งความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดที่มีกำลังมากเพียงพอต่อการชำระค่าปรับได้เท่านั้นเอง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) การเพิ่มจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัว และ (ข) การลดจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัวด้วย

(3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองประเภทบทลงโทษปรับทางเลือกแทนที่บทลงโทษหลักประเภทบทลงโทษปรับแบบธรรมดาได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนเท่าดังกล่าวด้วย

(4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนของโครงการที่จะต้องถูกลงโทษให้ทำการฟื้นฟูหรือส่งเสริมดังกล่าวด้วย

(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการทำงานดังกล่าวด้วย

(6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกับบทลงโทษรอง

ประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกองทุน ทรัสต์ และองค์กรดังกล่าว และ (ข) ยอดรวมของจำนวนเงินดังกล่าวด้วย

(7) บทลงโทษให้บริจาคลังของ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของสิ่งของดังกล่าว และ (ข) ยอดรวมของมูลค่าของสิ่งของดังกล่าวด้วย

(8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของโครงการดังกล่าว และ (ข) จำนวนของโครงการดังกล่าวด้วย

(9) บทลงโทษให้บำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำคามผิด ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของความเสียหายดังกล่าว (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดทำแผนดำเนินการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย การดำเนินการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย และการจัดทำรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว และ (ค) คุณสมบัติของบุคคลผู้จัดทำแผนและดำเนินการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายดังกล่าวด้วย

(10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรอง

ร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจกรรมที่จะต้องถูกตรวจสอบดังกล่าว (ข) คุณสมบัติของบุคคลผู้ทำการตรวจสอบดังกล่าว และ (ค) กำหนดระยะเวลาสำหรับการตรวจสอบ และการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวด้วย

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการเผยแพร่ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้เผยแพร่ดังกล่าวด้วย

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของการแจ้งดังกล่าวด้วย

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วย

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้นหรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศออสเตรเลีย โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรอง

ประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเป้าหมาย (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดทำแผนและการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข และการจัดทำรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว และ (ค) คุณสมบัติของบุคคลผู้จัดทำแผนและดำเนินการดังกล่าวด้วย

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ (รวมไปถึงการให้กระทำการใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการกระทำการใด ๆ ดังกล่าว และ/หรือ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการกระทำการใด ๆ ด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2) บทลงโทษที่เป็นไปในลักษณะของการห้ามใช้สิทธิ จำกัดสิทธิ หรือเพิกถอนสิทธิของผู้กระทำความผิด มีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของยานพาหนะและวัตถุสิ่งของดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(2) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) สาเหตุของการพักใบอนุญาตดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการพักใบอนุญาตดังกล่าวด้วย

(3) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมัน โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) สาเหตุของการห้ามดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(4) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ (ก) สาเหตุของการยกเลิกและห้ามร้องขอดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการยกเลิกและห้ามร้องขอดังกล่าวด้วย

(5) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น กิจการที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจการใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(6) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น กิจการที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจการใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลดังกล่าวด้วย

(7) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น สถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้ปิดสถานประกอบกิจการดังกล่าวด้วย

(8) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมวลงานของทางราชการ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น งานก่อสร้างอาคารของทางราชการซึ่งการก่อสร้างอาคารดังกล่าวจะก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทต่าง ๆ เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของงานราชการดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(9) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น

กิจการที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการระดมเงินทุน และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(10) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศเยอรมัน โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการเพิกถอนดังกล่าวด้วย

(11) บทลงโทษห้ามมิให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น การใช้สิทธิใด ๆ หรือการกระทำการใด ๆ ที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของสิทธิใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(12) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส โดยบทลงโทษนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษหลักได้ และก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นบทลงโทษรองร่วมกันกับบทลงโทษรองประเภทอื่น ๆ ได้ อันจะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เช่น การใช้สิทธิใด ๆ ที่เป็นต้นเหตุแห่งการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) โดยอย่างน้อยที่สุดจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการเพิกถอนดังกล่าวด้วย

บทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียที่ได้กล่าวไปทั้งหมดในข้างต้น สามารถสรุปเป็นรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาได้จำนวน 28 รูปแบบ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาเปรียบเทียบ 5 ประเทศ

รูปแบบของบทลงโทษ	ประเทศ				
	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
1. การปรับรายวัน	√	√	-	-	-
2. การปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด	-	-	√	-	-
3. การปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล	√	-	-	√	-
4. การให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์	-	-	-	-	√
5. การให้ทำงานบริการสาธารณะ	√	-	-	√	-
6. การให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ	-	-	-	√	√
7. การให้บริจาคสิ่งของ	-	-	-	√	-
8. การให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน	-	-	-	√	-
9. การให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด	-	-	-	√	√
10. การให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม	-	-	-	-	√
11. การให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา					

รูปแบบของบทลงโทษ	ประเทศ				
	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
วินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ	√	-	-	-	√
12. การให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำ ความผิดและคำพิพากษา วินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล	-	-	-	√	-
13. การให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน	-	-	-	-	√
14. การให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำ ความผิด	-	-	-	-	√
15. การให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข วัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล	-	-	-	√	-
16. การให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ	√	-	√	-	-
17. การห้ามไม่ให้เคลื่อนย้าย ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด	√	-	-	-	-
18. การให้พักใบอนุญาตขับขี่	√	-	-	-	-
19. การห้ามไม่ให้ขับขี่ ยานพาหนะ	√	√	-	-	-

รูปแบบของบทลงโทษ	ประเทศ				
	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
20. การให้ยกเลิกใบอนุญาต ขับขี่และห้ามร้องขอให้ออก ใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่	√	-	-	-	-
21. การห้ามไม่ให้ประกอบ กิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยทางอ้อม	√	-	-	-	-
22. การให้การประกอบ กิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของศาล	√	-	-	-	-
23. การให้ปิดสถานประกอบ กิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่ง ส่วนใดของสถานประกอบ กิจการที่ใช้เพื่อการประกอบ อาชญากรรม	√	-	-	-	-
24. การห้ามไม่ให้เข้าประมวล งานของทางราชการ	√	-	-	-	-
25. การห้ามไม่ให้ประกาศต่อ สาธารณะเพื่อระดมเงินทุน	√	-	-	-	-
26. การให้เพิกถอนสิทธิใน การได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐ สิทธิในการได้รับการ เลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการ เลือกตั้ง และสิทธิในการออก เสียงลงคะแนนในกิจการ สาธารณะ	-	√	-	-	-
27. การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ	√	-	√	-	-
28. การให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ	√	-	-	-	-

ดังนั้น บทลงโทษทางอาญาทั้ง 28 รูปแบบดังกล่าว สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้

2.7 ปัญหาสำคัญและแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระในหัวข้อบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่การใช้เฉพาะบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา (บทลงโทษปรับแบบคงที่; บทลงโทษปรับแบบตายตัว; Fixed Fines) ในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งในประเด็นนี้มีข้อสังเกตที่สำคัญและน่าสนใจว่า ถ้าหากการใช้เฉพาะบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเพียงเท่านั้นสามารถข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกฎหมายของประเทศดังกล่าวมีมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน ก็คงจะไม่นำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายนอกเหนือไปจากบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา มาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศตนเองเป็นแน่แท้

นอกจากนี้ บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในหลาย ๆ บทบัญญัติ ก็ไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอัตราของบทลงโทษจำคุกและ/หรืออัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดามาเป็นระยะเวลาสิบ ๆ ปี หรือร้อยปีแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป แล้วแต่กรณี จึงมีความเป็นไปได้มากกว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน อนึ่ง การนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา) ของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็ต้องมีการกำหนดความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ เหล่านี้ให้มีความเหมาะสมที่สอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยด้วย

อีกทั้งจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ ก็ปรากฏว่า การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากเพียงพอ จึงกล่าวได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีความเหมาะสมในเรื่องการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาในการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ดังนั้น ในหัวข้อนี้ จึงจะขอกล่าวถึงปัญหาสำคัญและแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย สำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยใน 3 ประการหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

2.7.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

1) ประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษจำคุก

แม้ว่าโดยปกติแล้ว บทลงโทษจำคุกจะเป็นบทลงโทษทางอาญารูปแบบหนึ่งที่สามารถช่มชู้ยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการทำให้เกิดความน่าเกรงกลัว น่ายำเกรง และน่าหลบจำ และสามารถตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้ อย่างน้อยก็ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดถูกจำคุกอยู่ก็ตาม แต่ก็ควรที่จะนำบทลงโทษจำคุกไปใช้กับการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่มากเพียงพอและมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งต่อการถูกลงโทษจำคุกเท่านั้น เช่น การกระทำความผิดที่มีเจตนาให้ผู้ใดถึงแก่ความตายอันเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำความผิด การกระทำความผิดที่มีเจตนาให้ผู้ใดได้รับอันตรายสาหัสต่อร่างกายอันเป็นผลโดยตรงมาจากการกระทำความผิด การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดมากและไม่มีบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่นใดที่เหมาะสมต่อการนำมาลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บทลงโทษจำคุกควรเป็นบทลงโทษทางอาญารูปแบบสุดท้ายที่จะใช้ในการช่มชู้ยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม (เมื่อไม่นับบทลงโทษประหารชีวิต) นั่นก็หมายความว่า ถ้าหากรัฐสามารถหลีกเลี่ยงที่จะใช้บทลงโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดใด ๆ ได้ รัฐก็มีความจำเป็นและสมควร

อย่างยิ่งที่จะต้องหลีกเลี่ยงการใช้บทลงโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดนั้น ๆ ¹⁴⁷ ด้วยเหตุผลสำคัญซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอันเกิดจากบทลงโทษจำคุกดังต่อไปนี้

(1) การใช้บทลงโทษจำคุกพร่ำเพรื่อจะทำให้ประเทศเกิดปัญหานักโทษล้นคุกหรือนักโทษล้นเรือนจำ ดังเช่นในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2561) ประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหานักโทษล้นเรือนจำ โดยจากการจัดอันดับจำนวนผู้ต้องขังในการเก็บข้อมูลของ prisonstudies.org พบว่าประเทศไทยมีผู้ต้องขังสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก อันดับ 3 ของเอเชีย (เป็นรองแค่จีนกับอินเดียที่มีประชากรมากกว่าประเทศไทยหลายเท่า) และอันดับ 1 ของอาเซียน¹⁴⁸

(2) บทลงโทษจำคุกทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐในการบริหารจัดการเรือนจำ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้ต้องขัง ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาเรือนจำ ค่าใช้จ่ายสำหรับเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(3) บทลงโทษจำคุกทำให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสในการประกอบอาชีพภายในช่วงระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดถูกจำคุก ทำให้ผู้กระทำผิดขาดรายได้ และถ้าหากผู้กระทำผิดเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวด้วยแล้ว ครอบครัวของผู้กระทำผิดก็จะขาดรายได้และเดือดร้อนตามไปด้วย และในขณะเดียวกันครอบครัวของผู้กระทำผิดจะต้องมาเยี่ยมเยียนส่งอาหารและของฝากต่าง ๆ ให้กับผู้กระทำผิดระหว่างอยู่ในเรือนจำ ซึ่งส่งผลให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจนับเป็นจำนวนมากไม่น้อย

(4) บทลงโทษจำคุกจะสร้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิด โดยจะทำให้ถูกสังคมตีตราว่าเป็นคนขี้คุก เป็นอาชญากร เป็นคนเลวคนชั่ว ซึ่งส่งผลให้ผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกมาไม่ได้รับการให้โอกาสจากคนในสังคม ท้ายที่สุดแล้ว ก็มีแนวโน้มสูงว่า ผู้กระทำความผิดจะหวนกลับไปกระทำความผิดอีก

(5) บทลงโทษจำคุกอาจจะทำให้ผู้ต้องขังที่ไม่ได้มีนิสัยอาชญากรได้รับการซึมซับนิสัยอาชญากรจากผู้ต้องขังด้วยกันและได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นอาชญากร ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ต้องขังที่ไม่ได้มีนิสัยอาชญากรกลับกลายเป็นผู้ที่มีนิสัยอาชญากร อันจะส่งผลร้ายต่อสังคมส่วนรวมเมื่อผู้ต้องขังดังกล่าวได้พ้นโทษออกมาใช้ชีวิตในสังคม¹⁴⁹

¹⁴⁷ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาขั้นสูง, หน้า 207 - 210.

¹⁴⁸ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, ถึงเวลาไทยต้องลดปัญหานักโทษล้นเรือนจำ หลังพบสูงอันดับ 6 ของโลก [ออนไลน์], 20 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา <http://tijrold.org/news-events>

¹⁴⁹ นที จิตสว่าง, ข้อเสนอสนับสนุนของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ [ออนไลน์], 20 พฤศจิกายน 2561. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/459564>

เมื่อบทลงโทษจำคุกได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับข้อจำกัดของการใช้บทลงโทษจำคุกในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล กล่าวคือ โดยสภาพของนิติบุคคล ไม่เปิดช่องให้ใช้บทลงโทษจำคุกในการลงโทษได้ ทำให้ไม่สามารถระวางโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้นั่นเอง จึงได้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุก ในกรณีที่การกระทำความผิดไม่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่มากเพียงพอและ/หรือไม่มีความจำเป็นและสมควรเพียงพอต่อการถูกลงโทษจำคุก ในกรณีที่การกระทำความผิดมีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดมากในระดับหนึ่ง แต่ก็มิใช่บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการนำมาลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าบทลงโทษจำคุก และสามารถแก้ไขปัญหานั้นเกิดจากการกระทำความผิดได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นกว่าบทลงโทษจำคุก และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล เช่น การการนำบทลงโทษปรับมาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุก การนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ อันไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับ (เช่น บทลงโทษให้ทำงานบริการสังคม ฯ) มาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุก เป็นต้น ซึ่งการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุก ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันก็คือ การนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุกกระยะสั้น ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

โดยปกติแล้ว ระยะเวลาของบทลงโทษจำคุกกระยะสั้น (Short-Term Imprisonment) จะพิจารณาจากระยะเวลาของบทลงโทษจำคุกที่กฎหมายภายในของประเทศได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกได้ ซึ่งในกรณีของประเทศไทยนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ได้ให้อำนาจศาลที่จะระงับการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 ได้ให้อำนาจศาลที่จะลงโทษกักขังไม่เกิน 3 เดือนแทนการลงโทษจำคุกในคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ดังนั้น บทลงโทษจำคุกกระยะสั้นตามกฎหมายของประเทศไทยจึงหมายถึง บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ส่วนบทลงโทษจำคุกกระยะยาว (Long-Term Imprisonment) ก็คือบทลงโทษจำคุกซึ่งมิใช่บทลงโทษจำคุกกระยะสั้น ดังนั้น บทลงโทษจำคุกกระยะยาวตามกฎหมายของประเทศไทยจึงหมายถึง บทลงโทษจำคุกเกิน 5 ปี

การกระทำความผิดใด ๆ อันกฎหมายได้บัญญัติระวางบทลงโทษจำคุกกระยะสั้น เพื่อลงโทษการกระทำความผิดนั้น ๆ เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับกับการกระทำความผิดใด ๆ อันกฎหมายได้บัญญัติระวางบทลงโทษจำคุกกระยะยาว และนำมาพิจารณาประกอบกับปัญหาอันเกิดจากบทลงโทษจำคุก ก็พอที่จะกล่าวได้ว่า โดยปกติแล้ว การกระทำความผิดที่มีบทลงโทษจำคุกกระยะสั้นจะเป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่มากเพียงพอและ/

หรือไม่มีความจำเป็นและสมควรเพียงพอต่อการถูกลงโทษจำคุก หรือแม้กระทั่งจะเป็นการกระทำ ความผิดที่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำผิดมากในระดับหนึ่ง แต่ก็ป็นกรณีที่มีบทลงโทษ ทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการนำมาลงโทษการกระทำผิดนั้น ๆ มากกว่าบทลงโทษ จำคุกและสามารถแก้ไขปัญหานั้นที่เกิดจากการกระทำผิดได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นกว่า บทลงโทษจำคุก

นอกจากนี้ เมื่อนำบทลงโทษจำคุกระยะสั้นมาเปรียบเทียบกับบทลงโทษจำคุก ระยะยาว ในประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการถูกจำคุกที่มีผลต่อความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลาบจำ ต่อการถูกลงโทษจำคุก ก็มีแนวโน้มสูงกว่า โดยปกติแล้ว บุคคลโดยทั่วไปจะมีความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลาบจำต่อการถูกลงโทษจำคุกระยะสั้นน้อยกว่าการถูกลงโทษจำคุกระยะยาว ด้วยเหตุผลที่ว่า การถูกลงโทษจำคุกระยะสั้นเป็นเพียงการถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพภายในกรอบระยะเวลาเพียงไม่ นานเท่าใดนักเมื่อเปรียบเทียบกับบทลงโทษจำคุกระยะยาวซึ่งมีกรอบระยะเวลาในการถูก จำกัดสิทธิและเสรีภาพที่ยาวนานกว่า จึงสะท้อนให้เห็นว่า บทลงโทษจำคุกระยะสั้นมีประสิทธิภาพใน การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมที่น้อยกว่าบทลงโทษจำคุกระยะยาว กระนั้น การที่จะนำ บทลงโทษจำคุกระยะยาวมาใช้ในการลงโทษการกระทำผิดในทุก ๆ กรณี ก็ย่อมที่จะไม่มีความ สมเหตุสมผล เพราะการกระทำผิดในหลาย ๆ กรณีไม่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำ ความผิดที่มากเพียงพอต่อการที่จะต้องถูกลงโทษจำคุกระยะยาว ถ้าหากมีการนำบทลงโทษจำคุก ระยะยาวมาใช้ในการลงโทษการกระทำผิดซึ่งไม่ถึงขนาดอันสมควรที่จะต้องถูกลงโทษจำคุก ระยะยาว ก็จะทำให้ความรุนแรงของบทลงโทษไม่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำ ความผิด กล่าวคือ ความรุนแรงของบทลงโทษมีมากกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำผิด อันจะเป็นการไม่ยุติธรรมกับผู้กระทำผิดซึ่งถูกลงโทษเป็นอย่างมาก ประกอบกับถ้าหากมีการนำ บทลงโทษจำคุกระยะยาวมาใช้ในการลงโทษมากเท่าใด ปัญหาอันเกิดจากบทลงโทษจำคุกก็จะยิ่งมี มากขึ้นเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษ จำคุกระยะสั้น¹⁵⁰

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระในภาคผนวก ก บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นมีบทลงโทษจำคุกอยู่หลายบทบัญญัติ โดยเพดานของบทลงโทษจำคุก ที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 10 วัน ส่วนเพดานของบทลงโทษจำคุกที่สูงที่สุดอยู่ที่ 20 ปี แต่ส่วนใหญ่เป็น

¹⁵⁰ กุณติกา ช่วยพณัง, “การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 15 - 31.

บทลงโทษจำคุกที่อยู่ในช่วงของระดับที่ไม่เกิน 5 ปีเกือบทั้งสิ้น กล่าวคือ ส่วนใหญ่เป็นบทลงโทษจำคุกระยะสั้นเกือบทั้งหมด¹⁵¹ และในกรณีที่มีนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด ก็ไม่สามารถระวางบทลงโทษจำคุกสำหรับการลงโทษนิติบุคคลได้ จึงสะท้อนให้เห็นปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษจำคุกตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังต่อไปนี้

(1) สำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเกือบทุกกรณีนั้นได้มีการนำบทลงโทษจำคุกระยะสั้น (Short-Term Imprisonment) มาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมเพราะเป็นการนำบทลงโทษจำคุกระยะสั้นมาใช้ลงโทษในกรณีที่มีลักษณะของการกระทำความผิดร้ายกรณี (ไม่ใช่ภาพรวม) เป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่มากเพียงพอและ/หรือไม่มีความจำเป็นและสมควรเพียงพอต่อการถูกลงโทษจำคุกระยะสั้น หรือแม้กระทั่งจะเป็นการกระทำความผิดร้ายกรณี (ไม่ใช่ภาพรวม) ที่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดมากในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นกรณีที่มีบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการนำมาลงโทษการกระทำความผิดนั้น ๆ มากกว่าบทลงโทษจำคุกระยะสั้นและสามารถแก้ไขปัญหอันเกิดจากการกระทำความผิดได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นกว่าบทลงโทษจำคุกระยะสั้น อีกทั้งบทลงโทษ

¹⁵¹ กรณีที่มีบทลงโทษจำคุกเกิน 5 ปี อันไม่ใช้การใช้บทลงโทษจำคุกระยะสั้นนั้น มีเพียง 3 กรณี ได้แก่

(1) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38

(2) เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3)

(3) การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 200,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบมาตรา 238

จำคุกระยะสั้น ก็มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่ไม่มากมายเท่าใดนัก

การใช้บทลงโทษจำคุกในลักษณะนี้จะเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดปัญหาอันเกิดจากบทลงโทษจำคุกที่มีมากและรุนแรงอยู่แล้วให้มีมากยิ่งขึ้นและรุนแรงเพิ่มขึ้นไปอีก ไม่ว่าจะเป็นปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ซึ่งในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2561) ประเทศไทยมีผู้ต้องขังสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก อันดับ 3 ของเอเชีย และอันดับ 1 ของอาเซียน ปัญหาสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐ ปัญหาผู้กระทำความผิดหมดโอกาสในการประกอบอาชีพภายในช่วงระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดถูกจำคุก ปัญหาสร้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิด หรือปัญหาผู้ที่ไม่ได้มีนิสัยอาชญากรกลายเป็นผู้ที่มีนิสัยอาชญากรก็ตาม อีกทั้งยังเป็นการใช้บทลงโทษจำคุกที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการกระทำความผิดได้อย่างตรงจุดตรงประเด็น นอกจากนี้ ก็ยังเป็นการใช้บทลงโทษจำคุกในรูปแบบที่ไม่สามารถส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ดังนั้น การใช้บทลงโทษจำคุกในกรณีที่กำลังกล่าวมานี้จะก่อให้เกิดผลเสียที่ได้รับจากการใช้บทลงโทษจำคุกมากกว่าผลดีที่ได้รับจากการใช้บทลงโทษจำคุก เรียกว่า “ได้ไม่คุ้มเสีย” นั่นเอง

(2) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเป็นนิติบุคคล ก็ไม่สามารถนำบทลงโทษจำคุกมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งนิติบุคคลเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ เพราะโดยสภาพของนิติบุคคลแล้วไม่สามารถที่จะได้รับบทลงโทษจำคุกได้ บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันอันเป็นบทลงโทษที่สามารถใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ก็มีเพียงแต่บทลงโทษปรับแบบธรรมดาเพียงเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้ว การที่นิติบุคคลได้ตัดสินใจและลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น โรงงานปล่อยมลพิษทางอากาศโดยยังไม่ได้ทำการบำบัดให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานตามกฎหมาย โรงงานแอบลักลอบปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยผิดกฎหมาย กระบวนการผลิตของโรงงานได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดินโดยผิดกฎหมาย โรงงานได้ประกอบกิจการใด ๆ อันก่อให้เกิดเสียงและความสั่นสะเทือนในระดับที่เป็นอันตรายต่อคนงานและ/หรือผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงโดยผิดกฎหมาย โรงงานแอบลักลอบนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอันเกิดจากกระบวนการผลิตไปทิ้งโดยผิดกฎหมาย ฯลฯ นั้น นิติบุคคลย่อมต้องเล็งเห็นได้อย่างแน่ชัดแล้วว่า ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดจะต้องมากกว่าผลร้ายที่จะได้รับจากการถูกลงโทษแน่นอน ซึ่งถ้าหากมีแต่เพียงบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเพียงเท่านั้น โอกาสที่นิติบุคคลจะตัดสินใจและลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยก็ย่อมมีมากขึ้นอย่างแน่นอน ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า บทลงโทษจำคุกไม่มีบทบาทในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลได้เลย ไม่

ว่าจะเป็นการใช้บทลงโทษจำคุกเดี่ยว ๆ โดยไม่ใช่ร่วมกันกับบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ หรือจะเป็นการใช้บทลงโทษจำคุกร่วมกันกับบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ก็ตาม

(3) ทั้งที่การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในหลาย ๆ กรณีไม่เหมาะสมที่จะนำบทลงโทษจำคุกมาใช้ในการลงโทษ แต่เหมาะสมที่จะนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในการลงโทษร่วมกันกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่ดี ในหลาย ๆ กรณีไม่สามารถที่จะนำบทลงโทษจำคุกมาใช้ในการลงโทษได้ แต่สามารถนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในการลงโทษร่วมกันกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาได้ก็ดี แต่ก็หากกลับได้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในลักษณะดังกล่าวไม่

บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้นั้นต้องมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

(3.1) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบทลงโทษจำคุก

(3.2) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพมากกว่าบทลงโทษจำคุก

(3.3) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้

(3.4) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับปัญหาที่ได้เกิดจากบทลงโทษจำคุก

ต้นแบบ (Model) ของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนี้ ที่สำคัญก็คือ บทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในหัวข้อแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ เช่น บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยทางอ้อม บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ เป็นต้น ซึ่งถ้าหากมีการนำบทลงโทษทางอาญาเหล่านี้หลาย ๆ รูปแบบมาใช้ร่วมกันเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็ย่อมที่จะทำให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

2) ประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษปรับ

บทลงโทษปรับจะส่งผลสำคัญเพียงทำให้มีการโอนทรัพย์สินจากบุคคลสู่รัฐเท่านั้น ซึ่งจะทำให้รัฐมีรายได้จากค่าปรับอันจะส่งผลดีต่อสถานะทางการเงินการคลังภาครัฐ จึงเป็นบทลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคม (Social Costs) หรือก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมที่ต่ำมาก ๆ และสามารถใช้ลงโทษได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและที่เป็นนิติบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบทลงโทษจำคุกซึ่งเป็นบทลงโทษที่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมเป็นอย่างมากเพราะทำให้รัฐต้องมีรายจ่ายสำหรับการบริหารจัดการเรือนจำอันจะส่งผลเสียต่อสถานะทางการเงินการคลังภาครัฐ และโดยสภาพแล้ว สามารถใช้ลงโทษได้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่สามารถใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ ดังนั้น บทลงโทษปรับจึงเป็นบทลงโทษที่ควรนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดมากกว่าบทลงโทษจำคุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่การกระทำความผิดซึ่งมีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่ไม่มากเพียงพอและที่ไม่มีความจำเป็นและสมควรเพียงพอต่อการถูกลงโทษจำคุก หรือในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล¹⁵²

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระในภาคผนวก ก บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า บทลงโทษปรับตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นมีแต่บทลงโทษปรับแบบธรรมดา (บทลงโทษปรับแบบคงที่; บทลงโทษปรับแบบตายตัว; Fixed Fines) รูปแบบเดียวเท่านั้น โดยเพดานของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่ต่ำที่สุดอยู่ที่ 5 บาท ส่วนเพดานของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่สูงที่สุดอยู่ที่ 500,000 บาท แต่ส่วนใหญ่เป็นบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่อยู่ในช่วงของระดับที่ไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งจะ

¹⁵² Gary S. Becker, Crime and Punishment: An Economic Approach [Online], 20 November 2018. Available from: <https://www.nber.org/chapters/c3625.pdf>

ทำให้เกิดปัญหาในการใช้บทลงโทษปรับแบบธรรมดาในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่มีสถานะทางการเงินดีหรือดีมาก ก็มีแนวโน้มสูงว่า จะไม่มีความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาเพราะไม่ได้รับความเดือดร้อนเลยหรือไม่ได้รับความเดือดร้อนมากนักจากการที่ต้องชำระค่าปรับ แม้ว่าค่าปรับที่จะต้องชำระนั้นมีจำนวนที่มากหรือมากพอสมควร กล่าวโดยสรุปก็คือ บทลงโทษปรับส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่มีสถานะทางการเงินดีหรือดีมากได้น้อยหรืออาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินเลยก็ได้

(2) ถึงแม้ว่าโดยปกติแล้ว บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดี มีแนวโน้มสูงว่า จะมีความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาเพราะจะได้รับความเดือดร้อนมากหรือมากพอสมควรจากการที่ต้องชำระค่าปรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าปรับที่จะต้องชำระนั้นมีจำนวนที่มากหรือมากพอสมควร กล่าวโดยสรุปก็คือ บทลงโทษปรับจะส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีได้มาก

แต่ก็ไม่เสมอไปที่บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีนั้นจะมีความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดา กล่าวคือ บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีอาจจะไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ซึ่งก็อาจเกิดจากไม่มีเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเพียงพอต่อการชำระค่าปรับ หรือมีเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดเพียงพอต่อการชำระค่าปรับ แต่มีเจตนาที่จะไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ก็ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อนำมาชำระค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้ (ซึ่งตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 429/2476 ศาลจะต้องยึดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับมาใช้แทนค่าปรับก่อน ถ้าหากไม่มีทรัพย์สินที่จะยึดมาใช้แทนค่าปรับได้หรือยึดทรัพย์สินมาขายทอดตลาดแล้วได้เงินมาไม่เพียงพอชำระค่าปรับ ศาลจึงมีอำนาจกักขังแทนค่าปรับ โดยศาลฎีกาได้ให้เหตุผลที่ว่า เมื่อใดที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเป็นเงินแล้ว ก็ย่อมเป็นความประสงค์ของกฎหมายที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา) นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 ยังได้กำหนดให้ ผู้ต้องโทษปรับซึ่งไม่ใช่นิติบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ซึ่งศาลอาจจะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หรือถ้าความปรากฏแก่ศาลในขณะที่ยื่นคำพิพากษาว่าผู้ต้องโทษปรับอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ได้และผู้ต้องโทษปรับยินยอม ศาลก็มีอำนาจสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้

ทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การยึดทรัพย์สินหรืออายุสิทธิเรียกร้อง ในทรัพย์สินแทนค่าปรับก็ดี การกักขังแทนค่าปรับก็ดี การทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นหัวข้อที่นำมาสวมบทลงโทษปรับ จึงไม่ใช่การรับ โทษปรับโดยแท้จริงทั้งสิ้น หากแต่เป็นการรับโทษอื่น ๆ แทนโทษปรับ ดังนั้น วิธีการแทนโทษปรับ เหล่านี้ไม่ได้ส่งผลให้บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และ หลาบจำต่อการถูกลงโทษปรับโดยแท้จริง หากแต่ถ้าจะเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำ ก็ เป็นความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อหัวข้อ ไม่ใช่ต่อโทษปรับที่แท้จริงแต่อย่างใด ซ้ำร้ายกว่า นั้น ถ้าหากบุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีไม่เกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อวิธีการ แทนโทษปรับเหล่านี้ บทลงโทษปรับก็จะหมดประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำ ความผิดโดยสิ้นเชิงไปเลย

(3) เมื่อเปรียบเทียบการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย ระหว่างกรณีที่ดินบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดกับบุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำ ความผิด ก็มีแนวโน้มสูงกว่า ผลประโยชน์ที่ดินบุคคลจะได้รับจากการกระทำความผิดจะสูงกว่า ผลประโยชน์ที่บุคคลธรรมดาค่าจะได้รับจากการกระทำความผิด ดังนั้น ถ้าหากในกรณีที่ดินบุคคลเป็น ผู้กระทำความผิดก็ยังใช้บทลงโทษปรับที่มีขนาดเท่ากันกับในกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำ ความผิด ก็มีแนวโน้มสูงกว่า ผลประโยชน์ที่ดินบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการกระทำความผิด จะมากกว่าผลร้ายที่ดินบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับจากบทลงโทษปรับ จึงมีแนวโน้มสูงกว่า ในกรณี ที่ดินบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดจะไม่มี ความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการถูกลงโทษปรับ แบบธรรมดา

(4) ทั้งที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยมีแนวโน้มสูงกว่า ไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษ ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และเป็นกรณีที่สามารถนำ บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในการลงโทษร่วมกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเพื่อให้เกิดการใช้บทลงโทษปรับในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ แต่ก็หากกลับได้มีการนำบทลงโทษทางอาญา รูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในลักษณะดังกล่าวไม่

บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้นั้นต้องมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

(4.1) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำ ความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ยิ่งหย่อนไป กว่าบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(4.2) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพมากกว่าบทลงโทษปรับแบบ ธรรมดา

(4.3) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิด ที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้

(4.4) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันกับปัญหาที่ได้เกิดจากบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

ต้นแบบ (Model) ของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนี้ ที่สำคัญก็คือ บทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในหัวข้อ แนวคิดเกี่ยวกับ บทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น

บทลงโทษปรับรายวันจะทำให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับแบบผ่อนส่งใน จำนวนที่สมเหตุสมผลกับสถานะทางการเงินของตนภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่ง ๆ จนครบถ้วน ส่วนบทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดจะทำให้ผู้กระทำความผิด ต้องชำระค่าปรับในจำนวนที่สมเหตุสมผลกับสถานะทางการเงินของตน และในขณะที่บทลงโทษ ปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติ บุคคลต้องชำระค่าปรับในจำนวนเท่าใด ๆ ของค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจะต้อง ชำระในความผิดฐานเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลต้องได้รับโทษปรับในขนาด ที่มากกว่าผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา เช่น 2 เท่า 5 เท่า เป็นต้น ซึ่งการนำบทลงโทษปรับ เหล่านี้มาใช้จะทำให้เกิดผลดังต่อไปนี้

บทลงโทษปรับรายวันจะทำให้บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีต้องรับ โทษปรับโดยแท้จริง โดยมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับในจำนวนที่ตนพอจะสามารถชำระได้เป็นรายวัน ซึ่ง จะทำให้บุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีเกิดความเกรงกลัว ยาเกรง และหลบเลี่ยงจำต่อ บทลงโทษปรับที่แท้จริง ส่วนบทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดจะ ทำให้ทั้งบุคคลที่มีสถานะทางการเงินดีหรือดีมากและบุคคลที่มีสถานะทางการเงินไม่ดีหรือไม่ค่อยดีมี หน้าที่ต้องชำระค่าปรับในจำนวนที่สมเหตุสมผลกับสถานะทางการเงินของตน และในขณะที่ บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดที่ เป็นนิติบุคคลมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับที่สูงขึ้นหลายเท่าจากค่าปรับอัตราปกติ จึงมีแนวโน้มสูงว่า

บทลงโทษปรับเหล่านี้จะทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำมากกว่า บทลงโทษปรับแบบธรรมดา

จากประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษจำคุกและประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่ได้กล่าวไปทั้งหมดในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็คือ การที่บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีเพียง 2 รูปแบบเท่านั้น อันได้แก่ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา ซึ่งได้ส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จึงนำมาสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งก็คือ การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นด้วยการนำรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย รวมกันทั้งสิ้นจำนวน 28 รูปแบบ ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในหัวข้อ 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศจำนวน 28 รูปแบบ มีดังต่อไปนี้

- (1) บทลงโทษปรับรายวัน
- (2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด
- (10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
- (11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่

ฉบับใหม่

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมวลงานของทางราชการ

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

บทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา สามารถแก้ไขปัญหอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพมากกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบ

ธรรมดาทั้งสิ้น จึงมีความจำเป็นและสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำบทลงโทษทางอาญาทั้งหลายเหล่านั้นมาใช้ร่วมกันกับหรือแทนที่บทลงโทษจำคุกและ/หรือบทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายอันสามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่มากเพียงพอต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันตามไปด้วย

2.7.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา

1) ประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษจำคุก

บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในหลาย ๆ บทบัญญัติ ไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอัตราของบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาสิบ ๆ ปี หรือร้อยปีแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป แล้วแต่กรณี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 116 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2445 (ร.ศ. 121)

(2) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 57 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

(3) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน และบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 43 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518

(4) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 35 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526

(5) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ และบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(6) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(7) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 และบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(8) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 12 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549

(9) บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551

ดังนั้น จึงมีแนวโน้มสูงว่า บทลงโทษจำคุกทั้งหมดดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้น ไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่เป็นไปตามกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้ก็ได้

- (ก) อัตราของบทลงโทษจำคุกสูงเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ
- (ข) อัตราของบทลงโทษจำคุกต่ำเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ
- (ค) ไม่สมควรที่จะจะมีการนำบทลงโทษจำคุกมาใช้สำหรับกรณีใด ๆ ถ้าไม่จำเป็น
- (ง) สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกสำหรับกรณีใด ๆ

2) ประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษปรับ

บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในหลาย ๆ บทบัญญัติ ไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดามาเป็นระยะเวลาสิบ ๆ ปี หรือร้อยปีแล้ว นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป แล้วแต่กรณี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษปรับไม่เกิน 20 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 และบทลงโทษปรับไม่เกิน 10 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 116 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2445 (ร.ศ. 121)

(2) บทลงโทษปรับตั้งแต่ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 บาท ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 64 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497

(3) บทลงโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 และบทลงโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 57 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504

(4) บทลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามพ.ร.บ. ปีโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 47 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514

(5) บทลงโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 และมาตรา 20 และบทลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 22 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 35 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526

(6) บทลงโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 บทลงโทษปรับไม่เกิน 60,000 บาท ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย

พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ และบทลงโทษปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 20,000 บาท ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(7) บทลงโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. คຸ່ມครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(8) บทลงโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(9) บทลงโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 และบทลงโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(10) บทลงโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(11) บทลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(12) บทลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท และบทลงโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 บทลงโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 และบทลงโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษ

ปรับมาเป็นระยะเวลา 26 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535

(13) บทลงโทษปรับไม่เกิน 60,000 บาท ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 12 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549

(14) บทลงโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 11 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550

(15) บทลงโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ซึ่งไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับมาเป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ย้อนหลังลงไป โดยไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอีกเลยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551

ดังนั้น จึงมีแนวโน้มสูงว่า บทลงโทษปรับแบบธรรมดาทั้งหมดดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่เป็นไปตามกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้ก็ได้

- (ก) อัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสูงเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ
- (ข) อัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาต่ำเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ
- (ค) ไม่สมควรที่จะจะมีการนำบทลงโทษปรับแบบธรรมดามาใช้สำหรับกรณีใด ๆ

ถ้าไม่จำเป็น

- (ง) สมควรยกเลิกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสำหรับกรณีใด ๆ

จากประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษจำคุกและประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่ได้กล่าวไปทั้งหมดในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็คือ การที่บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยหลายบทบัญญัติมีแนวโน้มสูงว่า ไม่มีความเหมาะสมในเรื่องความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน อันจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพใน

การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งอาจแบ่งแยกได้เป็น 8 กรณีย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

(1) อัตราของบทลงโทษจำคุกสูงเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การลดอัตราของบทลงโทษจำคุกให้ลงมาอยู่ในระดับที่มีความรุนแรงของบทลงโทษสอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน แล้วอาจมีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษจำคุก

(2) อัตราของบทลงโทษจำคุกต่ำเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การเพิ่มอัตราของบทลงโทษจำคุกให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่มีความรุนแรงของบทลงโทษสอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน และ/หรือการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษจำคุก

(3) ไม่สมควรที่จะมีการนำบทลงโทษจำคุกมาใช้สำหรับกรณีใด ๆ ถ้าไม่จำเป็น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การไม่นำบทลงโทษจำคุกมาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เว้นเสียแต่จะมีความจำเป็นจริง ๆ ที่บุคคลผู้กระทำความผิดสมควรที่จักต้องได้รับการลงโทษจำคุก แต่ในกรณีที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดด้วยบทลงโทษจำคุก ก็ให้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในการลงโทษแทนที่บทลงโทษจำคุก

(4) สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การยกเลิกบทลงโทษจำคุกสำหรับกรณีนั้น ๆ แล้วนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษจำคุกที่ได้ถูกยกเลิกไป

(5) อัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสูงเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การลดอัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาให้ลงมาอยู่ในระดับที่มีความรุนแรงของบทลงโทษสอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน แล้วอาจมีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(6) อัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาต่ำเกินไปสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การเพิ่มอัตราของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่มีความรุนแรงของบทลงโทษสอดคล้องต้องกันกับปัจจุบัน และ/หรือการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(7) ไม่สมควรที่จะมีการนำบทลงโทษปรับแบบธรรมดามาใช้สำหรับกรณีใด ๆ ถ้าไม่จำเป็น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่านี้ก็คือ การไม่นำบทลงโทษปรับแบบธรรมดาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เว้นเสียแต่จะมีความจำเป็นจริง ๆ ที่บุคคลผู้กระทำความผิดสมควรที่จักต้องได้รับการลงโทษปรับแบบธรรมดา แต่ในกรณีที่ไม่

ความจำเป็นที่จะต้องลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดด้วยบทลงโทษปรับแบบธรรมดา ก็ให้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ในการลงโทษแทนที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(8) สมควรยกเลิกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสำหรับกรณีใด ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาคriminal นี้ก็คือ การยกเลิกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาสำหรับกรณีนั้น ๆ แล้วนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แทนที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่ได้ถูกยกเลิกไป

3) ประเด็นเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ

การนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา) ของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย อันเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 28 รูปแบบ (ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในหัวข้อ 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ) นั้นมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็มีความจำเป็นและสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ เหล่านี้ให้มีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยอย่างพอเหมาะพอสมด้วย

2.7.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่ได้ส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพนั้นมิได้อยู่ด้วยกันหลายประการ ที่สำคัญขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

(1) กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนมากเสียจนเกินไป และไม่มีประสิทธิภาพในการช่วยยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริง ที่สำคัญเช่น รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความหลากหลายที่น้อยมาก กล่าวคือ มีเพียงบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ย่อมที่จะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพที่มากเพียงพอต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันตามไปด้วย

(2) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเหล่านี้ ให้ความสำคัญกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Pollution Crime) น้อยกว่าอาชญากรรมทั่วไป (General Crime) (เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต้น) ซึ่งสาเหตุสำคัญเช่น

(2.1) การมีทัศนคติว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนได้อย่างเด่นชัดและรุนแรงเหมือนอย่างอาชญากรรมทั่วไป

(2.2) ในบางกรณี กว่าที่อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะสำแดงผลร้ายให้เห็นอย่างเด่นชัด อาจต้องใช้เวลามากพอสมควร

ดังนั้น จึงทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพที่ต่ำกว่าการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาในคดีอาชญากรรมทั่วไป

(3) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเหล่านี้ ไม่ได้ทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการกัน หากแต่ทำงานกันในลักษณะเป็นเอกภาพแยกสัดส่วนกันอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่อาจดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และมีการประสานความร่วมมือกันอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลที่สำคัญเช่น

(3.1) การดำเนินคดีไม่ได้ดำเนินไปด้วยความต่อเนื่องอย่างยุติธรรม

(3.2) พยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดีอาจถูกทำลาย

(3.3) การพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิด สามารถกระทำได้อย่างยาก

(4) อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสลับซับซ้อนมาก เป็นอาชญากรรมรูปแบบใหม่ และต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เฉพาะด้านในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดของบุคคลผู้ที่กระทำความผิด ซึ่งส่งผลที่สำคัญเช่น

(4.1) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากเพียงพอตามขอบข่ายในอำนาจหน้าที่ของตน แต่ในความเป็นจริงแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวหาได้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวที่มากเพียงพอไม่

(4.2) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่ในความเป็นจริงแล้ว เทคโนโลยีนวัตกรรมที่นำมาใช้ในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหาได้มีความเจริญก้าวหน้าเช่นนั้นไม่

(4.3) การสืบพยานและการชั่งน้ำหนักพยานมีความสลับซับซ้อน ยุ่งยาก และขาดมาตรฐานที่ชัดเจน ตลอดจนมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสืบพยาน

(4.4) การตีความว่า การกระทำใดจัดเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหรือไม่นั้น ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน

(5) ในกรณีที่อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีองค์การที่มีอิทธิพล และ/หรือมีผู้ที่มีอิทธิพลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องพัวพัน ซึ่งส่งผลที่สำคัญเช่น

(5.1) มีพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจจะเกิดจากสาเหตุที่สำคัญเช่น

(5.1.1) พยานวัตถุถูกทำลาย ทำให้การเก็บรวบรวมพยานวัตถุต่าง ๆ สามารถกระทำได้อย่าง

(5.1.2) พยานบุคคลและ/หรือพยานผู้เชี่ยวชาญถูกข่มขู่และ/หรือเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพล ทำให้ไม่กล้าเข้ามาเป็นพยาน

(5.2) ผู้กระทำความผิดรายย่อยไม่รู้จักผู้กระทำความผิดรายใหญ่หรือเกรงกลัวต่ออิทธิพลของผู้กระทำความผิดรายใหญ่และ/หรือเป็นผู้บงการที่แท้จริง และ/หรือพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลที่สำคัญเช่น

(5.2.1) การขยายผลจากการจับกุมผู้กระทำความผิดรายย่อยเพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดรายใหญ่และ/หรือเป็นผู้บงการที่แท้จริง สามารถกระทำได้อย่าง

(5.2.2) การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของต่างประเทศ และ/หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ สามารถกระทำได้อย่าง

(5.3) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องถูกข่มขู่และ/หรือเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพล ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเหนือคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่มีประสิทธิภาพ

(5.4) ผู้กระทำความผิดมักมีอาวุธครบมือ ทำให้การจับกุมตัวสามารถกระทำได้อย่าง

(5.5) ผู้กระทำความผิดในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเห็นว่ากรกระทำของตนไม่จัดเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายเหมือนกับการประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ

(5.6) มีการให้สินบนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้การดำเนินคดีไม่ดำเนินไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม

(6) เหตุของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและประชาชนทั่วไปไม่ได้ตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากเท่าอาชญากรรมทั่วไป ซึ่งส่งผลที่สำคัญเช่น

(6.1) ไม่มีผู้เสียหายเข้าไปร้องทุกข์ในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อพนักงานสอบสวน

(6.2) ไม่มีบุคคลทั่วไปอันไม่ใช่ผู้เสียหายเข้าไปกล่าวโทษในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อพนักงานสอบสวน

(6.3) ไม่มีผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อศาล

(6.4) ผู้เสียหายไม่ทราบหรือไม่รู้ตัวว่าตนกำลังตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(6.5) เหยื่อของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและประชาชนทั่วไปไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(6.6) เหยื่อของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและประชาชนทั่วไปไม่ทราบว่า การกระทำใดจัดเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(6.7) การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพที่ต่ำกว่าการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาในคดีอาชญากรรมทั่วไป

(6.8) ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษทางอาญาอย่างที่ควรจะได้รับ¹⁵³

จากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่ได้กล่าวไปทั้งหมดในข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตาม

¹⁵³ นที จิตสว่าง และสุนนทิพย์ จิตสว่าง, ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย, หน้า 253 - 262.

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ก็คือ การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ส่งผลให้การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมายและ/หรือนโยบายดังต่อไปนี้

(1) การพัฒนากฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริง ที่สำคัญเช่น

(1.1) การยุบรวมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เหลืออยู่เท่าที่จำเป็น แล้วจัดทำให้เป็นเอกภาพโดยจัดทำเป็นพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายว่าด้วยมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(1.2) การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

(2) การพัฒนานโยบายให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเหล่านี้ ได้ให้ความสำคัญกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชญากรรมทั่วไป ที่สำคัญเช่น

(2.1) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้เห็นว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนได้อย่างเด่นชัดและรุนแรงเหมือนอย่างอาชญากรรมทั่วไปเช่นกัน

(2.2) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้เห็นว่า ในหลาย ๆ กรณีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็สำแดงผลร้ายให้เห็นอย่างเด่นชัดได้อย่างรวดเร็ว

(3) การพัฒนากฎหมายและ/หรือนโยบายให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเหล่านี้ ต้องมีทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการกัน

(4) การพัฒนากฎหมายและ/หรือนโยบายให้สอดรับกันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสลับซับซ้อนมาก เป็นอาชญากรรมรูปแบบใหม่ และต้องใช้นิติวิทยาศาสตร์เฉพาะด้านในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การทำความผิดของบุคคลผู้กระทำความผิด ที่สำคัญเช่น

(4.1) การออกนโยบายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและ

ภาคปฏิบัติจนมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากเพียงพอตามขอบข่ายในอำนาจหน้าที่ของตน

(4.2) การออกนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม

(4.3) การพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความที่ส่งเสริมให้การสืบพยานและการตั้งน้ำหนักพยานในคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสลับซับซ้อนและมีความยุ่งยากที่น้อยลง มีมาตรฐานที่ชัดเจน ตลอดจนอุดช่องว่างของกฎหมายที่เอื้อต่อการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสืบพยาน

(4.4) การพัฒนากฎหมายด้วยการกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ เช่น การกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจนลงไปว่าหมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยฉบับใดบ้าง

(5) การพัฒนาบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเหล่าบรรดาองค์กรที่มีอิทธิพลและผู้ที่มิอิทธิพลทั้งหลายให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำจนไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องพัวพันกับการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(6) การพัฒนานโยบายที่ทำให้เหยื่อของอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชญากรรมทั่วไป

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาสาระในหัวข้อ 2.7 นี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงเฉพาะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา สำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยได้ข้อมูลมาจากการใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประเภทการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เพียงเท่านั้น แต่ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ในงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” นี้ ยังมีการวิจัยเชิงคุณภาพอีก 2 ประเภท อันได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพอีก 2 ประเภทดังกล่าวจะทำให้ได้มาซึ่งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ไข

ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมใน 3 ประการดังกล่าวที่มีรายละเอียดปลีกย่อยและความลึกซึ้งลุ่มลึกที่มากยิ่งขึ้นกว่าเนื้อหาสาระในหัวข้อ 2.7 นี้เป็นอย่างมาก ซึ่งเมื่อนำเนื้อหาสาระทั้งหมดที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว ก็จะทำให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์อย่างรอบด้าน อันสามารถตอบโจทย์วิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” มีดังต่อไปนี้

ไพศาล ภูโพบูลย์ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในประเทศไทย” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย ในประเด็นของการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในประเทศไทยในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 2530 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสียเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมและเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศไทย นอกจากนี้ ปัญหาดังกล่าวยังจัดเป็นปัญหาเรื้อรังที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามหาทางแก้ไข แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการขาดความเข้มงวดทางด้านรูปแบบและการบังคับใช้กฎหมาย เพราะกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาน้ำเสียของประเทศไทยมิได้เป็นกฎหมายควบคุมสภาวะแวดล้อมทางน้ำอย่างแท้จริง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสียในประเทศไทย โดยจะต้องมีการบัญญัติกำหนดกฎหมายในการควบคุมน้ำเน่าเสีย การลงโทษบุคคลผู้ทำการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับน้ำเสีย และการเยียวยาความเสียหายให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ระบายน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำจนก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น

สมชาย ธรรมสุทธิวัฒน์ (2537) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลพิษจากเรือกล : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือกลในคลองแสนแสบ” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในประเด็นของมลพิษจากเรือกลในคลองแสนแสบ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดมาจากเรือกลนั้นประกอบไปด้วยปัญหา 5 ประการ อันได้แก่ (ก) มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน (ข) มลพิษทางน้ำ (ค) มลพิษทางอากาศ (ง)

การพังทลายของดิน และ (จ) อุบัติเหตุจากเรือทางยาว ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีวิธีดังต่อไปนี้ (ก) แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและบทกำหนดโทษ และกฎหมายลำดับรอง เพื่อการควบคุมปัญหามลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ตลอดจนอุบัติเหตุทางน้ำ (ข) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง “กองทุนคลอง” เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาคลอง (ค) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดเตรียมถังหรือสร้างบ่อสำหรับรับน้ำมันทิ้งจากเรือ เพื่อลดปัญหามลพิษทางน้ำ และ (ง) ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันดีเซลให้มีคุณภาพสากล เพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศ

เอกชัย ฤทธิภักดี (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีโรงงานอุตสาหกรรม” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางอาญาในประเด็นของอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มลพิษอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ก่อให้เกิดความเสียหายและอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย และทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งจัดเป็นอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมประการหนึ่ง โดยในปัจจุบันมาตรการทางอาญาที่นำมาใช้บังคับกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งสามารถกระทำได้โดยการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางอาญาให้สอดคล้องต้องกันกับลักษณะของความรุนแรงของอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ควรมีการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ควรมีการนำเอาหลักความรับผิดชอบทางอาญาโดยเคร่งครัดมาใช้กับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ควรมีการนำเอามาตรการเสริมมาใช้ควบคู่กับมาตรการทางอาญาสำหรับอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม ควรมีการตั้งหน่วยงานพิเศษในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม และควรเพิ่มบทบาทของประชาชนในคดีสิ่งแวดล้อม

จันทน์ นาคเจริญวารี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ในประเด็นของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งผลการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ไม่มีบทบัญญัติโดยตรงที่มุ่งประสงค์ต่อการป้องกันปราบปรามความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ได้กระทำโดยผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อีกทั้งความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังมีลักษณะเดียวกันกับความผิดมูลฐาน กล่าวคือ ผู้กระทำมีมูลเหตุจงใจในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการลักลอบปล่อยมลพิษออกไปสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวมักถูกนำไปใช้ใน

การกระทำความผิดอย่างอื่นหรือสร้างอิทธิพลให้แก่ตน ทำให้กลายเป็นวงจรรยากรรมต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุดและยากที่จะปราบปรามได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สามารถช่วยตัดวงจรรยากรรมดังกล่าวได้

นิชมน จันทร์รัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศอันเกิดจากเตาเผาศพ” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในประเด็นของมลพิษทางอากาศอันเกิดจากการเผาศพ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันนี้ ยังไม่มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงาน ตามบทบัญญัติมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงทำให้ไม่มีการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา ตามบทบัญญัติมาตรา 106 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังมิได้มีการบัญญัติกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อมาตรฐานตามที่บัญญัติมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้มีการบัญญัติกำหนดเอาไว้แต่อย่างใด ดังนั้น จึงสมควรที่จะมีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียด และรายงาน ตามบทบัญญัติมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ตลอดจนมีการบัญญัติกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อมาตรฐานตามที่บัญญัติมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย

ศาลากลางมหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศรณัฐ เกิดสุนทร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและจัดการน้ำเสียจากโรงพยาบาล” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในประเด็นของมลพิษทางน้ำอันเกิดจากโรงพยาบาล ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและจัดการน้ำเสียจากโรงพยาบาล ได้แก่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งปัญหาทางกฎหมายอันเกี่ยวกับการควบคุมและจัดการน้ำเสียจากโรงพยาบาลมีอยู่หลายประการ เช่น การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การกำหนดค่ามาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคาร

ประเภทโรงพยาบาล การขาดบทลงโทษทางอาญาและการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการลงโทษโรงพยาบาลซึ่งเป็นผู้ก่อมลพิษ เป็นต้น

กษิตศ ลือชัย (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางน้ำในคลองแสนแสบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางน้ำในประเด็นของมลพิษทางน้ำอันเกิดขึ้นในคลองแสนแสบ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมมลพิษทางน้ำในคลองแสนแสบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นมีหลายประการ อันได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ครอบคลุมไปถึงสาเหตุของน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดที่ไม่แน่นอน การขาดบทลงโทษทางอาญาที่มีความเหมาะสม การขาดสภาพบังคับทางกฎหมาย การขาดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากมลพิษทางน้ำ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางน้ำไม่มีความชัดเจนเพียงพอ

วราภรณ์ จานโอ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางดินจากภาคอุตสาหกรรม” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในประเด็นของมลพิษทางดินอันเกิดจากภาคอุตสาหกรรม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางดินจากภาคอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพที่สูงมากพอสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษทางดินอันเกิดจากภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับมลพิษทางดิน โดยในกรณีของพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 ควรที่จะต้องมีการเพิ่มเติมพื้นที่คุ้มครองอื่น ๆ นอกจากพื้นที่ทางเกษตรกรรม ที่สำคัญเช่น พื้นที่ทางอุตสาหกรรม พื้นที่ทางชุมชน และพื้นที่อนุรักษ์ ส่วนในกรณีของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขความรับผิดชอบในทางแพ่งของผู้ก่อให้เกิดมลพิษทางดินที่เกิดขึ้นจากภาคอุตสาหกรรม และเพิ่มเติมสภาพบังคับของมาตรการคุณภาพทางสิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณภาพดิน

สุภาพร จ้าวสุวรรณ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผา” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในประเด็นของมลพิษทางขยะมูลฝอยและมลพิษทางอากาศอันเกิดจากการเผา

ขยะมูลฝอย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายที่มีสาระบางส่วนเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผา นั้นยังมีข้อบกพร่องและช่องว่างในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผาอยู่ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดังนี้ ในกรณีของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นสำหรับเรื่องเหตุรำคาญ เพราะอัตราค่าปรับเดิมนั้นต่ำเกินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัวและมีการกระทำความผิดซ้ำแบบเดิมขึ้นมาอีก ส่วนในกรณีของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของการกำหนดภาระการพิสูจน์ในทางแพ่งตามมาตรา 96

ขวัญฤตา มณีโชติ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางเสียงจากการชุมนุมในที่สาธารณะ” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 ในประเด็นของมลพิษทางเสียงอันเกิดจากการชุมนุมในที่สาธารณะ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 ไม่มีความเหมาะสมและประสิทธิภาพที่มากเพียงพอสำหรับการควบคุมและจัดการการใช้เสียงในการชุมนุมในที่สาธารณะ อันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงแหล่งหนึ่ง นอกจากนี้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการควบคุมมลพิษทางเสียงในการชุมนุมในที่สาธารณะก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเช่นกัน

ตรีเดช ศรีไทย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (วีไอซี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในประเด็นของมลพิษทางอากาศอันเกิดจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (วีไอซี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งผลการศึกษาพบว่ากฎหมายที่สามารถนำมาใช้ควบคุมมลพิษทางอากาศจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (วีไอซี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด มีอยู่ด้วยกันหลายฉบับ ที่สำคัญได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ยังสามารถมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมมาใช้ในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (วีไอซี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ได้อีกด้วย

เกียรติศักดิ์ มาเม่น (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมภาวะมลพิษในดินจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมในประเด็นของมลพิษทางดินอันเกิดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งผลการศึกษาพบว่าในปัจจุบันนี้ มาตรการทางกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถจัดการกับมลพิษทางดินอันเกิดจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางดินมีข้อจำกัดอยู่หลายด้าน เช่น ยังไม่มีกฎหมายในการควบคุมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้ถูกต้องตามวิธีการที่มีการระบุไว้ในฉลากของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ยังไม่มีกฎหมายในการควบคุมการโฆษณาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นการเฉพาะ เป็นต้น ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรมีกฎหมายในการควบคุมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชให้ถูกต้องตามวิธีการที่มีการระบุไว้ในฉลากของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และกฎหมายในการควบคุมการโฆษณาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นการเฉพาะ

ภูษนิศา อีรวโรดม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง: ศึกษากรณีสารอาหาร” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในประเด็นของมลพิษทางน้ำอันเกิดจากสารอาหารสำหรับบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ขาดสภาพบังคับเชิงลงโทษสำหรับการควบคุมและป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จึงก่อให้เกิดปัญหาการปล่อยน้ำเสียเกินกว่ามาตรฐานน้ำทิ้งและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยการบัญญัติกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับกรณีที่มีการปล่อยน้ำเสียเกินกว่ามาตรฐานน้ำทิ้ง เพื่อข่มขู่ผู้กระทำความผิดให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าล่องละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยมาตรฐานน้ำทิ้ง หรือไม่กล้าล่องละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยมาตรฐานน้ำทิ้งซ้ำขึ้นมาอีก

ภัทรนฤณ สุนทรศร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางเสียงจากสถานบริการที่ตั้งในเขตชุมชน กรณีศึกษาบริเวณถนนข้าวสารและถนนพระอาทิตย์” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางเสียงในประเด็นของมลพิษทางเสียงอันเกิดจากสถานบริการที่ตั้งในบริเวณถนนข้าวสารและถนนพระอาทิตย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่ากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานบริการมีสภาพบังคับที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในยุคปัจจุบัน รวมทั้งยังมีการบัญญัติกำหนดบทลงโทษที่ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันอีกด้วย นอกจากนี้ กฎหมายยังได้มีการบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นไว้เพียงแต่ลักษณะของการใช้อำนาจเท่านั้น หากได้มีการ

กำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นขั้นตอนในการดำเนินการที่เหมาะสมในการแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญที่มา จากสถานบริการไม่ อีกรั้ง ยังไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายควบคุมมลพิษทางเสียงสำหรับสถานบริการอื่ กด้วย ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานบริการได้ ดำเนินการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ป้องกันเสียงภายในสถานประกอบการได้

จินตมา กรियाผล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการจัดการมลฝอย อันตรายจากกิจกรรมทางการแพทย์: กรณีศึกษาการจัดการมลฝอยประเภทยา” โดยงานวิจัยนี้ได้ มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในประเด็นของการ จัดการขยะมูลฝอยประเภทยาอันเป็นขยะมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมทางการแพทย์ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีผลใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังขาดบทบัญญัติ และสภาพบังคับที่มีประสิทธิภาพในการป้องปรามการลดปริมาณขยะมูลฝอยประเภทยาจาก แหล่งกำเนิดชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบริการสาธารณสุขชุมชน ซึ่งถือเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูล ฝอยประเภทยาเป็นจำนวนมาก ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายในการป้องปรามการเกิดขยะมูลฝอย ประเภทยาจากแหล่งกำเนิดชุมชนจึงยังไม่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ สมควรมีการออกกฎหมายเพื่อ ควบคุมในเรื่องดังกล่าวเป็นการเฉพาะ

ยุววรรณ ไชยะเดชะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการลดปริมาณการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งทางบก” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมาย สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการขนส่งทางบกในประเด็นของมลพิษทางอากาศอันเกิดจากการปล่อยก๊าซ เรือนกระจกจากการขนส่งทางบก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการขนส่ง ทางบกยังขาดบทบัญญัติที่ได้บัญญัติกำหนดถึงการควบคุมมาตรฐานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ มาตรการเกี่ยวกับมาตรฐานการบริการขนส่งก็มีแต่เพียงเป็นการบัญญัติกำหนดถึงการ ควบคุมมลพิษทางอากาศเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการขนส่งทางบก ของประเทศไทยที่มีผลใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบันยังขาดสภาพบังคับในด้านต่าง ๆ สำหรับการควบคุม ก๊าซเรือนกระจก ซึ่งรวมไปถึงสภาพบังคับเชิงลงโทษด้วย ดังนั้น ประเทศไทยควรที่จะมีการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้มีการบัญญัติกำหนดสภาพบังคับและมาตรการต่าง ๆ ให้ ครอบคลุมไปถึงการควบคุมก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งทางบกด้วย

นันทิ จิตสว่าง และสุมนทิพย์ จิตสว่าง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกัน

ปราบปรามอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย และมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษพบว่า (ก) ปัญหาและผลกระทบของอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมาย การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบทิ้งขยะของเสียอันตราย การทำลายบรรยากาศชั้นโอโซน การทำประมงผิดกฎหมาย การปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม และการลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติ (ข) ปัญหาและอุปสรรคของในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การขาดแคลนผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม กฎหมายไม่มีความทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน บทลงโทษทางอาญาไม่มีความรุนแรงที่มากเพียงพอต่อการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม บทลงโทษทางอาญาไม่ได้ส่งผลการแก้ไขและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจากอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม การมีองค์กรและผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด การไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริง ผู้เสียหายไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม การไม่มีเหยื่อหรือเจ้าทุกข์ในการดำเนินคดี และผู้เสียหายและประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ (ค) มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมอย่างเร่งด่วนและจริงจัง การกำหนดมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความเหมาะสม สร้างจิตสำนึก และสามารถชดเชยสิ่งแวดล้อมที่ได้ทำลายไป การกำหนดมาตรการในการให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรการในการส่งเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมที่ต้นเหตุ

Iwai and Noller (2010) ได้ศึกษาเรื่อง “Ecotoxicological Assessment of Diffuse Pollution Using Biomonitoring Tool for Sustainable Land Use in Thailand” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางดิน ซึ่งผลการศึกษพบว่า ดัชนีชี้วัดทางชีวภาพ (Biological Indicator) สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบ่งชี้ถึงการปนเปื้อนมลพิษของดินได้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้แมลงหางติ๊ด (Springtail) เป็นดัชนีชี้วัดทางชีวภาพ โดยปรากฏว่า ที่ดินที่ถูกใช้ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรประเภทเกษตรเคมี (การเกษตรที่มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ยาฆ่าแมลง ฯลฯ ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร) จะมีการปนเปื้อนของสารเคมีต่าง ๆ มากกว่าที่ดินที่ถูกใช้ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรประเภทเกษตรอินทรีย์ (การเกษตรที่ไม่มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร) นอกจากนี้ ปริมาณของมลพิษทาง

ดินที่เกิดจากการปนเปื้อนสารเคมีต่าง ๆ นั้น ก็จะขึ้นอยู่กับชนิดหรือประเภทของสารเคมีที่ถูกนำมาใช้ ในการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรบนที่ดินนั้นด้วย

Elliott (2012) ได้ศึกษาเรื่อง “Fighting Transnational Environmental Crime” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมข้ามชาติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมข้ามชาติประเภทหนึ่งที่ได้มีการขยายตัวจากเดิมที่มักจะเป็นอาชญากรรมภายในประเทศ ต่อมากลับกลายมาเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ได้มีการกระจายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่า การประกอบอาชญากรรมเหล่านี้จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงกว่าผลร้ายที่จะได้รับตามกฎหมาย กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดมีความเสี่ยงต่ำในการที่จะต้องรับผิดในทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็กฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายในประเทศก็ตาม ซึ่งหมายรวมไปถึงการที่กฎหมายมีบทลงโทษทางอาญาที่มีประสิทธิภาพต่ำเกินกว่าที่จะป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้อีกด้วย

Mabahwi, Leh, and Omar (2014) ได้ศึกษาเรื่อง “Human Health and Wellbeing: Human Health Effect of Air Pollution” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางอากาศ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มลพิษทางอากาศจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์หลายประการ ที่สำคัญเช่น การตายอันมีสาเหตุมาจากโรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจและหลอดเลือด และโรคหลอดเลือดในสมอง เพิ่มความเสี่ยงของการตายในทารกและเด็ก เพิ่มความเสี่ยงของการเกิดภาวะหัวใจวาย ทำให้เกิดการอักเสบในเนื้อเยื่อปอด เพิ่มอัตราการเป็นโรคมะเร็ง เพิ่มอัตราการเป็นโรคหืดหอบ ทำให้ปอดเจริญเติบโตช้าในเด็กและวัยรุ่น เพิ่มความเสี่ยงของการตายอันมีสาเหตุมาจากมะเร็งปอด เพิ่มความเสี่ยงของการทารกในการมีน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่าปกติ ทำลายหลอดลมขนาดเล็กของปอด นอกจากนี้ ยังพบว่า อวัยวะของร่างกายมนุษย์ที่สามารถถูกทำลายได้โดยมลพิษทางอากาศมีอยู่หลายส่วน ที่สำคัญเช่น ตา โพรงจมูก ช่องปาก คอหอย เส้นเสียง หลอดลมใหญ่ กล่องเสียง หลอดลมฝอย ถุงลมปอด หลอดเลือดแดงสู่ปอด หลอดอาหาร ปอด

Uhlmann (2014) ได้ศึกษาเรื่อง “Prosecutorial Discretion and Environmental Crime” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นควรคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การกระทำความผิด การดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และ

การกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีที่เหมาะสมนั้นสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ นอกจากนี้ การกำหนดบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสม ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

Rivers, Dempsey, Mitchell, and Gibbs (2015) ได้ศึกษาเรื่อง “Environmental Regulation and Enforcement: Structures, Processes and the Use of Data for Fraud Detection” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แม้ว่ากฎหมายได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบการต้องทำการตรวจวัดระดับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการของตนและต้องจัดทำรายงานการตรวจวัดดังกล่าวส่งต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลเรื่องดังกล่าวเพื่อเป็นการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการปลดปล่อยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยกฎหมายได้กำหนดให้การจัดทำรายงานการตรวจวัดระดับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นเท็จเป็นความผิดทางอาญาก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่า ผู้ประกอบการได้จัดทำรายงานการตรวจวัดระดับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นเท็จอยู่เป็นเนือง ๆ ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการป้องกันการกระทำความผิดดังกล่าวได้

United Nations Environment Programme (UNEP) and International Criminal Police Organization (INTERPOL) (2016) ได้ศึกษาเรื่อง “The Rise of Environmental Crime” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมจากทั่วโลกนั้น อาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้มีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้สภาพทางสิ่งแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ เกิดความเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้กระทำความผิดไม่มีความเกรงกลัวต่อบทลงโทษตามกฎหมายอันเนื่องมาจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเงินที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับนั้นมีมูลค่ามากกว่าผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับจากบทลงโทษตามกฎหมายอยู่มาก จึงทำให้มีผู้กระทำความผิดที่กล้าเสี่ยงและทำหายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดในรูปแบบของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม

Gibbs and Pugh (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “An Ounce of Prevention : Opportunity Structures for White-Collar Crime in Environmental Markets” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมในตลาดคาร์บอนอันเชื่อมโยงไปถึง

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ตลาดคาร์บอน (Carbon Market) ได้เกิดขึ้นมา เพื่อเป็นกลไกสำหรับการผลักดันในการลดก๊าซเรือนกระจกโดยใช้กลไกการตลาดเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจต่อการลดก๊าซเรือนกระจก โดยกำหนดให้ “คาร์บอนเครดิต” เป็นสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอันเกิดขึ้นจากผลของความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจก แต่ก็ปรากฏว่า ได้มีผู้นำข้อบกพร่องทางกฎหมายของตลาดคาร์บอนไปใช้เป็นช่องทางในการประกอบอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยข้อบกพร่องทางกฎหมายที่สำคัญก็คือ การที่บทลงโทษตามกฎหมายที่มีผลบังคับใช้กันในตลาดคาร์บอนไม่มีความรุนแรงเพียงพอต่อการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวได้ อีกทั้งยังมีแรงจูงใจในเรื่องของผลประโยชน์ทางการเงินที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับมากกว่าระดับความเกรงกลัวต่อบทลงโทษตามกฎหมาย

Lu et al. (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “The Dynamic Relationship between Environmental Pollution, Economic Development and Public Health: Evidence from China” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางอากาศและมลพิษทางน้ำ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มลพิษทางสิ่งแวดล้อมประเภทมลพิษทางอากาศและมลพิษทางน้ำจะมีอิทธิพลต่อการสาธารณสุขเป็นอย่างมาก โดยจะส่งผลให้อัตราการเสียชีวิตในภาพรวม อัตราการเสียชีวิตของทารกก่อนคลอดหรือแรกคลอด และจำนวนของผู้ป่วยนอกแผนกกุมารเวช เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเมื่อระดับรายได้ต่อคนเพิ่มสูงขึ้น อัตราการเสียชีวิตของทารกก่อนคลอดหรือแรกคลอดจะลดลง นอกจากนี้ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม พัฒนาการทางเศรษฐกิจ และการสาธารณสุข ก็ยังมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุลและอย่างมีเสถียรภาพในระยะยาวอีกด้วย

Paladino and Massabo (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “Health Risk Assessment As an Approach to Manage an Old Landfill and Topopose Integrated Solid Waste Treatment: A Case Study in Italy” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในการจัดการหลุมฝังกลบ (ขยะมูลฝอย) เก่า จะก่อให้เกิดความเสี่ยงทางสุขภาพอันเกิดจากน้ำชะขยะมูลฝอย สารไดออกซิน สารพีวแลน ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซซิวภาพ ฝุ่น สารนิกลูกลิน สารปรอท สารหนู สารตะกั่ว สารแคดเมียม NOx SOx สารไตรคลอโรเอทิลีน สารแนฟทาลิน สาร MTBE สาร BTEX (เบนซีน โทลูอิน เอทิลและไซลีน) กรดไฮโดรฟลูออริก กรดไฮโดรคลอริก แอมโมเนีย สังกะสี ของเสียอินทรีย์ และการปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน แม่น้ำ ทะเล อากาศ ดิน ผัก ปลา และผลิตภัณฑ์จาก Farm

Raghuvanshi, Bhakar, Sowmya, and Sangwan (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “Waste Water Treatment Plant Life Cycle Assessment: Treatment Process Toreuse of Water” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการบำบัดมลพิษทางน้ำ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การบำบัดมลพิษทางน้ำจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ภาวะโลกร้อน (Global warming) ความเป็นพิษต่อระบบนิเวศน้ำจืด (Freshwater Eco-Toxicity) ปรากฏการณ์ Eutrophication ของระบบนิเวศน้ำจืด (Freshwater Eutrophication) ความเป็นพิษต่อมนุษย์ (Human Toxicity) การลดลงของชั้นโอโซนบนชั้นบรรยากาศ (Ozone Depletion) การลดลงของโลหะ (Metal Depletion) การสร้างอนุภาค (Particulate Matter Formation) ความเป็นพิษต่อระบบนิเวศภาคพื้นดิน (Terrestrial Eco-Toxicity) และการลดลงของน้ำ (Water Depletion)

Roberts and Elliott (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “Good Or Bad Vibrations? Impacts of Anthropogenic Vibration on Themarine Epibenthos” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางเสียง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ได้กระทำต่อพื้นดินใต้ท้องทะเลหรือต่อท้องทะเลโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น การขุดเจาะ การใช้เครื่องตอกเสาเข็ม การเดินเรือ ฯลฯ) สามารถถูกตรวจพบได้ โดยถ้าหากกิจกรรมดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนที่มีแอมพลิจูดสูงหรือมีความถี่อย่างเฉพาะเจาะจง จะส่งผลกระทบต่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลได้ โดยอาจจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ทางด้านกายภาพ และ/หรือทางด้านสรีระ อย่างไรก็ตาม สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินแต่ละสปีชีส์ ก็จะมีการรับรู้และความไวต่อการรับรู้สำหรับความสั่นสะเทือนต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป (เมื่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินที่อาศัยอยู่ในท้องทะเลได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ทางด้านกายภาพ และ/หรือทางด้านสรีระ ก็จะส่งผลให้ระบบนิเวศของท้องทะเลเสียสมดุลได้ ท้ายที่สุดแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยการเกื้อกูลจากท้องทะเล)

Sarigiannis (2017) ได้ศึกษาเรื่อง “Assessing the Impact of Hazardous Waste on Children's Health: The Exposomeparadigm” โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ของเสียอันตรายจะก่อให้เกิดความเสี่ยงทางสุขภาพของเด็กอันเกิดจากโลหะหนัก (เช่น สารแคดเมียม สารปรอท และสารหนูในปัสสาวะ สารตะกั่วในเลือด สารปรอทและแมงกานีสในเส้นผมและเส้นขน) และสาร Plasticizer (เช่น bisphenol A, bis (2-ethylhexyl) phthalate, di- (2-ethylhexyl) adipat และ 1,2-Cyclohexane

dicarboxylic acid diisononyl ester) นอกจากนี้ ความเสี่ยงของการได้รับสารพิษดังกล่าวเข้ามาสู่ร่างกายก็ยิ่งขึ้นอยู่กับระยะห่างระหว่างของเสียอันตรายและร่างกาย ตลอดจนความเข้มข้นของของเสียอันตรายอีกด้วย

จากงานวิจัยที่ได้ยกขึ้นมากล่าวทั้งหมดในข้างต้น ก็สามารถที่จะสรุปได้ว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตรายก็ตาม ก็ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอันมาก ซึ่งจัดเป็นภัยคุกคามต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมหันต์ ถึงกระนั้นก็ตามที่ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่ดี ที่สำคัญเช่น กรณีที่ไม่มีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำที่ฝ่าฝืนและล่วงละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับกรณีใด ๆ กรณีที่บทลงโทษทางอาญาไม่มีความเหมาะสมในเรื่องของความรุนแรงของบทลงโทษสำหรับกรณีใด ๆ กรณีที่บทลงโทษทางอาญาไม่มีความเหมาะสมในเรื่องของการบังคับใช้บทลงโทษที่มีประสิทธิภาพสำหรับกรณีใด ๆ เป็นต้น

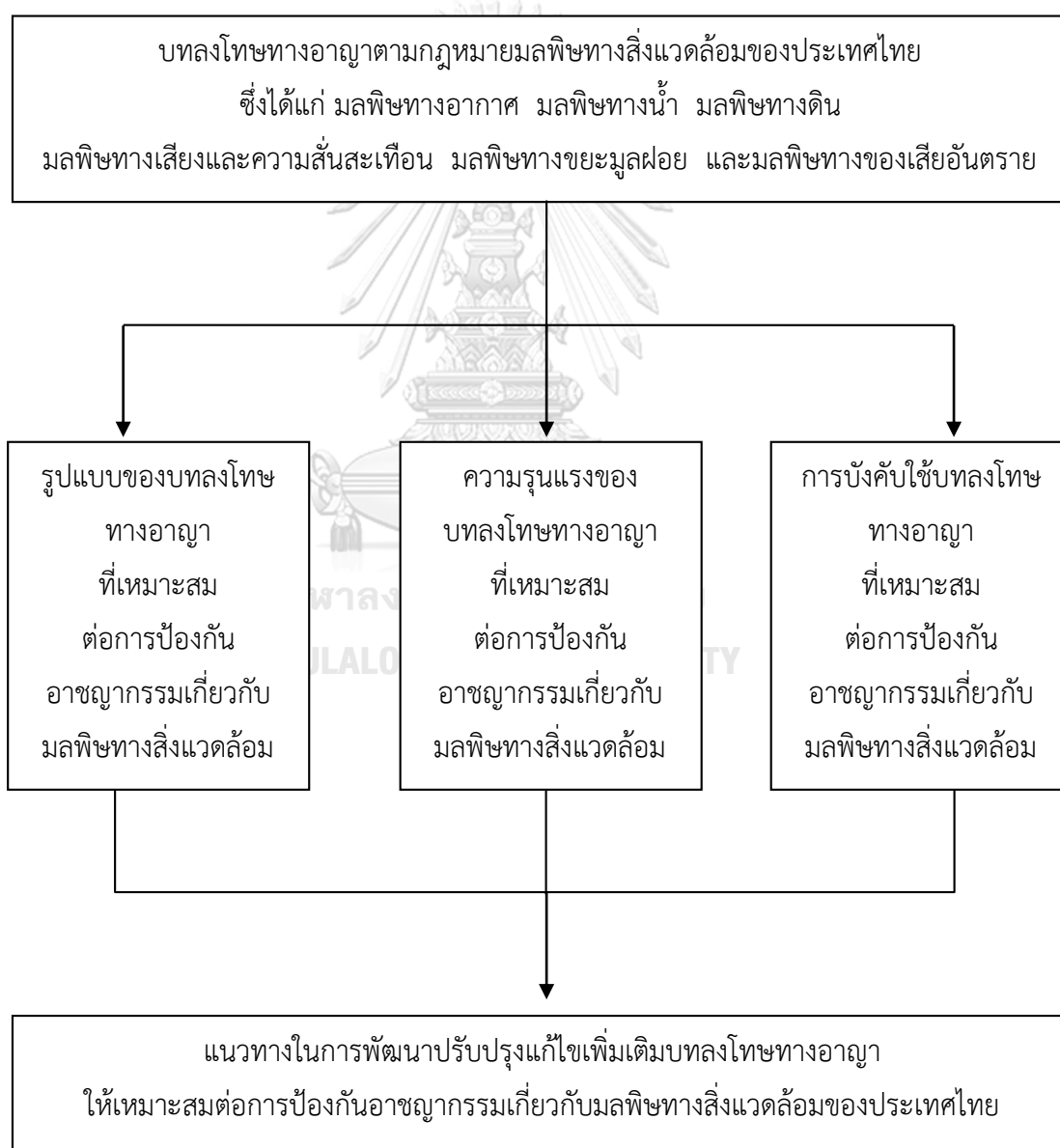
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ในภาพรวมนั้น อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย ได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสังคมส่วนรวมอย่างรุนแรงและกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา ซึ่งส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวไม่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย กล่าวคือ บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพในเรื่องของการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพในระดับที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสมควรที่จะกระทำเป็นอย่างยิ่ง

จากสาระสำคัญที่ได้กล่าวไปในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดในงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” ได้ดังต่อไปนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” นี้ ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบไปด้วย การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) อันได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ กฎหมาย คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และการเก็บข้อมูลจากภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญไปที่ประเด็นวิจัยในเรื่องรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มได้นำมาจากการรวบรวม การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยใน 4 เรื่องดังกล่าวข้างต้น

3.1 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรและการสุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ในกรณีของการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นที่ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย

(2) เป็นหรือเคยเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

(2.1) ข้าราชการตุลาการ

(2.2) ข้าราชการอัยการ

(2.3) ข้าราชการตำรวจ

(2.4) ทนายความ

(2.5) นักวิชาการทางด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันไม่ใช่กรณีตามข้อ (2.1) (2.2) (2.3) หรือ (2.4) เช่น อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น และ

(3) มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อม

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะคัดเลือกบุคคลในกลุ่มบุคคลตามข้อ (2.1) (2.2) (2.3) (2.4) และ (2.5) มากลุ่มบุคคลละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยข้อมูลสำคัญของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีดังต่อไปนี้

(1) ข้าราชการตุลาการ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (ข) ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาโททางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการตุลาการโดยประมาณ : 20 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อม : การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาและคดีแพ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(2) ข้าราชการอัยการ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) รองอัยการสูงสุด (ข) กรรมการอัยการในคณะกรรมการอัยการ (ค) ประธานกรรมการในคณะกรรมการว่าด้วยการประสานงานเพื่อบังคับใช้

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (ง) ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการอัยการโดยประมาณ : 45 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม : การดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(3) ข้าราชการตำรวจ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : รองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนปฏิบัติราชการ สำนักงานรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการตำรวจโดยประมาณ : 16 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม : การสืบสวนสอบสวนและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(4) หนายความ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) ที่ปรึกษานายกสภาทนายความ (ข) ทนายความ และที่ปรึกษาทางกฎหมายประจำองค์กรเอกชนชั้นนำระดับประเทศ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาโททางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นทนายความโดยประมาณ : 40 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม : การเป็นทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมายในคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(5) นักวิชาการทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันไม่ใช่ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ข้าราชการตำรวจ และทนายความ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) หัวหน้าภาควิชาทางด้านสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำระดับประเทศ (ข) ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกทางด้านสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำระดับประเทศ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงาน
ยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นนักวิชาการทางด้านอาชญาวิทยาฯ โดยประมาณ : 20 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา กระบวนการ
ยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อม : ผลงานทางวิชาการประเภท
หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน บทความ และงานวิจัยทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา
และกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

2) ในกรณีของการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกบุคคลผู้ที่จะ
เข้ามาร่วมการสนทนากลุ่มด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเข้าข่ายที่ตั้งเอาไว้ (Criterion
Sampling) กล่าวคือ เป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนด
นโยบายและ/หรือการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย
ตลอดจนตัวแทนขององค์กรเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเท
ศไทย และประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเท
ศไทย จำนวนรวมทั้งสิ้น 7 คน ซึ่งในการสนทนากลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง โดยข้อมูลสำคัญของ
กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีดังต่อไปนี้

(1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย
และ/หรือการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เนื่องจาก
งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางด้านอาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยาเชิงกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่ง
ในภาคส่วนของบุคลากรฯ นั้น จำเป็นที่จะต้องคัดเลือกตัวแทนของบุคลากรฯ ที่มั่นใจได้ว่า (ก) เป็นผู้
ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านอาชญาวิทยา ทัณฑ์วิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย
เป็นอย่างดี และ (ข) ด้วยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว จำเป็นที่จะต้องทำงานในลักษณะที่เป็น
ตัวกลางประสานสัมพันธ์กันกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ทั้งบุคคลและองค์กรภาครัฐ
และบุคคลและองค์กรภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลชั้นดีที่ถูกต้องรอบด้านและสามารถนำไป
ตอบประเด็นวิจัยได้อย่างมีคุณภาพสูง)

(1.1) ขั้วราชการตุลาการ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) ประธานแผนกคดีฯ ในศาลฎีกา (เทียบเท่า
กับตำแหน่งรองประธานศาลฎีกา) (ข) ประธานศาลอุทธรณ์ภาค 2 (ค) ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค 3 (ง) กรรมการกฤษฎีกา

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาโททางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการตุลาการโดยประมาณ : 40 ปี

ประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและ/หรือการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : การเป็นผู้กำหนดนโยบายและ/หรือเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในฐานะข้าราชการตุลาการและกรรมการกฤษฎีกา

(1.2) ข้าราชการอัยการ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) อัยการพิเศษฝ่ายฯ (ข) อดีตข้าราชการ
ตำรวจ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการอัยการโดยประมาณ : 30 ปี

ประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและ/หรือการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : การเป็นผู้กำหนดนโยบายและ/หรือเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในฐานะข้าราชการอัยการและข้าราชการตำรวจ

(1.3) ข้าราชการอัยการ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) อัยการผู้เชี่ยวชาญ (ข) อนุญาตตุลาการ
(ค) อดีตข้าราชการกระทรวงยุติธรรม (ง) อดีตข้าราชการกระทรวงการคลัง

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านสังคมศาสตร์

ระยะเวลาในการเป็นข้าราชการอัยการโดยประมาณ : 20 ปี

ประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและ/หรือการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : การเป็นผู้กำหนดนโยบายและ/หรือเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในฐานะข้าราชการอัยการ อนุญาตตุลาการ ข้าราชการกระทรวงยุติธรรม และข้าราชการกระทรวงการคลัง

(2) ตัวแทนขององค์กรเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางด้านอาชีววิทยาและพันธุวิทยาเชิงกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในภาคส่วนของตัวแทนขององค์กรเอกชนฯ นั้น จำเป็นที่จะต้องคัดเลือกตัวแทนขององค์กรเอกชนฯ ที่มั่นใจได้ว่า (ก) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านอาชีววิทยา

พันธุวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย เป็นอย่างดี อย่างน้อย 1 คน และ (ข) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการองค์กรเอกชนเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การตลาด (เช่น การสื่อสารการตลาด ฯลฯ) การจัดการ (เช่น การสื่อสารการบริหารองค์กร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ) หรือการพาณิชยศาสตร์ด้านอื่น ๆ เป็นอย่างดี อย่างน้อย 1 คน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นตัวแทนขององค์กรเอกชนฯ ของประเทศไทยอย่างน้อย 1 คน และตัวแทนขององค์กรเอกชนฯ ของต่างประเทศอย่างน้อย 1 คน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลขั้นดีที่ถูกต้องรอบด้าน และสามารถนำไปตอบประเด็นวิจัยได้อย่างมีคุณภาพสูง)

(2.1) ตัวแทนขององค์กรเอกชนของประเทศไทย

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) หนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมายอาวุโสของธนาคารชั้นนำระดับประเทศ (ข) ผู้จัดการฝ่ายกฎหมายขององค์กรเอกชนชั้นนำระดับประเทศ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นหนายความโดยประมาณ : 40 ปี

ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : การเป็นหนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมายในคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(2.2) ตัวแทนขององค์กรเอกชนของต่างประเทศ

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) ผู้จัดการฝ่ายการเงินและการบัญชีขององค์กรเอกชนขนาดใหญ่สัญชาติญี่ปุ่น (ขึ้นตรงต่อประธานบริษัทฯ ที่ประเทศญี่ปุ่น) (ข) ผู้จัดการฝ่ายการบัญชีบริหารขององค์กรเอกชนขนาดใหญ่สัญชาติญี่ปุ่น (ขึ้นตรงต่อผู้จัดการใหญ่ที่ประเทศญี่ปุ่น)

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาโททางการบริหารจัดการองค์กร

ระยะเวลาในการทำงานทางด้านการบริหารจัดการองค์กรโดยประมาณ : 18 ปี

ประสบการณ์เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : (ก) การบริหารจัดการ ตรวจสอบ และควบคุมทางการเงินและการบัญชีของบริษัทในเครือจำนวนมากที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย อันรวมไปถึงการเงินและการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในกระบวนการได้มาซึ่งวัตถุดิบ กระบวนการผลิต กระบวนการขนส่ง กระบวนการกำจัดของเสีย และกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ของบริษัทลูกทุกบริษัท ทั้งภายในประเทศและในระหว่างประเทศ (ข) การบริหารจัดการ ตรวจสอบ และควบคุมทางการเงินและการบัญชีของบริษัท ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของบริษัทฯ อันรวมไปถึงการเงิน การบัญชี และทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้อง

กับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของบริษัทฯ ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางเครื่องจักร สารเคมี และ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(3) ประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางด้านอาชีวศึกษาและทันตวิทยาเชิงกฎหมายอาญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในภาคส่วนของประชาชนฯ นั้น จำเป็นที่จะต้องคัดเลือกตัวแทนของประชาชนฯ ที่มั่นใจได้ว่า (1) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านอาชีวศึกษา ทันตวิทยา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย เป็นอย่างดี มาอย่างน้อย 1 คน และ (2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสังคมศาสตร์ด้านอื่น ๆ อันไม่ใช่อาชีวศึกษา ทันตวิทยา กระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย เป็นอย่างดี มาอย่างน้อย 1 คน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมากกว่า 1 ประเภทในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร อย่างน้อย 1 คน และเป็นประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมากกว่า 1 ประเภทในเขตพื้นที่ของต่างจังหวัด อย่างน้อย 1 คน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลชั้นดีที่ถูกต้องรอบด้านและสามารถนำไปตอบประเด็นวิจัยได้อย่างมีคุณภาพสูง)

(3.1) ประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเขตพื้นที่ของต่างจังหวัด

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : (ก) ทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมาย (ข)

นักธุรกิจ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาโททางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ระยะเวลาในการเป็นทนายความโดยประมาณ : 15 ปี

ประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย : การได้รับผลกระทบจากมลพิษทางขยะมูลฝอย มลพิษทางน้ำ และมลพิษทางดินในเขตพื้นที่ของต่างจังหวัด

(3.2) ประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร

การดำรงตำแหน่งที่สำคัญ : อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำระดับประเทศ

การศึกษาสูงสุด : ปริญญาเอกทางด้านสังคมศาสตร์

ระยะเวลาในการเป็นอาจารย์โดยประมาณ : 25 ปี

ประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ
ไทย : การได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศและมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนในเขต
พื้นที่ของกรุงเทพมหานคร

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
หลักจากแหล่งที่มาสำคัญ 2 แหล่ง อันได้แก่ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) และ
แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทุติยภูมินั้น ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ
วารสาร บทความ กฎหมาย คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และทั้งที่องค์กรของรัฐและองค์กรเอกชนได้เป็นผู้จัดทำและ
รวบรวมขึ้น

2) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
แบบตัวต่อตัวและมีการสื่อสารโต้ตอบกันทั้งสองฝ่าย (Two - way Communication) เพื่อให้
ผู้วิจัยสามารถซักถามรายละเอียดของประเด็นวิจัยที่ต้องทำการศึกษาวิจัยได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ซึ่ง ทำ
ให้การสัมภาษณ์มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้วิจัยสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ให้
ข้อมูลสำคัญได้แสดงออกมาทั้งกิริยา ท่าทาง น้ำเสียง และสีหน้าในระหว่างที่ทำการสัมภาษณ์ได้ โดย
ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยมีแบบ
สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structure or Guide Interview) ซึ่งจะมีการกำหนดประเด็นคำถาม
ในลักษณะปลายเปิด เพื่อที่จะทำให้ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ได้อย่างมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับ
สถานการณ์ในการสัมภาษณ์

2.2) ในกรณีของการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยจะจัดให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมารวมตัวอยู่ในห้องเดียวกัน

ทั้งนี้ ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนและในการสนทนากลุ่มจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล อันได้แก่ ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง การศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ที่ยังไม่ได้มีการกำหนดเป็นบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน แต่สามารถนำมาเป็นประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้ โดยกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

(3) ข้อมูลเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

(4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นวิจัยในเรื่องดังต่อไปนี้

(4.1) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

(4.2) ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

(4.3) การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

(4.4) แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ แบบสัมภาษณ์ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure or Guide Interview) ซึ่งจะมีการกำหนดประเด็นคำถามในลักษณะปลายเปิดและมีลำดับคำถามที่ไม่แน่นอน เพื่อที่จะทำให้ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อย่างมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ในการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม และตัวผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพที่สำคัญในการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อพิจารณาประเด็นวิจัยในแต่ละประเด็น โดยการนำข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายดังกล่าวมาดำเนินการตีความและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่มีคุณภาพ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร : ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ อันได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ กฎหมาย คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดสำคัญต่าง ๆ อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับประเด็นวิจัยในเรื่องรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม : ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มาดำเนินการถอดความเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วดำเนินการจัดสรรแบบจำแนกประเภทของข้อมูลที่ได้มา (Taxonomy) ตามประเด็นวิจัยในเรื่องรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหลายดังกล่าวมาดำเนินการเขียนบรรยายในลักษณะพรรณนา

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลต่อ เพื่อหาคำตอบสำหรับประเด็นวิจัยในเรื่องรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังกล่าว ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย

3.5 จริยธรรมในการวิจัย

สำหรับจริยธรรมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดหลักจรรยาบรรณของนักวิจัยตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยจรรยาบรรณนักวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ กล่าวคือ ผู้วิจัยมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น ให้เกียรติ

และอ้างถึงบุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่นำมาใช้ในงานวิจัย มีความซื่อตรงต่อการแสวงหาทุนวิจัย และมีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

2) ผู้วิจัยมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอและมีความรู้ความชำนาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพและเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัย

3) ผู้วิจัยเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางวิชาการจนละเลยและขาดความเคารพในศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ โดยผู้วิจัยถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะอธิบายจุดมุ่งหมายของการวิจัยแก่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และไม่หลอกลวงหรือบีบบังคับและไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเผยแพร่ข้อมูล ผู้วิจัยจะไม่ระบุชื่อและนามสกุลจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือของกลุ่มตัวอย่าง หากแต่จะระบุเฉพาะตำแหน่งและนำเสนอในภาพรวม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเคารพและไม่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4) ผู้วิจัยมีอิสระทางความคิดโดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยมีอิสระทางความคิดและตระหนักว่า อคติส่วนตัวหรือความลำเอียงทางวิชาการอาจส่งผลให้มีการบิดเบือนข้อมูลและข้อค้นพบทางวิชาการ อันเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่องานวิจัย

5) ผู้วิจัยนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ กล่าวคือ ผู้วิจัยเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลข้อค้นพบจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานวิจัยไปในทางมิชอบ

6) ผู้วิจัยเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น กล่าวคือ ผู้วิจัยมีใจกว้าง พร้อมทั้งจะเปิดเผยข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลทางวิชาการของผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยของตนให้ถูกต้อง

7) ผู้วิจัยมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ กล่าวคือ ผู้วิจัยมีจิตสำนึกที่จะอุทิศกำลังสติปัญญาในการทำวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อความเจริญและประโยชน์สุขของสังคมและมวลมนุษยชาติ

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

ในส่วนของผลการศึกษาและการอภิปรายผลศึกษานั้นจะแบ่งแยกออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ๆ ได้แก่ ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งทั้ง 2 หัวข้อดังกล่าวก็จะมี การแบ่งแยกออกเป็นหัวข้ออีก 3 หัวข้อในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา ประกอบกับแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ ประเด็นไป โดยในแต่ละหัวข้อยังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาในหัวข้อนี้ จะขอแบ่งแยกออกเป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ อันได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา โดยเป็นการนำเสนอ ข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) 2 ประเภท อันได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งในแต่ละประเด็นดังกล่าวมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

4.1.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กลุ่มตัวอย่างทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา (บทลงโทษทางอาญา 28 รูปแบบ ซึ่งปรากฏตามแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ส่วนที่ 2 ว่าด้วย รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่

เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย¹⁵⁴) ลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

¹⁵⁴ บทลงโทษทางอาญา 28 รูปแบบนี้ ได้แก่

- (1) บทลงโทษปรับรายวัน
- (2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำ
ความผิด
- (10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
- (11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้
บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ
- (12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัย
ชี้ขาดตัดสินคดีของศาล
- (13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน
- (14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะ
เพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด
- (15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล
- (16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ
- (17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด
- (18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่
- (19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ
- (20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่
- (21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม
- (22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล
- (23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการ
ที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม
- (24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ
- (25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

มีรูปแบบมากกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา นั้น จะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญา ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากขึ้น ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้¹⁵⁵

1.1) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ไม่น้อยไปกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา และในหลาย ๆ บทลงโทษนั้นสามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ดีกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ไม่

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

¹⁵⁵ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 1. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“ท่านเห็นว่า กรณีที่ 1 หรือ กรณีที่ 2 ดังต่อไปนี้ กรณีใดจะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากกว่ากัน เพราะเหตุใด

กรณีที่ 1 บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มากที่สุดเพียง 2 รูปแบบ ได้แก่ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา (ซึ่งในบางกรณีก็มีเพียงรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดใน 2 รูปแบบนี้เท่านั้น)

กรณีที่ 2 บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญามากกว่า 2 รูปแบบดังกล่าว กล่าวคือ มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ลงไปด้วย”

น้อยไปกว่าโทษจำคุกและโทษปรับแบบธรรมดาเลย นอกจากนี้ ในหลาย ๆ บทลงโทษก็ยังช่วยแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น

(1) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด และบทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และทำให้ผู้กระทำความผิดได้ทำประโยชน์ให้กับสิ่งแวดล้อมและสังคม

(2) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ และบทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ทำให้ผู้กระทำความผิดถูกประจาน ทำให้ผู้กระทำความผิดเสียชื่อเสียง

(3) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ และบทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ทำให้ผู้กระทำความผิดสูญเสียรายได้และแหล่งเงินทุน

(4) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ ยานพาหนะ และบทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความยากลำบากในการเดินทางโดยใช้ยานพาหนะ และเกิดความเสียหายในธุรกิจการขนส่งได้

(5) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลต้องจ่ายค่าปรับมากขึ้น”

1.2) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นเป็นบทลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเหมือนดังเช่นบทลงโทษจำคุก แต่เป็นบทลงโทษที่สามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นกว่าบทลงโทษจำคุก ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“อีกประการหนึ่ง โทษจำคุกก็ยังก่อให้เกิดปัญหาอยู่มากเหมือนกัน เช่น นักโทษล้นคุก การใช้ประมาณในการดูแลนักโทษ นักโทษขาดรายได้จากงานที่เคยทำในระหว่างที่รับโทษ พอพ้นโทษมาก็หางานดี ๆ ทำได้ยาก และบางทีก็เอาวิชาโจรจากในคุก มากระทำความผิดอีก แต่บทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาเหมือนอย่างโทษจำคุก แต่กลับช่วยแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ตรงจุดกว่าอีกด้วย”

1.3) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นจะทำให้ศาลสามารถเลือกบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นมาใช้ร่วมกันเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำหรับการกระทำความผิดกรรมหนึ่ง ๆ ได้มากขึ้น อันส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากยิ่งขึ้นด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบที่มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ศาลสามารถเลือกบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันเพื่อลงโทษจำเลยในการกระทำความผิดกรรมหนึ่ง ๆ ได้มากขึ้น ทำให้โทษที่จะลงแก่จำเลยมีความรุนแรงมากขึ้น จึงทำให้บทลงโทษทางอาญาสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าการที่มีเพียงโทษจำคุกและโทษปรับแบบธรรมดา”

1.4) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นเป็นบทลงโทษที่สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ทั้งในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาและในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล อันจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และสามารถข่มขู่ยับยั้งได้ทั้งในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีฐานะทางการเงินในระดับดีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป และผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล

ในขณะที่บทลงโทษจำคุกไม่สามารถนำมาใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีแต่โทษจำคุกและโทษปรับแบบธรรมดา ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาก็คือ ถ้านิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็จะลงโทษได้เฉพาะโทษปรับแบบธรรมดา จะลงโทษจำคุกไม่ได้ ประกอบกับถ้าบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฐานเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามกฎหมายแล้วจะพบว่า โทษปรับสูงสุดที่จะลงแก่บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้ ก็มีอัตราของโทษปรับเท่า ๆ กัน เพราะเป็นระบบโทษปรับแบบธรรมดา โทษปรับแบบคงที่ หรือโทษปรับแบบตายตัวนั่นเอง ดังนั้นความน่าจะเป็นที่นิติบุคคลจะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ย่อมมีสูงขึ้น เช่น โรงงานปล่อยอากาศเสีย ปล่อยน้ำเสีย ปล่อยของเสียอันตราย ปล่อยมลพิษลงดิน เพราะนิติบุคคลย่อมคาดการณ์หรือประเมินได้ค่อนข้างแม่นยำว่า ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องมากกว่าโทษปรับแบบธรรมดาที่จะต้องชำระตามกฎหมาย

นอกจากนี้ อัตราค่าปรับตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงหลักพันและหลักหมื่น บุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับดีขึ้นไป ก็จะไม่ค่อยกลัวที่จะต้องถูกปรับ ส่วนบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็น่าจะกลัวที่จะต้องถูกปรับ แต่ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ก็ได้เปิดช่องให้มีการยึดทรัพย์สิน การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน การกักขัง และการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ความน่ากลัวของโทษปรับสำหรับบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็จะลดน้อยถอยลงไปด้วย และบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็อาจจะกลัวการยึดทรัพย์สิน การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน การกักขัง และการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์มากกว่ากลัวโทษปรับก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โทษจำคุก และโทษปรับแบบธรรมดา ตามแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 2 นั้น ก็จะเห็นว่า บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ นั้นสามารถนำมาใช้ลงโทษบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งจะเป็นการเสริมให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงและหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ นั้นมาใช้ใน

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็จะช่วยแก้ไขเยียวยาปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้นได้อย่างสมบูรณ์ และเป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกด้วย”

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะกรณีที่ 2 จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลเสียจากการกระทำความผิดมากกว่าผลดีที่ได้รับจากการกระทำความผิด ซึ่งกรณีที่ 2 จะช่วยอุดช่องว่างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอุดช่องว่างของกฎหมายในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิด เช่น โรงงานอุตสาหกรรมกระทำความผิด เพราะผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำความผิดของนิติบุคคลมักจะมากกว่าผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำความผิดของบุคคลธรรมดา และกรณีนิติบุคคลกระทำความผิด ก็ไม่สามารถนำโทษจำคุกมาลงโทษได้ จึงมีเพียงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้นที่จะนำมาลงโทษนิติบุคคลได้ นิติบุคคลจึงกล้าที่จะเสี่ยงกระทำความผิดเพราะชั่งน้ำหนักแล้ว เห็นว่า โทษที่จะได้รับการกระทำความผิดน้อยกว่าประโยชน์ที่จะได้รับการกระทำความผิด ดังนั้น การที่มีบทลงโทษทางอาญาที่มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นจะช่วยอุดช่องว่างดังกล่าวได้”

1.5) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นจะส่งผลให้ความหลากหลายของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็ดี บทลงโทษทางอาญาที่ศาลสามารถเลือกใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมกับกับลักษณะของผู้กระทำความผิดแต่ละรายและลักษณะของการกระทำความผิดในแต่ละกรณีก็ดี ความสอดคล้องต้องกันระหว่างการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยกับสถานการณ์ของประเทศไทยในยุคปัจจุบันก็ดี การปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสังคมก็ดี การแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ดี ล้วนแต่มีมากยิ่งขึ้นทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะจะทำให้ศาลสามารถเลือกบทลงโทษที่จะลงแก่จำเลยได้มากยิ่งขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น”

“กรณีนี้ที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มี ความหลากหลายและไม่ตบใจหยิ่งในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้”

“กรณีนี้ที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้ศาลสามารถนำบทลงโทษไปใช้ได้เหมาะสมตามแต่ละสถานการณ์และเหมาะสมตามแต่ละประเภทของมลพิษที่มีการกระทำความผิดและช่วยปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ด้วย”

“กรณีนี้ที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เนื่องจาก ในปัจจุบัน วัฒนธรรม สังคม และคนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอยู่มาก รูปแบบของการลงโทษทางอาญาก็จำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีความหลากหลายมากกว่าแต่ก่อน ประกอบกับในทางพระพุทธศาสนาได้จำแนกคนออกเป็นบัว 4 เหล่า ได้แก่ บัวพื้นน้ำ บัวปรี่มน้ำ บัวใต้น้ำ และบัวใต้โคลนตม ซึ่งคนทั้ง 4 ประเภทก็มีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ แต่คนประเภทบัวพื้นน้ำและบัวปรี่มน้ำมักจะมองผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน ส่วนคนประเภทบัวใต้น้ำและบัวใต้โคลนตมมักจะมองผลประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่มากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น การที่มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่หลากหลายย่อมทำให้เกิดผลดีต่อการเลือกบทลงโทษมาปรับใช้ในการลงโทษให้เหมาะสมกับคนแต่ละประเภท”

“กรณีนี้ที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะจะทำให้โทษทางอาญาสามารถข่มความโลภของผู้กระทำความผิดได้ดีขึ้น และช่วยแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ด้วย”

1.6) บทลงโทษทางอาญาที่จะเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นจะทำให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งนิติบุคคลให้เกิดความเกรงกลัว ย่ำเกรง และหลบจำต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิติบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดกฎหมายดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นิติบุคคลที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวอยู่แล้วได้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวต่อไป ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะจะทำให้นิติบุคคลกลัวการถูกลงโทษมากขึ้น ก็เลยไม่กล้าที่จะกระทำความผิด”

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่ากรณีที่ 1 เพราะนิติบุคคลไม่ค่อยกลัวโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ เข้าไปจะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ และจะทำให้นิติบุคคลที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ได้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ส่วนนิติบุคคลที่ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายก็จะลดน้อยลงเพราะกลัวที่จะเป็นแกะดำในแกะขาวและกลัวที่จะต้องถูกลงโทษด้วยบทลงโทษรูปแบบใหม่ ๆ ที่เพิ่มเติมเข้ามา”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อย่างไรก็ตาม แม้การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากขึ้น ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นก็ตาม แต่ก็อาจจะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีระดับความยากมากยิ่งขึ้นเพราะยิ่งบทลงโทษทางอาญามีรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ก็มีแนวโน้มสูงว่า การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็ควรที่จะมีการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย

มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันควบคู่กันไปด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความหลากหลายมากกว่ากรณีที่ 1 จึงทำให้ศาลสามารถลงโทษได้ตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ดังนั้น การมีบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากกว่า ก็จะสามารถปรับใช้ในการลงโทษได้อย่างเหมาะสมยิ่งกว่า อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่กฎหมายของไทยอยู่ที่การบังคับใช้เป็นหลัก ดังนั้น กรณีที่ 2 อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญามากกว่ากรณีที่ 1 พุดง่าย ๆ ก็คือ กรณีที่ 2 มีการบังคับใช้ที่ยากกว่ากรณีที่ 1 เพราะกรณีที่ 2 จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความซับซ้อนมากกว่ากรณีที่ 1 จึงควรศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวควบคู่ไปด้วย”

2) กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่สมควรเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีจำนวน 28 รูปแบบ ได้แก่¹⁵⁶

- (1) บทลงโทษปรับรายวัน
- (2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

¹⁵⁶ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 2. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“ถ้าในคำถามข้อที่ 1. ท่านได้ตอบกรณีที่ 2 ท่านเห็นว่า ควรเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 รูปแบบใดลงไปในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบ้าง... ควรกำหนดไว้ในกฎหมายอะไร และเพราะเหตุใด”

- (10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
- (11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ
- (12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาล
- (13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน
- (14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด
- (15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล
- (16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ
- (17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด
- (18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่
- (19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ
- (20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่
- (21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม
- (22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล
- (23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม
- (24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ
- (25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน
- (26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ
- (27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ
- (28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ
- ในกรณีที่จำเลยได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฐานใด ๆ และศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลย ให้ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ถ้าศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลย ศาลจะลงโทษปรับตามข้อ (1) (2) หรือ (3) แก่จำเลยแทนที่การลงโทษปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร

(ข) นอกจากการลงโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับรูปแบบใด ๆ แก่จำเลยแล้ว ศาลจะลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยร่วมกันกับหรือแทนที่การลงโทษดังกล่าวก็ได้ และจะลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยเพียงประการเดียวหรือหลายประการรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม หมายความว่า กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมหรือจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย มลพิษทางของเสียอันตราย ฯลฯ

อนึ่ง การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาทั้ง 28 รูปแบบดังกล่าวควรเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ เพราะพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายหลักเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของประเทศไทย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ทุกรูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพราะเป็นกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“โทษปรับรายวัน โทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ให้นำมาใช้แทนที่โทษปรับแบบธรรมดาได้ และนำมาใช้ร่วมกันกับโทษจำคุกและ/หรือโทษรองหรือโทษทางเลือกอื่น ๆ ได้ ในส่วนของโทษรองหรือโทษทางเลือกอื่น ๆ ก็ให้นำมาใช้แทนที่โทษปรับแบบต่าง ๆ และ/หรือโทษจำคุกได้ หรือจะนำมาใช้ร่วมกันกับโทษปรับแบบต่าง ๆ และ/หรือโทษจำคุกก็ได้”

“การที่ศาลมีทางเลือกที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น ย่อมทำให้การลงโทษจำเลยมีประสิทธิภาพมากขึ้น การข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ทั้งหมดลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยซึ่งควรจะเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจนำโทษปรับ

รายวัน โทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล มาใช้แทนที่โทษปรับแบบธรรมดาได้ ส่วนโทษรูปแบบอื่น ๆ อีก 25 รูปแบบ ให้ศาลมีอำนาจนำมาใช้ลงโทษจำเลยได้มากกว่า 1 รูปแบบ ตามที่ศาลเห็นสมควร และสามารถนำมาใช้แทนที่หรือร่วมกันกับโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับรูปแบบใด ๆ ได้ ตามที่ศาลเห็นสมควร นอกจากนี้ ควรกำหนดนิยามของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น หมายถึง กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมหรือจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางดิน น้ำ อากาศ เสียง ขยะ ของเสียอันตราย”

“ควรเพิ่มเติมบทลงโทษตามส่วนที่ 2 ทั้ง 28 รูปแบบลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพราะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของประเทศไทยและเป็นกฎหมายแม่บทสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย”

“ควรเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ทุกรูปแบบ ทั้ง 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และควรกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพราะพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายหลักว่าด้วยมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดให้ศาลมีอำนาจนำโทษปรับรายวัน โทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล มาใช้แทนที่โทษปรับแบบธรรมดาได้ และสามารถนำมาใช้ร่วมกับโทษจำคุกและ/หรือบทลงโทษประเภทอื่น ๆ ได้ ในขณะที่บทลงโทษประเภทอื่น ๆ ก็ให้ศาลมีอำนาจนำมาใช้แทนที่โทษปรับทุกประเภทและ/หรือโทษจำคุกได้ หรือจะนำมาใช้ร่วมกับโทษปรับทุกประเภท และ/หรือโทษจำคุกก็ได้”

“การนำบทลงโทษทั้งหมดในส่วนที่ 2 มาเพิ่มเติมจะทำให้บทลงโทษตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพขึ้น”

“จะนำมาใช้ให้ครบทั้ง 28 รูปแบบเลยก็ได้เพราะน่าจะมีความจำเป็นสำหรับการเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เช่น บทลงโทษปรับรายวัน บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล โดยอาจจะเอาไปเพิ่มเติมใน

กฎหมายกลางที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ได้ ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ”

“รูปแบบของบทลงโทษในส่วนที่ 2 นี้สามารถนำมาใช้เพิ่มเติมได้ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่”

“ควรเพิ่มเติมทั้ง 28 รูปแบบเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงใน ความผิดในแต่ละคดี”

“ควรเพิ่มเติมบทลงโทษในส่วนที่ 2 ทุกรูปแบบ เช่น บทลงโทษปรับแบบ จำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล เช่น ปรับ 5 เท่า 10 เท่า บทลงโทษให้ปิด สถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบ อาชญากรรม บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล โดยควรเพิ่มเติมลงใน กฎหมายที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยตรงคือกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ”

“รูปแบบของบทลงโทษในส่วนที่ 2 นี้ น่าสนใจทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทลงโทษที่ช่วยฟื้นฟูและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์มหาชน และช่วยสร้างมน โสนให้กับผู้กระทำความผิด โดยการกำหนดรายละเอียดของบทลงโทษแต่ละประเภทควรดำเนินไป ในทางสายกลาง ไม่ตึงไป ไม่หย่อนไป และมีความเหมาะสม คือเมื่อผู้กระทำความผิดถูกลงโทษแล้ว ก็ ไม่อยากที่จะกระทำความผิดอีกเพราะไม่อยากถูกลงโทษแบบเดียวกันกับที่เคยถูกลงโทษมาแล้ว”

“ควรเพิ่มเติมทั้งหมดลงในกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติซึ่งเป็นกฎหมายหลักเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทย”

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างอยู่ 1 ท่านมีความเห็นว่า รูปแบบของ บทลงโทษทางอาญาที่สมควรเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่ควรมี มากถึง 28 รูปแบบเพราะรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีมาก ก็อาจจะทำให้การบังคับใช้ บทลงโทษทางอาญายากขึ้นตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากถึง 28 รูปแบบ ก็อาจจะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษยากขึ้น จึงไม่ควรเพิ่มเติมถึง 28 รูปแบบ”

3) กลุ่มตัวอย่างทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า บทลงโทษทางอาญาวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้¹⁵⁷

3.1) บทลงโทษทางอาญา ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

3.2) วิธีการเพื่อความปลอดภัย ได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

3.3) บทลงโทษทางแพ่ง ได้แก่ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนในความเสียหาย

3.4) บทลงโทษทางปกครองแบ่งออกเป็น 2 กรณีใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษทางปกครองในชั้นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ การเพิกถอนสิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ

(2) บทลงโทษทางปกครองในชั้นของศาลปกครอง ได้แก่ การเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองใด ๆ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ

¹⁵⁷ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 5. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“ท่านเห็นว่า บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีอะไรบ้าง มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 หรือไม่ อย่างไร ทั้ง 4 กรณีดังกล่าวมีการนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างไร และเมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. แล้ว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด”

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีดังนี้

บทลงโทษทางอาญา มี 5 ประการ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

วิธีการเพื่อความปลอดภัย มี 5 ประการ ได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

บทลงโทษทางแพ่ง ได้แก่ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหาย

บทลงโทษทางปกครองในชั้นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ การเพิกถอนสิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ

บทลงโทษทางปกครองในชั้นของศาลปกครอง ได้แก่ การเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครอง การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ”

“บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้ ก็คือ บทลงโทษทางอาญาปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ส่วนวิธีการเพื่อความปลอดภัยปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 บทลงโทษทางแพ่ง ก็คือการชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ก็จะเป็นการให้กระทำการ การเพิกถอนสิทธิ การเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครอง การห้ามใช้สิทธิ การห้ามกระทำการ”

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นก็หาได้มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้มีการเสนอให้เพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแต่อย่างใดไม่ อีกทั้งบทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นก็ได้มีการนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

(1) ในกรณีของคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยจัดเป็นบทลงโทษและวิธีการที่ถูกนำมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการชดใช้ค่าเสียหายในทางอาญาอันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่รัฐ ซึ่งศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็คือ ศาลยุติธรรมที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความอาญา ซึ่งศาลดังกล่าวนี้ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางแพ่งและบทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้

(2) ในกรณีของคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางแพ่งจัดเป็นบทลงโทษที่ถูกนำมาใช้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งให้แก่ผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าเสียหายในมูลละเมิดอันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางแพ่งตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็คือ ศาลยุติธรรมที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความแพ่ง ซึ่งรวมไปถึงศาลยุติธรรมที่มีอำนาจเหนือคดีอาญาและกฎหมายได้กำหนดให้มีการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาต่อศาลนั้นได้ด้วย ซึ่งศาลเหล่านี้ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้

(3) ในกรณีของคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางปกครองจัดเป็นบทลงโทษที่ถูกนำมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจในทางปกครองกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง หรือได้ใช้อำนาจในทางปกครองเหนือเอกชน โดยเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งบทลงโทษทางปกครองในส่วนนี้จะเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารหรือการใช้อำนาจในทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อบุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่บุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในขณะที่ในกรณีที่ได้มีการยื่นฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อศาลปกครองแล้ว องค์กรที่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าว ก็คือ ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรตุลาการที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความปกครอง และเป็นศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทางปกครองตามกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งบทลงโทษทางปกครองในส่วนนี้จะเป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการของศาลปกครองกระทำต่อบุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งศาลดังกล่าวไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่ผู้ถูกฟ้องคดีได้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังกล่าวไม่มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบ นอกจากนี้ ก็ยังมีการนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยจะมีการนำมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความอาญา ส่วนบทลงโทษทางแพ่งจะมีการนำมาใช้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความแพ่ง ในขณะที่บทลงโทษทางปกครองจะมีการนำมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยศาลปกครอง ดังนั้น บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง จึงมีการนำมาใช้คนละลักษณะกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีสาระตล่แห่งการนำมาใช้ที่แตกต่างกันไปตามเขตอำนาจศาลและตามประเภทของคดีความเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยนำมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการชดใช้ค่าเสียหายในทางอาญาให้แก่รัฐ ซึ่งศาลที่มีอำนาจใช้บทลงโทษทางอาญาและใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้นั้นต้องเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญา ซึ่งก็คือศาลยุติธรรม

บทลงโทษทางแพ่งนำมาใช้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งศาลที่มีอำนาจใช้บทลงโทษทางแพ่งได้

นั้นต้องเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีแพ่ง หรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาในกรณีที่เป็นกรณีสั่งฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญา ซึ่งก็คือศาลยุติธรรม

บทลงโทษทางปกครองนำมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจในทางปกครองกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง หรือได้ใช้อำนาจในทางปกครองเหนือเอกชน ซึ่งในขั้นตอนนี้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้ที่มีอำนาจใช้บทลงโทษทางปกครองอันเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารหรือการใช้อำนาจในทางปกครอง แต่เมื่อคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อยู่ในชั้นศาลแล้ว ศาลที่มีอำนาจใช้บทลงโทษทางปกครองได้นั้นต้องเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีปกครองอันเป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการ ซึ่งก็คือศาลปกครอง”

“บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังกล่าว ต่างก็ไม่มี ความซ้ำซ้อนกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เลย โดยมีข้อสังเกตดังนี้ครับ

(1) วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภทห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง มีความคล้ายคลึงกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ประเภทห้ามประกอบกิจการใด ๆ แต่ก็มี ความแตกต่างกันดังนี้

(1.1) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่างใช้บังคับได้เฉพาะกับบุคคลธรรมดา ในขณะที่การห้ามประกอบกิจการใด ๆ ใช้บังคับได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

(1.2) การห้ามประกอบอาชีพบางอย่างจะมีผลนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้พ้นโทษไป และต้องใช้ร่วมกันกับการลงโทษทางอาญาใด ๆ เท่านั้น ในขณะที่การห้ามประกอบกิจการใด ๆ จะมีผลได้ทันทีที่ศาลได้พิพากษาลงโทษ และจะใช้แทนที่หรือใช้ร่วมกันกับการลงโทษทางอาญาใด ๆ ก็ได้

(1.3) การห้ามประกอบกิจการใด ๆ จะครอบคลุมความหมายได้ค่อนข้างกว้างขวางกว่าการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

(2) แม้ว่าบทลงโทษทางปกครองในชั้นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 บางรูปแบบก็ตาม แต่การลงโทษทางปกครองดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารหรืออำนาจในทางปกครอง และอยู่ในขั้นตอนที่จะมีคดีปกครองขึ้นมาสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลปกครอง ในขณะที่การลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เป็นการใช้อำนาจในทางตุลา

การ และอยู่ในขั้นตอนที่มีคดีอาญาขึ้นมาสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการใช้อำนาจคนละประเภทและคนละชั้นต่อกัน ดังนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่า บทลงโทษทางปกครองดังกล่าวมีความซ้ำซ้อนกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2

(3) แม้ว่าบทลงโทษทางปกครองในชั้นของศาลปกครองจะมีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 บางรูปแบบก็ตาม แต่การลงโทษทางปกครองดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการของศาลปกครองในชั้นตอนที่มีคดีปกครองขึ้นมาสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลปกครอง ในขณะที่การลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการของศาลยุติธรรมในชั้นตอนที่มีคดีอาญาขึ้นมาสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่า เป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการของศาลคนละระบบ คนละประเภทกัน อีกทั้งศาลปกครองก็ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาในการลงโทษ ในขณะที่ศาลยุติธรรมก็ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางปกครองในการลงโทษเช่นกัน ดังนั้น จึงไม่อาจถือได้ว่า บทลงโทษทางปกครองดังกล่าวมีความซ้ำซ้อนกันกับบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2”

“พิจารณาแล้ว เห็นว่า ทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาไม่มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เลย โดยศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจใช้บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และใช้บทลงโทษทางแพ่งในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ส่วนศาลปกครองก็มีอำนาจใช้บทลงโทษทางปกครองในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยไม่มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เลยแม้แต่ประการเดียว โดยในส่วนของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ที่ว่า บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และบทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ เป็นบทลงโทษในกฎหมายอาญา ซึ่งศาลที่มีอำนาจลงโทษก็คือศาลยุติธรรม ส่วนบทลงโทษทางปกครองที่ว่า การเพิกถอนสิทธิ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิ การห้ามไม่ให้กระทำการ และการให้กระทำการ เป็นบทลงโทษในกฎหมายปกครอง ซึ่งศาลที่มีอำนาจลงโทษก็คือศาลปกครอง โดยกฎหมายทั้ง 2 ประเภทนี้และระบบศาลทั้ง 2 ประเภทนี้ได้แบ่งแยกออกมาอย่างเป็นเอกเทศและต่างก็มีอิสระจากกัน จะเอาบทลงโทษทางอาญากับบทลงโทษทางปกครองมาผสมปนเปกันไม่ได้ ถ้าผู้เสียหายฟ้องผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำหนึ่งต่อศาลยุติธรรมเป็นคดีอาญา ศาลยุติธรรมก็มีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นได้ด้วยการใช้บทลงโทษทาง

อาญา แต่จะใช้บทลงโทษทางปกครองมาลงโทษไม่ได้ ไม่มีอำนาจ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในทางกลับกัน ผู้เสียหายคนเดิมได้มาฟ้องผู้กระทำความผิดสำหรับการกระทำเดียวกันต่อศาลปกครอง เป็นคดีปกครอง ซึ่งในกรณีนี้จะเรียกผู้เสียหายว่าผู้ฟ้องคดี และจะเรียกผู้กระทำความผิดว่า ผู้ถูกฟ้องคดี ศาลปกครองก็มีอำนาจลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีนั้นได้ด้วยการใช้บทลงโทษทางปกครอง แต่จะใช้บทลงโทษทางอาญามาลงโทษไม่ได้ ไม่มีอำนาจ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน”

“บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยนำมาใช้ในคดีอาญา เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ส่วนบทลงโทษทางแพ่งนำมาใช้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ในขณะที่บทลงโทษทางปกครองนำมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

“ทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาไม่มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 เลย เช่น บทลงโทษทางแพ่งจะเป็นการชดเชยค่าเสียหายทางแพ่ง เช่น การทำละเมิดทางแพ่ง ส่วนบทลงโทษทางปกครองก็จะอยู่ในส่วนของการใช้อำนาจทางปกครอง”

“บทลงโทษทางอาญาปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ทั้ง 4 กรณีนี้ก็มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 และทั้ง 4 กรณีนี้ก็จะมีการนำมาใช้ที่แตกต่างกัน โดยบทลงโทษทางแพ่งก็ใช้ในศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง บทลงโทษทางปกครองก็ใช้ในศาลปกครอง บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยก็จะนำมาใช้ในศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งเป็นการใช้ที่แตกต่างเขตอำนาจศาลกันและแตกต่างตามแต่ละประเภทคดีกัน”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

อีกทั้ง กลุ่มตัวอย่างทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้น เพราะลักษณะสำคัญของบทลงโทษทางอาญานั้นเป็นบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากกว่า ส่งผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพมากกว่า ส่งผลให้บุคคลใด ๆ ตัดสินใจที่จะไม่กระทำความผิดได้มากกว่า และทำให้เกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลาบจำต่อบทลงโทษได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

จำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังส่งผลให้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อบทลงโทษที่มากขึ้น ตลอดจนการทำให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งที่ตรงจุดตรงประเด็นมากกว่าและสมน้ำสมเนื้อกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ดังนั้น การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงส่งผลให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้มากกว่าและดีกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองที่นำมาใช้ในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ดังกล่าว เพราะบทลงโทษทางอาญาเป็นบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากกว่าและมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลทั่วไปและผู้กระทำความผิดได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อบทลงโทษได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง”

“เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. จะทำให้การข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง เพราะเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาและผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลยแล้ว จะเห็นได้ว่า บทลงโทษทางอาญาจะทำให้จำเลยได้รับผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพที่มีขนาดรุนแรงกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว”

“การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ดังกล่าว เพราะบทลงโทษทางอาญามีความรุนแรงมากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง บทลงโทษทางอาญาจึงทำให้เกิดความน่ากลัวและการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่า”

“เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. จะทำให้การข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง เพราะบุคคลใดจะตัดสินใจที่จะกระทำความผิดจะมีความกลัวต่อการถูกลงโทษทางอาญามากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง และวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองไม่รุนแรงเท่ากับบทลงโทษทางอาญา”

“เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. แล้ว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง เพราะจะทำให้มีบทลงโทษทางอาญาที่หลากหลายมากขึ้นและบทลงโทษทางอาญาเหล่านี้จะทำให้เกิดความกลัวต่อบทลงโทษได้มากกว่าและทำให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งที่ตรงจุดกว่าและสมน้ำสมเนื้อกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง”

4.1.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา

ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กรณีของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา¹⁵⁸

กลุ่มตัวอย่างแต่ละท่านต่างก็มีความเห็นไปในลักษณะของการเสริมเพิ่มเติมและสอดคล้องต้องกัน หากได้มีความเห็นไปในลักษณะของการขัดแย้งแบ่งแยกซึ่งกันและกันไม่ จึงนำมาสู่สาระสำคัญที่ว่า รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่สมควรเพิ่มเติมลงใน

¹⁵⁸ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 2. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“ถ้าในคำถามข้อที่ 1. ท่านได้ตอบกรณีที่ 2 ท่านเห็นว่า ควรเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 รูปแบบใดลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบ้าง ควรกำหนดรายละเอียดแต่ละรูปแบบอย่างไร...”

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้น ควรมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และ/หรือวิธีการของบตลงโทษแต่ละรูปแบบในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) บตลงโทษปรับรายวัน ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(1.1) จำนวนวันที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องถูกปรับต้องไม่เกิน 365 วัน

(1.2) จำนวนอัตราค่าปรับรายวันที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องชำระต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลยในความผิดฐานใด ๆ ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหารเฉลี่ยด้วยจำนวนวันที่จำเลยจะต้องถูกปรับ

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บตลงโทษปรับรายวัน จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับการผ่อนส่งค่าปรับในแต่ละวัน ซึ่งโดยปกติ จะนิยมให้ผู้กระทำความผิดผ่อนส่งได้ประมาณ 1 ปี และปกติแล้ว 1 ปีมี 365 วัน ดังนั้น จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับไม่ควรเกิน 365 วัน ส่วนค่าปรับที่ต้องจ่ายในทุก ๆ วัน ก็ควรที่จะมีการถัวเฉลี่ยเป็นรายวัน ดังนั้น ค่าปรับที่ต้องจ่ายในแต่ละวันก็ไม่ควรน้อยกว่าจำนวนค่าปรับทั้งหมดหารเฉลี่ยด้วย 365 วัน”

(2) บตลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(2.1) จำนวนร้อยละที่สูงที่สุดที่ศาลจะเพิ่มอัตราค่าปรับสุทธิที่จำเลยต้องชำระจริงต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลย

(2.2) จำนวนร้อยละที่สูงที่สุดที่ศาลจะลดอัตราค่าปรับสุทธิที่จำเลยต้องชำระจริงต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลย

(2.3) ปัจจัยประการสำคัญที่ศาลจะต้องนำมาใช้ประกอบดุลพินิจในการเพิ่มหรือลดอัตราค่าปรับที่จำเลยต้องชำระจริง ก็คือ สถานะทางการเงินของจำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด บทลงโทษนี้ พุดกันง่าย ๆ ก็คือให้ศาลกำหนดค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดต้องจ่ายก่อน แล้วศาลก็จะดูว่า ผู้กระทำความผิดมีฐานะทางการเงินดีมัย ถ้าดี ก็ขยับค่าปรับเพิ่มขึ้นจากที่ศาลกำหนด ถ้าไม่ดี ก็ขยับค่าปรับลดลงมาจากที่ศาลกำหนด จนได้ค่าปรับสุดท้ายที่ผู้กระทำความผิดจะต้องจ่าย ซึ่งเราควรให้อำนาจศาลเพิ่มหรือลดค่าปรับได้มากที่สุดไม่เกินเศษแปดส่วนสิบ หรือ 80 % นั้นแหละ”

“บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ให้กำหนดจำนวนร้อยละของค่าปรับที่ศาลมีอำนาจเพิ่มและลดตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของจำนวนค่าปรับที่ศาลจะลงโทษตามกฎหมาย”

“บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ควรกำหนดโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดเป็นเปอร์เซ็นต์”

(3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

จำนวนเท่าของอัตราค่าปรับที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลยที่เป็นนิติบุคคลต้องไม่เกิน 3 เท่าของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลยที่เป็นบุคคลธรรมดาในกรณีที่บุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดฐานเดียวกันกับนิติบุคคล ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ให้กำหนดจำนวนเท่าของค่าปรับสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลไม่เกิน 3 เท่าของค่าปรับสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา ในความผิดฐานเดียวกัน”

(4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(4.1) จำนวนโครงการที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ต้องไม่น้อยกว่า 1 โครงการ

(4.2) จำนวนโครงการที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ต้องไม่เกิน 10 โครงการ

(4.3) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ให้กำหนดจำนวนโครงการที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ไม่น้อยกว่า 1 โครงการ และไม่มากกว่า 10 โครงการ”

“บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ควรกำหนดจำนวนโครงการขั้นต่ำไว้ที่ 1 โครงการ และควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(5.1) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องทำงานบริการสาธารณะต้องไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง

(5.2) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องทำงานบริการสาธารณะต้องไม่เกิน 250 ชั่วโมง

(5.3) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่จำเลยต้องทำงานบริการสาธารณะตามที่ศาลได้ลงโทษจำเลย ก็คือ จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นจากการทำงานบริการสาธารณะดังกล่าว

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ ให้กำหนดระยะเวลาของการทำงานบริการสาธารณะไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 250 ชั่วโมง โดยผู้กระทำความผิดไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการทำงาน”

“บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ เช่น ถ้าผู้กระทำความผิดได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและมีความสามารถในการช่อมรดก ก็ให้ไปทำงานบริการสาธารณะด้วยการไปเป็นอาสาช่อมรดกฟรีให้กับประชาชน และควรกำหนดระยะเวลาขั้นสูงขั้นต่ำในการให้ทำงานบริการสาธารณะด้วย เช่น เป็นชั่วโมง”

(6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(6.1) คุณสมบัติประการสำคัญเกี่ยวกับองค์กรใด ๆ ที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้ได้ ก็คือ องค์กรใด ๆ ดังกล่าวต้องเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไรเท่านั้น

(6.2) วิธีในการกำหนดจำนวนเงินที่ต้องบริจาคให้มีความเหมาะสมกันกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ

(6.2.1) จำนวนเงินที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคได้ ต้องไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลย

(6.2.2) ข้อยกเว้นในกรณีที่ความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลยไม่มีบทลงโทษปรับ ก็คือ การนำเอามูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำความผิดของจำเลยมาใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินจำนวนเงินที่จำเลยต้องบริจาค

(6.3) คุณสมบัติประการสำคัญเกี่ยวกับกองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้ได้ ก็คือ กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรดังกล่าวต้องได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วเท่านั้น

(6.4) ปัจจัยประการสำคัญที่ศาลจะต้องคำนึงถึงเมื่อได้มีการลงโทษให้จำเลยบริจาคเงิน ก็คือ การได้รับเงินบริจาคควรมีการหมุนเวียนกันไปอย่างทั่วถึงภายในกองทุนทางสิ่งแวดล้อมทุกกองทุน ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อมทุกทรัสต์ และองค์กรใด ๆ ทุกองค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้ว

(6.5) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่จำเลยต้องบริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ตามที่ศาลได้ลงโทษจำเลย ก็คือ จำเลยไม่มีสิทธินำจำนวนเงินที่ได้บริจาคไปมาหักค่าลดหย่อนภาษี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ให้กำหนดว่า องค์กรใด ๆ นั้นต้องเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไร และกำหนดจำนวนเงินที่ต้องบริจาคไม่เกินค่าปรับขั้นสูงสำหรับความผิดฐานที่ถูกลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานที่ถูกลงโทษไม่ได้มีการบัญญัติโทษปรับเอาไว้ ก็ให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่ต้องบริจาคโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน”

“บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ควรกำหนดให้กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรต้องเป็นกองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้ว และควรกำหนดให้มีการบริจาคเข้าสู่กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรแบบทั่วถึงและหมุนเวียนกันไปให้ครบทุก ๆ กองทุน ทุก ๆ ทรัสต์ และทุก ๆ องค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาล ซึ่งจะทำให้การบริจาคมีความทั่วถึง เสมอภาคกัน ไม่กระจุกตัวอยู่ที่กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรใด ๆ มากจนเกินไป นอกจากนี้ ยังควรกำหนดให้ การบริจาคเงินในกรณีนี้ไม่สามารถนำไปหักค่าลดหย่อนภาษีได้เพราะจะทำให้จำเลยสามารถนำบทลงโทษทางอาญาจากการกระทำความผิดของตนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนในทางอ้อมได้ ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

“บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ควรระบุวิธีในการกำหนดจำนวนเงินที่ต้องบริจาคให้เหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด”

(7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(7.1) คุณสมบัติประการสำคัญเกี่ยวกับสิ่งของที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาค ก็คือ สิ่งของดังกล่าวต้องเป็นสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ในกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการทางสิ่งแวดล้อมได้เท่านั้น ซึ่งจะเป็นสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ในกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการทางสิ่งแวดล้อมในทางตรงหรือในทางอ้อมก็ได้

(7.2) จำนวนมูลค่าที่สูงที่สุดของสิ่งของที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคได้ต้องไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลย

(7.3) ข้อยกเว้นในกรณีที่ความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษแก่จำเลยไม่มีบทลงโทษปรับ ก็คือ การนำเอามูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกระทำความผิดของจำเลยมาใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมินมูลค่าของสิ่งของที่จำเลยต้องบริจาคม

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้บริจาคมสิ่งของ ให้กำหนดว่า สิ่งของนั้นต้องเป็นสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ในกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม และกำหนดมูลค่าของสิ่งของที่ต้องบริจาคมไม่เกินค่าปรับขั้นสูงสำหรับความผิดฐานที่ถูกลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานที่ถูกลงโทษไม่ได้มีการบัญญัติโทษปรับเอาไว้ ก็ให้ศาลกำหนดมูลค่าของสิ่งของที่ต้องบริจาคมโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน”

“บทลงโทษให้บริจาคมสิ่งของ ควรระบุให้มีการบริจาคมสิ่งของที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการทางสิ่งแวดล้อม”

(8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(8.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับโครงการเกี่ยวกับชุมชนที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยพัฒนา ก็คือ โครงการดังกล่าวต้องเป็นโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนและเป็นโครงการที่สามารถทำให้สภาพของสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีคุณภาพที่ดีขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะเป็นโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือในทางตรงหรือในทางอ้อมก็ได้

(8.2) จำนวนโครงการที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนต้องไม่น้อยกว่า 1 โครงการ

(8.3) จำนวนโครงการที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนต้องไม่เกิน 10 โครงการ

(8.4) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ให้กำหนดว่า โครงการเกี่ยวกับชุมชนนั้นต้องเป็นโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม และกำหนดให้จำนวนโครงการที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่น้อยกว่า 1 โครงการ และไม่มากกว่า 10 โครงการ โดยผู้กระทำความผิดไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการพัฒนาโครงการ”

“บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ควรกำหนดจำนวนโครงการขั้นต่ำไว้ที่ 1 โครงการ และควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

“บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ควรระบุให้เป็นโครงการที่ทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น”

(9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(9.1) ความเสียหายที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาได้ต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(9.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้เสร็จสิ้นต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(9.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้เสร็จสิ้นต้องไม่เกิน 6 เดือน

(9.4) กำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายส่งต่อศาล ก็คือ ภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่จำเลยได้จัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายเสร็จสิ้น

(9.5) คุณสมบัติประการสำคัญเกี่ยวกับบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้กระทำการแทนจำเลยในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทา

ความเสียหาย และจัดทำรายงานผลการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย ก็คือ บุคคลที่เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายที่ทำให้จำเลยต้องถูกลงโทษ

(9.6) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้บำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย อันเกิดจากการกระทำความผิด ให้กำหนดว่า ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และให้กำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนและการดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน โดยบุคคลที่จะจัดทำแผนและดำเนินการนั้นจะต้องเป็นบุคคลผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายนั้น และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะต้องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน”

“บทลงโทษให้บำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย อันเกิดจากการกระทำความผิด ควรกำหนดระยะเวลาชั้นสูงในการจัดทำแผนและการดำเนินการในการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 6 เดือน โดยบุคคลผู้จัดทำแผนการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย ดำเนินการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย และจัดทำรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว ต้องเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาล และควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผน ค่าใช้จ่ายในการบำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ”

(10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(10.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ก็คือ กิจกรรมดังกล่าวต้องเป็นกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดี

(10.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมให้เสร็จสิ้นต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(10.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมให้เสร็จสิ้นต้องไม่เกิน 6 เดือน

(10.4) กำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งต่อศาล ก็คือ ภายใน 6 เดือนนับตั้งแต่วันที่จำเลยได้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมเสร็จสิ้น

(10.5) คุณสมบัติประการสำคัญเกี่ยวกับบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้ทำการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือ บุคคลที่เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายที่ทำให้จำเลยต้องถูกลงโทษ

(10.6) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ก็คือ จำเลย

จะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ให้กำหนดให้กิจกรรมที่จะต้องมีการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมต้องเป็นกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับประเด็นแห่งคดี บุคคลที่จะทำการตรวจสอบจะต้องเป็นบุคคลผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องทำการตรวจสอบ เมื่อตรวจสอบเสร็จต้องมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน และกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน”

“บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดระยะเวลาขั้นสูงในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งต่อศาลภายใน 6 เดือน และกำหนดระยะเวลาขั้นสูงในการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน โดยผู้ที่ทำการ

ตรวจสอบต้องเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาล และควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ควรนำมาใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล โดยควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(11.1) รูปแบบที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ จำนวน 2 รูปแบบ โดยในการลงโทษจำเลย ศาลจะเลือกใช้เพียงรูปแบบเดียวหรือทั้งสองรูปแบบเลยก็ได้

(11.2) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบ 2 รูปแบบที่ศาลจะเลือกใช้ในการลงโทษจำเลย ได้แก่

(11.2.1) การให้เผยแพร่ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบและมีการรับรู้กันอย่างกว้างขวาง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ ฯลฯ โดยในกรณีนี้ต้องมี

(ก) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องทำการเผยแพร่ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(ข) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องทำการเผยแพร่ต้องไม่เกิน 6 เดือน

(11.2.2) การให้เผยแพร่ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลเฉพาะรายหรือเฉพาะกลุ่มเท่านั้นมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบ เช่น รายงานประจำปีของนิติบุคคล จดหมายหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ฯลฯ

(11.3) สาระประการสำคัญที่จำเลยต้องทำการเผยแพร่อย่างน้อยที่สุด 4 ประการ ได้แก่

(11.3.1) ความผิดที่ได้กระทำ

(11.3.2) พฤติการณ์ของการกระทำความผิด

(11.3.3) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิด

(11.3.4) คำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ

(11.4) ข้อยกเว้นในกรณีที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ ก็คือ การเปิดช่องให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ และเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลแทนจำเลยได้

(11.5) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ควรนำมาใช้เฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล”

“บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ให้กำหนดให้มีการเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล 2 รูปแบบ ซึ่งศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดในรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดหรือทั้ง 2 รูปแบบก็ได้ ได้แก่

(1) การเผยแพร่เป็นการทั่วไปโดยไม่มีการเจาะจงไปที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ โดยเผยแพร่ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบและมีการรับรู้กันอย่างกว้างขวาง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ เป็นต้น โดยระยะเวลาในการเผยแพร่ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 6 เดือน

(2) การเผยแพร่เป็นการเฉพาะเจาะจงไปที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ โดยเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลเฉพาะรายหรือเฉพาะกลุ่มเท่านั้นมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบ เช่น รายงานประจำปีของนิติบุคคล การประกาศแจ้งทางจดหมาย หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น เป็นต้น

โดยประเด็นที่จะต้องเผยแพร่ ได้แก่ ความผิดที่ได้กระทำ พฤติการณ์ของการกระทำความผิด ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิด คำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ”

“บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ควรกำหนดให้ ในกรณีที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อมมีอำนาจบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ และเผยแพร่ความผิดของจำเลยแทนจำเลยได้ และควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาล ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(12.1) ข้อเท็จจริงประการสำคัญที่จำเลยต้องแจ้งให้ผู้เสียหายทราบอย่างน้อยที่สุด 2 ประการ ได้แก่

(12.1.1) คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุด

(12.1.2) รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการกระทำความผิด

ในคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามข้อ (12.1.1)

(12.2) วิธีการในการแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาลให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล เช่น การแจ้งทางไปรษณีย์ การแจ้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ฯลฯ

(12.3) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามศาลได้ลงโทษให้จำเลยแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาล ก็คือ จำเลย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาล ให้กำหนดว่า เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึง (ก) คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุด และ (ข) รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการกระทำความผิดของตน ด้วยวิธีการแจ้งที่ศาลเห็นสมควร เช่น การแจ้งทางไปรษณีย์ การแจ้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น”

“บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำ ความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ควรมีการกำหนด รายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(13.1) ขอบเขตของค่าใช้จ่ายในการสืบสวนซึ่งหมายความเฉพาะ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้มีการสอบสวนการกระทำ ความผิด

(13.2) ประเภทของค่าใช้จ่ายในการสืบสวนจำนวน 9 ประเภท ได้แก่

(13.2.1) ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตัวอย่าง

(13.2.2) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ

(13.2.3) ค่าใช้จ่ายในการทดสอบ

(13.2.4) ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัด

(13.2.5) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์

(13.2.6) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งพยานหลักฐาน

(13.2.7) ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพยานหลักฐาน

(13.2.8) ค่าใช้จ่ายในการกำจัดพยานหลักฐาน

(13.2.9) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY
ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ให้กำหนดว่า ค่าใช้จ่ายในการสืบสวนได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตัวอย่าง การตรวจสอบ การทดสอบ การตรวจวัด การวิเคราะห์ การขนส่งพยานหลักฐาน การเก็บรักษาพยานหลักฐาน การกำจัดพยานหลักฐาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น ทั้งนี้ บรรดาค่าใช้จ่ายที่กล่าวมานี้ต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่าง สอบสวนการกระทำ ความผิด”

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่ เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำ ความผิด ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(14.1) ลักษณะของการกระทำความผิดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้เงินได้ต้องเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(14.2) ขอบเขตของการที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้เงินได้มี 3 ประการ ได้แก่

(14.2.1) การชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(14.2.2) การชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(14.2.3) การชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำผิด ให้กำหนดว่า การกระทำผิดนั้นต้องเป็นการกระทำผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำผิดนั้น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม”

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(15.1) บทลงโทษนี้ควรนำมาใช้ลงโทษในกรณีที่บุคคลผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลเท่านั้น โดยกำหนดให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของตน

(15.2) วัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ประการสำคัญของการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ก็คือ การทำให้นิติบุคคลมีวัฒนธรรมองค์กรที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการนำหลักแห่งจริยธรรมเข้ามาผสมผสานด้วย

(15.3) กำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้เสร็จสิ้นตามที่ศาลได้ลงโทษ กล่าวคือ

(15.3.1) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้เสร็จสิ้นต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(15.3.2) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้เสร็จสิ้นต้องไม่เกิน 5 ปี

(15.4) กำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรส่งต่อศาล ก็คือ ภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่จำเลยได้จัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรเสร็จสิ้น

(15.5) บุคคลที่จะเข้ามาร่วมในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร และจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรจะต้องมีบุคคลที่เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายที่ทำให้จำเลยต้องถูกลงโทษด้วย

(15.6) วัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ประการสำคัญของการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร และจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร ก็คือ การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเกิดขึ้นมาอีก

(15.7) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ควรนำมาใช้ลงโทษนิติบุคคลเท่านั้น โดยให้นิติบุคคลพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของตนเอง”

“บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ให้กำหนดว่า ให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของ

นิติบุคคลให้มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นโดยมุ่งเน้นไปที่การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำ ความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวขึ้นมาอีก และให้ กำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนและการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี และ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะต้องมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน โดย บุคคลที่จะจัดทำแผน ดำเนินการ และจัดทำรายงานนั้นจะต้องมีบุคคลผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเข้าร่วมด้วย”

“บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรม องค์กรของนิติบุคคล ควรกำหนดให้ผู้จัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร และจัดทำรายงานผลต้องมีพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้น ทะเบียนต่อศาลเป็นองค์ประกอบด้วย และให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการ ดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

“บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรม องค์กรของนิติบุคคล ควรให้มีการนำหลักจริยธรรมมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และ แก้ไขวัฒนธรรมองค์กรด้วย โดยการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรจะต้อง ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมด้วย และควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จด้วย”

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ควรมีการกำหนดรายละเอียด ในเรื่องดังต่อไปนี้

(16.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับการกระทำการใด ๆ ที่ศาลจะ ลงโทษให้จำเลยมีหน้าที่ ก็คือ การมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อ สิ่งแวดล้อม และเป็นการกระทำการใด ๆ นอกเหนือไปจากที่ได้กล่าวไว้ในบทลงโทษประการอื่น ๆ

(16.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องมี หน้าที่กระทำการใด ๆ ให้เสร็จสิ้นต้องไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง แต่ถ้ามีความจำเป็นตามสมควรที่จะต้อง มีกำหนดเวลาให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ เป็นวัน เดือน หรือปี ก็ให้กำหนดระยะเวลาที่ต่ำ ที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้เสร็จสิ้นต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(16.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องมี หน้าที่กระทำการใด ๆ ให้เสร็จสิ้นต้องไม่เกิน 250 ชั่วโมง แต่ถ้ามีความจำเป็นตามสมควรที่จะต้อง มี

กำหนดเวลาให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ เป็นวัน เดือน หรือปี ก็ให้กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้เสร็จสิ้นต้องไม่เกิน 5 ปี

(16.4) ขอบเขตของการที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ หมายความว่ารวมถึง การลงโทษให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ เพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นด้วย

(16.5) บุคคลที่มีหน้าที่ในการชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามที่ศาลได้ลงโทษให้จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ก็คือ จำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้กำหนดว่า หน้าที่กระทำการใด ๆ นั้นหมายความว่ารวมถึงหน้าที่กระทำการใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนด้วย และให้กำหนดว่า ให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ นอกจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดว่า ถ้าการให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ นั้นต้องมีกำหนดเวลาเป็นชั่วโมง ก็ให้กำหนดระยะเวลาในการมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ต้องไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 250 ชั่วโมง และถ้าการให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ นั้นต้องมีกำหนดเวลาเป็นวัน เดือน หรือปี ก็ให้กำหนดระยะเวลาในการมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

“บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้กำหนดว่า หน้าที่กระทำการใด ๆ นั้นหมายความว่ารวมถึงหน้าที่กระทำการใด ๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนด้วย ควรกำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการดำเนินการดังกล่าวในทุก ๆ ขั้นตอน ทุก ๆ กรณี”

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(17.1) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ก็คือ ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(17.2) กำหนดระยะเวลาที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้ ก็คือ จนกว่ายานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของดังกล่าวจะไม่

เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(17.3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ สำหรับการใช้บทลงโทษนี้ลงโทษจำเลย

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ให้กำหนดว่า ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดนั้นต้องเป็นยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายจนกว่า ยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดนั้นจะไม่ใช่แหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้”

“บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นเกี่ยวกับการห้ามเคลื่อนย้ายด้วย เช่น ถ้าเป็นการเคลื่อนย้ายเพื่อซ่อมแซมให้ดีขึ้นหรือไม่ให้ปล่อยมลพิษเกินค่ามาตรฐาน ก็มีการเคลื่อนย้ายได้ หรือการห้ามเคลื่อนย้ายนี้ ห้ามบุคคลทุกคน ไม่ได้ห้ามเฉพาะตัวจำเลยเท่านั้น”

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(18.1) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย ก็คือ จำเลยได้ขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(18.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(18.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยต้องไม่เกิน 5 ปี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ ให้กำหนดว่า กรณีที่จะให้มีการพักใบอนุญาตขับขี่ได้ก็ต่อเมื่อได้มีการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และระยะเวลาในการพักใบอนุญาตต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(19.1) เจื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยขับขี่ยานพาหนะ ก็คือ จำเลยได้ขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(19.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยขับขี่ยานพาหนะต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(19.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยขับขี่ยานพาหนะต้องไม่เกิน 5 ปี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ ให้กำหนดว่า กรณีที่จะห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะได้ก็ต่อเมื่อได้มีการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และระยะเวลาในการห้ามไม่ให้ขับขี่ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(20.1) เจื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยและห้ามไม่ให้จำเลยร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ก็คือ จำเลยได้ขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(20.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยและห้ามไม่ให้จำเลยร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(20.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยและห้ามไม่ให้จำเลยร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ต้องไม่เกิน 5 ปี
 ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ให้กำหนดว่า กรณีที่จะให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ได้ก็ต่อเมื่อได้มีการขับขี่ยานพาหนะที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และระยะเวลาในการให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(21.1) เจื้อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ก็คือ การประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวของจำเลยเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(21.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(21.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ต้องไม่เกิน 5 ปี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ให้กำหนดว่า กิจการใด ๆ นั้นต้องเป็นกิจการที่เป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และระยะเวลาในการห้ามต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี”

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(22.1) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ก็คือ การประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวของจำเลยเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(22.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(22.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลต้องไม่เกิน 5 ปี

(22.4) ข้อยกเว้นในการให้ศาลมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำกับดูแลการประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยแทนศาลได้

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ให้กำหนดว่า กิจการใด ๆ นั้นต้องเป็นกิจการที่เป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และระยะเวลาในการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี”

“บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ควรกำหนดให้ ศาลมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ดำเนินการในการกำกับดูแลตามคำสั่งศาลได้ด้วย”

“ศาลไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการโดยตรงเพราะอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการโดยตรงควรเป็นอำนาจในทางบริหาร”

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(23.1) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการของจำเลยทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ก็คือ สถานประกอบกิจการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

(23.2) กำหนดระยะเวลาที่ศาลจะลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการของจำเลยทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้ ก็คือ จนกว่าสถานประกอบกิจการดังกล่าวจะไม่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ให้กำหนดว่า การประกอบอาชญากรรมนั้นต้องเป็นการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

“บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ควรกำหนดว่า ให้ปิดสถานประกอบกิจการจนกว่าสถานประกอบกิจการนั้นจะไม่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุลงานของทางราชการ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(24.1) เงื่อนไขประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเข้าประมุลงานของทางราชการ ก็คือ งานของทางราชการเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม

(24.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเข้าประมุลงานของทางราชการต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(24.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเข้าประมุลงานของทางราชการต้องไม่เกิน 5 ปี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมูลงานของทางราชการ ให้กำหนดว่า งานของทางราชการนั้นต้องเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม และระยะเวลาในการห้ามต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี”

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ควรมีการ กำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(25.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้ จำเลยประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ก็คือ การห้ามไม่ให้จำเลยประกาศต่อสาธารณะเพื่อ ระดมเงินทุน ไม่ว่าจะส่งผลเป็นการระดมเงินทุนโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม

(25.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลย ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุนต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(25.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลย ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุนต้องไม่เกิน 5 ปี

(25.4) การให้ตัวอย่างของการระดมเงินทุน เช่น การระดมเงินทุน จากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากสถาบันเงินทุน การระดมเงินทุนจากบริษัทหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนด้วยการขายหลักทรัพย์ การโฆษณาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนงาน เป็น ต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ให้ กำหนดยกตัวอย่างของการระดมเงินทุน เช่น การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุน จากสถาบันเงินทุน การระดมเงินทุนจากบริษัทหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนด้วยการขายหลักทรัพย์ การโฆษณาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนงาน เป็นต้น ให้กำหนดว่า ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือ ทางอ้อมก็ตาม และให้กำหนดระยะเวลาในการห้ามต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี”

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิใน การออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(26.1) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะของจำเลยต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

(26.2) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะของจำเลยต้องไม่เกิน 5 ปี

(26.3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้อำนาจศาลที่จะลงโทษเพิกถอนสิทธิของจำเลยตามบทลงโทษเพียงสิทธิหนึ่งสิทธิใดหรือหลายสิทธิก็ได้

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ ให้กำหนดระยะเวลาในการเพิกถอนสิทธิต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และไม่มากกว่า 5 ปี โดยศาลจะเพิกถอนเพียงสิทธิเดียวหรือหลายสิทธิก็ได้”

“บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ ศาลจะเพิกถอนเพียงสิทธิเดียวหรือหลายสิทธิก็ได้”

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(27.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ก็คือ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือการห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ นั้นจะเป็นไปตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือการห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ นอกเหนือไปจากที่ได้กล่าวไว้ในบทลงโทษประการอื่น ๆ

(27.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(27.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ต้องไม่เกิน 5 ปี

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ให้กำหนดว่า ห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ นอกจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดระยะเวลาในการห้ามต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ควรมีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังต่อไปนี้

(28.1) ลักษณะประการสำคัญเกี่ยวกับการที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลย ก็คือ การเพิกถอนสิทธิใด ๆ นั้นจะเป็นไปตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการเพิกถอนสิทธิใด ๆ นอกเหนือไปจากที่ได้กล่าวไว้ในบทลงโทษประการอื่น ๆ

(28.2) กำหนดระยะเวลาที่ต่ำที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลยต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน

(28.3) กำหนดระยะเวลาที่สูงที่สุดที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลยต้องไม่เกิน 5 ปี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ให้กำหนดว่า ให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ นอกจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดระยะเวลาในการเพิกถอนต้องไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่มากกว่า 5 ปี”

2) กรณีของบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา¹⁵⁹

¹⁵⁹ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 3. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังมีรายละเอียดปรากฏในข้างต้นแล้วนั้น เพื่อให้บทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่แล้วในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย เช่น สถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถานการณ์ทางนโยบายของรัฐบาล ฯลฯ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่แล้วในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1) กรณีของบทลงโทษจำคุก

(1) กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า บทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นไม่สมควรที่จะต้องถูกยกเลิกไป แม้จะเป็นบทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเป็นบทลงโทษจำคุกระยะสั้นก็ตาม ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1.1) คดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมบางคดีไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายที่รุนแรงมากนัก แม้ศาลจะลงโทษจำคุกแก่จำเลย ศาลก็อาจจะรอการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยก็ได้ ซึ่งก็จะส่งผลให้จำเลยไม่ต้องถูกจำคุก และไม่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกิดมาจากโทษจำคุกตามมาในภายหลัง

(1.2) ในกรณีที่จำเลยได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นมาอีก ศาลก็อาจจะนำโทษจำคุกไปใช้เป็นเหตุเพิ่มโทษแก่จำเลยได้

(1.3) บทลงโทษจำคุกยังสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีประสิทธิภาพ

“เนื่องจากมีบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอยู่หลายกรณีที่ไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย เช่น สถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถานการณ์ทางนโยบายของรัฐบาล ฯลฯ ท่านเห็นว่า เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. แล้ว บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย กรณีใดบ้างที่ควรยกเลิกบทลงโทษที่มีอยู่ (บทลงโทษจำคุก บทลงโทษปรับแบบธรรมดา) เพราะเหตุใด กรณีใดบ้างที่ควรเปลี่ยนแปลง (เพิ่มหรือลด) อัตราของบทลงโทษที่มีอยู่ (บทลงโทษจำคุก บทลงโทษปรับแบบธรรมดา) เพราะเหตุใด และเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร”

(1.4) ทำให้ศาลมีทางเลือกในการใช้บทลงโทษจำคุกในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำความผิดสมควรที่จะถูกลงโทษจำคุก ในขณะที่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำความผิดยังไม่สมควรที่จะถูกลงโทษจำคุก ศาลก็มีอำนาจที่จะไม่เลือกบทลงโทษจำคุกมาใช้ในการลงโทษ หากแต่จะเลือกใช้บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับกับการกระทำความผิดมาใช้ในการลงโทษแทน

(1.5) บุคคลที่มีสถานะทางการเงินในระดับดีถึงดีมาก (คนรวย) และบุคคลกระทำความผิดติดนิสัยมักจะไม่ค่อยกลัวการถูกปรับ แต่มักจะกลัวที่จะต้องถูกจำคุกมากกว่า บทลงโทษจำคุกจึงสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งบุคคลทั้งสองประเภทนี้ได้

(1.6) ไม่ว่าจะเป็บุคคลที่มีสถานะทางการเงินในระดับดีถึงดีมาก (คนรวย) หรือบุคคลที่มีสถานะทางการเงินในระดับไม่ดีถึงไม่ดีมาก (คนจน) ก็มักจะกลัวที่จะต้องถูกจำคุกด้วยกันทั้งสิ้น บทลงโทษจำคุกจึงสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งบุคคลทั้งสองประเภทนี้ได้

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“โทษจำคุกที่มีอยู่ไม่ควรถูกยกเลิก แม้จะเป็นโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเป็นโทษจำคุกระยะสั้นก็ตาม เพราะบางคดีอาจไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายที่ร้ายแรงมาก ซึ่งศาลอาจใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษได้อยู่แล้ว ซึ่งในกรณีนี้ก็จะทำให้จำเลยไม่ต้องถูกจำคุกและก็ไม่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกิดมาจากโทษจำคุกด้วย อีกอย่างศาลก็อาจนำโทษจำคุกไปใช้เป็นเหตุเพิ่มโทษได้ในกรณีที่จำเลยได้กระทำความผิดซ้ำขึ้นมาอีก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น โทษจำคุกจึงยังคงสามารถใช้ในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อยู่”

“โทษจำคุกที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ควรถูกยกเลิกเพราะโทษจำคุกจะนำมาใช้ลงโทษได้เฉพาะกับบุคคลธรรมดาเท่านั้น ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายที่ดีและมีประสิทธิภาพจะทำให้บุคคลธรรมดาเกิดความกลัวและหลบจำต่อการถูกลงโทษจำคุกมากขึ้น”

“ไม่ควรยกเลิกโทษจำคุกเพราะศาลจะได้มีทางเลือกที่จะจำคุกจำเลยได้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยสมควรที่จะได้รับโทษจำคุก และในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยไม่ควรที่จะต้องถูกจำคุก ศาลก็จะไม่ใช่โทษจำคุกลงโทษจำเลย แต่อาจจะลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ”

“ไม่ควรที่จะต้องถึงขนาดให้ยกเลิกโทษจำคุกไปเลยเพราะยังเป็นโทษที่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้อยู่และทำให้ศาลมีทางเลือกในการใช้บทลงโทษผู้กระทำความผิดได้เยอะขึ้น อีกอย่างคนมีเงินและคนกระทำความผิดติดนิสัยมักไม่ค่อยกลัวโทษปรับ แต่ไม่ว่าคนรวยหรือคนจนก็กลัวที่จะต้องถูกจำคุก จึงใช้โทษจำคุกข่มขู่ได้ทั้งคนรวยและคนจน”

“โทษจำคุกควรมีอยู่เพราะจะทำให้สามารถเลือกนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมตามบริบทต่าง ๆ และคนส่วนใหญ่จะกลัวโทษจำคุก”

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างอยู่ 2 ท่านมีความเห็นว่า เมื่อได้มีการเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา) ลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแล้ว ก็ควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกระยะสั้น (บทลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี) ที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรยกเลิกโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งเป็นโทษจำคุกระยะสั้นทั้งหมด เพราะปัจจุบันนี้ ประเทศไทยประสบปัญหาหนักโทษล้นคอกและรัฐก็ต้องผันงบประมาณไปกับเรือนจำอยู่มาก ในระหว่างที่ถูกจำคุก นักโทษจะไม่ได้ทำงานที่เคยทำซึ่งจะทำให้ขาดรายได้ และเมื่อพ้นโทษออกมา โอกาสที่จะกลับมาทำงานและใช้ชีวิตในสังคมได้ตามเดิม ก็ยาก เพราะจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้คุก และก็อาจได้เรียนรู้วิชาโจรจากในคุก แล้วนำออกมาใช้หลังจากออกจากคุกอีกด้วย อีกอย่างความผิดที่มีโทษจำคุกระยะสั้นก็เป็นความผิดเล็กน้อย ไม่ได้รุนแรงอะไรมาก ไม่ควรที่จะต้องถูกจำคุก และโทษจำคุกระยะสั้นก็ไม่ได้ส่งผลต่อการข่มขู่ยับยั้งที่มากมายอะไร โทษจำคุกก็ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ตรงจุดซักเท่าไร ดังนั้น เมื่อมีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แล้ว ก็ควรที่จะยกเลิกโทษจำคุกระยะสั้น

ส่วนโทษจำคุกเกิน 5 ปี ซึ่งเป็นโทษจำคุกระยะยาวยังไม่สมควรยกเลิก เพราะความผิดที่มีโทษจำคุกระยะยาวเป็นความผิดที่ค่อนข้างรุนแรง สมควรที่จะต้องถูกจำคุก แม้มีการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แล้ว ก็ยังไม่สมควรที่จะยกเลิกโทษจำคุกระยะยาว”

“เมื่อได้นำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้แล้ว กรณีที่ควรยกเลิกบทลงโทษที่มีอยู่ก็คือ โทษจำคุกระยะสั้น ซึ่งก็คือ บรรดาโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ทั้งหลายควรถูกยกเลิกทั้งหมด เพราะโทษจำคุกระยะสั้นก่อให้เกิดโทษมากกว่าคุณ เช่น ผู้ต้องขังเสียโอกาสในการ

ทำงานที่ดี เสียอนาคต ถูกมองในแง่ลบ เสียบุคลิกภาพ ต้องคบคนพาลโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกอย่างคือทุกวันนี้ไทยเจอกับปัญหาคนล้นคุก ต้องช่วยขยายคุกซึ่งก็ต้องใช้เงินอีก”

(2) กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ขนาดของบทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ของประเทศไทยในยุคปัจจุบันนี้อยู่แล้ว จึงไม่สมควรที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขขนาดของบทลงโทษจำคุกให้มีขนาดลดลงหรือให้มีขนาดเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ประกอบกับการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษจำคุกซึ่งจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความหลากหลายและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นก็ดี การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่จะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“โทษจำคุกที่มีอยู่ไม่ควรถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะขนาดของโทษมีความเหมาะสมอยู่แล้ว และสามารถนำโทษจำคุกมาใช้ร่วมกันกับโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ได้ ซึ่งเมื่อมีการนำโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกับโทษจำคุก ก็จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความหลากหลายและรุนแรงมากขึ้น การข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็จะมากขึ้นตามมา”

“โทษจำคุกที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ควรถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะอัตราโทษจำคุกตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีความรุนแรงเพียงพอแล้ว แต่การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่างหากที่จะทำให้เกิดความกลัวต่อโทษจำคุกมากขึ้น”

“ความรุนแรงของโทษจำคุกที่มีอยู่ มันเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันของไทยเราอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขอะไรอีก”

“โทษจำคุกที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความรุนแรงเหมาะสมแล้ว ยิ่งถ้านำมาใช้ร่วมกับบทลงโทษทางอาญาที่ได้เสนอให้เพิ่มเติมลงไปตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็ยิ่งทำให้โทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งมากขึ้น”

“เห็นด้วยว่าโทษจำคุกที่มีอยู่เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของไทย
ตอนนี้แล้ว”

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างอยู่ 1 ท่านมีความเห็นว่า ขนาดของ
บทลงโทษจำคุกบางบทลงโทษที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มี
เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ ของประเทศไทยในยุคปัจจุบันนี้ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่ม
ตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การกระทำความผิดตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.
2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 และมาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2
(3) นั้น เป็นการทำให้เกิดมลพิษทางน้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ซึ่งไม่ได้เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่มาก
นัก และเป็นแหล่งน้ำที่อยู่ในเขตจำกัดซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้มีขนาดใหญ่มากนัก การกำหนดโทษจำคุก
ชั้นสูง 7 ปี ดูจะสูงไปสักนิดหนึ่ง ควรเปลี่ยนจากจำคุกไม่เกิน 7 ปี เป็นจำคุกไม่เกิน 6 ปี”

“ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 เป็นการ
นำเอาของที่มีพิษหรือสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำที่มีไว้เพื่อประชาชนบริโภค ซึ่งทำ
ให้เกิดอันตรายต่อประชาชนได้อย่างกว้างขวาง การที่กฎหมายต้องระวางโทษจำคุกขั้นต่ำเพียง 6 เดือน
มันเบาไปหน่อย จึงควรเปลี่ยนโทษจำคุกขั้นต่ำเป็น 1 ปี”

(3) กลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่มีความเห็นว่าไม่สมควรยกเลิกบทลงโทษ
จำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า แม้ว่า
จะไม่สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยใน
ปัจจุบันก็ตาม แต่ก่อนที่ศาลจะใช้บทลงโทษจำคุกในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย
มลพิษทางสิ่งแวดล้อมในกรณีใด ๆ ก็ตาม ศาลก็ควรที่จะต้องพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วนเสียก่อนว่า
การใช้บทลงโทษจำคุกในกรณีนั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสียหรือก่อให้เกิดผลเสียมากกว่า
ผลดี ถ้าก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย ก็เป็นการสมควรที่ศาลจะใช้บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายใน
การลงโทษจำเลย แต่ถ้าก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ก็ไม่เป็นการสมควรที่ศาลจะใช้บทลงโทษจำคุก
ตามกฎหมายในการลงโทษจำเลย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางกรณี การลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดก็มีความจำเป็น
และก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษ แต่ในบางกรณี การลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดก็ไม่ค่อยมี

ความจำเป็นและก่อให้เกิดโทษมากกว่าประโยชน์ ดังนั้น โทษจำคุกจึงยังควรมีอยู่ แต่ควรมีการนำมาใช้ในการลงโทษเฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดและการลงโทษจำคุกก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษเท่านั้น”

“การลงโทษจำคุกต้องระวางให้มากกว่าจะไม่ทำให้เกิดโทษมากกว่าคุณ”

“การที่ศาลจะลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละที่ ศาลจำเป็นต้องพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสียหรือไม่ ถ้าผลเสียมากกว่าผลดี ศาลก็ไม่ควรลงโทษจำคุกจำเลย”

“โทษจำคุกไม่ค่อยช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้เท่ากับบทลงโทษประเภทอื่น ๆ ที่ได้มีการเสนอให้เพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม อีกประการ โทษจำคุกก็เพิ่มภาระให้แก่งานราชทัณฑ์มากขึ้นด้วย ดังนั้น การใช้โทษจำคุกก็ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นด้วย”

“ก่อนที่ศาลจะตัดสินจำคุกใคร ศาลต้องคิดให้รอบคอบ ถ้าจะยังผลร้ายมากกว่าผลดี ศาลไม่ควรลงโทษจำคุก แต่ถ้าจะยังผลดีมากกว่าผลร้าย ศาลก็ลงโทษจำคุกได้”

2.2) กรณีของบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(1) กลุ่มตัวอย่างทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า บทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นไม่สมควรที่จะต้องถูกยกเลิกไป ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1.1) บทลงโทษปรับแบบธรรมดาก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมน้อยมากหรืออาจจะไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมเลย

(1.2) บทลงโทษปรับแบบธรรมดานำมาใช้ลงโทษได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ดังนั้น บทลงโทษปรับแบบธรรมดาสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ทั้งในกรณีของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

(1.3) บทลงโทษจำคุกนำมาใช้ลงโทษได้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่สามารถใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องนำบทลงโทษปรับแบบธรรมดาไปใช้ในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้นิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(1.4) ศาลสามารถเลือกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาไปใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“โทษปรับแบบธรรมดาเป็นโทษที่ไม่สมควรยกเลิกไปเพราะโทษปรับก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมน้อยมากหรืออาจจะไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมเลย และโทษปรับก็ใช้ลงโทษได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและที่เป็นนิติบุคคล ในขณะที่โทษจำคุกก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมมากและใช้ลงโทษได้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่สามารถใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ จึงมีความจำเป็นมากที่ต้องใช้โทษปรับในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

“โทษปรับแบบธรรมดาควรมีอยู่เพราะจะทำให้ศาลสามารถเลือกนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมตามบริบทต่าง ๆ”

“บทลงโทษปรับแบบธรรมดาสามารถทำให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเกิดความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษได้”

(2) กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกท่านต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นยังไม่มีที่เหมาะสมในทุก ๆ กรณี โดยสมควรที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาให้มีขนาดเพิ่มขึ้นในทุก ๆ กรณี เพราะโดยปกติแล้ว ค่าเงินมักจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี ขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาจึงควรที่จะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี อัตราค่าปรับก็จึงควรที่จะต้องมีการขยับเพิ่มขึ้นตามค่าเงิน ถ้าขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดายังคงเท่าเดิม ก็จะทำให้อัตราของค่าปรับถูกลงในทุก ๆ ปี และไม่มีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ทำให้บทลงโทษปรับแบบธรรมดามีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ต่ำลงเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นหรือมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้บทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีความทันสมัยและสอดคล้องต้องกันกับค่าเงินที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“โทษปรับแบบธรรมดาสมควรที่จะต้องมีการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น เพราะโดยปกติแล้ว ค่าเงินมักจะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ถ้าใช้ค่าปรับอัตราเดิม ก็จะทำให้ค่าปรับถูกลงในทุก ๆ ปี ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย เช่น สถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถานการณ์ทางนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะทำให้โทษปรับมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ต่ำลงเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ปี จึงควรเพิ่มอัตราโทษปรับในทุก ๆ กรณี”

“โทษปรับแบบธรรมดาทุกบทลงโทษสมควรเปลี่ยนแปลงให้มีอัตราโทษสูงขึ้นตามค่าเงิน เพราะค่าเงินมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นเรื่อย ๆ อัตราค่าปรับจึงควรขยับขึ้นตามค่าเงิน”

“โทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้ปรับปรุงมาเป็นสิบปีก็มีมาก โดยควรเปลี่ยนแปลงโทษปรับให้เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ฐานความผิด”

“อัตราของโทษปรับแบบธรรมดาทุกมาตราควรปรับเพิ่มขึ้นทั้งหมดเพราะเป้าหมายประการหนึ่งของการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันกับเศรษฐกิจ และค่าเงินในปัจจุบันจะลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเงินในอนาคต”

“ควรเพิ่มโทษปรับแบบธรรมดาทุกกรณีให้มากขึ้นเพราะโทษปรับไม่ทันสมัย”

“โทษปรับแบบธรรมดาทุกกรณีควรเพิ่มค่าปรับให้มากขึ้นเพราะค่าปรับน้อยเกินไป และค่าเงินจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี”

“ควรเพิ่มโทษปรับแบบธรรมดาให้สูงขึ้นในทุกกรณี”

“เห็นด้วยกับการเพิ่มโทษปรับ”

ดังนั้น เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังมีรายละเอียดปรากฏในข้างต้น แล้วนั้น บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยเรื่องนี้ดังปรากฏในแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มนั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทย

(1.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ผุ่นควัน หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 50,000 บาท

(1.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศดังกล่าวได้แก่ กลิ่นเหม็น ละอองสารเป็นพิษ ผุ่นละออง เขม่า และเถ้า อันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 25,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(1.3) การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(1.4) การขับซึ่รถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ้ง และกลิ้งนั้นอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

(1.5) การนำรถที่ก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น ควัน หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมายมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(1.6) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(1.7) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(1.8) การทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่

เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกชั้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(1.9) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท

(2) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย

(2.1) การทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เศษถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกชั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(2.2) การปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกชั้นสูงควรคงไว้ที่ 2 ปีตามเดิม

(2.3) การนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน

ตัวเลข 50 บาท ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับรายตัวขั้นต่ำให้มากกว่า 5 บาทและควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับรายตัวขั้นสูงให้มากกว่า 50 บาท

(2.4) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 6 เดือนตามเดิม

(2.5) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 60,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 ปีตามเดิม

(2.6) การเท ทิ้ง หรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นต่ำให้มากกว่า 2,000 บาทและควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 20,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปีตามเดิม

(2.7) การเอาหยากเยื่อ ฟุ่นฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง ทิ้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ และการเททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ทิ้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 ควร

เปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 20 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.8) การพาสัตว์พาหนะอันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินไม่เกินตัวละ 10 บาทตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับรายตัวขึ้นสูงให้มากกว่า 10 บาท

(2.9) การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.10) การทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.11) การนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(2.12) การเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(2.13) การซักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลอง
ประปา ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา
22 ประกอบมาตรา 16 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(2.14) การจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่
เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ.
2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(2.15) การเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุ
ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมี
ระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับ
ขึ้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท

(2.16) การเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจาก
อาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา
30 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท

(2.17) การเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่น
ใดลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความ
เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1 ควร
เปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท

(2.18) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน
และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวาง
โทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)
ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(2.19) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 7 ปีตามเดิม

(2.20) เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 7 ปีตามเดิม

(2.21) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางน้ำได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(2.22) การทำให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(2.23) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท

(2.24) การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 200,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นต่ำให้มากกว่า 10,000 บาทและควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นต่ำให้มากกว่า 100,000 บาทและควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 400,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นต่ำให้มากกว่า 20,000 บาทและควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 20,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปีตามเดิม

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบมาตรา 238 และมาตรา 239

(2.25) การทำให้เกิดปฏิกมลแก่น้ำในบ่อสระหรือที่ขังน้ำอันมิไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 380 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกชั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(3) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางดินของประเทศไทย

(3.1) การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และการออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการห้ามกระทำการใด ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกชั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(3.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(3.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางดินได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(3.4) การทำให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(3.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 20,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(4) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางเสียงและความสิ้นสะอาดของประเทศไทย

(4.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่มีมาตรสัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณชนก็ดี ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 50,000 บาท

(4.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสิ้นสะอาด การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสิ้นสะอาด และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสิ้นสะอาดโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสิ้นสะอาดดังกล่าวได้แก่ เสียงหรือความสิ้นสะอาดอันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็น

อันตราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 25,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(4.3) การนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

(4.4) การใช้เสียงสัญญาณโดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่ใช่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุก็ดี การใช้เสียงสัญญาณโดยมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แต่ใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรก็ดี ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

(4.5) การนำรถซึ่งเครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(4.6) การขับรถในทางเดินรถโดยได้ใช้เสียงสัญญาณไซเรนเสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(4.7) ในขณะที่ขับรถ การที่ผู้ขับขี่รถแท็กซี่ใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(4.8) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ โรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(4.9) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็น คำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้น จากมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตราย ต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความ สั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย ของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมี ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(4.10) การทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน อันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(4.11) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่ง เดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษ ปรับขั้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท

(4.12) การส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึ้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 1,000 บาท

(4.13) การทะเลาะกันอย่างอื้ออึ้งในทางสาธารณะหรือ สาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือ สาธารณสถาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 372 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท

(4.14) การยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 10 วันตามเดิม

(5) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยของ ประเทศไทย

(5.1) การขับขีรถบรรทุกสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้ สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ซึ่งเดิมมีระวางโทษ ปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

(5.2) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือ กระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ซึ่ง เดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ทาง หลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 60,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 3 ปีตามเดิม

(5.3) การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือ สถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่

เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(5.4) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณชนนอก ภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบ มาตรา 31 (2) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 2,000 บาท

(5.5) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ซึ่งเดิมมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้ มากกว่า 2,000 บาท

(5.6) การเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือ ยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 34 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 10,000 บาท

(5.7) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(5.8) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็น คำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้น จากมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อ สาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางมลพิษทางขยะมูล ฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของ ประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวาง โทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิด

มลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(5.9) การทำให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(5.10) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่ไม่ได้จัดไว้เพื่อการนั้น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

(5.11) การทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 5,000 บาท

(6) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางของเสียอันตรายของประเทศไทย

(6.1) ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณีนี้ที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดปกป้องความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามพ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท

(6.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบ มาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 200,000 บาท

(6.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางของเสียอันตรายได้อย่างทัน่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 100,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(6.4) การทำให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(6.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงให้มากกว่า 500 บาท

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างอยู่ 1 ท่านมีความเห็นว่า ขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นมี

ความเหมาะสมอยู่แล้ว กล่าวคือ ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเพิ่มขนาดหรือลดขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ กรณีเพราะได้มีการเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ (ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา) ลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไปแล้ว ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“โทษปรับแบบธรรมดาควรมีอยู่ แต่ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอัตราของโทษปรับแบบธรรมดาเพราะได้มีการเพิ่มเติมบทลงโทษรูปแบบอื่น ๆ ไปแล้ว”

(3) กลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเพิ่มขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่า แนวทางในการเพิ่มขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันในทุก ๆ กรณีเพื่อให้ได้มาซึ่งอัตราค่าปรับใหม่นั้น ควรที่จะมีการเพิ่มเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าปรับเดิม เว้นแต่อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักสิบ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการดังต่อไปนี้

(3.1) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักแสน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 2 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 2 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม ดังนั้น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท เป็นต้น

(3.2) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักหมื่น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 3 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 3 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม ดังนั้น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท เป็นต้น

(3.3) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักพัน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 4 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 4 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม ดังนั้น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท เป็นต้น

(3.4) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักร้อย อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 5 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับไม่เกิน 500 บาท อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 5 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม ดังนั้น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท เป็นต้น

(3.5) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักสิบ อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 100 บาท เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับไม่เกิน 20 บาท อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับ 100 บาท เป็นต้น

(3.6) อัตราค่าปรับเดิมเป็นช่วงที่อยู่ในหลักที่ต่างกัน ก็ให้นำหลักการที่กล่าวมาในข้างต้นมาประยุกต์ใช้ เช่น อัตราค่าปรับเดิมเป็นโทษปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 20,000 บาท ซึ่งอยู่ในช่วงหลักพันและหลักหมื่น การทำให้ได้มาซึ่งอัตราค่าปรับใหม่ก็ทำได้โดยการเพิ่มอัตราค่าปรับเดิมที่เป็นหลักพันเป็น 4 เท่า และการเพิ่มอัตราค่าปรับเดิมที่เป็นหลักหมื่นเป็น 3 เท่า อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็นโทษปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 60,000 บาท เป็นต้น

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“อัตราค่าปรับใหม่ควรปรับเพิ่มเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าปรับเดิม”

“อัตราโทษปรับเดิมอยู่ในหลักแสน ควรเพิ่มโทษปรับใหม่เป็น 2 เท่า เช่น โทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 200,00 บาท โทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท”

“อัตราโทษปรับเดิมอยู่ในหลักหมื่น ควรเพิ่มโทษปรับใหม่เป็น 3 เท่า เช่น โทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 25,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 75,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 150,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 60,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 60,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 180,000 บาท”

“อัตราโทษปรับเดิมอยู่ในหลักพัน ควรเพิ่มโทษปรับใหม่เป็น 4 เท่า เช่น โทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท”

“อัตราโทษปรับเดิมอยู่ในหลักร้อย ควรเพิ่มโทษปรับใหม่เป็น 5 เท่า เช่น โทษปรับไม่เกิน 500 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท”

“อัตราโทษปรับเดิมอยู่ในหลักสิบ ควรเพิ่มโทษปรับใหม่เป็น 100 บาท เช่น โทษปรับไม่เกิน 20 บาท โทษปรับไม่เกิน 10 บาท โทษปรับตั้งแต่ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 บาท เหล่านี้ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับ 100 บาท”

“อัตราโทษปรับเดิมเป็นช่วงที่อยู่ในหลักที่ต่างกัน เช่น โทษปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 20,000 บาท ซึ่งอยู่ในช่วงหลักพันและหลักหมื่น ก็ใช้หลักการดั่งที่กล่าวมา คือ เพิ่มโทษปรับหลักพันเป็น 4 เท่า และเพิ่มโทษปรับหลักหมื่นเป็น 3 เท่า จะได้โทษปรับใหม่คือ โทษปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 60,000 บาท โทษปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 200,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับปรับตั้งแต่ 30,000 บาท ถึง 400,000 บาท โทษปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ถึง 800,000 บาท โทษปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท ให้เปลี่ยนเป็นโทษปรับปรับตั้งแต่ 60,000 บาท ถึง 400,000 บาท”

ดังนั้น เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา จำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังมีรายละเอียดปรากฏในข้างต้นแล้วนั้น บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยเรื่องนี้ดังปรากฏในแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มนั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทย

(1.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ผุ่นควัน หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(1.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศ เกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุ รำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศดังกล่าวได้แก่ กลิ่นเหม็น ละอองสารเป็นพิษ ฝุ่นละออง เหม่า และ เถ้า อันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 75,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควร คงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(1.3) การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับ ไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่ เกิน 8,000 บาท

(1.4) การขับขี่รถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่ง ป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ่น และกลิ่นนั้นอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสีย สุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควร เปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(1.5) การนำรถที่ก่อให้เกิดก๊าซ ฝุ่น คิวน์ หรือละอองเคมี เกิน กว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมายมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวาง โทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(1.6) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(1.7) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิมตามลำดับ

(1.8) การทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(1.9) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย

(2.1) การทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช แก้ว ถัง หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ซึ่งเดิมมีระวาง

โทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทาน หลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับ ขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(2.2) การปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่ เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ ไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 2 ปีตามเดิม

(2.3) การนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปทางน้ำที่ใช้ในการ ส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทาน ร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน ตัวละ 50 บาท ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตัวละ 100 บาท

(2.4) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้นิน กรวด หราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่าง เก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเล ภายใต้น่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาต จากเจ้าท่า ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้น สูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 6 เดือนตามเดิม

(2.5) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและ เคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของ ประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายใต้น่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิด เป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บ

น้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 180,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 ปีตามเดิม

(2.6) การเท ทิ้ง หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตั้งแต่ 8,000 บาทถึง 60,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปีตามเดิม

(2.7) การเอาหยากเยื่อ ฟุ่นฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ และการเททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับ 100 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.8) การพาสัตว์พาหนะอันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินไม่เกินตัวละ 10 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตัวละ 100 บาท

(2.9) การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.10) การทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน

2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูง ควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(2.11) การนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับ ไม่เกิน 8,000 บาท

(2.12) การเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับ ไม่เกิน 8,000 บาท

(2.13) การซักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลอง ประปา ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(2.14) การจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้า พนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.15) การเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ททราย หรือเศษวัสดุ ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับ ขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.16) การเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจาก อาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษา

ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 30 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.17) การเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงในทางน้ำ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.18) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(2.19) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 7 ปีตามเดิม

(2.20) เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 7 ปีตามเดิม

(2.21) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้น

จากมลพิษทางน้ำได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(2.22) การทำให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(2.23) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2.24) การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 200,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตั้งแต่ 30,000 บาทถึง 400,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตั้งแต่ 200,000 บาทถึง 800,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับเป็นปรับตั้งแต่ 60,000 บาทถึง 400,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี ควรคงไว้ตามเดิม

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 60,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปีตามเดิม

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบมาตรา 238 และมาตรา 239

(2.25) การทำให้เกิดปฏิภูมก่อกำน้ำในบ่อสระหรือที่ซึ่งน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 380 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 เดือนตามเดิม

(3) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางดินของประเทศไทย

(3.1) การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และการออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการห้ามกระทำการใด ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(3.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(3.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางดินได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(3.4) การทำให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(3.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 60,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(4) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางเสียงและความ
สั่นสะเทือนของประเทศไทย

(4.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกิน
เกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่
มีมาตรสัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณชนก็ดี ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่
เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรค
แรก ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(4.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการ
การจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และ
การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความ
สั่นสะเทือนโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความ
สั่นสะเทือนดังกล่าวได้แก่ เสียงหรือความสั่นสะเทือนอันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็น
อันตราย ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1
วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน
75,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 3 เดือนตามเดิม

(4.3) การนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากูไปบนทางเดิน
รถมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522
มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน
2,500 บาท

(4.4) การใช้เสียงสัญญาณโดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่ใช้เพื่อ
ป้องกันอุบัติเหตุก็ดี การใช้เสียงสัญญาณโดยมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แต่ใช้เสียงยาว
หรือซ้ำเกินควรก็ดี ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522
มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่
เกิน 2,500 บาท

(4.5) การนำรถซึ่งเครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.6) การขับรถในทางเดินรถโดยได้ใช้เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.7) ในขณะที่ขับรถ การที่ผู้ขับขี่รถแท็กซี่ใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.8) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(4.9) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(4.10) การทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน อันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(4.11) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.12) การส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึง โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.13) การทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 372 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.14) การยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 10 วันตามเดิม

(5) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยของประเทศไทย

(5.1) การขับขีรถบรรทุกสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.2) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 180,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 3 ปีตามเดิม

(5.3) การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.4) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกอาณาเขตหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 31 (2) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.5) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.6) การเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 34 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(5.7) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(5.8) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(5.9) การทำให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขั้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(5.10) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่ไม่ได้จัดไว้เพื่อการนั้น ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.11) การทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(6) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางของเสียอันตรายของประเทศไทย

(6.1) ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณีที่เกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดป้องกันการโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามพ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท

(6.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขั้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(6.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางของเสียอันตรายได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่

เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย และเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 200,000 บาท และปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ตามลำดับ ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 1 ปี และ 5 ปีตามเดิม ตามลำดับ

(6.4) การทำให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท ส่วนระวางโทษจำคุกขึ้นสูงควรคงไว้ที่ 5 ปีตามเดิม

(6.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ซึ่งเดิมมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19) ควรเปลี่ยนแปลงระวางโทษปรับขึ้นสูงเป็นปรับไม่เกิน 2,500 บาท

4.1.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา

ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญามีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹⁶⁰

1) กลุ่มตัวอย่างแต่ละท่านต่างก็มีความเห็นไปในลักษณะของการเสริมเติมเต็ม และสอดคล้องต้องกัน หากได้มีความเห็นไปในลักษณะของการขัดแย้งแบ่งแยกซึ่งกันและกันไม่ จึงนำมาสู่สาระสำคัญที่ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย

¹⁶⁰ ข้อมูลในประเด็นนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มตามคำถามข้อที่ 4. ของแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ที่ว่า

“ท่านเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีอะไรบ้าง และควรที่จะแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวอย่างไร”

มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

(1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่มากเพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูง ทั้งที่ นิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องมีนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องในสาระสำคัญจึงยังไม่มีประสิทธิภาพที่สูงพอ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งในชั้นของตำรวจ อัยการ และศาล กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ดี ย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริง บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความรู้และประสบการณ์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มากนัก จึงทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(2) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาประเภทอื่น ๆ ดังนั้น จึงยังมีการให้ความสำคัญกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่น้อยกว่าการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายอาญาประเภทอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามักให้ความสำคัญกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญากับการกระทำความผิดกฎหมายอาญาอื่น ๆ มากกว่าการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

(3) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นเอกภาพ ไม่ต่อเนื่อง ไม่รวดเร็ว และไม่เป็นธรรม ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่เป็นเอกภาพ ไม่ต่อเนื่อง ไม่รวดเร็ว และไม่เป็นธรรม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีความเป็นเอกภาพไม่มากนัก การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงมีความบกพร่องในเรื่องของความต่อเนื่อง รวดเร็ว และเป็นธรรม”

(4) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังถูกอำนาจมีตจากทางภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาควบคุม ครอบงำ ก้าวก่าย และ/หรือแทรกแซงการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น อำนาจมีตจากผู้มีอิทธิพล อำนาจมีตจากนักการเมือง เป็นต้น ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังมีอำนาจมีตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การกระทำ ความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมักมีอำนาจมีตเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งอำนาจมีตจากภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้การทำงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกิดอุปสรรค การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงเกิดอุปสรรคตามไปด้วย”

“ผู้มีอิทธิพล เช่น นักการเมือง ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด ซึ่งจะก่อให้เกิดช่องว่างในการดำเนินคดีได้”

(5) องค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังคงจำกัดวงอยู่ที่ผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายเท่านั้น แม้ว่าจะเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมก็ตาม ทั้งที่ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายศาสตร์ (นอกเหนือจากนิติศาสตร์) ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อการนำมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินในประเด็นแห่งคดีหรือในเนื้อหาแห่งคดี เช่น วิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดองค์คณะผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านศาสตร์อื่น ๆ ดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการบังคับใช้ด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมแยกออกมาต่างหากจากระบบศาลอื่น ๆ กล่าวคือ ในปัจจุบันนี้ หลัก ๆ แล้ว คดีสิ่งแวดล้อมจะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลยุติธรรมและศาลปกครองตามแต่ละประเภทของคดี คือถ้าเป็นคดีอาญาทางสิ่งแวดล้อมและคดีแพ่งทางสิ่งแวดล้อมก็จะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลยุติธรรมเป็นหลัก แต่ถ้าเป็นคดีปกครองทางสิ่งแวดล้อมก็จะอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลปกครองเป็นหลัก ประกอบกับ โดยปกติแล้ว องค์คณะผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ก็จะประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่เป็นนักกฎหมายซึ่งจบการศึกษาทางด้านนิติศาสตร์ แต่ไม่ได้มีผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้และประสบการณ์ในศาสตร์อื่น ๆ ทางด้านมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนอกจากนิติศาสตร์ เข้าร่วมเป็นองค์คณะด้วย ทั้งนี้ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมักจะมี ความเชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศาสตร์อื่น ๆ ทางด้านมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนอกจากนิติศาสตร์ เช่น วิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เอง จึงส่งผลให้การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็เลยไม่มีประสิทธิภาพตามไปด้วย”

(6) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ไม่ ค่อยมากนัก ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ ก็อย่างเช่น การที่บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวยังมีความ หลากหลายที่ไม่มากพอเพราะมีเพียงบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น การที่ บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายดังกล่าวยังมีอัตราค่าปรับที่ต่ำเกินไป เป็นต้น ดังนั้น การ บังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการ ข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากนัก ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่ม ตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ ไทยเข้มข้มยิ่งยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่ค้อมีประสิทธิภาพ มากนักเพราะหลัก ๆ ก็มีเพียงบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น”

“บทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ยังไม่มีความหลากหลายที่มากเพียงพอ และโทษปรับแบบธรรมดามีอัตราค่าปรับที่ต่ำเกินไป”

(7) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบางประการยังมีความรุนแรงมากเกินไป ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดพยายามขวนขวายหาวิธี หลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เช่น การให้สินบนแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับ มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ฯลฯ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่หนักเกินไปจะทำให้เกิดการใช้ วิธีการเลี่ยงการถูกลงโทษ เช่น การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อที่จะไม่ต้องถูกลงโทษ”

(8) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีอยู่หลายฉบับที่มี เนื้อหาสาระของกฎหมายที่ซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน และกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับก็ได้ มีการกำหนดให้มีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมยังมีการแบ่งแยกกันอย่างกระจัดกระจายตามมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ทำให้โครงสร้างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมยังแยกต่างหากจากกัน และไม่ค้อมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังมีความเป็น เอกเทศแยกต่างหากจากกัน ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ขาดความเป็นเอกภาพ และอาจเกิดการบังคับ ใช้กฎหมายที่ขัดแย้งกันเอง ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีความเป็นระบบระเบียบเท่าที่ควรและยังไม่ค้อมีความสัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้ จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากการมี กฎหมายหลายฉบับที่ซ้ำซ้อนกัน และมีองค์กรผู้รับผิดชอบตามกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน ออกไป”

“การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีหลายองค์กรที่ทำหน้าที่ตามกฎหมายแต่ละฉบับ ซึ่งอาจทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดแย้งกันเองและไม่มีการจัดการการบังคับใช้ที่เป็นระบบ”

“โครงสร้างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นเอกเทศตามประเภทของมลพิษและทรัพยากร ทำให้โครงสร้างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแยกต่างหากจากกัน ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน”

(9) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วมากกว่าการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้น ทั้งที่ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ตีนั้นจะต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“เนื้อหาของสาระของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่สอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมที่มีวัตถุประสงค์ในด้านการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว โดยปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เช่น การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหรืออาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

(10) กฎหมายวิธีสบัญญัติที่นำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติแบบทั่วไปที่นำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาแบบทั่วไป ที่สำคัญก็คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งที่ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นคดีเฉพาะด้านที่มีความพิเศษและจำเพาะเจาะจงมากกว่าคดีอาญาแบบทั่วไปอยู่มาก ซึ่งควรมีกฎหมายวิธีสบัญญัติที่มีลักษณะของเนื้อหาของสาระเป็นการเฉพาะด้านที่นำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ เช่น กฎหมายวิธีพิจารณาคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม กฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีกฎหมายวิธีสบัญญัติที่มีความเหมาะสมกับประเภทของคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมาบังคับใช้ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามกฎหมายวิธีสบัญญัติที่มีความเหมาะสมกันกับ คติมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีสิ่งแวดล้อม เป็นการเฉพาะ ทำให้กฎหมายวิธีพิจารณาความที่นำมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นหลัก ก็คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นการนำกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาทั่วไปมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีความพิเศษและจำเพาะ เจาะจงมากกว่าคดีอาญาทั่วไปอยู่มาก ดังนั้น จึงส่งผลให้การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การบังคับใช้บทลงโทษทาง อาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็เลยไม่มีประสิทธิภาพตามไปด้วย”

(11) การไม่มีผู้เสียหายเป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ ทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ที่สำคัญเช่น

(ก) ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยตื่นตัว และไม่ค่อยสำนึก กับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทาง สิ่งแวดล้อม จึงมักไม่รู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อม

(ข) ผู้เสียหายรู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตาม กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่ไม่รู้ว่าตนจะต้องดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดอย่างไร

(ค) ผู้เสียหายรู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตาม กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และอาจรู้ด้วยว่าตนจะต้องดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด อย่างไร แต่ติดที่ว่า ผู้เสียหายเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิด จึงไม่กล้าเริ่มต้นดำเนินคดีอาญา กับผู้กระทำความผิด

ดังนั้น ในกรณีของคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เป็น ความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้นั้น เมื่อไม่มีผู้เสียหายเข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อ พนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาดังกล่าว พนักงานอัยการก็ไม่มี อำนาจฟ้องคดีอาญาดังกล่าว ศาลก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญา ดังกล่าว การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในคดีอาญาดังกล่าวก็ ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ส่วนในกรณีของคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นความผิดอาญาต่อ แผ่นดินหรือความผิดอันยอมความไม่ได้นั้น แม้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาดังกล่าว ได้โดยที่ไม่ต้องมีผู้เสียหายเข้าแจ้งความร้องทุกข์ก็ตาม แต่เมื่อไม่มีผู้เสียหายเข้าแจ้งความร้องทุกข์

ในหลาย ๆ กรณี พนักงานสอบสวนก็ไม่อาจรู้ได้ว่าได้มีการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมาบ้าง พนักงานสอบสวนก็ไม่อาจที่จะสอบสวนในคดีอาญาเหล่านั้นได้ คดีอาญาเหล่านั้นจึงไม่มีการยื่นฟ้องต่อศาลโดยพนักงานอัยการ คดีอาญาเหล่านั้นจึงไม่มีการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีโดยศาล การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในคดีอาญาเหล่านั้นก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ย่อมส่งผลให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางกรณี ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ในบางกรณี ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนจะต้องดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดกฎหมายตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างไร ในบางกรณี ผู้เสียหายเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิด ก็เลยไม่กล้าดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด ทำให้ในหลาย ๆ กรณีไม่อาจบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้”

“ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยตื่นตัว และไม่ค่อยสำนึกกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เช่น ประชาชนบางส่วนอาจมองว่า น้ำไม่ใช่สมบัติของตน ไม่ใช่สมบัติของชาติ จึงยังไม่มีความหวงแหนน้ำมากเท่าที่ควร ใครอยากเออะอะไรทิ้งลงน้ำก็ทิ้ง เป็นต้น ดังนั้น จำนวนของประชาชนที่เป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจึงยังไม่มากเท่าที่ควร ผู้ที่กระทำความผิดจึงได้ใจ ไม่ค่อยเกรงกลัวที่จะตัดสินใจกระทำความผิด กรณีที่ประชาชนจะเป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ก็มักจะเป็นกรณีที่การกระทำความผิดได้เกิดผลกระทบบ่อยอย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมแล้วและประชาชนไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสิ่งแวดล้อมสภาพนั้นแล้ว”

(12) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมและการไม่คอยให้ความสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวมลพิษทางสิ่งแวดล้อม การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมและการไม่คอยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น ในกรณีที่การบังคับใช้

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้หรือ จำเป็นต้องได้รับความใส่ใจจากประชาชน และการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการได้รับความใส่ใจจากประชาชนจะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวมีประสิทธิภาพ การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวก็จะเกิดปัญหาและอุปสรรคได้ ซึ่งอาจทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม”

“ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยตื่นตัว และไม่ค่อยสำนึกกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เช่น ประชาชนบางส่วนอาจมองว่า น้ำไม่ใช่สมบัติของตน ไม่ใช่สมบัติของชาติ จึงยังไม่มี ความห่วงเห่นน้ำมากเท่าที่ควร ใครอยากเอาอะไรทิ้งลงน้ำก็ทิ้ง เป็นต้น”

(13) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่เอาไว้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างขาดตกบกพร่องและไม่เต็มที่ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังมีความไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางกรณี เจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้บังคับใช้บทลงโทษทางอาญาได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้”

“เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายยังบังคับใช้กฎหมายอย่างขาดตกบกพร่องและไม่เต็มที่”

(14) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการสอดส่องดูแลไม่มีความต่อเนื่อง การสอดส่องดูแลไม่มีความทั่วถึง การไม่มีการสอดส่องดูแล และการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสอดส่องดูแลมีช่องว่างเกิดขึ้น ดังนั้น การบังคับใช้

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับนิติบุคคลจึงยังขาดประสิทธิภาพในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเจ้าหน้าที่รัฐ ยังขาดประสิทธิภาพในเรื่องของการไม่มีความต่อเนื่องในการสอดส่องดูแล การไม่มีการจัดเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแล การมีการจัดเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแลแต่อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่พอ และการที่กฎหมายมีช่องว่างในเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแล”

(15) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดแรงจูงใจที่จะมาเป็นตัวกระตุ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางครั้ง เจ้าหน้าที่รัฐอาจจะไม่มีแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ”

(16) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐานภายใต้พื้นฐานของหลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปในลักษณะของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีมาตรฐานที่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามหลักแห่งความเสมอภาค ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐยังมีการเลือกปฏิบัติอยู่ จึงไม่เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างที่ควรจะเป็น”

“เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้มงวดกับบางกรณี และไม่เข้มงวดกับบางกรณี ซึ่งในบางครั้งอาจจะเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้มาตรฐาน”

(17) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำจริยธรรมมาเป็นกรอบหรือเครื่องกำกับการที่สำคัญในการ

บังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น การบังคับใช้กฎหมายที่ดำเนินไปด้วยการทุจริต เพราะเหตุแห่งการรับสินบน ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดการนำจริยธรรมมานำทาง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ผู้บังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมขาดจริยธรรม ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดำเนินไปโดยขาดจริยธรรมไปด้วย”

“เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้มงวดกับบางกรณี และไม่เข้มงวดกับบางกรณี ซึ่งในบางครั้งอาจจะเกิดจากการรับสินบน”

(18) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาจากผลงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมาบูรณาการให้เข้ากันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เพื่อต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อันเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดการนำผลงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ดีและเป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรของรัฐยังขาดการนำงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทย มาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม”

(19) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดความสอดคล้องต้องกันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น”

(20) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีจำนวนรูปแบบที่น้อยเกินไปและไม่มีความหลากหลาย กล่าวคือ มีบทลงโทษทางอาญาเพียงไม่กี่สถาน ซึ่งสร้างความไม่ยืดหยุ่นให้แก่ศาลในการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ มาปรับใช้ในการลงโทษบุคคลผู้ที่ได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีมีความหลากหลายและไม่มีมีความยืดหยุ่นในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยมีเพียงไม่กี่สถาน ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ”

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยที่มีอยู่ ยังไม่มีความยืดหยุ่นพอ คือยังมีบทลงโทษน้อยอยู่ บทลงโทษที่ศาลสามารถเลือกมาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดจึงยังน้อยอยู่และไม่ค่อยมีความยืดหยุ่น”

(21) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีมีความทันสมัยและยังทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันน้อยกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งที่บทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้นั้นจะต้องทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิด ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีมีความทันสมัยและไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยยังไม่มีมีความทันสมัย และยังทำให้เกิด pain น้อยกว่า gain ทั้งที่ บทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้จะต้องทำให้เกิด pain มากกว่า gain บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยยังมีปัญหาตรงนี้ ผู้กระทำความผิดจึงยังไม่ค่อยกลัวการลงโทษ”

(22) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับรู้ถึงความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องได้รับความเสียหายและความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องมาดำเนินการแก้ไขปัญหาลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการที่ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายได้อย่างสาสม ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มี ความรุนแรงสาสมกันกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษและความรู้สึกของผู้ที่จะต้องมาแก้ไขปัญหาลพิษ”

(23) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำความผิด ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มี การให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ทำให้จำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(24) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของนิติบุคคลได้ กล่าวคือ นิติบุคคลไม่มีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีความรุนแรงของบทลงโทษที่เบาเกินไปสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและสำหรับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดของนิติบุคคล ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษปรับแบบธรรมดา จึงยังไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของนิติบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การปรับนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาโดยใช้อัตราค่าปรับเดียวกันทำให้นิติบุคคลไม่กลัวที่จะกระทำความผิด ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดฐานเดียวกันกับบุคคลธรรมดา”

“เมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่กลับได้รับโทษปรับเท่า ๆ กับบุคคลธรรมดา นิติบุคคลเลยไม่กลัวที่จะกระทำความผิด ทั้งที่ ความเสียหายที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดมักจะมากกว่ากรณีที่บุคคลธรรมดาได้กระทำความผิด”

“นิติบุคคลไม่ค่อยกลัวโทษปรับที่มีอยู่ ทำให้มีองค์การนิติบุคคลจำนวนมากกล้าที่จะปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยยังไม่ได้มีการบำบัดก่อน ซึ่งจะทำให้องค์กรเหล่านี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัด ถ้าไรที่ได้ก็จะมีมากขึ้น แต่องค์กรเหล่านี้กลับกลายเป็นแกะขาว ในขณะที่องค์การนิติบุคคลบางองค์การปฏิบัติตามกฎหมาย คือ ได้มีการบำบัดมลพิษก่อนที่จะบำบัด จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัด ถ้าไรที่ได้ก็น้อยลงขึ้น แต่องค์กรเหล่านี้กลับกลายเป็นแกะดำ”

(25) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องประกาศการกระทำความผิดของตนที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายให้สาธารณชนได้รับรู้ ดังนั้นการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีการให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดประกาศการกระทำความผิดให้เผยแพร่ต่อสาธารณะ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการให้นิติบุคคลนั้นไปประกาศความผิดของตนโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน ทำให้ในหลาย ๆ ครั้ง นิติบุคคลเหล่านี้มักู้เงินหรือขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อนำไปใช้ในการประกอบกิจการ แต่ธนาคารก็ไม่รู้ว่านิติบุคคลเหล่านี้ได้ปล่อยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมาย”

(26) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงกระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ หลากหลายฉบับ จึงทำให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมากและไม่มีความเป็นระบบระเบียบ ซึ่งส่งผลให้องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแต่ละฉบับต่างก็มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ในอันที่จะบังคับใช้

กฎหมายฉบับนั้น ๆ การบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับจึงได้ถูกกระทำโดยองค์กรต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมองค์กร ประเพณีปฏิบัติ ตลอดจนหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการที่แตกต่างกัน การบังคับใช้กฎหมายทั้งหลายดังกล่าวจึงมีแนวโน้มสูงว่าจะมาตรฐานที่แตกต่างกัน ไม่ค่อยมีการประสานสัมพันธ์กัน และเกิดความสับสนในการบังคับใช้ตามไปด้วย อีกทั้งทำให้มีองค์กรหลักองค์กรใดที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ฉบับให้มีมาตรฐานเดียวกันในลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงไม่ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังไม่มีความเป็นระบบระเบียบและยังไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลายฉบับ แบบบริหารจัดการกระจายไม่มีองค์กรหลักหรือองค์กรที่เป็นฟันเฟืองหลักที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้อย่างแท้จริง แต่กลับมีองค์กรมากมายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้ตามกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน ซึ่งทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา จึงควรมีองค์กรหลักหรือองค์กรที่เป็นฟันเฟืองหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง”

“กฎหมายที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลายฉบับมาก ทำให้เกิดความสับสนแก่การนำมาบังคับใช้”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(27) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดมาตรการจูงใจที่ดีพอต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมีจำนวนมากยิ่งขึ้นและต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนลดน้อยลง ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจูงใจให้นิติบุคคลไม่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญากับนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางที่ลดน้อยถอยลง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“รัฐยังไม่มีมาตรการจูงใจที่ดีพอในการตอบแทนการที่นิติบุคคลได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

(28) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Processes) และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Products) มาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดมาตรการส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Measures) ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญากับบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางที่ลดน้อยถอยลง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายและนโยบายของรัฐยังมีช่องว่างในเรื่องของการส่งเสริมกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

(29) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด กล่าวคือการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวมักจะมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมในส่วนของภาคทฤษฎีมากกว่าในส่วนของภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงมักได้ความรู้ในทางทฤษฎีมากกว่าและเข้มข้นกว่าความรู้ในทางปฏิบัติ แต่เมื่อบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหล่านี้จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นงานที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี การบังคับใช้กฎหมายก็อาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้ ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติการหรือเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง ซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การอบรมเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายไม่ค่อยได้นำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้ คือมักให้ความสำคัญกับภาคทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ทำให้เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐต้องบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาเข้าจริง ๆ ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมายในเชิงปฏิบัติการ ก็เลยเกิดปัญหาขึ้น”

(30) ประชาชนชาวไทยยังขาดการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ประชาชนชาวไทยซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนต่าง ๆ อันเป็นชุมชนที่ได้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ได้ให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแสบทักเตือนเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ ประการหนึ่งก็มาจากการที่ประชาชนชาวไทยยังขาดแรงจูงใจที่จะไปกระตุ้นให้เกิดการให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดการให้ความร่วมมือจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความร่วมมือในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแสบทักเตือนเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางครั้ง ประชาชนไม่มีแรงจูงใจในการชี้เบาะแสบทักเตือนกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

“ในบางครั้ง สมาชิกในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวเกิดอุปสรรคไปด้วย”

(31) ประชาชนชาวไทยยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นผลพวงมาจากการที่ประเทศไทยยังขาดการปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชน ทั้งการปลูกฝังในระดับครอบครัวและในระดับโรงเรียน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ก็เกินไปได้ยากที่จะมีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การที่ประชาชนชาวไทยยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีประสิทธิภาพตามมา เพราะมีแนวโน้มสูงว่า ประชาชน

ชาวไทยที่ยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมักไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากนักหรืออาจจะถึงขนาดที่ว่าไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเลยก็เป็นไปได้ โอกาสที่พวกเขาเหล่านี้จะก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายก็ย่อมมีสูง อีกทั้งก็มีความเป็นไปได้ว่าพวกเขาเหล่านี้ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โอกาสที่พวกเขาเหล่านี้จะบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเป็นประการแรก ๆ ก็ย่อมมีสูงเช่นกัน ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนชาวไทยที่จะเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ประชาชนบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม”

“ประเทศไทยยังปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชนได้ไม่มากเพียงพอ ทั้งการปลูกฝังในระดับครอบครัวและในระดับโรงเรียน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นไปก็ยากที่จะรู้จักสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามมา โดยรวมไปถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น พวกเขาเหล่านี้กลับกลายเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเสียเอง หรือพวกเขาเหล่านี้อาจจะเป็นเจ้าของที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่บังคับใช้กฎหมายอย่างกระท่อนกระแท่น”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(32) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ดังนั้น การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจึงยังขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนชาวไทยในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น”

2) กลุ่มตัวอย่างแต่ละท่านต่างก็มีความเห็นไปในลักษณะของการเสริมเติมเต็ม และสอดคล้องต่อกัน หากได้มีความเห็นไปในลักษณะของการขัดแย้งแบ่งแยกซึ่งกันและกันไม่ จึงนำมาสู่สาระสำคัญที่ว่า แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนกระทั่งบุคลากรเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับที่แตกฉานเพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูง ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้มีองค์ความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องมีนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องในสาระสำคัญมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งในชั้นของตำรวจ อัยการ และศาล กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ดี ย่อมทำให้การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพแต่ในความเป็นจริง บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความรู้และประสบการณ์ทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่มากนัก จึงทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการอบรมในเชิงทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

(2) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญและผลกระทบอันเกิดจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่าอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชญากรรมแบบทั่วไปเลย และให้บุคลากรเหล่านี้เห็นถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะยังผลให้บุคลากรเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามักให้ความสำคัญกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญากับการกระทำความผิดกฎหมายอาญาอื่น ๆ มากกว่าการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการอบรมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเห็นว่า การกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากมายเพียงใด”

(3) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ หน่วยงานได้มีการทำงานในลักษณะที่มีการประสานงานซึ่งกันและกันและต่อเนื่องใกล้ชิดเป็นระบบเดียวกัน อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นเอกภาพ มีความต่อเนื่อง มีความรวดเร็ว และมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นเอกภาพ มีความต่อเนื่อง มีความรวดเร็ว และมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีความเป็นเอกภาพไม่มากนัก การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงมีความบกพร่องในเรื่องของความต่อเนื่อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มีการทำงานกันอย่างใกล้ชิดและมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง”

(4) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและการกำจัดอำนาจมืดของผู้มีอิทธิพลทั้งหลายอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้หลุดพ้นไปจากการ

ถูกอำนาจมืดทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง และ/หรือแทรกแซงการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมปลอดจากการมีอำนาจมืดเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมักมีอำนาจมืดเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งอำนาจมืดจากภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้การทำงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกิดอุปสรรค การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงเกิดอุปสรรคตามไปด้วย ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการออกกฎหมายและนโยบายที่ช่วยคุ้มครองความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และที่สามารถกำจัดอิทธิพลของอำนาจมืดได้”

(5) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย โดยให้เป็นศาลที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งปวง ซึ่งรวมไปถึงคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย และให้มีองค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านศาสตร์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันมิใช่กฎหมายสิ่งแวดล้อม เช่น วิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทั้งทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมและทางด้านศาสตร์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันมิใช่กฎหมายสิ่งแวดล้อม อันส่งผลต่อเนื่องให้การพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นว่าได้มีการกระทำขึ้นโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านและถูกต้องตามหลักวิชาการทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรมีการจัดตั้งศาลเฉพาะเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีสิ่งแวดล้อม โดยอาจเป็นศาลชำนาญพิเศษซึ่งมีวิธีพิจารณาของศาลโดยเฉพาะคดีสิ่งแวดล้อม และมีผู้เชี่ยวชาญในด้าน

สิ่งแวดล้อม ทั้งในส่วนของผู้พิพากษา นักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาไปในแนวทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพ และเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือว่ามีกระบวนการพิจารณาโดยผู้พิพากษาซึ่งมีความชำนาญในด้านสิ่งแวดล้อมและตามหลักวิชาการอย่างแท้จริง”

(6) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้มีอัตราค่าปรับของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่สูงขึ้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากนักเพราะหลัก ๆ ก็มีเพียงบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ให้มากขึ้น”

“ควรมีการเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้ชดเชยค่าใช้จ่ายในการสืบสวน บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล เป็นต้น”

“ควรเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราโทษปรับแบบธรรมดาให้สูงขึ้น”

(7) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงของบทลงโทษที่พอเหมาะพอสัมกับความผิด ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานรับสินบนในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่หนักเกินไปจะทำให้เกิดการใช้วิธีการเลี่ยงการถูกลงโทษ เช่น การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อที่จะไม่ต้องถูกลงโทษ ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความผิด และในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ควรมีโทษหนักถ้ารับสินบน”

(8) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการชำระสะสางกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันให้มีความเป็นระบบระเบียบและให้มีการขัดเกลากฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งหมดไม่ให้ความซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน ทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระของกฎหมายและในส่วนขององค์กรทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับ ซึ่งจะทำให้โครงสร้างของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพ และมีความสัมพันธ์กัน ตลอดจนเป็นการแก้ไขและลดทอนปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันเอง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรมีการบูรณาการกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบเพื่อลดความซ้ำซ้อนของกฎหมายซึ่งอาจสร้างความสับสน”

“ควรมีหน่วยงานกลางในการประสานงานการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุกฉบับให้เป็นระบบ ซึ่งทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งกันเองระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานกลางดังกล่าวต้องมีอำนาจตามกฎหมายในการบังคับให้เกิดการประสานงานการบังคับใช้ดังกล่าวอย่างแท้จริง”

(9) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีเนื้อหาสาระมุ่งเน้นไปที่การป้องกันปัญหามลพิษ

ทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันและในลักษณะที่ควบคู่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันและในลักษณะที่ควบคู่กัน ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรมุ่งเน้นให้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์ในด้าน การป้องกันปัญหาพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้น”

(10) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการร่างกฎหมายวิธีสบัญญัติที่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องกับประเภทของคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเพาะเจาะจงแบบเฉพาะทาง เช่น ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... เป็นต้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีหลักเกณฑ์ เจื่อนไข และวิธีการตามกฎหมายวิธีสบัญญัติที่มีความเหมาะสมกับคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง เช่น การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินการให้ศาลทราบด้วย ฯลฯ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรมีการจัดตั้งศาลเฉพาะเพื่อพิจารณาคดีพิพาทคดีสิ่งแวดล้อม โดยอาจเป็นศาลชำนาญพิเศษซึ่งมีวิธีพิจารณาของศาลโดยเฉพาะคดีสิ่งแวดล้อม”

“ในส่วนของวิธีพิจารณาคดีความในคดีสิ่งแวดล้อมอาจมีการนำระบบไต่สวนมาใช้เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงได้มากกว่าการสืบพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบัน”

“ การดำเนินการเกี่ยวกับการลงโทษในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการรายงานให้ศาลทราบด้วย”

(11) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายในการเป็นผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเช่น

(ก) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยการกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้หมายความถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในทางตรงหรือทางอ้อม

(ข) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วนเท่าที่จำเป็น

(ค) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายดังกล่าว

(ง) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการกวาดล้างผู้มีอิทธิพลที่มีความเกี่ยวข้องพัวพันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

การกำหนดนโยบายภาครัฐดังกล่าวจะทำให้จำนวนของผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาดังกล่าวมีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นได้มากขึ้น ทั้งในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความและที่เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดินหรือความผิดอันยอมความไม่ได้ อันจะส่งผลต่อเนื่องให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบหนีการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรมีการกำหนดนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” ให้ชัดเจน โดยรวมถึงผู้เสียหายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ผู้ได้รับความเสียหายในคดีสิ่งแวดล้อมสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน”

“ในบางกรณี ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำ ความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ในบางกรณี ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนจะต้องดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดกฎหมายตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างไร ในบางกรณี ผู้เสียหายเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิด ก็เลยไม่กล้าดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด ทำให้ในหลาย ๆ กรณีไม่อาจบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ ตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหาย และทำให้ประชาชนรู้สึกอุ่นใจว่าการใช้สิทธิดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดจะทำให้ตนได้รับความเป็นธรรมและไม่เกิดอันตรายใด ๆ กับตนเองและครอบครัวอันเป็นอันตรายที่เกิดจากผู้กระทำความผิดที่มีอิทธิพลและพวกพ้องบริวารของผู้กระทำความผิด”

(12) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องครบถ้วน และที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเกิดจิตสำนึกและให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น

(ก) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ประเภทอย่างครบถ้วนเท่าที่จำเป็น

(ข) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการให้องค์ระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยให้มากขึ้น

ดังที่กล่าวมานี้จะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ควรทำให้สังคมไทยและประชาชนเกิดความสนใจ ความตื่นตัว และความสำนึกเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เช่น รัฐต้องพยายามแสดงให้เห็นให้สังคมไทยและประชาชนได้เห็นถึงผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น รัฐควรทำให้องค์ระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทในประเทศไทยเพื่อผลักดันให้สังคมไทยและประชาชนเกิดความสนใจ ความตื่นตัว และความสำนึกเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น”

(13) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยเฉพาะ ตลอดจนการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางดังกล่าวให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าว อนึ่ง แนวทางดังกล่าวควรมีเนื้อหาสาระรวมถึงหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างให้เกิดความรับผิดชอบที่ดีในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าวด้วย ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางกรณี เจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้บังคับใช้บทลงโทษทางอาญาได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจการไม่มีแนวทางในการบังคับใช้ที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ก็เป็นไปได้ ซึ่งก็ควรที่จะมีการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างแนวทางในการบังคับใช้ที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์”

“เจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายยังบังคับใช้กฎหมายอย่างขาดตกบกพร่องและไม่เต็มที่ ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาจึงควรแก้ไขให้เจ้าหน้าที่รัฐมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายด้วย”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(14) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อให้การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปอย่างไม่มีช่องว่างของกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการกำหนดกรอบอัตราค่าล้างของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเจ้าหน้าที่รัฐ ยังขาดประสิทธิภาพในเรื่องของการไม่มีความต่อเนื่องในการสอดส่องดูแล การไม่มีการจัดเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแล การมีการจัดเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแลแต่อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่พอ และการที่กฎหมายมีช่องว่างในเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแล ซึ่งการทำให้การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยเจ้าหน้าที่รัฐ มีประสิทธิภาพในเรื่องดังกล่าว ก็จะช่วยแก้ไขปัญหาคือนี้ได้”

(15) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้เกิดแรงกระตุ้นในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มประสิทธิภาพ ที่สำคัญเช่น นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการตั้งรางวัลให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในการจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งจะยังผลให้บุคลากรดังกล่าวเกิดแรงจูงใจในการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางครั้ง เจ้าหน้าที่รัฐอาจจะไม่มีแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงควรเพิ่มแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น มีการตั้งรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการจับกุมผู้กระทำความผิด โดยรางวัลดังกล่าวอาจจะนำมาจากค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษให้ต้องจ่ายค่าปรับ เช่น 10% ของค่าปรับ”

(16) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความยืดหยุ่นกับและอยู่ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม ซึ่งจะทำให้บุคลากรดังกล่าวบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในลักษณะของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้น้อยลงและให้เป็นไปในลักษณะที่มีมาตรฐานได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีมาตรฐานที่เหมาะสมและเป็นไปตามหลักแห่งความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐยังมีการเลือกปฏิบัติอยู่ จึงไม่เกิดความเสมอภาคในการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างที่ควรจะเป็น จึงควรลดเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐเกิดปัญหาในจุดนี้”

“เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้มงวดกับบางกรณี และไม่เข้มงวดกับบางกรณี ซึ่งในบางครั้งอาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้มาตรฐานวิธีแก็ก็คือ เจ้าหน้าที่รัฐควรบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เข้มงวดและเคร่งครัดในทุก ๆ กรณี และต้องเสมอภาคเท่าเทียม”

(17) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมจริยธรรมสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการชี้ให้เห็นเป็นประจักษ์ถึงประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมายที่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับและโทษของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับ ทั้งประโยชน์และโทษที่จะเกิดแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ซึ่งควรเป็นการฝึกอบรมที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ด้วยความมุ่งประสงค์ที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคลากรดังกล่าวอย่างยั่งยืนและลึกซึ้ง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปตามครรลองที่ถูกต้องชอบธรรม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ผู้บังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมขาดจริยธรรม ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดำเนินไปโดยขาดจริยธรรมไปด้วย การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ผู้บังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมย่อมจำเป็นมาก”

(18) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสามารถนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้มาจากงานวิจัยในศาสตร์นั้น ๆ มาบูรณาการให้เข้ากันกับความรู้ในศาสตร์ทางด้านกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แล้วต่อยอดให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับการพัฒนาไปในรูปแบบของการบูรณาการข้ามศาสตร์และสามารถนำมาใช้ในการ

แก้ไขปัญหาลึกเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวได้จริง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บุคลากรของรัฐยังขาดการนำงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทย มาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรของรัฐจึงควรนำงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวมาศึกษาเพื่อนำมาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับใช้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นกรณี ๆ ไป”

(19) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแตกฉานและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติตามแต่ละประเภทของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและตามแต่ละสถานการณ์ได้อย่างแท้จริง อันจะสามารถแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในภาพรวมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“เจ้าหน้าที่รัฐยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น รัฐควรมีโครงการอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและผลกระทบดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวเกิดสัมมาทิว”

(20) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความยืดหยุ่นให้แก่ศาลในการเลือกบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นมานั้นเพื่อนำมาปรับใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและตรงจุดตรงประเด็นเป็นรายกรณี ๆ ไป ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมี

ความหลากหลายและมีความยืดหยุ่นในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยมีเพียงไม่กี่สถาน ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ จึงควรเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดีขึ้น”

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยที่มีอยู่ ยังไม่มีความยืดหยุ่นพอ คือยังมีบทลงโทษน้อยอยู่ บทลงโทษที่ศาลสามารถเลือกมาใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดจึงยังน้อยอยู่และไม่ค่อยมีความยืดหยุ่น จึงควรเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษให้มากขึ้น ยิ่งบทลงโทษมีความหลากหลาย ก็ย่อมที่จะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด”

(21) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีความทันสมัยต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาตัวขึ้นไปมากกว่าแต่เก่าก่อนมาก และที่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีอัตราของโทษปรับที่สูงขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้จะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความทันสมัยและสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมา ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ และยังทำให้เกิด pain น้อยกว่า gain ทั้งนี้ บทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดได้จะต้องทำให้เกิด pain มากกว่า gain บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย

มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยยังมีปัญหาตรงนี้ ผู้กระทำความผิดจึงยังไม่ค่อยกลัวการลงโทษ ปัญหา
นี้จึงนำมาสู่การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและเพิ่ม
โทษปรับแบบธรรมดา ให้มีความทันสมัยขึ้น”

(22) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่สามารถทำให้
บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับรู้ถึงความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องได้รับ
ความเสียหายและความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องมาดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเกิด
จากการที่ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายได้อย่างสาสม ซึ่งจะ
ยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงสาสมกับ
กับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มี
ความเห็นว่

“บทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่
สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับรู้ถึงความรู้สึกของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษและ
ความรู้สึกของผู้ที่จะต้องมาแก้ไขปัญหามลพิษ การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาที่สามารถทำให้
ผู้กระทำความผิดได้รับรู้ถึงความรู้สึกนั้นได้ก็จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้”

(23) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีลักษณะที่ให้
บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจาก
การกระทำความผิด ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง
สิ่งแวดล้อมมีการให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดด้วย ดังจะเห็นได้
จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่

“กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญา
ในลักษณะที่ทำให้จำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด การเพิ่มเติมบทลงโทษ
ทางอาญาที่ส่งผลในลักษณะดังกล่าวจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้”

(24) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ลงโทษนิติ

บุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมมากกว่าบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ ให้มีบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งให้นิติบุคคลเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบหนีจำต่อบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่ ในกรณีที่นิติบุคคลได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฐานเดียวกันกับบุคคลธรรมดา ให้ศาลมีอำนาจที่จะลงโทษปรับแก่นิติบุคคลในอัตราที่สูงกว่าบุคคลธรรมดา ซึ่งก็คือ บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลนั่นเอง นอกจากนี้ให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการลงโทษนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของนิติบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการส่งเสริมให้นิติบุคคลที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายมีกำลังใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายต่อไป ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การปรับนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาโดยใช้อัตราค่าปรับเดียวกันทำให้นิติบุคคลไม่กลัวที่จะกระทำความผิด ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดฐานเดียวกันกับบุคคลธรรมดา จึงควรกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับนิติบุคคลในอัตราที่สูงกว่าอัตราค่าปรับสำหรับบุคคลธรรมดา”

“เมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่กลับได้รับโทษปรับเท่า ๆ กับบุคคลธรรมดา นิติบุคคลเลยไม่กลัวที่จะกระทำความผิด ทั้งที่ ความเสียหายที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดมักจะมากกว่ากรณีที่บุคคลธรรมดาได้กระทำความผิด วิธีแก้ก็คือ เมื่อนิติบุคคลได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็สมควรถูกลงโทษหนักกว่าบุคคลธรรมดา”

“นิติบุคคลไม่ค่อยกลัวโทษปรับที่มีอยู่ ทำให้มีองค์กรนิติบุคคลจำนวนมากกล้าที่จะปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยยังไม่ได้มีการบำบัดก่อน ซึ่งจะทำให้องค์กรเหล่านี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัด ถ้าไรที่ได้ก็จะมีมากขึ้น แต่องค์กรเหล่านี้ก็กลับกลายเป็นแกะขาว

ในขณะที่องค์กรนิติบุคคลบางองค์กรปฏิบัติตามกฎหมาย คือ ได้มีการบำบัดมลพิษก่อนที่จะบำบัด จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัด ถ้าไรที่ได้ก็จะมัน้อยลงขึ้น แต่องค์กรเหล่านี้กลับกลายเป็นแคะดำ ดังนั้น เพื่อกระตุ้นให้นิติบุคคลเกิดความกลัวโทษปรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรนิติบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกระตุ้นให้นิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมีกำลังใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายต่อไป จึงควรรนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ด้วย เช่น การปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด การให้เผยแพร่การกระทำความผิด การให้ปิดสถานประกอบกิจการ การปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล”

(25) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีลักษณะที่ให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องป่าวประกาศการกระทำความผิดของตนที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายให้สาธารณชนได้รับรู้ โดยบทลงโทษทางอาญาในลักษณะนี้อาจจะมีผลต่อการนำไปเป็นข้อพิจารณาของธนาคารในการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติเงินกู้หรือสินเชื่อให้แก่นิติบุคคลผู้นั้นและอาจจะมีผลต่อการที่ธนาคารจะขึ้นบัญชีดำ (Blacklist) สำหรับนิติบุคคลผู้นั้นด้วย บทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อเพื่อนไปถึงแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่นิติบุคคลมีความจำเป็นต้องนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตนด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อชุมชนผู้ที่ยังให้นิติบุคคลไม่กล้าที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งมิให้นิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการให้นิติบุคคลนั้นป่าวประกาศความผิดของตนโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน ทำให้ในหลาย ๆ ครั้ง นิติบุคคลเหล่านี้มากู้เงินหรือขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อนำไปใช้ในการประกอบกิจการ แต่ธนาคารก็ไม่ว่านิติบุคคลเหล่านี้ได้ปล่อยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมาย จึงควรให้มีบทลงโทษให้นิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องป่าวประกาศความผิดของตนโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน และธนาคารควรขึ้น blacklist เอาไว้ เมื่อนิติบุคคลเหล่านี้มากู้เงินหรือขอสินเชื่อกับธนาคาร ธนาคารก็ควรนำเรื่องการกระทำความผิดนั้นมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติด้วย”

(26) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการชำระสะสางกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันให้มีความเป็นระบบระเบียบ ทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระของกฎหมายและในส่วนขององค์กรทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำประมวลกฎหมายว่าด้วยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการกำหนดให้มืองค์กรหลักเพียงองค์กรเดียวที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ฉบับให้มีมาตรฐานเดียวกันในลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายทั้งหลายดังกล่าวมีมาตรฐาน มีการประสานสัมพันธ์กัน และลดความสับสนในการบังคับใช้ตามไปด้วย ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความเป็นระบบระเบียบและมีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลายฉบับ แบบกระจัดกระจาย ไม่มีองค์กรหลักหรือองค์กรที่เป็นฟันเฟืองหลักที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้อย่างแท้จริง แต่กลับมีองค์กรมากมายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้ตามกฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมชลประทาน ซึ่งทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมา จึงควรมืองค์กรหลักหรือองค์กรที่เป็นฟันเฟืองหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง”

“กฎหมายที่เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีอยู่หลายฉบับมาก ทำให้เกิดความสับสนแก่การนำมาบังคับใช้ จึงควรจัดทำกฎหมายให้เป็นระบบ เช่น ทำเป็นประมวลกฎหมาย”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(27) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดมาตรการจูงใจที่ดีต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมีจำนวนมากยิ่งขึ้นและต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจูงใจให้นิติบุคคลไม่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทาง

อาญากับนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางที่ลดน้อยถอยลง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“รัฐยังไม่มีมาตรการจูงใจที่ดีพอในการตอบแทนการที่นิติบุคคลได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม รัฐจึงควรกำหนดมาตรการที่สามารถจูงใจให้นิติบุคคลปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้”

(28) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Processes) และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Products) มาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค ทั้งนี้ เพื่อเป็นมาตรการส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Measures) ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพมากเพียงพอต่อการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญากับบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางที่ลดน้อยถอยลง ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“กฎหมายและนโยบายของรัฐยังมีช่องว่างในเรื่องของการส่งเสริมกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รัฐควรพัฒนากฎหมายและนโยบายให้สอดคล้องกับการส่งเสริมกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”

(29) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยต้องมีการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด กล่าวคือ เนื้อหาสาระของนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมในส่วนของภาคปฏิบัติที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในส่วนของภาคทฤษฎี ทั้งนี้ เพื่อทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ในทางปฏิบัติที่มากและเข้มข้นเพียงพอต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นงานที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ซึ่งจะยังผลให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเชิงปฏิบัติการ

หรือเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง อันจะทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยบุคลากรดังกล่าวมีประสิทธิภาพที่มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“การอบรมเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายไม่ค่อยได้นำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้ คือมักให้ความสำคัญกับภาคทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ทำให้เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐต้องบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาเข้าจริง ๆ ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมายในเชิงปฏิบัติการ ก็เลยเกิดปัญหาขึ้น จึงควรอบรมเจ้าหน้าที่รัฐในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายโดยเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี”

(30) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนชาวไทยในการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการตั้งรางวัลให้แก่ประชาชนในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแสเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสร้างความเป็นมิตรกับสมาชิกในชุมชน นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่สมาชิกในชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความร่วมมือในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแสเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ในบางครั้ง ประชาชนไม่มีแรงจูงใจในการชี้เบาะแสดูกระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการให้รางวัลแก่ประชาชนในการชี้เบาะแสด โดยรางวัลในการชี้เบาะแสดอาจจะนำมาจากค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษให้ต้องจ่ายค่าปรับ เช่น 10% ของค่าปรับ”

“ในบางครั้ง สมาชิกในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าวเกิดอุปสรรคไปด้วย การที่เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้สร้างความเป็นมิตร

ให้กับคนในชุมชน และชี้ให้เห็นถึงผลเสียจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็จะทำให้สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือในการบังคับใช้บทลงโทษดังกล่าวมากขึ้น”

(31) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยอย่างถ้วนทั่วในทุกช่วงวัยและในทุกสถาบัน กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกดังกล่าวจะต้องครอบคลุมไปถึงการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยที่เป็นเด็กและเยาวชน อยู่ในช่วงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ หรืออยู่ในช่วงวัยอื่น ๆ ก็ตาม และในทุกระดับสถาบัน ไม่ว่าจะในระดับสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการทำงาน หรือสถาบันอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่เป็นเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมลดน้อยถอยลงและทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนชาวไทยเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ประชาชนบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิธีแก้ก็คือ สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนให้รู้จักสิ่งแวดล้อมมากขึ้น”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ประเทศไทยยังปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชนได้ไม่มากเพียงพอ ทั้งการปลูกฝังในระดับครอบครัวและในระดับโรงเรียน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นไปก็ยากที่จะรู้จักสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามมา โดยรวมไปถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น พวกเขาเหล่านี้กลับกลายเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเสียเอง หรือพวกเขาเหล่านี้อาจจะเป็นเจ้าของที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่บังคับใช้กฎหมายอย่างกระต่อนกระแต่น ดังนั้น การปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชนให้รู้จักสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นอย่างมาก ครอบครัวและครูจึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก ๆ ด้วย แล้วถ้าปลูกฝังดี เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้มีลูกหลาน พวกเขา ก็จะส่งสอนลูกหลานให้รู้จักสิ่งแวดล้อมได้ เป็นวัฏจักรแบบนี้ไป

เรื่อย ๆ ปัญหาในการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของไทยก็จะลดลง”

(32) การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการอบรมหรือประชาสัมพันธ์กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชนชาวไทยอย่างทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ซึ่งจะยังผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความรู้ความเข้าใจของประชาชนชาวไทยในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่กลุ่มตัวอย่างได้มีความเห็นว่า

“ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น รัฐควรมีโครงการอบรมหรือประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและผลกระทบดังกล่าว ซึ่งจะทำการกลุ่มบุคคลดังกล่าวเกิดสัมมาทิว”

4.2 การอภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษาในหัวข้อนี้ จะขอแบ่งแยกออกเป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ อันได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา ประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา โดยเป็นการอภิปรายข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) 3 ประเภท อันได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งในแต่ละประเด็นดังกล่าวมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

4.2.1 ความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

ในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญานั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ประเภท อันได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เราก็สามารถที่จะอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1) การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังต่อไปนี้ลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ อันเป็นกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายหลักเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของประเทศไทยจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ในคดีความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นอกจากบทลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 แล้ว ให้มีบทลงโทษทางอาญาดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) บทลงโทษปรับรายวัน
- (2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด
- (10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
- (11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิด และคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่

ทางอ้อม

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดย

ของศาล

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

2) ลักษณะของการให้อำนาจแก่ศาลในการปรับใช้บทลงโทษทางอาญา จำนวน 28 รูปแบบดังกล่าวลงโทษแก่จำเลยในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

ในกรณีที่ยกเลิกได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
ใด ๆ และศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลย ให้ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ถ้าศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลย ศาลจะลงโทษปรับตามข้อ (1) (2)
หรือ (3) แก่จำเลยแทนที่การลงโทษปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร

(ข) นอกจากการลงโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับรูปแบบใด ๆ แก่จำเลย
แล้ว ศาลจะลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยร่วมกับหรือแทนที่การลงโทษดังกล่าวก็ได้ และจะ
ลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยเพียงประการเดียวหรือหลายประการรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่
ศาลเห็นสมควร

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม หมายความว่า กฎหมายเกี่ยวกับการ
ควบคุมหรือจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน
มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย มลพิษทางของเสียอันตราย ฯลฯ

3) เหตุผลสำคัญที่ทำให้การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน
28 รูปแบบดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง
สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษ
ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

3.1) บทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้เพิ่มเติมลงในกฎหมาย
มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นสามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษ
ทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา
และในหลาย ๆ บทลงโทษนั้นสามารถแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย
มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างตรงจุดตรงประเด็นกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่า
บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา นอกจากนี้ ก็เป็นบทลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาใน
ลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับบทลงโทษจำคุก เช่น ปัญหานักโทษล้นคุก ปัญหาการสูญเสีย
งบประมาณของรัฐในการบริหารจัดการเรือนจำ ปัญหาการสูญเสียทางเศรษฐกิจของผู้ต้องขังและ
ครอบครัวของผู้ต้องขัง ปัญหาการสร้างตราบาปให้แก่ผู้ต้องขัง ปัญหาการทำให้ผู้ต้องขังซึมซับ
พฤติกรรมอาชญากรในคุก ฯลฯ อีกทั้งก็เป็นบทลงโทษที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันหรือ
คล้ายคลึงกันกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดา เช่น บุคคลธรรมดาที่มีฐานะทางการเงินในระดับดีขึ้นไป
ไม่ค่อยกลัวโทษปรับแบบธรรมดา นิติบุคคลไม่ค่อยกลัวโทษปรับแบบธรรมดา ฯลฯ อีกด้วย
ยกตัวอย่างเช่น

(1) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด และบทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และทำให้ผู้กระทำความผิดได้ทำประโยชน์ให้กับสิ่งแวดล้อมและสังคม

(2) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ และบทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ทำให้ผู้กระทำความผิดถูกประจาน ทำให้ผู้กระทำความผิดเสียชื่อเสียง

(3) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมูลงานของทางราชการ และบทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ทำให้ผู้กระทำความผิดสูญเสียรายได้และแหล่งเงินทุน

(4) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ และบทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความยากลำบากในการเดินทางโดยใช้ยานพาหนะ และเกิดความเสียหายในธุรกิจการขนส่งได้

(5) บทลงโทษปรับปรับจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ทำให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลต้องจ่ายค่าปรับมากขึ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.2) บทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้เพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และสามารถข่มขู่ยับยั้งได้ทั้งในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีฐานะทางการเงินในระดับดีขึ้นไป ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป และผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นิติบุคคลที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวอยู่แล้วได้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวต่อไป ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ประกอบกัน

(1) บทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้เพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นเป็นบทลงโทษที่สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำ

ความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ทั้งในกรณีและผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดาและในกรณีและผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล

(2) บทลงโทษจำคุกไม่สามารถนำมาใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันที่สามารถนำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ก็มีเพียงแต่บทลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้ว การที่นิติบุคคลได้ตัดสินใจและลงมือกระทำความผิดเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นิติบุคคลย่อมต้องเล็งเห็นได้อย่างแน่ชัดแล้วว่า ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดจะต้องมากกว่าผลร้ายที่จะได้รับจากการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาแน่นอน ประกอบกับบทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดกับบุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิดก็ใช้อัตราค่าปรับเดียวกัน ทั้งที่มีแนวโน้มสูงกว่า ผลประโยชน์ที่นิติบุคคลจะได้รับจากการกระทำความผิดจะสูงกว่าผลประโยชน์ที่บุคคลธรรมดาจะได้รับจากการกระทำความผิด จึงมีแนวโน้มสูงกว่า ผลประโยชน์ที่นิติบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับจากการกระทำความผิดจะมากกว่าผลร้ายที่นิติบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับจากบทลงโทษปรับแบบธรรมดา ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า บทลงโทษจำคุกไม่มีบทบาทในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลเลย ในขณะที่บทลงโทษปรับแบบธรรมดาก็มีแนวโน้มสูงกว่า ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลเท่าที่ควร

(3) บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็ยังมีปัญหาในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่ กล่าวคือ บุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับดีขึ้นไป ก็จะไม่ค่อยมีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาเท่าไรนัก ส่วนบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็มีแนวโน้มสูงกว่า จะมีความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาพอสมควร แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ประกอบมาตรา 30/1 ก็ได้เปิดช่องให้มีการยึดทรัพย์สิน การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน การกักขัง และการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาสำหรับบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็มีแนวโน้มสูงกว่าจะลดน้อยถอยลงไปด้วย มิหนำซ้ำบุคคลที่มีฐานะทางการเงินในระดับไม่ค่อยดีลงไป ก็อาจจะมี ความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการถูกยึดทรัพย์สิน การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน การถูกกักขัง และการถูกให้ต้องทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์มากกว่าการถูกลงโทษปรับแบบธรรมดาก็เป็นไปได้

3.3) บทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้เพิ่มเติมลงในกฎหมาย มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยนั้นจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ศาลสามารถเลือกใช้บทลงโทษ ทางอาญาที่จะนำมาลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้ มากยิ่งขึ้นและศาลก็สามารถเลือกบทลงโทษทางอาญารูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ร่วมกันเพื่อลงโทษ ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสำหรับการกระทำความผิด กรรมหนึ่ง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น อันส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาที่ศาลจะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นมีความ รุนแรงมากยิ่งขึ้นและมีความเหมาะสมกับกับลักษณะของผู้กระทำความผิดแต่ละรายและลักษณะของ การกระทำความผิดในแต่ละกรณีมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการข่มขู่ยับยั้งการกระทำ ความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มากยิ่งขึ้นและที่สอดคล้องต้องกันกับ สถานการณ์ของประเทศไทยในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการปกป้องคุ้มครอง สิ่งแวดล้อมและสังคมและการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้นด้วย

3.4) เมื่อพิจารณาจากบทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันและ สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษทางอาญา ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

(2) วิธีการเพื่อความปลอดภัย ได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

(3) บทลงโทษทางแพ่ง ได้แก่ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความ เสียหาย

(4) บทลงโทษทางปกครองแบ่งออกเป็น 2 กรณีใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

(4.1) บทลงโทษทางปกครองในชั้นของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ การเพิกถอนสิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำ การใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ

(4.2) บทลงโทษทางปกครองในชั้นของศาลปกครอง ได้แก่ การ เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองใด ๆ การห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ การห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ และการให้กระทำการใด ๆ

เมื่อนำบทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่กล่าวไปในข้างต้นมาพิจารณาเปรียบเทียบกับบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้มีการเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ปรากฏว่า บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่กล่าวไปก็หาได้มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังที่กล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งบทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่กล่าวก็ได้มีการนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอีกด้วย กล่าวคือ

(1) ในกรณีของคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยจัดเป็นบทลงโทษและวิธีการที่ถูกนำมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการชดใช้ค่าเสียหายในทางอาญาอันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่รัฐ ซึ่งศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัยลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็คือ ศาลยุติธรรมที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความอาญา ซึ่งศาลดังกล่าวนี้ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางแพ่งและบทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้

(2) ในกรณีของคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางแพ่งจัดเป็นบทลงโทษที่ถูกนำมาใช้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งให้แก่ผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าเสียหายในมูลละเมิดอันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่ผู้กระทำละเมิดทางแพ่งตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยก็คือ ศาลยุติธรรมที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความแพ่ง ซึ่งรวมไปถึงศาลยุติธรรมที่มีอำนาจเหนือคดีอาญาและกฎหมายได้กำหนดให้มีการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาต่อศาลนั้นได้ด้วย ซึ่งศาลเหล่านี้ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวได้ในคดีแพ่งเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้

(3) ในกรณีของคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น บทลงโทษทางปกครองจัดเป็นบทลงโทษที่ถูกนำมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญมุ่งเน้นไปที่การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจ

ในทางปกครองกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยตนเอง หรือได้ใช้อำนาจในทางปกครองเหนือเอกชน โดยเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งบทลงโทษทางปกครองในส่วนนี้จะเป็นการใช้อำนาจในทางบริหารหรือการใช้อำนาจในทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อบุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่บุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในขณะที่ในกรณีที่ได้มีการยื่นฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อศาลปกครองแล้ว องค์กรที่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าว ก็คือ ศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรตุลาการที่กฎหมายได้บัญญัติให้มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความปกครอง และเป็นศาลที่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางปกครองลงโทษแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทางปกครองตามกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งบทลงโทษทางปกครองในส่วนนี้จะเป็นการใช้อำนาจในทางตุลาการของศาลปกครองกระทำต่อบุคคลผู้ที่กระทำการล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายปกครองเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งศาลดังกล่าวไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายในอันที่จะใช้บทลงโทษทางอาญาและบทลงโทษทางแพ่งลงโทษแก่ผู้ถูกฟ้องคดีได้

ดังนั้น บทลงโทษทางอาญาและวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง จึงมีการนำมาใช้คนละลักษณะกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีสารัตถะแห่งการนำมาใช้ที่แตกต่างกันไปตามเขตอำนาจศาลและตามประเภทของคดีความเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้น เพราะลักษณะสำคัญของบทลงโทษทางอาญานั้นเป็นบทลงโทษที่มีความรุนแรงมากกว่า ส่งผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพมากกว่า ส่งผลให้บุคคลใด ๆ ตัดสินใจที่จะไม่กระทำความผิดได้มากกว่า และทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อบทลงโทษได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อีกทั้งยังส่งผลให้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำ

เกรง และหลายจำต่อบทลงโทษที่มากขึ้น ตลอดจนการทำให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งที่ตรงจุดตรงประเด็นมากกว่าและสมน้ำสมเนื้อกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครอง ดังนั้น การเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ ไทยจึงส่งผลให้เกิดการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวได้มากกว่าและดีกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองที่นำมาใช้ในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม แม้การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากขึ้น ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นก็ตาม แต่ก็อาจจะส่งผลให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีระดับความยากมากยิ่งขึ้นเพราะยิ่งบทลงโทษทางอาญามีรูปแบบที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ก็มีแนวโน้มสูงว่า การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็ควรที่จะมีการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันควบคู่กันไปด้วย

4) การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นก็มีความสอดคล้องต้องกันกับทฤษฎีและแนวคิดที่ผู้วิจัยได้หยิบยกขึ้นมากล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องนี้อยู่หลายประการ ที่สำคัญขอยกตัวอย่างมาอธิบายบางประการดังต่อไปนี้

4.1) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (The Classical School of Criminology) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) การที่มนุษย์ได้เข้ามาทำสัญญาประชาคม (Social Contract) ก็เพื่อให้รัฐปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลเสียต่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์ในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ย่อมมีโอกาสเกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่น้อยลง จึงจัดเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของ

ประชาชนชาวไทยประการหนึ่ง เพราะการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของประชาชนชาวไทยไม่มากนักน้อย ไม่นคนใดก็คนหนึ่ง

(2) การบัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้งว่า การกระทำใดเป็นความผิดทางอาญา และการบัญญัติบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้นไว้ในกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้ง ย่อมต้องเป็นไปตาม “หลักการรรถประโยชน์นิยม” (Utilitarianism) กล่าวคือ ต้องปรากฏว่า การกระทำนั้นเป็นภัยอันตรายต่อสังคมส่วนรวม อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมส่วนรวมในวงกว้าง ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ย่อมมีโอกาสดังกล่าวการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่น้อยลง จึงจัดเป็นการบัญญัติบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นไปตาม “หลักการรรถประโยชน์นิยม” และเมื่อบุคคลใดได้กระทำความผิดฐานใด ๆ ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม รัฐก็ย่อมมีอำนาจโดยชอบธรรมในการลงโทษบุคคลผู้นั้นด้วยบทลงโทษทางอาญาตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับการกระทำความผิดฐานนั้น ๆ

(3) มนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระเสรี (Free Will) ที่จะคิดและตัดสินใจกระทำการใด ๆ และไม่กระทำการใด ๆ ได้ด้วยการใช้เหตุผลของตนเอง เมื่อบุคคลใดคิดและตัดสินใจได้อย่างอิสระเสรีด้วยการใช้เหตุผลของตนเองที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม บุคคลนั้นก็ย่อมต้องรับผลในอันที่จะต้องได้รับการลงโทษตามที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้บัญญัติบทลงโทษเอาไว้ภายใต้พื้นฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมโดยไม่มีแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งรวมไปถึงการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษใด ๆ ในบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้เพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย

(4) วัตถุประสงค์ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของบทลงโทษทางอาญาก็คือ การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมในสังคมนั้น (Deterrence and Preventive Punishment) ซึ่งมี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

(4.1) การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) ซึ่งก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้งให้ผู้กระทำความผิดได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(4.2) การข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence; Individual Deterrence) ซึ่งก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้งให้

บุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึงผลร้ายอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป ย่อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของบทลงโทษทางอาญา

4.2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) ในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ก็จะทำให้บทลงโทษทางอาญาที่จะลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ

(2) ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ก็จะทำให้บทลงโทษทางอาญาที่จะลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคม

(3) ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ก็จะทำให้

บทลงโทษทางอาญาที่จะลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสาสมกันกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคม

(4) ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ก็จะทำให้บทลงโทษทางอาญาที่จะลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสาสมกันกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคม

(5) การที่รัฐจะลงโทษบุคคลผู้ใดต้องปรากฏโดยชัดแจ้งว่า บุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดตามกฎหมาย บุคคลผู้นั้นได้มีความผิดตามกฎหมาย และได้มีบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าว ถ้าหากยังไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งว่า ได้มีบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับการกระทำใด ๆ รัฐก็ไม่มีอำนาจอันชอบธรรมในการที่จะลงโทษบุคคลผู้นั้นสำหรับการกระทำนั้น ๆ ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ จึงส่งผลให้รัฐมีอำนาจอันชอบธรรมในการที่จะลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและมีความผิดตามกฎหมายดังกล่าว

4.3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation Theory) ในประเด็นดังต่อไปนี้

เมื่อบุคคลผู้ใดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิด บุคคลผู้นั้นก็ไม่อาจที่จะกระทำความผิดได้ แต่ถ้าบุคคลผู้ใดยังมีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้อยู่ ก็มีความเป็นไปได้ว่าบุคคลผู้นั้นจะกระทำความผิดขึ้นมา การลงโทษผู้กระทำความผิดจะเป็นช่องทางในการตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดในอันที่จะกระทำความผิดได้วิธีกรหนึ่ง ซึ่งการลงโทษนี้จะส่งผล

ให้ผู้กระทำความผิดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิด เมื่อพิจารณาจากบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่ได้มีการเพิ่มเติมลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจะเห็นได้ว่า บทลงโทษเหล่านั้นสามารถทำให้ผู้กระทำความผิดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ ไม่มากก็น้อย ดังนั้น การเพิ่มเติมบทลงโทษทั้งหลายเหล่านั้นย่อมเป็นการเพิ่มช่องทางในการตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดในอันที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้วิธีวิธีหนึ่ง

4.4) แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle) ในประเด็นดังต่อไปนี้

การป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอันจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้ว จึงจะทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นนั้น ย่อมจัดเป็นวิธีการที่ดีและมีความจำเป็นประการหนึ่งในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีบทลงโทษอยู่หลายประการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้วได้ เช่น บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน บทลงโทษให้บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด บทลงโทษให้พัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ เป็นต้น ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจึงทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง

4.5) ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence Theory) ในประเด็นดังต่อไปนี้

เมื่อสังคมของรัฐใด ๆ ได้เกิดปัญหาทางสังคมประการใด ๆ ขึ้นมา กฎหมายจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหาทางสังคมประการนั้น ๆ ภายในสังคมของรัฐ

นั้น ๆ การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทางสังคม ก็จะทำด้วยการตรากฎหมายออกมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมที่ตรงจุด (Social Legislation) ซึ่งการตรากฎหมายนี้อาจจะเป็นการตรากฎหมายออกมาใหม่หรือเป็นการตรากฎหมายออกมาเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายเดิมที่มีอยู่ก็ได้ ปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่งของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นวงกว้าง ดังนั้น การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบซึ่งส่งผลให้การข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ย่อมมีโอกาสเกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่น้อยลง อันจัดเป็นการแก้ไขปัญหาทางสังคมที่ดี ตรงจุด และมีประสิทธิภาพประการหนึ่ง และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันกับกฎหมายโดยตรง จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการตรากฎหมายออกมาเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังกล่าวไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่

4.6) แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันซึ่งใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law System) โดยกฎหมายของประเทศ 2 ประเทศนี้มีมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมายต่อระบบกฎหมายของประเทศไทยอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน และแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียซึ่งใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (ระบบกฎหมายจารีตประเพณี; Common Law System) โดยกฎหมายของประเทศ 3 ประเทศนี้มีมาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ต่อระบบกฎหมายของประเทศไทยอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน กล่าวคือ

(1) ประเทศฝรั่งเศสได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

(1.1) บทลงโทษปรับรายวัน

(1.2) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่

เป็นนิติบุคคล

(1.3) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ

(1.4) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา
วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

(1.5) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(1.6) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของ
อื่นใด

(1.7) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

(1.8) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(1.9) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออก
ใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่

(1.10) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดย
ทางตรงหรือโดยทางอ้อม

(1.11) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การ
กำกับดูแลของศาล

(1.12) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วน
หนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

(1.13) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมวลงานของทางราชการ

(1.14) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดม
เงินทุน

(1.15) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำ
การใด ๆ

(1.16) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

(2) ประเทศเยอรมันได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาในลักษณะ
ดังต่อไปนี้มาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ
เยอรมัน

(2.1) บทลงโทษปรับรายวัน

(2.2) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(2.3) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่
ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(3) ประเทศอังกฤษได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศอังกฤษ

(3.1) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด

(3.2) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(3.3) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(4) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา

(4.1) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล

(4.2) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ

(4.3) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรใด ๆ

(4.4) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ

(4.5) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน

(4.6) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

(4.7) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยซึ่งขาดตัดสินคดีของศาล

(4.8) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

(5) ประเทศออสเตรเลียได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศออสเตรเลีย

(5.1) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์

(5.2) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ

(5.3) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

(5.4) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

(5.5) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

(5.6) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

(5.7) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

4.2.2 ความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา

ในประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญานั้น เมื่อพิจารณาจาก ข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ประเภท อันได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เราก็สามารถที่จะอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1) กรณีของบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บทลงโทษจำคุกและ บทลงโทษปรับแบบธรรมดา

รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่สมควรเพิ่มเติมลง ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ นั้น ควรมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และ/หรือวิธีการของบทลงโทษแต่ละรูปแบบในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษปรับรายวัน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับรายวันแก่จำเลย ให้ศาลกำหนดจำนวนวันที่ต้องถูกปรับได้ไม่เกิน 365 วัน และกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับรายวันที่ไม่น้อยกว่าอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษหารเฉลี่ยด้วยจำนวนวันที่จะต้องถูกปรับ

(2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดแก่จำเลย ให้ศาลเพิ่มหรือลดอัตราค่าปรับสุทธิที่จำเลยต้องชำระจริงได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษ ทั้งนี้ การเพิ่มหรือลดอัตราค่าปรับดังกล่าว ศาลต้องพิจารณาจากสถานะทางการเงินของจำเลยเป็นสำคัญ

(3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล

บุคคล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลแก่จำเลย ให้ศาลกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับที่จำเลยต้องชำระได้ไม่เกิน 3 เท่าของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษในกรณีที่บุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดฐานเดียวกัน

(4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ให้ศาลกำหนดจำนวนโครงการที่จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ไม่น้อยกว่า 1 โครงการ แต่ไม่เกิน 10 โครงการ ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยทำงานบริการสาธารณะ ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องทำงานบริการสาธารณะไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 250 ชั่วโมง ทั้งนี้ จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการทำงานบริการสาธารณะดังกล่าว

(6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ อันเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไรเท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่จำเลยต้องบริจาคได้ไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่มี

โทษปรับ ก็ให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่จำเลยต้องบริจาคโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน

กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ อันเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไรตามวรรคแรกนั้นต้องเป็นกองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้ว และการลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรดังกล่าว ให้ศาลคำนึงถึงความทั่วถึงในการได้รับเงินบริจาคในลักษณะที่มีการหมุนเวียนกันไปในทุก ๆ กองทุน ทุก ๆ ทรัสต์ และทุก ๆ องค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลด้วย

เงินที่จำเลยได้บริจาคไปจากการถูกลงโทษในกรณีนี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะนำมาหักค่าลดหย่อนภาษีได้

(7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคสิ่งของ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบริจาคสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนมูลค่าของสิ่งของที่จำเลยต้องบริจาคได้ไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่มีโทษปรับ ก็ให้ศาลกำหนดจำนวนมูลค่าของสิ่งของที่จำเลยต้องบริจาคโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน ทั้งนี้ สิ่งของดังกล่าวจะเป็นสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้

(8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยพัฒนาโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนเท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนโครงการที่จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่น้อยกว่า 1 โครงการ แต่ไม่เกิน 10 โครงการ โดยโครงการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้ แต่ต้องเป็นโครงการที่ส่งผลให้สภาพของสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีคุณภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบำบัด

แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายที่ได้เกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน

ในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย และจัดทำรายงานผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายนั้นเป็นผู้กระทำการแทน

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผน ค่าใช้จ่ายในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ฯลฯ

(10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดีเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งต่อศาลภายใน 6 เดือน

ในการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องทำการตรวจสอบ

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ให้

ศาลลงโทษได้เฉพาะในกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลและภายในขอบเขตของ 2 รูปแบบดังต่อไปนี้เท่านั้น ซึ่งศาลจะลงโทษแต่เฉพาะรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดหรือทั้งสองรูปแบบก็ได้

(1) ให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบและมีการรับรู้กันได้อย่างกว้างขวาง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ ฯลฯ โดยศาลต้องกำหนดระยะเวลาในการเผยแพร่ให้ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน

(2) ให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลเฉพาะรายหรือเฉพาะกลุ่มเท่านั้นมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบ เช่น รายงานประจำปีของนิติบุคคล จดหมาย หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ฯลฯ

สิ่งที่ศาลต้องลงโทษให้จำเลยเผยแพร่อย่างน้อยที่สุดต้องประกอบด้วยความผิดที่ได้กระทำ พฤติการณ์ของการกระทำความผิด ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิด และคำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ

ถ้าหากจำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ และเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลแทนจำเลยได้

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ให้ศาลกำหนดให้จำเลยแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึง

(1) คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุด

(2) รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการกระทำความผิดในคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามข้อ (1)

วิธีการแจ้งดังกล่าวให้กำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร เช่น การแจ้งทางไปรษณีย์ การแจ้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ฯลฯ

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างสอบสวนการกระทำความผิดอันอยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้เท่านั้น

- (1) ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตัวอย่าง
- (2) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ
- (3) ค่าใช้จ่ายในการทดสอบ
- (4) ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัด
- (5) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์
- (6) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งพยานหลักฐาน
- (7) ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพยานหลักฐาน
- (8) ค่าใช้จ่ายในการกำจัดพยานหลักฐาน
- (9) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นอันเกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดให้จำเลยต้องชดใช้เงินอันอยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้เท่านั้น

- (1) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- (2) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- (3) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะในกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลและเฉพาะการให้จำเลยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของตนให้เป็นไปในลักษณะที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน

ในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร และจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเข้าร่วมด้วย และในการจัดทำแผนและดำเนินการ ตลอดจนการจัดทำรายงานดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเกิดขึ้นมาอีก

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 250 ชั่วโมง แต่ถ้าการให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวมีความจำเป็นตามสมควรที่จะต้องมีการกำหนดเวลาเป็นวัน เดือน หรือปี ก็ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

การมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมตามวรรคแรกนั้นให้หมายความรวมถึง การมีหน้าที่กระทำการใด ๆ เพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนด้วย

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดห้ามไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของดังกล่าวจนกว่ายานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของดังกล่าวนั้นจะไม่ใช่แหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ สำหรับบทลงโทษนี้

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกพักใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยขับขี่ยานพาหนะ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยและห้ามจำเลยร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยอันเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยอันเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้การประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวของจำเลยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ ศาลจะมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ดำเนินการในการกำกับดูแลการประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวก็ได้

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการของจำเลยทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับสถานประกอบกิจการของจำเลยที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดปิดสถานประกอบกิจการดังกล่าวจนกว่าสถานประกอบกิจการดังกล่าวนั้นจะไม่ใช่แหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเข้าประมุขงานของทางราชการ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการเข้าประมุขงานของทางราชการอันเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้เท่านั้น ทั้งนี้ ไม่ว่างานของทางราชการนั้นจะเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม และให้ศาลกำหนด

ระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

ทั้งนี้ การระดมเงินทุน หมายความว่า การระดมเงินทุน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เช่น การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากบริษัทหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนด้วยการขายหลักทรัพย์ การโฆษณาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนงาน ฯลฯ

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะของจำเลย ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกเพิกถอนสิทธิดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษเพิกถอนสิทธิทั้ง 4 ประการดังกล่าวเพียงสิทธิหนึ่งสิทธิใดหรือหลายสิทธิก็ได้

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลย ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลยตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อ

สิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกเพิกถอนสิทธิใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

2) กรณีของบทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

เมื่อได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ ดังมีรายละเอียดปรากฏในข้างต้นแล้วนั้น เพื่อให้บทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่แล้วในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย เช่น สถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถานการณ์ทางนโยบายของรัฐบาล ฯลฯ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่แล้วในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1) กรณีของบทลงโทษจำคุก

(1) บทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นไม่สมควรที่จะต้องถูกยกเลิกไปเนื่องจากยังสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้อยู่ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการข่มขู่ยับยั้งบุคคลที่มีสถานะทางการเงินในระดับดีถึงดีมาก (คนรวย) บุคคลที่มีสถานะทางการเงินในระดับไม่ดีถึงไม่ดีมาก (คนจน) หรือบุคคลกระทำความผิดตดนิสัยก็ตาม ดังนั้น จึงควรปล่อยให้เนื้อหาของศาลในการใช้ดุลพินิจเพื่อตัดสินใจว่า กรณีใดจะใช้บทลงโทษจำคุก กรณีใดจะไม่ใช้บทลงโทษจำคุก

(2) อัตราโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่แล้ว จึงไม่สมควรที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราโทษจำคุกแต่อย่างใด ประกอบกับการนำบทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ มาใช้ร่วมกันกับบทลงโทษจำคุกซึ่งจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความหลากหลายและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นก็ดี การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่จะส่งผลให้บทลงโทษจำคุกสามารถข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

(3) แม้ว่าจะไม่สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมาย มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันก็ตาม แต่ก็สมควรที่จะมีการนำบทลงโทษจำคุก มาใช้สำหรับกรณีใด ๆ ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ กล่าวคือ ก่อนที่ศาลจะใช้บทลงโทษจำคุกในการลงโทษ บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในกรณีใด ๆ ก็ตาม ศาลก็ควรที่จะต้อง พิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วนเสียก่อนว่า การใช้บทลงโทษจำคุกในกรณีนั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลดีมากกว่า ผลเสียหรือก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ถ้าก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย ก็เป็นการสมควรที่ศาลจะ ใช้บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายในการลงโทษจำเลย แต่ถ้าก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ก็ไม่เป็นการ สมควรที่ศาลจะใช้บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายในการลงโทษจำเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ศาล จะใช้บทลงโทษจำคุกกระยะสั้นในการลงโทษจำเลย ด้วยเหตุผลประการสำคัญที่ว่า

บทลงโทษจำคุกตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นบทลงโทษจำคุกกระยะสั้น (Short-Term Imprisonment) กล่าวคือ เป็นบทลงโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งการนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควรเพราะเป็นการนำบทลงโทษจำคุกกระยะสั้นมาใช้ลงโทษใน กรณีที่ลักษณะของการกระทำความผิดร้ายกรณี (ไม่ใช่ภาพรวม) เป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มี ความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดที่มากเพียงพอและ/หรือไม่มีความจำเป็นและสมควร เพียงพอต่อการถูกลงโทษจำคุกกระยะสั้น หรือแม้กระทั่งจะเป็นการกระทำความผิดร้ายกรณี (ไม่ใช่ ภาพรวม) ที่มีความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดมากในระดับหนึ่ง แต่ก็ก็เป็นกรณีที่มี บทลงโทษทางอาญารูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อการนำมาลงโทษการกระทำความผิดนั้น ๆ มากกว่า บทลงโทษจำคุกกระยะสั้นและสามารถแก้ไขปัญหอันเกิดจากการกระทำความผิดได้อย่างตรงจุดตรง ประเด็นกว่าบทลงโทษจำคุกกระยะสั้น อีกทั้งบทลงโทษจำคุกกระยะสั้น ก็มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ ยับยั้งเพื่อป้องกันการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่ไม่ มากมายเท่าใดนัก

การใช้บทลงโทษจำคุกในลักษณะดังกล่าวมีแนวโน้มสูงว่า จะเป็น การส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดปัญหอันเกิดจากบทลงโทษจำคุกที่มีมากและรุนแรงอยู่แล้วให้มีมาก ยิ่งขึ้นและรุนแรงเพิ่มขึ้นไปอีก ที่สำคัญได้แก่ ปัญหานักโทษล้นคุก (ซึ่งในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2561) ประเทศไทยมีผู้ต้องขังสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก อันดับ 3 ของเอเชีย และอันดับ 1 ของอาเซียน) ปัญหาการสูญเสียงบประมาณของรัฐในการบริหารจัดการเรือนจำ ปัญหาการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ของผู้ต้องขังและครอบครัวของผู้ต้องขัง ปัญหาการสร้างตราบาปให้แก่ผู้ต้องขัง และปัญหาการทำให้ ผู้ต้องขังซึมซับพฤติกรรมอาชญากรในคุก อีกทั้งยังเป็นการใช้บทลงโทษจำคุกที่ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาอันเกิดจากการกระทำความผิดได้อย่างตรงจุดตรงประเด็น นอกจากนี้ ก็ยังเป็นการใช้บทลง โทษจำคุกในรูปแบบที่ไม่สามารถส่งผลไปในทางข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมี

ประสิทธิภาพอีกด้วย ดังนั้น การใช้บทลงโทษจำคุกในกรณีทีกล่าวมานี้จะก่อให้เกิดผลเสียที่ได้รับจากการใช้บทลงโทษจำคุกมากกว่าผลดีที่ได้รับจากการใช้บทลงโทษจำคุก เรียกว่า “ได้ไม่คุ้มเสีย” นั่นเอง

2.2) กรณีของบทลงโทษปรับแบบธรรมดา

(1) บทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นไม่สมควรที่จะต้องถูกยกเลิกไปเนื่องจากบทลงโทษปรับแบบธรรมดาก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคม (Social Costs) น้อยมากหรืออาจจะไม่ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมเลย อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งและลงโทษได้ทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและที่เป็นนิติบุคคล ในขณะที่บทลงโทษจำคุกไม่สามารถนำมาใช้ในการข่มขู่ยับยั้งและลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลได้ ประกอบกับทำให้ศาลสามารถเลือกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

(2) อัตราค่าปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นยังไม่มีความเหมาะสมในทุก ๆ บทลงโทษ โดยสมควรที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้อัตราค่าปรับแบบธรรมดาสูงขึ้นโดยใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(2.1) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักแสน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 2 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(2.2) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักหมื่น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 3 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(2.3) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักพัน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 4 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(2.4) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักร้อย อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 5 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(2.5) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักสิบ อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 100 บาท

(2.6) อัตราค่าปรับเดิมเป็นช่วงที่อยู่ในหลักที่ต่างกัน ก็ให้นำหลักการทีกล่าวมาในข้างต้นมาประยุกต์ใช้

2.3) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยเรื่องนี้ตั้งปรากฏในแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มนั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทย

(1.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ฝุ่น ควัน หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(1.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศดังกล่าวได้แก่ กลิ่นเหม็น ละอองสารเป็นพิษ ฝุ่นละออง เหมม่า และ เถ้า อันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 75,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1.3) การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ตามพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(1.4) การขับขีรถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ่น และกลิ่นนั้นอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(1.5) การนำรถที่ก่อให้เกิดก๊าซ ฝุ่น ควัน หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมายมาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(1.6) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(1.7) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,00,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ

(1.8) การทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,00,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1.9) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย

(2.1) การทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.2) การปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่

เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.3) การนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วม อยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5 ควรมีระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 100 บาท

(2.4) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่าง เก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเล ภายใต้น่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาต จากเจ้าท่า ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่ เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.5) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและ เคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของ ประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายใต้น่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิด เป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บ น้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ ควรมี ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 180,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.6) การเท ทิ้ง หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปน กับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายใต้น่านน้ำไทย ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 8,000 บาทถึง 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.7) การเอาหยากเยื่อ ฝุ่นฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ และการเททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 100 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.8) การพาสัตว์พาหนะอันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7 ควรมีระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินตัวละ 100 บาท

(2.9) การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.10) การทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.11) การนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.12) การเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.13) การชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลองประปา ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(2.14) การจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ตามพ.ร.บ. รักษาความ

สะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.15) การเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุ ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้อัตถุตั้งกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ตาม พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.16) การเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจาก อาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 30 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.17) การเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใด ลงในทางน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.18) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(2.19) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 วรรค 1 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.20) เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำ ในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก อธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.21) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางน้ำได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

(2.22) การทำให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.23) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2.24) การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ควรมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 30,000 บาทถึง 400,000 บาท
ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ควรมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 200,000 บาทถึง 800,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ควรมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและ
ใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน
60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบ
มาตรา 238 และมาตรา 239

(2.25) การทำให้เกิดปฏิกฏแก่น้ำในบ่อสระหรือที่ซึ่งน้ำอันมีไว้
สำหรับประชาชนใช้สอย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 380 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1
เดือนหรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางดินของประเทศไทย

(3.1) การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการ
กำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
และการออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการการเกี่ยวกับการห้ามกระทำ
การใด ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิด
การเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ.
2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 ควรมี
ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและ
วิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน
พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(3.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตาม
คำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่ง
อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจาก
มลพิษทางดินได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอัน
เนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็น
อันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อ
ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,00,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน

(3.4) การทำให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนของประเทศไทย

(4.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่มีแตรสัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณชนก็ดี ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(4.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังกล่าวได้แก่ เสียงหรือความสั่นสะเทือนอันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา

28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 75,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4.3) การนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถ มาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(4.4) การใช้เสียงสัญญาณโดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่ใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่ดี การใช้เสียงสัญญาณโดยมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แต่ใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรก็ดี ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(4.5) การนำรถซึ่งเครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินกว่าค่ามาตรฐาน ตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.6) การขับรถในทางเดินรถโดยได้ใช้เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.7) ในขณะที่ขับรถ การที่ผู้ขับขี่รถแท้กซีใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.8) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(4.9) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

(4.10) การทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4.11) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.12) การส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึงโดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.13) การทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 372 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.14) การยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือ ที่ชุมนุมชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยของประเทศไทย

(5.1) การขับขีรถบรรทุกสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.2) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 180,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5.3) การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.4) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกอาณาเขตหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 31 (2) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.5) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.6) การเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 34 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(5.7) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(5.8) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางขยะมูลฝอยได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางขยะมูลฝอย และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางขยะมูลฝอย

(5.9) การทำให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5.10) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.11) การทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(6) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางของเสียอันตรายของประเทศไทย

(6.1) ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณีที่เกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดปกป้องความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ตามพ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

(6.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(6.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางของเสียอันตรายได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชน อันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย

(6.4) การทำให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(6.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19) ควรมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

3) การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และ/หรือวิธีการของ บทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบที่สมควรเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นก็ดี การยังคงไว้ซึ่งบทลงโทษจำคุกในทุก ๆ บทลงโทษตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตรา โทษจำคุกก็ดี การยังคงไว้ซึ่งบทลงโทษปรับแบบธรรมดาในทุก ๆ บทลงโทษตามกฎหมายมลพิษทาง สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราโทษปรับแบบธรรมดาให้สูงขึ้นในทุก ๆ บทลงโทษก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่มุ่งเน้นให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยมีความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบันโดยมีความมุ่งประสงค์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

3.1) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยมีความรุนแรงที่มากเพียงพอและพอเหมาะพอสมในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยทั้งใน 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

(1) การข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) ซึ่งก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมีจุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้ง ให้ผู้กระทำความผิดได้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษอันเป็นผลมาจากการ ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(2) การข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence; Individual Deterrence) ซึ่งก็คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมี จุดประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้งให้บุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้รับรู้ ได้ตระหนัก ได้จดจำ และได้เข้าใจถึง ผลร้ายอันเกิดจากการลงโทษผู้กระทำความผิดอันเป็นผลมาจากการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติ แห่งตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ตามทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม (The Classical School of Criminology) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

3.2) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงและได้สัดส่วน (Punishment Severity and Proportionality) กล่าวคือ

(1) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างพอเหมาะพอสม

(2) เป็นบทลงโทษทางอาญาที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างพอเหมาะพอสม

ทั้ง 2 ประการนี้ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ อันจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป

ทั้งนี้ ตามทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (The Classical School of Criminology) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

3.3) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีบทลงโทษในลักษณะที่มีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ (Public Knowledge) ในระดับที่มีความรุนแรงที่มากเพียงพอและพอเหมาะพอสม กล่าวคือ มีบทลงโทษทางอาญาที่ลงโทษให้ผู้กระทำความผิดต้องดำเนินการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงการที่ตนต้องถูกลงโทษอันเนื่องมาจากการที่ตนได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญได้แก่ บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ และบทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ซึ่งก็ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ อันจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป ทั้งนี้ ตามทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (The Classical School of Criminology) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

3.4) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงที่สาสมกันกับความผิดที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กระทำลงไปอันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น

มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งกฎหมายในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างสาสมกันกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษ ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

3.5) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงที่สาสมกันกับความผิดที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กระทำลงไปอันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความยุติธรรมในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างสาสมกันกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคม ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

3.6) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงที่สาสมกันกับความผิดที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กระทำลงไปอันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น

มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความถูกต้องในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างเหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคม ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

3.7) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงที่สอดคล้องกับความผิดที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กระทำลงไปอันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นบุคคลผู้ที่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม ทั้งที่ ในความเป็นจริงแล้วนั้น มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ศีลธรรมอันดีในสังคมถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ในการนี้ย่อมที่จะส่งผลให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลายไปด้วย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ท้ายที่สุดแล้ว สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างเหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคม ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

3.8) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิด กล่าวคือ บทลงโทษตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องมีความรุนแรงอย่างสมน้ำสมเนื้อกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ถ้าหากบทลงโทษที่จะลง

แก่ผู้กระทำความผิดได้มีความรุนแรงมากไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดก็ดี ได้มีความรุนแรงน้อยไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่เป็นบทลงโทษที่ไม่มีความเหมาะสมพอสมต่อการนำมาใช้ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

3.9) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดไม่ให้มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิด ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) บทลงโทษทางอาญาที่ส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดไม่ให้มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดเป็นการถาวร ซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถที่จะกระทำความผิดได้อีกเลย

(2) บทลงโทษทางอาญาที่ส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดไม่ให้มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดเป็นการชั่วคราว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถที่จะกระทำความผิดได้เป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งตามที่ตนได้รับโทษอยู่

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้จะมุ่งเน้นไปที่การทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่งผลไปในทางที่ตัดช่องทางหรือตัดโอกาสของผู้กระทำความผิดไม่ให้มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดเป็นการชั่วคราวเสียมากกว่า

ทั้งนี้ ตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation Theory)

3.10) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสามารถคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง กล่าวคือ การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของสังคมรัฐเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งรัฐมีพันธกรณีในอันที่จะต้องกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาทางสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการนี้ได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญากรุงริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ. 1992 (Rio Declaration on Environment and Development, 1992) ข้อที่ 15 ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า “In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities.” การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจัดเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยตั้งแต่

อดีตจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่การทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็จัดเป็นมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งที่นานาอารยประเทศนิยมใช้ในการป้องกันปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในประเทศของตน ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีในอันที่จะต้องทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเพื่อให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง ทั้งนี้ ตามแนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle)

3.11) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทางสังคมที่มีลักษณะเป็นอรรถประโยชน์เชิงสังคม กล่าวคือ กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุถึงประโยชน์สุขของสังคม เนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายที่ได้มีการตราออกมาบังคับใช้จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวได้ตลอดเวลาเพื่อมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขเยียวยาปัญหาทางสังคม โดยยึดถือประโยชน์สุขของสังคมเป็นที่ตั้ง การทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความรุนแรงของบทลงโทษที่สอดคล้องต้องกันกับปัจจุบันจะส่งผลให้การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยลดน้อยถอยลง ปัญหาทางสังคมก็จะลดน้อยถอยลงตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกัน ประโยชน์สุขของประชาชนในสังคมไทยก็จะเพิ่มสูงขึ้น บทลงโทษทางอาญาที่ส่งผลในลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นสัญญาณบ่งชี้ที่สำคัญว่า การตราเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเพื่อมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขเยียวยาปัญหาทางสังคม โดยยึดถือประโยชน์สุขของสังคมไทยเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้ ตามทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence Theory)

3.12) ทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีสาระตลัชั้นพื้นฐานบางประการในทำนองเดียวกันกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งต่างก็เป็นประเทศที่มีกฎหมายอันได้มาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น

(1) บทลงโทษปรับรายวัน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) จำนวนค่าปรับในแต่ละวัน (ค่าปรับรายวัน) และ (ข) จำนวนวันที่จะต้องถูกปรับด้วย

(2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) การเพิ่มจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัว และ (ข) การลดจำนวนค่าปรับที่ผู้กระทำความผิดจะต้องชำระเป็นจำนวนแน่นอนตายตัวด้วย

(3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนเท่าดังกล่าวด้วย

(4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนของโครงการที่จะต้องถูกลงโทษให้ทำการฟื้นฟูหรือส่งเสริมดังกล่าวด้วย

(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการทำงานดังกล่าวด้วย

(6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกองทุน ทรัสต์ และองค์กรดังกล่าว และ (ข) ยอดรวมของจำนวนเงินดังกล่าวด้วย

(7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของสิ่งของดังกล่าว และ (ข) ยอดรวมของมูลค่าของสิ่งของดังกล่าวด้วย

(8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของโครงการดังกล่าว และ (ข) จำนวนของโครงการดังกล่าวด้วย

(9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของความเสียหายดังกล่าว (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดทำแผนดำเนินการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย การดำเนินการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย และการจัดทำรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว และ (ค) คุณสมบัติของบุคคลผู้จัดทำแผนและดำเนินการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายดังกล่าวด้วย

(10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจกรรมที่จะต้องถูกตรวจสอบดังกล่าว (ข) คุณสมบัติของบุคคลผู้ทำการตรวจสอบดังกล่าว และ (ค) กำหนดระยะเวลาสำหรับการตรวจสอบและการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวด้วย

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ มีการกำหนด

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการเผยแพร่ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้เผยแพร่ดังกล่าวด้วย

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำ ความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของการแจ้งดังกล่าวด้วย

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วย

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข วัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นเป้าหมาย (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการจัดทำแผนและการดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข และการจัดทำรายงานผลการดำเนินการดังกล่าว และ (ค) คุณสมบัติของบุคคลผู้จัดทำแผนและดำเนินการดังกล่าวด้วย

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการกระทำการใด ๆ ดังกล่าว และ/หรือ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการกระทำการใด ๆ ด้วย

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของยานพาหนะและวัตถุสิ่งของดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) สาเหตุของการพักใบอนุญาตดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการพักใบอนุญาตดังกล่าวด้วย

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) สาเหตุของการห้ามดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ (ก) สาเหตุของการยกเลิกและห้ามร้องขอดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการยกเลิกและห้ามร้องขอดังกล่าวด้วย

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยทางอ้อม มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจการใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของกิจการใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลดังกล่าวด้วย

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการให้ปิดสถานประกอบกิจการดังกล่าวด้วย

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมวลงานของทางราชการ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของงานราชการดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของการระดมเงินทุน และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการเพิกถอนดังกล่าวด้วย

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ (ก) ลักษณะของสิทธิใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ดังกล่าว และ (ข) กำหนดระยะเวลาสำหรับการห้ามดังกล่าวด้วย

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาสำหรับการเพิกถอนดังกล่าวด้วย

4.2.3 การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา

ในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญานั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ประเภท อันได้แก่ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เราก็สามารถที่จะอธิบายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1) เราสามารถจำแนกปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ออกมาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1.1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

(1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแตกฉานและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติตามแต่ละประเภทของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและตามแต่ละสถานการณ์ได้อย่างแท้จริง

(2) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาจากผลงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมาบูรณาการให้เข้ากันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เพื่อต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อันเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสามารถนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้มาจากงานวิจัยในศาสตร์นั้น ๆ มาบูรณาการให้เข้ากันกับความรู้ในศาสตร์ทางด้านกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แล้วต่อยอดให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม

(3) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่มากเพียงพอ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนกระทั่งบุคลากรเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับที่แตกฉานเพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูง

(4) องค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังคงจำกัดวงอยู่ที่ผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายเท่านั้น แม้ว่าจะเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมก็ตาม ทั้งที่ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายศาสตร์ (นอกเหนือจากนิติศาสตร์) ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องนำมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินในประเด็นแห่งคดีหรือในเนื้อหาแห่งคดี ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย โดยให้เป็นศาลที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งปวง ซึ่งรวมไปถึงคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย และให้มืองค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านศาสตร์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันมิใช่กฎหมายสิ่งแวดล้อม เช่น วิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(5) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำจริยธรรมมาเป็นกรอบหรือเครื่องกำกับที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น การบังคับใช้กฎหมายที่ดำเนินไปด้วยการทุจริต เพราะเหตุแห่งการรับสินบน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมจริยธรรมสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการชี้ให้เห็นเป็นประจักษ์ถึงประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมายที่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับและโทษของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับ ทั้งประโยชน์และโทษที่จะเกิดแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ซึ่งควรเป็นการ

ฝึกรอบรมที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ด้วยความมุ่งประสงค์ที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคลากรดังกล่าวอย่างยั่งยืนและลึกซึ้ง

(6) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐานภายใต้พื้นฐานของหลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความยึดโยงกับและอยู่ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม

(7) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่เอาไว้ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยเฉพาะ ตลอดจนการฝึกรอบรมเกี่ยวกับแนวทางดังกล่าวให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวควรมีเนื้อหาสาระรวมไปถึงหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างให้เกิดความรับผิดชอบที่ดีในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าวด้วย

(8) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาประเภทอื่น ๆ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญและผลกระทบอันเกิดจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่าอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชญากรรมแบบทั่วไปเลย และให้บุคลากรเหล่านี้เห็นถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ได้ส่งผลกระทบต่อ

เศรษฐกิจ สังคม และประชาชนได้อย่างเด่นชัดและรุนแรงเหมือนอย่างอาชญากรรมแบบทั่วไปเช่นกัน
(ข) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่า ในหลาย ๆ กรณี อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็สำแดงผลร้ายให้เห็นอย่างเด่นชัดได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

(9) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้เกิดแรงกระตุ้นในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ ที่สำคัญเช่น นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการตั้งรางวัลให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในการจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(10) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นเอกภาพ ไม่ต่อเนื่อง ไม่รวดเร็ว และไม่เป็นธรรม ตลอดจนไม่ได้ทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการซึ่งกันและกัน หากแต่ทำงานกันโดยลักษณะแยกสัดส่วนกันอย่างชัดเจน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ หน่วยงานได้มีการทำงานในลักษณะที่มีการประสานงานและบูรณาการซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องใกล้ชิดเป็นระบบเดียวกัน

(11) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังถูกอำนาจมีดจากทางภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าง และ/หรือแทรกแซงการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและการกำจัดอำนาจมีดของผู้มีอิทธิพลทั้งหลายอย่างรอบด้าน

(12) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการสอดส่องดูแลไม่มีความต่อเนื่อง การสอดส่องดูแลไม่มีความทั่วถึง การไม่มีการสอดส่องดูแล และการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสอดส่องดูแลมีช่องว่างเกิดขึ้น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรใน

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อให้การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปอย่างไม่มีช่องว่างของกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการกำหนดกรอบอัตราค่าล้างของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

1.2) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีจำนวนรูปแบบที่น้อยเกินไปและไม่มีหลากหลาย ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างความยืดหยุ่นให้แก่ศาลในการเลือกบทลงโทษทางอาญา รูปแบบต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นมานั้นเพื่อนำมาปรับใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและตรงจุดตรงประเด็นเป็นรายกรณี ๆ ไป

(2) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีความทันสมัยและยังทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันน้อยกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีความทันสมัยต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบัน และที่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีอัตราของโทษปรับที่สูงขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

(3) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องได้รับความเสียหายและความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องมาดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการที่ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายได้อย่างสาสม ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องได้รับความเสียหายและความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องมาดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการที่ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายได้อย่างสาสม

(4) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำความผิด ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีลักษณะที่ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำความผิด

(5) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของนิติบุคคลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีความรุนแรงของบทลงโทษที่เบาเกินไปสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและสำหรับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดของนิติบุคคล ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ลงโทษนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมมากกว่าบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน กล่าวคือให้มีบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งให้นิติบุคคลเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ที่สำคัญเช่น บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลนั่นเอง บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำ

ความผิด บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม เป็นต้น

(6) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องประกาศการกระทำความผิดของตนที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายให้สาธารณชนได้รับรู้ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มีลักษณะที่ให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องป่าวประกาศการกระทำความผิดของตนที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายให้สาธารณชนได้รับรู้ โดยบทลงโทษทางอาญาในลักษณะนี้อาจจะมีผลต่อการนำไปเป็นข้อพิจารณาของธนาคารในการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติเงินกู้หรือสินเชื่อให้แก่นิติบุคคลผู้นั้นและอาจจะมีผลต่อการที่ธนาคารจะขึ้นบัญชีดำ (Blacklist) สำหรับนิติบุคคลผู้นั้นด้วย บทลงโทษทางอาญาในลักษณะดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่นิติบุคคลมีความจำเป็นต่อการนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตนด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันยังให้นิติบุคคลไม่กล้าที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(7) บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีอัตราค่าปรับที่ต่ำเกินไป ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีอัตราค่าปรับของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่สูงขึ้น

(8) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบางประการยังมีความรุนแรงมากเกินไป ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดพยายามชวนชววยหาวิธีหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงของบทลงโทษที่พอเหมาะพอสัมกับความผิด ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานรับสินบนในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

(9) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถป้องกันไม่ให้องค์กรที่มีอิทธิพลและผู้ที่มิอิทธิพลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องพัวพันกับการกระทำความผิดตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางใน

การแก้ไขปัญหและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีบทลงโทษทางอาญาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการข่มขู่ยับยั้งองค์กรที่มีอิทธิพลและผู้ที่มีอิทธิพลให้เกิดความเกรงกลัว ย่ำเกรง และหลบจำจนไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องพัวพันกับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(10) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงกระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ หลากหลายฉบับ และในบรรดากฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ก็มีกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่หลายฉบับที่มีเนื้อหาของสาระของกฎหมายที่ซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน โดยกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับก็ได้มีการกำหนดให้มีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน ประกอบกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมยังมีการแบ่งแยกกันอย่างกระจัดกระจายตามมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่มีความเป็นระบบระเบียบ และมีโครงสร้างของกฎหมายแยกต่างหากจากกันและไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน ตลอดจนทำให้องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแต่ละฉบับต่างก็มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ในอันที่จะบังคับใช้กฎหมายฉบับนั้น ๆ การบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับจึงได้ถูกกระทำโดยองค์กรต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรมองค์กรประเพณีปฏิบัติ ตลอดจนหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายทั้งหลายดังกล่าวจึงมีแนวโน้มสูงที่จะมีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากกัน ไม่เป็นระบบเท่าที่ควรขาดความเป็นเอกภาพ มีมาตรฐานที่แตกต่างกัน ไม่ค่อยมีการประสานสัมพันธ์กัน เกิดความสับสนในการบังคับใช้ และอาจเกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดแย้งกันเองตามไปด้วย อีกทั้งหาได้มีองค์กรหลักองค์กรใดที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ฉบับให้มีมาตรฐานเดียวกันในลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงไม่ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการชำระสะสางกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันให้มีความเป็นระบบระเบียบและให้มีการขจัดเกลากฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งหมดไม่ให้ความซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน ทั้งในส่วนของเนื้อหาของสาระของกฎหมายและในส่วนขององค์กรทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำประมวลกฎหมายว่าด้วยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการกำหนดให้มีองค์กรหลักเพียงองค์กรเดียวที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ฉบับให้มีมาตรฐานเดียวกันในลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง อันจะทำให้การบังคับใช้

กฎหมายทั้งหลายดังกล่าวมีความเป็นระบบระเบียบ มีความเป็นเอกภาพ มีมาตรฐานเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กัน ไม่เกิดความสับสน และไม่เกิดความขัดแย้งกันเอง

(11) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้วมากกว่าการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ตั้นนั้นจะต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้ว ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีเนื้อหาสาระมุ่งเน้นไปที่การป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันและในลักษณะที่ควบคู่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และในลักษณะที่ควบคู่กัน

(12) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ที่ชัดเจนและได้มาตรฐาน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยการกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจนและได้มาตรฐาน เช่น การกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจนลงไปว่าหมายถึง การกระทำความผิดเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยฉบับใดบ้าง

(13) กฎหมายวิธีสบัญญัติที่นำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติแบบทั่วไปที่นำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาแบบทั่วไป ที่สำคัญก็คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งส่งผลที่สำคัญ เช่น การสืบพยานและการชั่งน้ำหนักพยานในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสลับซับซ้อน ยุ่งยาก และขาดมาตรฐานที่ชัดเจน ตลอดจนเอื้อต่อการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสืบพยาน ฯลฯ ทั้งนี้ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นคดีเฉพาะด้านที่มีความพิเศษและจำเพาะเจาะจงมากกว่าคดีอาญาแบบทั่วไปอยู่มาก ซึ่งควรมีกฎหมายวิธีสบัญญัติที่มีลักษณะของเนื้อหาสาระเป็นการเฉพาะด้านที่นำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการร่างกฎหมายวิธีสบัญญัติที่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องกับประเภทของคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเพาะเจาะจงแบบเฉพาะทาง เช่น (ก) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... (ข) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... (ค) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลที่สำคัญเช่น (ก) การสืบพยานและการชั่งน้ำหนักพยานในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีความสลับซับซ้อนและมีความยุ่งยากที่น้อยลง มีมาตรฐานที่ชัดเจน ตลอดจนมีการอุดช่องว่างของกฎหมายที่เอื้อต่อการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสืบพยาน (ข) การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินการให้ศาลทราบด้วย ฯลฯ

(14) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

(15) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด กล่าวคือการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวมักจะมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมในส่วนของภาคทฤษฎีมากกว่าในส่วนของภาคปฏิบัติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงมักได้ความรู้ในทางทฤษฎีมากกว่าและเข้มข้นกว่าความรู้ในทางปฏิบัติ แต่เมื่อบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเหล่านี้จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นงานที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี การบังคับใช้กฎหมายก็อาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยต้องมีการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด กล่าวคือ เนื้อหาสาระของนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมในส่วนของภาคปฏิบัติที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในส่วนของภาคทฤษฎี ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ในทางปฏิบัติที่มากและเข้มข้นเพียงพอต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นงานที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

(16) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการจูงใจที่ดีพอต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมีจำนวนมากยิ่งขึ้นและต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดมาตรการจูงใจที่ดีพอต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมีจำนวนมากยิ่งขึ้นและต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนลดน้อยลง

(17) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Processes) และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Products) มาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Processes) และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Environmentally Friendly Products) มาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค

1.3) ผู้เสียหายและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับผู้เสียหายและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

(1) การไม่มีผู้เสียหายเป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งสาเหตุที่สำคัญเช่น (ก) ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร (ข) ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนได้รับความเสียหายจากการกระทำ ความผิด (ค) ผู้เสียหายไม่รู้ว่าตนจะต้องดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดอย่างไร (ง) ผู้เสียหายเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำความผิด (จ) ผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปไม่ทราบว่า การกระทำใด จัดเป็นอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายในการเป็นผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเช่น (ก) การกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้หมายความถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในทางตรงหรือทางอ้อม (ข) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วนเท่าที่จำเป็น (ค) การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายดังกล่าว (ง) การกวาดล้างผู้มีอิทธิพลที่มีความเกี่ยวข้องข้องพัวพันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (จ) การกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ เป็นต้น

(2) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องครบถ้วน และที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเกิดจิตสำนึกและให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ประเภทอย่างครบถ้วนเท่าที่จำเป็น (ข) การให้องค์กรระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยให้มากขึ้น เป็นต้น

(3) ประชาชนชาวไทยยังขาดการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ประชาชนชาวไทยซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนต่าง ๆ อันเป็นชุมชนที่ได้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ได้ให้

ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้แจงเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ ประการหนึ่งก็มาจากการที่ประชาชนชาวไทยยังขาดแรงจูงใจที่จะไปกระตุ้นให้เกิดการให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนชาวไทยในการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการตั้งรางวัลให้แก่ประชาชนในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้แจงเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (ข) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสร้างความเป็นมิตรกับสมาชิกในชุมชน (ค) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่สมาชิกในชุมชน เป็นต้น

(4) ประชาชนชาวไทยยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นผลพวงมาจากการที่ประเทศไทยยังขาดการปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเด็กและเยาวชน ทั้งการปลูกฝังในระดับครอบครัวและในระดับโรงเรียน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ก็เป็นไปได้ยากที่จะมีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การที่ประชาชนชาวไทยยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีประสิทธิภาพตามมา เพราะมีแนวโน้มสูงว่า ประชาชนชาวไทยที่ยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมักไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากนักหรืออาจจะถึงขนาดที่ว่าไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเลยก็เป็นไปได้ โอกาสที่พวกเขาเหล่านี้จะก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายก็ย่อมมีสูง อีกทั้งก็มีความเป็นไปได้ว่าพวกเขาเหล่านี้ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โอกาสที่พวกเขาเหล่านี้จะบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเป็นประการแรก ๆ ก็ย่อมมีสูงเช่นกัน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยอย่างถ้วนทั่วในทุกช่วงวัยและในทุกสถาบัน กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกดังกล่าวจะต้องครอบคลุมไปถึงการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยที่เป็นเด็กและเยาวชน อยู่ในช่วงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ หรืออยู่ในช่วงวัยอื่น ๆ ก็ตาม และในทุกระดับสถาบัน ไม่ว่าจะในระดับสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการทำงาน

หรือสถาบันอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่เป็นเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมลดน้อยถอยลงและทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

(5) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคประการนี้ก็คือ การกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการอบรมหรือประชาสัมพันธ์กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชนชาวไทยอย่างทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง

2) ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ได้ส่งผลในทางทฤษฎีและแนวคิดที่ผู้วิจัยได้หยิบยกขึ้นมากล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องนี้ อยู่หลายประการ ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

2.1) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (The Classical School of Criminology) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมและทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง ในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) หลักสัญญาประชาคม (Social Contract) เพราะเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งที่ประชาชนได้เข้ามาทำสัญญาประชาคม ก็เพื่อให้รัฐปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินให้มีความมั่นคงปลอดภัยจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม และรัฐก็จะต้องให้

ความเคารพและไม่ล่วงละเมิดซึ่งสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนด้วย แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมของประชาชนในประเทศให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) หลักอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เพราะรัฐมีหน้าที่ปกป้อง คุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์สูงสุดสุดของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมรัฐ ซึ่งอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ก่อให้เกิดภัยอันตรายในด้านต่าง ๆ ต่อสังคมส่วนรวมเป็นวงกว้าง รัฐจึงมีหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกิดการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวขึ้นในประเทศไทยด้วยวิธีการที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การบัญญัติบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้ง และเมื่อบุคคลใดได้กระทำความผิดฐานใด ๆ ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม รัฐก็ย่อมมีอำนาจโดยชอบธรรมในการลงโทษบุคคลผู้นั้นด้วยบทลงโทษทางอาญาตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับการกระทำความผิดฐานนั้น ๆ แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางปกป้อง คุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์สูงสุดสุดของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศให้พ้นจากภัยอันตรายในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก็ได้ส่งผลให้เห็นได้ว่า ประเทศไทยยังไม่ได้มีการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้ง

(3) หลักเจตจำนงอิสระเสรี (Free Will) เพราะแม้ว่าเมื่อบุคคลผู้ใดคิดและตัดสินใจได้อย่างอิสระเสรีด้วยการใช้เหตุผลของตนเองที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม บุคคลผู้นั้นก็ย่อมต้องรับผลในอันที่จะต้องถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาตามที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้บัญญัติเอาไว้ก็ตาม แต่การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวก็จะต้องอยู่ภายใต้พื้นฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมโดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ทั้งสิ้นด้วย แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมโดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) วัตถุประสงค์สำคัญของบทลงโทษทางอาญา เพราะการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมในสังคมรัฐ (Deterrence and Preventive Punishment) จัดเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของบทลงโทษทางอาญาประการหนึ่ง ซึ่งหมายความรวมถึงการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะราย (Specific Deterrence) หรือการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป (General Deterrence; Individual Deterrence) ก็ตาม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายหรือการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไปก็ตาม

(5) หลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม เพราะ

(5.1) การลงโทษต้องมีความรวดเร็ว (Punishment Swiftness) กล่าวคือ การที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรวดเร็วในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5.2) การลงโทษต้องมีความแน่นอน (Punishment Certainty) กล่าวคือ การที่บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างแน่นอนตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความแน่นอนในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5.3) การลงโทษต้องมีความรุนแรงและได้สัดส่วน (Punishment Severity and Proportionality) กล่าวคือ การลงโทษที่มีความรุนแรงมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างพอเหมาะพอสม และการลงโทษที่ได้สัดส่วนกันกับผลร้ายอันเกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างพอเหมาะพอสม ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ย้ำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่อง

ทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรุนแรงและได้มีส่วนร่วมในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5.4) การลงโทษต้องมีความเสมอภาค (Punishment Equality)

กล่าวคือ ถ้าบุคคลใด ๆ ได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันมีสาระสำคัญเป็นอย่างเดียวกัน บุคคลนั้น ๆ ก็ย่อมต้องได้รับการลงโทษในลักษณะเป็นอย่างเดียวกันตามที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้บัญญัติเอาไว้ โดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งก็ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5.5) การลงโทษต้องมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้

(Public Knowledge) กล่าวคือ การเผยแพร่การลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สาธารณชนได้รับรู้ ย่อมส่งผลให้ทั้งบุคคลผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลบจำต่อการลงโทษ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทั้งในลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งแบบเฉพาะรายและการข่มขู่ยับยั้งแบบทั่วไป แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเผยแพร่การลงโทษให้สาธารณชนได้รับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมและทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เกิดผลสัมฤทธิ์ไปในทางปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมของประชาชนในประเทศให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักสัญญาประชาคม

(2) เกิดผลสัมฤทธิ์ไปในทางปกป้อง คຸ້ມครอง และรักษาผลประโยชน์สูงสุดสุดของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศให้พ้นจากภัยอันตรายในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการบัญญัติบทลงโทษทางอาญาที่สามารถข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นลายลักษณ์อักษรโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ ตามหลักอรรถประโยชน์นิยม

(3) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมโดยไม่มีการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งปัจจัยใด ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเจตจำนงอิสระเสรี

(4) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามวัตถุประสงค์สำคัญของบทลงโทษทางอาญา

(5) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรวดเร็วในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม : การลงโทษต้องมีความรวดเร็ว

(6) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความแน่นอนในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม : การลงโทษต้องมีความแน่นอน

(7) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรุนแรงและได้สัดส่วนในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม : การลงโทษต้องมีความรุนแรงและได้สัดส่วน

(8) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม : การลงโทษต้องมีความเสมอภาค

(9) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดการเผยแพร่การลงโทษให้สาธารณชนได้รับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักการลงโทษที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม : การลงโทษต้องมีการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้

2.2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) หลักการดำรงรักษากฎหมายในสังคม เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษากฎหมายในสังคม ทั้งที่มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งกฎหมายในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในสังคมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ถ้าหากรัฐยังปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างเหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษ แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคม เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) หลักการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม ทั้งที่ มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความยุติธรรมในสังคมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ถ้าหากรัฐยังปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างเหมาะสมกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบ

จำกัดการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกันกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) หลักการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม ทั้งที่ มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ความถูกต้องในสังคมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ถ้าหากรัฐยังปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มียุทธวิธีเรื่อย ๆ สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างสอดคล้องกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกันกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) หลักการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม ทั้งที่ มนุษย์ทุกคนในสังคมมีหน้าที่ดำรงรักษาไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีในสังคม การกระทำความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลให้ศีลธรรมอันดีในสังคมและการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างปกติสุขถูกบั่นทอนและถูกทำลาย ถ้าหากรัฐปล่อยให้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มียุทธวิธีเรื่อย ๆ สังคมรัฐก็จะดำรงคงอยู่ต่อไปอย่างสงบสุขไม่ได้ การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงเป็นการตอบแทนอย่างสอดคล้องกับความผิดที่เขาได้กระทำลงไปเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคมให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่า

ฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกันกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) ความเสมอภาคเท่าเทียมต่อหน้ากฎหมาย (Equality Before the Law) เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องถูกลงโทษอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อยกเว้นประการใด ๆ ซึ่งส่งผลไปในทางการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันมิใช่ข้อยกเว้นตามกฎหมาย (เว้นแต่เป็นข้อยกเว้นตามกฎหมายที่ได้มีการบัญญัติกำหนดให้การกระทำใดไม่เป็นความผิด หรือการกระทำใดเป็นความผิด แต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ) ไม่ว่าจะบุคคลผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม และไม่ว่าการลงโทษบุคคลผู้นั้นก่อให้เกิดคุณประโยชน์อันใดต่อสังคมเป็นประการใดหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ก็เพราะว่าการลงโทษเป็นสิ่งที่รัฐจักต้องกระทำเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม ความถูกต้องในสังคม ศีลธรรมอันดีในสังคม และกฎหมายในสังคม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมต่อหน้ากฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) หลักความรุนแรงของบทลงโทษที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิด เพราะความรุนแรงของบทลงโทษใด ๆ ที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจะต้องมีความพอเหมาะพอสมกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิด กล่าวคือ บทลงโทษจะต้องมีความรุนแรงอย่างสมน้ำสมเนื้อกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิด ถ้าหากบทลงโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้มีความรุนแรงมากไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดก็ดี ได้มีความรุนแรงน้อยไปกว่าความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดก็ดี ก็ล้วนแล้วแต่เป็นบทลงโทษที่ไม่มีความพอเหมาะพอสมต่อการนำมาใช้ในการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนทั้งสิ้น แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรุนแรงของบทลงโทษที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้ในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษากฎหมายในสังคม เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์และบังคับใช้ได้จริง เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาความยุติธรรมในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความยุติธรรมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความยุติธรรมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาความถูกต้องในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านความถูกต้องในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนความถูกต้องในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดเพื่อดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อเป็นการตอบสนองของมนุษย์ส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนต่อการดำรงรักษาศีลธรรมอันดีในสังคม เพื่อทำให้ความสงบสุขเรียบร้อยทางด้านศีลธรรมอันดีในสังคมในสังคมรัฐกลับฟื้นคืนมา และเพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัว ยำเกรง และหลาบจำต่อการลงโทษเมื่อได้มีการล่วงละเมิดและฝ่าฝืนศีลธรรมอันดีในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมต่อหน้ากฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) เกิดการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรุนแรงของบทลงโทษที่ได้สัดส่วนกันกับความรุนแรงของผลแห่งการกระทำ ความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation Theory)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด ในประเด็นดังต่อไปนี้

การลงโทษต้องตัดโอกาสในการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อมนุษย์ในสังคมรัฐใดไม่มีโอกาสหรือหมดโอกาสที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม สังคมรัฐนั้นก็จะมี ความสงบสุขเรียบร้อยอันปลอดจากการกระทำความผิดดังกล่าว แต่ถ้ามนุษย์ในสังคมรัฐใดยังคงมีโอกาสที่จะกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอยู่ ไม่มากก็น้อย สังคมรัฐนั้นก็จะมี ความเสี่ยงต่อการที่จะต้องประสบพบเจอกับปัญหาที่จะบั่นทอนความสงบสุขเรียบร้อยอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าว ไม่มากก็น้อย การลงโทษผู้กระทำความผิดที่สามารถตัดโอกาสในการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้มากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้การกระทำความผิดดังกล่าวลดลงมากเท่านั้น และก็ยิ่งทำให้การปกป้องคุ้มครองให้สังคมรัฐมีความสงบสุขเรียบร้อยอันปลอดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการลงโทษที่ส่งผลไปในทางตัดโอกาสในการกระทำความผิดเป็นการชั่วคราวหรือเป็นการถาวรก็ตาม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางตัดโอกาสในการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะตัดโอกาสในการกระทำความผิดเป็นการชั่วคราวหรือเป็นการถาวรก็ตาม

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลใน

ภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิดในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางตัดโอกาสในการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4) แนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า (Precautionary Principle)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้า ในประเด็นดังต่อไปนี้

การนำหลักการป้องกันล่วงหน้ามาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจัดเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอันจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้ว จึงจะทำให้การคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกิดผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพสูง โดยรัฐจะต้องเข้ามาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในอันที่จะกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำหลักการป้องกันล่วงหน้ามาใช้เป็นมาตรการในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเชิงรุกที่มุ่งเน้นไปในทางการหลีกเลี่ยงและป้องกันปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพราะปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพของสิ่งแวดล้อมได้ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง และไม่ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม เพราะเมื่อความเสียหายได้เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมไปแล้ว ก็จะเป็นการยากที่จะดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูให้สิ่งแวดล้อมที่เสียหายไปได้กลับฟื้นคืนดีในสภาพที่ใกล้เคียงกันกับก่อนที่จะเกิดความเสียหายหรือเหมือนกันกับก่อนที่จะเกิดความเสียหาย ดังนั้น การนำแนวคิดรวบยอดของหลักการป้องกันล่วงหน้ามาใช้กับปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องต่อการหลีกเลี่ยงและป้องกันมิให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ในกรณีที่ปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ยังไม่ได้เกิดขึ้น แต่ถ้าปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ได้เกิดขึ้นแล้ว การนำแนวคิดรวบยอด

ของหลักการป้องกันล่วงหน้ามาใช้กับปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็จะเป็นการหาแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องต่อการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นจากปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ และต่อการทำให้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ได้มีความรุนแรงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับหลักการป้องกันล่วงหน้าในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้ส่งผลสัมฤทธิ์ไปในทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5) ทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociological Jurisprudence Theory)

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ในประเด็นดังต่อไปนี้

การนำกฎหมายมาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมจัดเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง และกฎหมายก็เป็นเครื่องมือในการทำวิศวกรรมสังคม ซึ่งในการที่จะก่อสร้างสังคมใด ๆ ให้เป็นสังคมที่มีความปลอดภัย มั่นคง และปกติสุขจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กฎหมายในการก่อสร้างสังคมนั้น ๆ โดยนักกฎหมายจะเปรียบเสมือน

วิศวกรสังคมที่จะทำหน้าที่สำคัญในการออกแบบและจัดวางโครงสร้างทางกฎหมายเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองและค้ำยันสังคมให้มีความปลอดภัย มั่นคง และปกติสุขจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เมื่อสังคมของรัฐใด ๆ ได้เกิดปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมใด ๆ ขึ้นมา กฎหมายจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ภายในสังคมของรัฐนั้น ๆ ซึ่งการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ก็จะทำด้วยการตรากฎหมายออกมาบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ตรงจุด (Social Legislation) ซึ่งการตรากฎหมายนี้อาจจะเป็นการตรากฎหมายออกมาใหม่หรือเป็นการตรากฎหมายออกมาเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมายเดิมที่มีอยู่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุถึงประโยชน์สุขของสังคม แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถนำกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอด้รับและไม่ขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถนำกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.6) แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลในภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความไม่สอดคล้องต้องกันและขัดแย้งกันกับสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่

แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ในประเด็นดังต่อไปนี้

การนำบทลงโทษทางอาญาที่หลากหลายมาใช้ในคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เพราะประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งต่างก็เป็นประเทศที่มีกฎหมายอันได้มาตรฐานในระดับสากล มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลทางด้านระบบกฎหมายต่อระบบกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ในยุคปัจจุบันนั้นได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาหลากหลายรูปแบบมาใช้ในการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม กล่าวในภาพรวมทั้ง 5 ประเทศนี้ที่สำคัญก็ได้แก่

- (1) บทลงโทษจำคุก
- (2) บทลงโทษปรับแบบธรรมดา
- (3) บทลงโทษปรับรายวัน
- (4) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (5) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (6) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (7) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (8) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (9) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (10) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (11) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด
- (12) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
- (13) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ
- (14) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล
- (15) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

(16) บทลงโทษให้خذใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำผิด

(17) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

(18) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

(20) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(22) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่

(23) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

(24) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล

(25) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

(26) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมวลงานของทางราชการ

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(29) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(30) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

แต่จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวได้ส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยไม่สามารถนำบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายเหมือนดังเช่นบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียในช่วงต้นมาบังคับใช้ให้เป็นบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมาย
 มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรม
 เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนั้นได้ส่งผลใน
 ภาพรวมให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาดังกล่าวเกิดความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกันกับสาระตะ
 สำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับบทลงโทษ
 ทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และ
 ประเทศออสเตรเลียในข้างต้น กล่าวคือ แนวทางดังกล่าวจะส่งผลในภาพรวมให้ประเทศไทยสามารถ
 นำบทลงโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายเหมือนดังเช่นบทลงโทษทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส
 ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียในข้างต้นมา
 บังคับใช้ให้เป็นบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในส่วนของสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะนั้นจะแบ่งแยกออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ ได้แก่ สรุปผลการศึกษา ปัญหาและข้อจำกัดของการศึกษา และข้อเสนอแนะของการศึกษา โดยแต่ละหัวข้อดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” มีสรุปผลการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เพื่อศึกษาความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เพื่อศึกษาการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

2) วิธีการดำเนินการวิจัยสำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จำนวน 3 ประเภท อันได้แก่

2.1) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยเอกสารที่ทำการค้นคว้าได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ กฎหมาย คำพิพากษา วิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2.2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นที่ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขา
 อาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย

(2) เป็นหรือเคยเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า
 10 ปี

(2.1) ข้าราชการตุลาการ

(2.2) ข้าราชการอัยการ

(2.3) ข้าราชการตำรวจ

(2.4) ทนายความ

(2.5) นักวิชาการทางด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา กระบวนการ
 ยุติธรรม หรือกฎหมาย อันไม่ใช่กรณีตามข้อ (2.1) (2.2) (2.3) หรือ (2.4) เช่น อาจารย์ประจำใน
 สถาบันอุดมศึกษา อาจารย์พิเศษในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น และ

(3) มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา
 กระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมาย อันมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับสิ่งแวดล้อม

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นนั้นจะ
 ทำการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะคัดเลือกบุคคลใน
 กลุ่มบุคคลตามข้อ (2.1) (2.2) (2.3) (2.4) และ (2.5) มากลุ่มบุคคลละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

2.3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยทำการคัดเลือกบุคคลผู้ที่จะเข้าร่วม
 การสนทนากลุ่มด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเข้าข่ายที่ตั้งเอาไว้ (Criterion Sampling)
 กล่าวคือ เป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและ/หรือ
 การปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ตลอดจนตัวแทนของ
 องค์กรเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และประชาชนผู้
 มีประสบการณ์ในการได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จำนวนรวมทั้งสิ้น 7
 คน ซึ่งในการสนทนากลุ่มจะใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

ทั้งนี้ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก
 และการสนทนากลุ่ม จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญไปที่ประเด็นวิจัยในเรื่องรูปแบบของบทลงโทษทาง
 อาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความ
 รุนแรงของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
 ของประเทศไทย การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับ
 มลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทลงโทษ

ทางอาญาให้เหมาะสมต่อการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย และมลพิษทางของเสียอันตราย โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มได้นำมาจากการรวบรวม การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยใน 4 เรื่องดังกล่าวข้างต้น

3) ในส่วนของผลการศึกษานั้นจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ อันได้แก่ (1) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา (2) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา และ (3) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา โดยผลการศึกษาในแต่ละส่วนดังกล่าวมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

3.1) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของรูปแบบของบทลงโทษทางอาญา

การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบดังต่อไปนี้ลงไปตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยจะส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

- (1) บทลงโทษปรับรายวัน
- (2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
- (3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
- (4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
- (5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
- (6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ
- (7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ
- (8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
- (9) บทลงโทษให้บำบัด แก่ไข ฟันฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด
- (10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาด ตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิด และคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าเสียหายในการสืบสวน

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร ของนิติบุคคล

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับ

ชนิดบับใหม่

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดย

ทางอ้อม

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ

ศาล

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ สถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิ ในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการ ออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

3.2) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความรุนแรงของบทลงโทษทางอาญา

(1) กรณีของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

เมื่อได้มีการนำบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบมาใช้ในประเทศไทย ก็มีความจำเป็นและสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของบทลงโทษแต่ละรูปแบบดังกล่าวให้มีความรุนแรงของบทลงโทษที่มีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทยอย่างพอเหมาะพอสม

(2) กรณีของบทลงโทษจำคุกมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

แม้ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สมควรยกเลิกบทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ บทลงโทษและก็ไม่สมควรเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราโทษจำคุกในทุก ๆ บทลงโทษเช่นกัน

(3) กรณีของบทลงโทษปรับแบบธรรมดา มีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

แม้ว่าจะได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สมควรยกเลิกบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ บทลงโทษ หากแต่สมควรเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราโทษปรับแบบธรรมดาในทุก ๆ บทลงโทษให้สูงขึ้นโดยใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(3.1) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักแสน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 2 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(3.2) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักหมื่น อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 3 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(3.3) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักพัน อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 4 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(3.4) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักร้อย อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 5 เท่าของอัตราค่าปรับเดิม

(3.5) อัตราค่าปรับเดิมอยู่ในหลักสิบ อัตราค่าปรับใหม่ควรเป็น 100 บาท

(3.6) อัตราค่าปรับเดิมเป็นช่วงที่อยู่ในหลักที่ต่างกัน ก็ให้นำหลักการที่กล่าวมาในข้างต้นมาประยุกต์ใช้

3.3) ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับใช้บทลงโทษทางอาญา

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นสามารถแบ่งแยกออกมาได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

3.3.1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีสาระสำคัญโดยสรุป 12 ประการดังต่อไปนี้

(1) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท

(2) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาจากผลงานวิจัยในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมาบูรณาการให้เข้ากันกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เพื่อต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อันเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม

(3) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่มากเพียงพอ

(4) องค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังคงจำกัดวงอยู่ที่ผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายเท่านั้น แม้ว่าจะจะเป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมก็ตาม ทั้งที่ คดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีศาสตร์อื่น ๆ อีกหลายศาสตร์

(นอกเหนือจากนิติศาสตร์) ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อการนำมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินในประเด็นแห่งคดีหรือในเนื้อหาแห่งคดี

(5) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำจริยธรรมมาเป็นกรอบหรือเครื่องกำกับที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น การบังคับใช้กฎหมายที่ดำเนินไปด้วยการทุจริตเพราะเหตุแห่งการรับสินบน

(6) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐานภายใต้พื้นฐานของหลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม

(7) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่เอาไว้

(8) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาประเภทอื่น ๆ

(9) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดแรงจูงใจในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มประสิทธิภาพ

(10) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่เป็นเอกภาพ ไม่ต่อเนื่อง ไม่รวดเร็ว และไม่เป็นธรรม ตลอดจนไม่ได้ทำงานร่วมกันในลักษณะของการบูรณาการซึ่งกันและกัน หากแต่ทำงานกันในลักษณะแยกสัดส่วนกันอย่างชัดเจน

(11) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังถูกอำนาจมีดจากทางภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาควบคุม ครอบงำ ก้าว่ำ และ/หรือแทรกแซงการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(12) บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการสอดส่องดูแลไม่มีความต่อเนื่อง การสอดส่องดูแลไม่มีความทั่วถึง การไม่มีการสอดส่องดูแล และการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสอดส่องดูแลมีช่องว่างเกิดขึ้น

3.3.2) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับกฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีสาระสำคัญโดยสรุป 17 ประการดังต่อไปนี้

(1) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีจำนวนรูปแบบที่น้อยเกินไปและไม่มีความหลากหลาย และบทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายดังกล่าวยังมีอัตราค่าปรับที่ต่ำเกินไป

(2) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีความทันสมัยและยังทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษด้วยบทลงโทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันน้อยกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(3) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้รับรู้ถึงความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องได้รับความเสียหายและความรู้สึกของบุคคลผู้ที่ต้องมาดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการที่ผู้กระทำความผิดได้ปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายได้อย่างสาสม

(4) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำความผิด

(5) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดของนิติบุคคลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีความรุนแรงของบทลงโทษที่เบาเกินไปสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและสำหรับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดของนิติบุคคล

(6) รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษทางอาญาในลักษณะที่ให้นิติบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต้องประกาศการกระทำความผิดของตนที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยผิดกฎหมายให้สาธารณชนได้รับรู้

(7) บทลงโทษปรับแบบธรรมดาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมีอัตราค่าปรับที่ต่ำเกินไป

(8) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบางประการยังมีความรุนแรงมากเกินไป

(9) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่สามารถป้องกันไม่ให้อัยการที่มีอิทธิพลและผู้ที่มิใช่อัยการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องพัวพันกับการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(10) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงกระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ หลากหลายฉบับ และก็มีอยู่หลายฉบับที่มีเนื้อหาสาระของกฎหมายที่ซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน โดยแต่ละฉบับก็ได้มีการกำหนดให้เมืองครที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน ประกอบกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมยังมีการแบ่งแยกกันอย่างกระจัดกระจายตามมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท

(11) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้วมากกว่าการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้น

(12) กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ที่ชัดเจนและได้มาตรฐาน

(13) กฎหมายวิธีสบัญญัติที่นำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติแบบทั่วไปที่นำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาแบบทั่วไป

(14) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร

(15) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด

(16) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบแทนนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

(17) กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค

3.3.3) ผู้เสียหายและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากหรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับผู้เสียหายและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีสาระสำคัญโดยสรุป 5 ประการดังต่อไปนี้

(1) การไม่มีผู้เสียหายเป็นผู้เริ่มต้นในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

(2) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร

(3) ประชาชนชาวไทยยังขาดการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

(4) ประชาชนชาวไทยยังขาดจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(5) ประชาชนชาวไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบในด้านต่าง ๆ อันเกิดจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท

5.2 ปัญหาและข้อจำกัดของการศึกษา

ปัญหาและข้อจำกัดที่สำคัญสำหรับงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” มีดังต่อไปนี้

การจัดการนัดผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละท่านล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลสำคัญและเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในแวดวงวิชาชีพในแต่ละวงการด้วยกันทั้งสิ้น จึงทำให้พวกเขาทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีภาระหน้าที่ที่งานอันอยู่ในความรับผิดชอบเป็นจำนวนมากและต้องใช้เวลาในแต่ละวันเกือบทั้งวันในการบริหารจัดการงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มก็ตาม ดังนั้น การที่จะผู้วิจัยจะจัดการนัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึกก็ดี ในการสนทนากลุ่มก็ดี ย่อมเป็นเรื่องที่กระทำได้ยากยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนทนากลุ่มที่จำเป็นจะต้องจัดการนัดผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนหลาย ๆ ท่านให้มาสนทนากลุ่มในวัน เวลา และสถานที่เดียวกัน

5.3 ข้อเสนอแนะของการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่สำคัญอันได้มาจากงานวิจัยเรื่อง “บทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย” สามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ อันได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ โดยข้อเสนอแนะแต่ละประเภทมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีดังต่อไปนี้

1.1) การเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาสำหรับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

รัฐควรกำหนดให้มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ลงไปในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ ฯ อันเป็นกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายหลักเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฉบับสำคัญของประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

“ในคดีความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม นอกจากบทลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 แล้ว ให้มีบทลงโทษทางอาญาดังต่อไปนี้ด้วย

(1) บทลงโทษปรับรายวัน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับรายวันแก่จำเลย ให้ศาลกำหนดจำนวนวันที่ต้องถูกปรับได้ไม่เกิน 365 วัน และกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับรายวันที่ไม่น้อยกว่าอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษหารเฉลี่ยด้วยจำนวนวันที่จะต้องถูกปรับ

(2) บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดแก่จำเลย ให้ศาลเพิ่มหรือลดอัตราค่าปรับสุทธิที่จำเลยต้องชำระจริงได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษ ทั้งนี้ การเพิ่มหรือลดอัตราค่าปรับดังกล่าว ศาลต้องพิจารณาจากสถานะทางการเงินของจำเลยเป็นสำคัญ

(3) บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลแก่จำเลย ให้ศาลกำหนดจำนวนอัตราค่าปรับที่จำเลยต้องชำระได้ไม่เกิน 3 เท่าของอัตราค่าปรับที่ศาลจะลงโทษในกรณีที่บุคคลธรรมดาได้กระทำความผิดฐานเดียวกัน

(4) บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ให้ศาลกำหนดจำนวนโครงการที่จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์ไม่น้อยกว่า 1 โครงการ แต่ไม่เกิน 10 โครงการ ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(5) บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยทำงานบริการสาธารณะ ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องทำงานบริการสาธารณะไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 250 ชั่วโมง ทั้งนี้ จำเลยไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนใด ๆ จากการทำงานบริการสาธารณะดังกล่าว

(6) บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ อันเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไรเท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่จำเลยต้องบริจาคได้ไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่มีโทษปรับ ก็ให้ศาลกำหนดจำนวนเงินที่จำเลยต้องบริจาคโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน

กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ อันเป็นองค์กรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่แสวงหาผลกำไรตามวรรคแรกนั้นต้องเป็นกองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้ว และการลงโทษให้จำเลยบริจาคเงินให้แก่กองทุน ทรัสต์ หรือองค์กรดังกล่าว ให้ศาลคำนึงถึงความทั่วถึงในการได้รับเงินบริจาคในลักษณะที่มีการหมุนเวียนกันไปในทุก ๆ กองทุน ทุก ๆ ทรัสต์ และทุก ๆ องค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลด้วย

เงินที่จำเลยได้บริจาคไปจากการถูกลงโทษในกรณีนี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะนำมาหักค่าลดหย่อนภาษีได้

(7) บทลงโทษให้บริจาคสิ่งของ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบริจาคสิ่งของ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบริจาคสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนมูลค่าของสิ่งของที่จำเลยต้องบริจาคได้ไม่เกินอัตราค่าปรับขั้นสูงของความผิดฐานที่ศาลจะลงโทษ แต่ถ้าความผิดฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่ไม่มีโทษปรับ ก็ให้ศาลกำหนดจำนวนมูลค่าของสิ่งของที่จำเลยต้องบริจาคโดยใช้มูลค่าแห่งความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมเป็นฐานสำคัญในการประเมิน ทั้งนี้ สิ่งของดังกล่าวจะเป็นสิ่งของที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้

(8) บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยพัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยพัฒนาโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนเท่านั้น และให้ศาลกำหนดจำนวนโครงการที่จำเลยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่น้อยกว่า 1 โครงการ แต่ไม่เกิน 10 โครงการ โดยโครงการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้ แต่ต้องเป็นโครงการที่ส่งผลให้สภาพของสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีคุณภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(9) บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำความผิด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายที่ได้เกิดจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน

ในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย และจัดทำรายงานผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายนั้นเป็นผู้กระทำการแทน

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผน ค่าใช้จ่ายในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหาย ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการดำเนินการ ฯลฯ

(10) บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประเด็นแห่งคดีหรือเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับประเด็นแห่งคดีเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน และเมื่อดำเนินการ

เสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นส่งต่อศาลภายใน 6 เดือน

ในการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและจัดทำรายงานผลการตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อมและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องทำการตรวจสอบ

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(11) บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะในกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลและภายในขอบเขตของ 2 รูปแบบดังต่อไปนี้เท่านั้น ซึ่งศาลจะลงโทษแต่เฉพาะรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดหรือทั้งสองรูปแบบก็ได้

(1) ให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบและมีการรับรู้กันได้อย่างกว้างขวาง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ ฯลฯ โดยศาลต้องกำหนดระยะเวลาในการเผยแพร่ให้ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน

(2) ให้จำเลยเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลเฉพาะรายหรือเฉพาะกลุ่มเท่านั้นมีสิทธิเข้าถึงได้โดยชอบ เช่น รายงานประจำปีของนิติบุคคล จดหมาย หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ฯลฯ

สิ่งที่ศาลต้องลงโทษให้จำเลยเผยแพร่อย่างน้อยที่สุดต้องประกอบด้วย ความผิดที่ได้กระทำ พฤติการณ์ของการกระทำความผิด ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางด้านอื่น ๆ ที่เกิดจากการกระทำความผิด และคำสั่งต่าง ๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ

ถ้าหากจำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามที่ศาลลงโทษ และเผยแพร่การกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลแทนจำเลยได้

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(12) บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิด และคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำความผิดและคำพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล ให้ศาลกำหนดให้จำเลยแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึง

(1) คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุด

(2) รูปแบบ ลักษณะ และวิธีการในการกระทำความผิดในคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามข้อ (1)

วิธีการแจ้งดังกล่าวให้กำหนดตามที่ศาลเห็นสมควร เช่น การแจ้งทางไปรษณีย์ การแจ้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ฯลฯ

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(13) บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างสอบสวนการกระทำความผิดอันอยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้เท่านั้น

(1) ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตัวอย่าง

(2) ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ

(3) ค่าใช้จ่ายในการทดสอบ

(4) ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัด

(5) ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์

(6) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งพยานหลักฐาน

(7) ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพยานหลักฐาน

(8) ค่าใช้จ่ายในการกำจัดพยานหลักฐาน

(9) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น

(14) บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นอันเกิดจาก

การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดให้จำเลยต้องชดใช้เงินอันอยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้เท่านั้น

(1) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(2) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(3) เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(15) บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะในกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลและเฉพาะการให้จำเลยพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของตนให้เป็นไปในลักษณะที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาให้จำเลยจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จำเลยต้องจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรส่งต่อศาลภายใน 3 เดือน

ในการจัดทำแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กร และจัดทำรายงานผลการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรตามวรรคแรกนั้น จำเลยจะต้องให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อศาลแล้วและมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเข้าร่วมด้วย และในการจัดทำแผนและดำเนินการ ตลอดจนการจัดทำรายงานดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นไปที่การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันเป็นต้นเหตุให้ถูกลงโทษดังกล่าวเกิดขึ้นมาอีก

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(16) บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้จำเลยมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้จำเลยมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องมี

หน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 250 ชั่วโมง แต่ถ้าการให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวมีความจำเป็นตามสมควรที่จะต้องมีกำหนดเวลาเป็นวัน เดือน หรือปี ก็ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

การมีหน้าที่กระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมตามวรรคแรกนั้นให้หมายความรวมถึง การมีหน้าที่กระทำการใด ๆ เพื่อผลประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนด้วย

ทั้งนี้ ให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

(17) บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใดอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดห้ามไม่ให้มีการเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของดังกล่าวจนกว่ายานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของดังกล่าวนั้นจะไม่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ สำหรับบทลงโทษนี้

(18) บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกพักใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(19) บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยขับขี่ยานพาหนะ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะอันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(20) บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาต
ขับขี่ฉบับใหม่

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยและห้าม
จำเลยร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับจำเลยที่ได้ขับขี่ยานพาหนะ
อันเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้
กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้อง
ขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่ไม่น้อยกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 5 ปี

(21) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดย
ทางอ้อม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าจะ
โดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยอันเป็น
สาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้
เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวไม่
น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

(22) บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล
ของศาล

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยต้องอยู่
ภายใต้การกำกับดูแลของศาล ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการประกอบกิจการใด ๆ ของจำเลยอันเป็น
สาเหตุให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้
เท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่ให้การประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวของจำเลยต้องอยู่ภายใต้
การกำกับดูแลของศาลไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ ศาลจะมอบหมายให้พนักงานคุม
ประพฤติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ดำเนินการในการกำกับดูแลการประกอบกิจการใด ๆ ดังกล่าวก็ได้

(23) บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใด
ของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการของจำเลยทั้งหมด
หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม ให้ศาลลงโทษได้
เฉพาะกับสถานประกอบกิจการของจำเลยที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่
กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้เท่านั้น และให้ศาลกำหนดปิดสถานประกอบกิจการ

ดังกล่าวจนกว่าสถานการณ์ประกอบกิจการดังกล่าวนั้นจะไม่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายได้กำหนดไว้

(24) บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุลงานของทางราชการ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยเข้าประมุลงานของทางราชการ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะกับการเข้าประมุลงานของทางราชการอันเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้เท่านั้น ทั้งนี้ไม่ว่างานของทางราชการนั้นจะเป็นงานที่ทำให้เกิดหรือน่าจะทำให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยตรงหรือโดยทางอ้อมก็ตาม และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้เข้าประมุลงานของทางราชการดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

(25) บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

ทั้งนี้ การระดมเงินทุน หมายความว่า การระดมเงินทุน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เช่น การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากสถาบันการเงิน การระดมเงินทุนจากบริษัทหลักทรัพย์ การระดมเงินทุนด้วยการขายหลักทรัพย์ การโฆษณาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุนงาน ฯลฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(26) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะของจำเลย ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกเพิกถอนสิทธิดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษเพิกถอนสิทธิทั้ง 4 ประการดังกล่าวเพียงสิทธิหนึ่งสิทธิใดหรือหลายสิทธิก็ได้

(27) บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการห้ามไม่ให้จำเลยใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้จำเลยกระทำการใด ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

(28) บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

ในกรณีที่ศาลจะลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลย ให้ศาลลงโทษได้เฉพาะการให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ ของจำเลยตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นเท่านั้น และให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จำเลยต้องถูกเพิกถอนสิทธิใด ๆ ดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 5 ปี

โดยในกรณีที่จำเลยได้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมฐานใด ๆ และศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลย ให้ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ถ้าศาลจะลงโทษปรับแก่จำเลย ศาลจะลงโทษปรับตามข้อ (1) (2) หรือ (3) แก่จำเลยแทนที่การลงโทษปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร

(ข) นอกจากการลงโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับรูปแบบใด ๆ แก่จำเลยแล้ว ศาลจะลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยร่วมกับหรือแทนที่การลงโทษดังกล่าวก็ได้ และจะลงโทษตามข้อ (4) ถึง (28) แก่จำเลยเพียงประการเดียวหรือหลายประการรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม หมายความว่า กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมหรือจัดการมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน มลพิษทางขยะมูลฝอย มลพิษทางของเสียอันตราย ฯลฯ”

1.2) การบังคับใช้บทลงโทษจำคุกเท่าที่จำเป็นและการเพิ่มขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาให้มากขึ้น ทั้งนี้ ตามที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

แม้ว่ารัฐจะได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาจำนวน 28 รูปแบบลงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฯ ดังมีรายละเอียดปรากฏในข้างต้น

แล้วนั้น รัฐก็ไม่ควรรยกเลิกบทลงโทษจำคุกที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม แต่รัฐควรกำหนดให้มีการบังคับใช้บทลงโทษจำคุกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทลงโทษจำคุกระยะสั้น นอกจากนี้ รัฐควรกำหนดให้มีการเพิ่มขนาดของบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นด้วยการเปลี่ยนแปลงแก้ไขอัตราค่าปรับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้สูงขึ้น โดยให้บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดาที่มีอยู่ในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามลักษณะดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ เพื่อส่งผลให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

(1) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทย

(1.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ฝุ่น คว้น หรือ ละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(1.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศดังกล่าวได้แก่ กลิ่นเหม็น ละอองสารเป็นพิษ ฝุ่นละออง เขม่า และเถ้า อันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 75,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1.3) การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ตามพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(1.4) การขับซี้รถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ่น และกลิ่นนั้นอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพ

อนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(1.5) การนำรถที่ก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น คว้น หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมายมาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(1.6) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(1.7) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ

(1.8) การทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1.9) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย

(2.1) การทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.2) การปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.3) การนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5 ควรมีระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 100 บาท

(2.4) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้นิน กรวด ททราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.5) การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือ

ทะเลสาบดังกล่าว ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 180,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.6) การเท ทิ้ง หรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 8,000 บาทถึง 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.7) การเอาหยากเยื่อ ฟุ้งฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ และการเททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 100 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.8) การพาสัตว์พาหนะอันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7 ควรมีระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินตัวละ 100 บาท

(2.9) การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.10) การทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 8,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.11) การนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.12) การเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17 ควรมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.13) การชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลองประปา ตาม พ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(2.14) การจูง ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22 ควรมีระวาง โทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(2.15) การเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.16) การเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 30 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.17) การเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงในทางน้ำ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(2.18) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(2.19) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 วรรค 1 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.20) เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.21) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางน้ำได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

(2.22) การทำให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2.23) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมี
ระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(2.24) การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือ
ลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ควรมี
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 30,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ควรมี
ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 200,000 บาทถึง 800,000
บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ควรมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและใกล้จะ
เป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งเดิมมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบมาตรา
238 และมาตรา 239

(2.25) การทำให้เกิดปฏิภูลแก่น้ำในบ่อสระหรือที่ขังน้ำอันมีไว้สำหรับ
ประชาชนใช้สอย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 380 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน
หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(3) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางดินของประเทศไทย

(3.1) การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนด
เขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และ
การออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการห้ามกระทำการใด
ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ.
2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 ควรมี
ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(3.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางดินได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน

(3.4) การทำให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนของประเทศไทย

(4.1) การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่มีแตร

สัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขชนกิติ ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 150,000 บาท

(4.2) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังกล่าวได้แก่ เสียงหรือความสั่นสะเทือนอันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4) ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 75,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4.3) การนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(4.4) การใช้เสียงสัญญาณโดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่ใช่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุก็ดี การใช้เสียงสัญญาณโดยมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แต่ใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรก็ดี ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(4.5) การนำรถซึ่งเครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.6) การขับรถในทางเดินรถโดยได้ใช้เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.7) ในขณะที่ขับรถ การที่ผู้ขับขี่รถแท็กซี่ใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.8) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(4.9) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนได้อย่างทันที่ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชน อันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

(4.10) การทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4.11) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.12) การส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึงโดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 4,000 บาท

(4.13) การทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 372 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(4.14) การยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยของประเทศไทย

(5.1) การขับขีรถบรรทุกสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.2) การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 180,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5.3) การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.4) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกภาชนะหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 31 (2) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.5) การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 8,000 บาท

(5.6) การเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 34 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท

(5.7) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(5.8) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางขยะมูลฝอยได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางขยะมูลฝอย และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางขยะมูลฝอย

(5.9) การทำให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5.10) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่มีได้จัดไว้
 เพื่อการนั้น ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18) ควรมี
ระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

(5.11) การทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ตาม
 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท

(6) บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางของเสียอันตรายของ
 ประเทศไทย

(6.1) ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดย
 มาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณี
 ที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับ
 สัมปทานต้องบำบัดป้องกันความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ตามพ.ร.บ.
 ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75 ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

(6.2) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการ
 ควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ตามพ.ร.บ.
 โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 400,000 บาท

(6.3) การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่ง
 ของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมี
 ผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทาง
 ของเสียอันตรายได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอัน
 เนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้
 เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความ
 เสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
 สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี
หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสีย
 อันตราย และควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,00,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย

(6.4) การทำให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99 ควรมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(6.5) ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19) ควรมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,500 บาท

1.3) การจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย โดยให้เป็นศาลที่มีเขตอำนาจศาลเหนือคดีความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งปวง ซึ่งรวมไปถึงคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมด้วย และให้มืองค์คณะผู้พิพากษาในพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอันประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านศาสตร์อื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอันมิใช่กฎหมายสิ่งแวดล้อม เช่น วิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐควรกำหนดให้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อให้การสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมดำเนินไปอย่างไม่มีช่องว่างของกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการกำหนดกรอบอัตรากำลังของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการสอดส่องดูแลนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

1.5) การจัดระบบกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการชำระสะสางกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันให้มีความเป็นระบบระเบียบและให้มีการขัดเกลากฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทั้งหมดไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและซ้อนทับกัน ทั้งในส่วนของเนื้อหาสาระของกฎหมายและในส่วนขององค์กรทั้งหลายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแต่ละฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำประมวลกฎหมายว่าด้วยมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการกำหนดให้มีองค์กรหลักเพียงองค์กรเดียวที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ฉบับให้มีมาตรฐานเดียวกันในลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง อันจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายทั้งหลายดังกล่าวมีความเป็นระบบระเบียบ มีความเป็นเอกภาพ มีมาตรฐานเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กัน ไม่เกิดความสับสน และไม่เกิดความขัดแย้งกันเอง

1.6) การกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

รัฐควรกำหนดให้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมโดยการกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจนและได้มาตรฐาน เช่น การกำหนดนิยามของคำว่า “อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้มีความชัดเจนลงไปว่าหมายถึง การกระทำความผิดเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยฉบับใดบ้าง

1.7) การร่างกฎหมายวิธีสบัญญัติที่เหมาะสมกับคดีอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการร่างกฎหมายวิธีสบัญญัติที่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องกับประเภทของคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีความจำเพาะเจาะจงแบบเฉพาะทาง เช่น (ก) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีมลพิษทางสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... (ข) ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... (ค) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... เป็นต้น

1.8) การกำหนดมาตรการในการจูงใจให้นิติบุคคลปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองนิติบุคคลผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดมาตรการจูงใจที่ตีพอต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมีจำนวนมากยิ่งขึ้น และต่อการส่งเสริมและผลักดันให้จำนวนของนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีจำนวนลดน้อยลง

1.9) การกำหนดมาตรการเกี่ยวกับความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้กฎหมายและนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้มีการกำหนดถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการนำกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ในประเทศไทย ทั้งใช้ในภาคส่วนของผู้ผลิตและในภาคส่วนของผู้บริโภค

1.10) การกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม”

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายในการเป็นผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเช่น การกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม” ให้หมายความถึง ผู้ที่ได้รับความเสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในทางตรงหรือทางอ้อม

2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการมีดังต่อไปนี้

2.1) การฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการฝึกอบรมกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างแตกฉานและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติตามแต่ละประเภทของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและตามแต่ละสถานการณ์ได้อย่างแท้จริง

2.2) การส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยสามารถนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้มาจากงานวิจัยในศาสตร์นั้น ๆ มาบูรณาการให้เข้ากันกับความรู้ในศาสตร์ทางด้านกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมแล้วต่อยอดให้กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม

2.3) การฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์

รัฐควรกำหนดให้มีการฝึกอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนกระทั่งบุคลากรเหล่านี้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับที่แตกฉานเพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพสูง

2.4) การฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องเกี่ยวกับจริยธรรม

รัฐควรกำหนดให้มีการฝึกอบรมจริยธรรมสำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการชี้ให้เห็นเป็นประจักษ์ถึงประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมายที่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับและโทษของการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีจริยธรรมเป็นเครื่องกำกับ ทั้งประโยชน์และโทษที่จะเกิดแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ซึ่งควรเป็นการฝึกอบรมที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ ด้วยความมุ่งประสงค์ที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคลากรดังกล่าวอย่างยั่งยืนและลึกซึ้ง

2.5) การสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความยืดหยุ่นกับและอยู่ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาคเท่าเทียม นอกจากนี้ รัฐควรกำหนดให้มีการสร้างแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยเฉพาะ ตลอดจนการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางดังกล่าวให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวควรมีเนื้อหาสาระรวมไปถึงหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) สำหรับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างให้เกิดความรับผิดชอบที่ดีในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมตามแนวทางดังกล่าวด้วย

2.6) การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ให้กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญและผลกระทบอันเกิดจากอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่าอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาชญากรรมแบบทั่วไปเลย และให้บุคลากรเหล่านี้เห็นถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนได้อย่างเด่นชัดและรุนแรงเหมือนอย่างอาชญากรรมแบบทั่วไปเช่นกัน (ข) การประชาสัมพันธ์และ/หรือการอบรมให้บุคลากรเหล่านี้เห็นว่า ในหลาย ๆ กรณี อาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลร้ายให้เห็นอย่างเด่นชัดได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

2.7) การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้เกิดแรงกระตุ้นในการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มประสิทธิภาพ ที่สำคัญเช่น การตั้งรางวัลให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในการจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.8) การส่งเสริมการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในทุก ๆ หน่วยงานได้มีการทำงานในลักษณะที่มีการประสานงานและบูรณาการซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องใกล้ชิดเป็นระบบเดียวกัน

2.9) การคุ้มครองความปลอดภัยให้กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและการกำจัดอำนาจมีดของผู้มีอิทธิพลทั้งหลายอย่างรอบด้าน

2.10) การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูงในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวน และการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม

2.11) การนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีการนำหลักปฏิบัตินิยมมาใช้กันอย่างจริงจังและเคร่งครัด กล่าวคือ เนื้อหาสาระของนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในกระบวนการ

ยุทธธรรมทางอาญาดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมในส่วนของภาคปฏิบัติที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในส่วนของภาคทฤษฎี ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ในทางปฏิบัติที่มากและเข้มข้นเพียงพอต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปใช้ทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นงานที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

2.12) การส่งเสริมให้ผู้เสียหายได้ใช้สิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้ผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายในการเป็นผู้เริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเช่น (ก) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วนเท่าที่จำเป็น (ข) การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เสียหายในคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายดังกล่าว (ค) การกวาดล้างผู้มีอิทธิพลที่มีความเกี่ยวข้องพัวพันกับอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เป็นต้น

2.13) การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนชาวไทยในการให้ความร่วมมือกับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) การตั้งรางวัลให้แก่ประชาชนในเรื่องของการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแสเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิดกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (ข) การให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสร้างความเป็นมิตรกับสมาชิกในชุมชน (ค) การประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่สมาชิกในชุมชน เป็นต้น

2.14) การสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยอย่างถ้วนทั่วในทุกช่วงวัยและในทุกสถาบัน กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกดังกล่าวจะต้องครอบคลุมไปถึงการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนชาวไทยในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยที่เป็นเด็กและ

เยาวชน อยู่ในช่วงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ หรืออยู่ในช่วงวัยอื่น ๆ ก็ตาม และในทุกระดับสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นในระดับสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการทำงาน หรือสถาบันอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งการส่งเสริมดังกล่าวจะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่เป็นเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตสำนึกในการรู้จักและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อีกทั้งก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้การกระทำความผิดตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมลดน้อยถอยลงและทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.15) การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

รัฐควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องครบถ้วน ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเกิดจิตสำนึกและให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญเช่น (ก) การอบรมหรือประชาสัมพันธ์กฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชนชาวไทยอย่างทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องครบถ้วนเท่าที่จำเป็น (ข) การให้องค์กรระหว่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยให้มากขึ้น เป็นต้น

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กฎหมายมลพิษทางอากาศ

บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทยตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

รถที่ใช้ในการขนส่งต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าผู้ใช้รถโดยไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

กฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกพ.ศ. 2522 ข้อ 1 (1) (ญ) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

เครื่องกำเนิดพลังงานจะต้องไม่ทำให้เกิดก๊าซ ผุ่น คว้น และละอองเคมี เกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

ดังนั้น ผู้ที่ใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ผุ่น คว้น หรือละอองเคมี เกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2) พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4)

2.1) มาตรา 25 (1) (3) และ (4) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(ก) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใด เป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ

(ข) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงาน หรือสถานที่ประกอบการใด ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษ หรือมี แต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(ค) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2.2) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น ถ้าผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.3) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 28 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มี

เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำการละเลยหรือการยินยอมของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น ถ้าผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า เหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่ เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.4) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 28/1 วรรค 1 และ วรรค 2 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

เมื่อปรากฏว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 เป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การระงับเหตุรำคาญตามวรรคหนึ่งและการจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3) พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท โดย

(1) บุหรี่ หมายความว่า บุหรี่ซิการ์เรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่น ยาเส้นหรือยาเส้นปรุงตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

(2) สูบบุหรี่ หมายความว่ารวมถึง การกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดควันจากการเผาไหม้ของบุหรี่

(3) เขตปลอดบุหรี่ หมายความว่า บริเวณที่ห้ามมิให้มีการสูบบุหรี่

4) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522

4.1) มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของต้องจัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ่นอันอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

4.2) มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น ควัน หรือละอองเคมี เกินเกณฑ์ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาใช้ในทางเดินรถ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

5) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

6) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

6.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ

รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่ทราบว่าคุณใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ อันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.3) มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศดังต่อไปนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าได้มีการใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว ให้พนักงาน

เจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้นโดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุง ให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

2. กฎหมายมลพิษทางน้ำ

กฎหมายมลพิษทางน้ำฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมี บทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำโดยตรง ตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

1.1) มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษ ทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เศษถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ ชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.2) มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษ ทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมี เป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.3) มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ มลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือ บริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจากเจ้าพนักงาน ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่ เกินตัวละ 50 บาท

2) พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456

2.1) มาตรา 119 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของ หรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2) มาตรา 119 ทวิ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.3) มาตรา 204 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ผู้ใดเท ทิ้ง หรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121

3.1) มาตรา 6 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฟุ้งฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2) มาตรา 7 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง ม้า โค กระบือ ข้ามคลองนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่ท่าซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นที่สำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินไม่เกินตัวละ 10 บาท

4) พ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

4.1) มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลอง
ประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน
2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.2) มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา
คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4.3) มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือ
เขตหวงห้าม ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

4.4) มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือ
เขตหวงห้าม ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

4.5) มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดซักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลองประปา ผู้ใดฝ่า
ฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

5) พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ.
2535

5.1) มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจ ไล่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือ
พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

5.2) มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ
ดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุก่อสร้างลง
ในทางน้ำ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ใ้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่
ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

5.3) มาตรา 57 ประกอบมาตรา 30 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้
ห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

5.4) มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงในทางน้ำ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

6) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7) พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

7.1) มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7.2) มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่อ

อธิบดีได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

8.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่ทราบว่าคุณใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้เกิดการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8.3) มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าได้มีการใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้นโดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

9) ประมวลกฎหมายอาญา

9.1) มาตรา 237 ประกอบมาตรา 238 และมาตรา 239 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ผู้ใดเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ซึ่งน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 200,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและใกล้จะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

9.2) มาตรา 380 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำดังต่อไปนี้

ผู้ใดทำให้เกิดปฏิภูลแก่น้ำในบ่อสระหรือที่ซึ่งน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. กฎหมายมลพิษทางดิน

กฎหมายมลพิษทางดินฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางดินโดยตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางดินดังต่อไปนี้

การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และการออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการห้ามกระทำการใด ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางดินดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

3.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางดินดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่าง

ร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทัน่วงที ในกรณีที่ทราบว่าคุณใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางดินดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางดินดังต่อไปนี้

ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. กฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

กฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนโดยตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

รถที่ใช้ในการขนส่งต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรง มีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าผู้ใดใช้รถโดยไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

กฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2524) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ข้อ 1 (1) (ญ) (ฎ) (ฅ) มีสาระสำคัญว่า

(ญ) เครื่องกำเนิดพลังงานจะต้องไม่ทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด

(ฎ) ระบบไอเสียต้องมีเครื่องระงับเสียง

(ฅ) แตรสัญญาณต้องเป็นแตรชนิดไฟฟ้าเสียงเดียวและมีความดังของเสียงแตรพอสมควร โดยความดังของเสียงแตรจะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด แตรสัญญาณอย่างอื่นนอกจากแตรไฟฟ้าหากจะนำมาใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบก แต่ห้ามนำแตรสัญญาณที่มีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขชนมาใช้

ดังนั้น ผู้ที่ใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่มีแตรสัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขชนก็ดี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

2) พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 และมาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4)

2.1) มาตรา 25 (4) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(ก) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดเสียงหรือความสั่นสะเทือนจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2.2) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น ถ้าผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.3) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 28 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำการละเลยหรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น ถ้าผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า เหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่ เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.4) มาตรา 74 ประกอบมาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

เมื่อปรากฏว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 เป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การระงับเหตุรำคาญตามวรรคหนึ่งและการจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522

3.1) มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

3.2) มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

การใช้เสียงสัญญาณ ผู้ขับขี่ยานพาหนะจะใช้ได้เฉพาะเมื่อจำเป็นหรือป้องกันอุบัติเหตุเท่านั้น แต่จะใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรไม่ได้ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

3.3) มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่เครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาใช้ในทางเดินรถ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

3.4) มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถทุกชนิดในทางเดินรถใช้เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

3.5) มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ในขณะขับรถ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถแท็กซี่ใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

4) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

5) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

5.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ ในกรณีที่ทราบว่ามีบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.3) มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าได้มีการใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้นโดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดดังกล่าว

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

6) ประมวลกฎหมายอาญา

6.1) มาตรา 370 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ผู้ใดส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึ้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

6.2) มาตรา 372 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึ้งในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำให้ประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

6.3) มาตรา 376 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังต่อไปนี้

ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. กฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอย

กฎหมายมลพิษทางขยะมูลฝอยฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางขยะมูลฝอยโดยตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถบรรทุกสิ่งของ ต้องจัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

2) พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535

3.1) มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะ ซึ่งมีใช้สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

3.2) มาตรา 54 ประกอบมาตรา 31 (2) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกอาณาเขตหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

3.3) มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

3.4) มาตรา 57 ประกอบมาตรา 34 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท

4) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

5) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

5.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว

กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่ทราบว่ามีบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้เกิดการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อการนั้น ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

7) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางขยะมูลฝอยดังต่อไปนี้

ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

6. กฎหมายมลพิษทางของเสียอันตราย

กฎหมายมลพิษทางของเสียอันตรายฉบับสำคัญของประเทศไทย ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญอันมีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการควบคุมการปลดปล่อยหรือการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตรายโดยตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1) พ.ร.บ. พิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายดังต่อไปนี้

ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณีที่ใดเกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้องบำบัดป้องกันความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท

2) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายดังต่อไปนี้

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าวหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

ดังนั้น ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

3) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

3.1) มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายดังต่อไปนี้

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ ทั้งนี้ ในกรณีที่ทราบว่ามีบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการมีคำสั่งดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าว หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2) มาตรา 99 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายดังต่อไปนี้

ผู้ใดเข้าไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4) พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางของเสียอันตรายดังต่อไปนี้

ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ผู้ได้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์
เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ – นามสกุล
2. ตำแหน่ง
3. การศึกษา
4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 รูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ขอให้ท่านได้โปรดพิจารณารูปแบบของบทลงโทษทางอาญาดังต่อไปนี้ เพื่อนำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นในส่วนที่ 3

1. บทลงโทษปรับรายวัน
2. บทลงโทษปรับที่แปรผันตามสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด
3. บทลงโทษปรับแบบจำนวนเท่าสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล
4. บทลงโทษให้ฟื้นฟูหรือส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อสาธารณะประโยชน์
5. บทลงโทษให้ทำงานบริการสาธารณะ
6. บทลงโทษให้บริจาคเงินให้แก่กองทุนทางสิ่งแวดล้อม ทรัสต์ทางสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรใด ๆ

7. บทลงโทษให้บริจาคลังของ
8. บทลงโทษให้พัฒนาโครงการเกี่ยวกับชุมชน
9. บทลงโทษให้บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำคามผิด
10. บทลงโทษให้ตรวจสอบทางสิ่งแวดล้อม
11. บทลงโทษให้เผยแพร่การกระทำคามผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาลให้บุคคลอื่นทราบโดยทางสื่อสารมวลชนประเภทใด ๆ
12. บทลงโทษให้แจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้เสียหายทราบถึงการกระทำคามผิดและคำพิพากษาวินัยชี้ขาดตัดสินคดีของศาล
13. บทลงโทษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายในการสืบสวน
14. บทลงโทษให้ชดใช้เงินสำหรับผลประโยชน์ทางการเงินที่ได้รับ ที่เพิ่มขึ้น หรือที่กำลังจะเพิ่มขึ้นจากการกระทำคามผิด
15. บทลงโทษให้พัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขวัฒนธรรมองค์กรของนิติบุคคล
16. บทลงโทษให้มีหน้าที่กระทำการใด ๆ
17. บทลงโทษห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือวัตถุสิ่งของอื่นใด
18. บทลงโทษให้พักใบอนุญาตขับขี่
19. บทลงโทษห้ามไม่ให้ขับขี่ยานพาหนะ
20. บทลงโทษให้ยกเลิกใบอนุญาตขับขี่และห้ามร้องขอให้ออกใบอนุญาตขับขี่ฉบับใหม่

21. บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกอบกิจการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม
22. บทลงโทษให้การประกอบกิจการใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล
23. บทลงโทษให้ปิดสถานประกอบกิจการทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสถานประกอบกิจการที่ใช้เพื่อการประกอบอาชญากรรม
24. บทลงโทษห้ามไม่ให้เข้าประมุขงานของทางราชการ
25. บทลงโทษห้ามไม่ให้ประกาศต่อสาธารณะเพื่อระดมเงินทุน
26. บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิในการได้รับเลือกเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งภาครัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนในกิจการสาธารณะ
27. บทลงโทษห้ามไม่ให้ใช้สิทธิใด ๆ หรือห้ามไม่ให้กระทำการใด ๆ
28. บทลงโทษให้เพิกถอนสิทธิใด ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยดังต่อไปนี้ เพื่อนำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ท่านเห็นว่า กรณีที่ 1 หรือ กรณีที่ 2 ดังต่อไปนี้ กรณีใดจะทำให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมากกว่ากัน เพราะเหตุใด

กรณีที่ 1 บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาที่มากที่สุดเพียง 2 รูปแบบ ได้แก่ บทลงโทษจำคุกและบทลงโทษปรับแบบธรรมดา (ซึ่งในบางกรณีก็มีเพียงรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดใน 2 รูปแบบนี้เท่านั้น)

กรณีที่ 2 บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีรูปแบบของบทลงโทษทางอาญามากกว่า 2 รูปแบบดังกล่าว กล่าวคือ มีการเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 ลงไปด้วย

ข้อ 2. ถ้าในคำถามข้อที่ 1. ท่านได้ตอบกรณีที่ 2 ท่านเห็นว่า ควรเพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 รูปแบบใดลงไปในกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยบ้าง ควรกำหนดรายละเอียดแต่ละรูปแบบอย่างไร ควรกำหนดไว้ในกฎหมายอะไร และเพราะเหตุใด

ข้อ 3. เนื่องจากมีบทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอยู่หลายกรณีที่ไม่ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อให้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีความสอดคล้องต้องกันกับสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย เช่น สถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ทางอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สถานการณ์ทางนโยบายของรัฐบาล ฯลฯ ท่านเห็นว่า เมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. แล้ว บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย กรณีใดบ้างที่ควรยกเลิกบทลงโทษที่มีอยู่ (บทลงโทษจำคุก บทลงโทษปรับแบบธรรมดา) เพราะเหตุใด กรณีใดบ้างที่ควรเปลี่ยนแปลง (เพิ่มหรือลด) อัตราของบทลงโทษที่มีอยู่ (บทลงโทษจำคุก บทลงโทษปรับแบบธรรมดา) เพราะเหตุใด และเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร

ข้อ 4. ท่านเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การบังคับใช้บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันมีอะไรบ้าง และควรที่จะแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวอย่างไร

ข้อ 5. ท่านเห็นว่า บทลงโทษทางอาญา วิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่สามารถนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทาง

สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้นั้นมีอะไรบ้าง มีความซ้ำซ้อนกันกับรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาตามส่วนที่ 2 หรือไม่ อย่างไร ทั้ง 4 กรณีดังกล่าวมีการนำมาใช้ในคดีเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างไร และเมื่อได้เพิ่มเติมรูปแบบของบทลงโทษทางอาญาในคำถามข้อที่ 2. แล้ว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งเพื่อป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันได้มากกว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัย บทลงโทษทางแพ่ง และบทลงโทษทางปกครองดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

1. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางอากาศของประเทศไทย

1.1 การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดก๊าซ ฝุ่น คว้น หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก

1.2 การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศ และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางอากาศดังกล่าวได้แก่ กลิ่นเหม็น ละอองสารเป็นพิษ ฝุ่นละออง เขม่า และเถ้า อันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (1) (3) และ (4)

1.3 การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มาตรา 12 ประกอบมาตรา 6 และมาตรา 3 วรรค 1 วรรค 2 และวรรค 5

1.4 การขับขีรถบรรทุกสัตว์หรือสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สัตว์หรือสิ่งของที่บรรทุกส่งกลิ่น และกลิ่นนั้นอาจก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ ทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20

1.5 การนำรถที่ก่อให้เกิดก๊าซ ฝุ่น คิวน์ หรือละอองเคมี เกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมายมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตามมาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ

1.6 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

1.7 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

1.8 การทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

1.9 การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

2. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางน้ำของประเทศไทย

2.1 การทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เศษถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 1 ประกอบมาตรา 28 วรรค 1

2.2 การปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 37 วรรค 2 ประกอบมาตรา 28 วรรค 2

2.3 การนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน หรือทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคม แต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน หรือเทียบย่อคันคลอง ขานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับเรียงตามตัวสัตว์ ตัวละ 5 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกินตัวละ 50 บาท ตามพ.ร.บ. การชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 มาตรา 39 วรรค 1 ประกอบมาตรา 27 และมาตรา 5

2.4 การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119

2.5 การเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ซึ่งมีระวาง

โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 119 ทวิ

2.6 การเท ทิ้ง หรือปล่อยให้ น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันที่ปนกับน้ำรั่วไหลด้วยประการใด ๆ ลงในเขตท่า แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 204

2.7 การเอาหยากเยื่อ ฟุ้งฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ และการเททิ้งสิ่งของดังกล่าวลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมาลงคลองได้ ทั้งที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่กระทำการดังกล่าวได้ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 20 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 6

2.8 การพาสัตว์พาหนะอันได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้าม ซึ่งมีระวางโทษปรับรายตัวสัตว์พาหนะ เป็นเงินไม่เกินตัวละ 10 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. 121 มาตรา 7

2.9 การเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 14

2.10 การทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 15

2.11 การนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 13

2.12 การเพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 20 ประกอบมาตรา 17

2.13 การชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาบน้ำในเขตคลองประปา ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 มาตรา 22 ประกอบมาตรา 16

2.14 การจูง ไถ่ หรือต้อนสัตว์ลงไปในทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 22

2.15 การเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ททราย หรือเศษวัตถุก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 23 วรรค 1

2.16 การเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 30

2.17 การเทหรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลงในทางน้ำ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 57 ประกอบมาตรา 33 วรรค 1

2.18 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

2.19 ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษหรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 38 วรรค 1

2.20 เมื่อได้ประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใดแล้ว การทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือเมื่ออธิบดีได้ประกาศ อนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าแห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 54 วรรค 1 ประกอบมาตรา 42 วรรค 2 (3)

2.21 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางน้ำได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการ แพร่กระจายของมลพิษทางน้ำ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็น อันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

2.22 การทำให้เกิดมลพิษทางน้ำอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

2.23 การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษ ทางน้ำเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

2.24 การเอาของที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจือลงในน้ำซึ่งอยู่ในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำใด ๆ และน้ำนั้นได้มีอยู่หรือจัดไว้เพื่อประชาชนบริโภค ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 200,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท

ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทและโง่เง่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 237 ประกอบมาตรา 238 และมาตรา 239

2.25 การทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำในบ่อสระหรือที่ขังน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 380

3. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางดินของประเทศไทย

3.1 การออกประกาศการกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ การออกประกาศกำหนดให้พื้นที่ใด ๆ เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ และการออกประกาศควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณใด ๆ ต้องกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการห้ามกระทำการใด ๆ รวมถึงการทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อดินหรือทำให้สภาพที่ดินเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 มาตรา 21 ประกอบมาตรา 15 วรรค 1 (2) มาตรา 12 มาตรา 13 และมาตรา 14

3.2 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางดินซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

3.3 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางดินได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางดิน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางดิน และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

3.4 การทำให้เกิดมลพิษทางดินอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

3.5 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 24 ประกอบมาตรา 16 (4)

4. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนของประเทศไทย

4.1 การใช้รถที่มีเครื่องกำเนิดพลังงานซึ่งทำให้เกิดเสียงเกินเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดก็ดี รถที่มีระบบไอเสียซึ่งไม่มีเครื่องระงับเสียงก็ดี รถที่มีแตรสัญญาณซึ่งมีเสียงทำให้เกิดความรำคาญหรือรบกวนสาธารณสุขนก็ดี ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท ตามพ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 ประกอบมาตรา 71 วรรคแรก

4.2 การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเกี่ยวกับการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยเหตุรำคาญที่เป็นมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนดังกล่าวได้แก่ เสียงหรือความสั่นสะเทือนอันส่งผลให้สุขภาพเกิดการเสื่อมหรืออาจเป็นอันตราย ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 74 ประกอบมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 28/1 วรรค 1 และวรรค 2 และมาตรา 25 (4)

4.3 การนำรถที่เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถมาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 9

4.4 การใช้เสียงสัญญาณโดยไม่มีเหตุจำเป็นและไม่ใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุก็ดี การใช้เสียงสัญญาณโดยมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แต่ใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรก็ดี ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 14 วรรค 1

4.5 การนำรถซึ่งเครื่องยนต์ก่อให้เกิดเสียงเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย มาใช้ในทางเดินรถ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 10 ทวิ

4.6 การขับรถในทางเดินรถโดยได้ใช้เสียงสัญญาณไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควร หรือเสียงสัญญาณอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 13 วรรค 1

4.7 ในขณะที่ขับรถ การที่ผู้ขับรถแท้กซีใช้เสียงสัญญาณเมื่อเข้าไปในบริเวณโรงพยาบาล สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษา หรือใช้เสียงสัญญาณแตรเพื่อเร่งรถอื่น ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 152 ประกอบมาตรา 99 (4) (5)

4.8 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

4.9 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนได้อย่างทันท่วงที ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

4.10 การทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

4.11 การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามกฎหมาย ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 102 ประกอบมาตรา 65 มาตรา 64 และมาตรา 55

4.12 การส่งเสียง ทำให้เกิดเสียง หรือกระทำความอื้ออึงโดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370

4.13 การทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 372

4.14 การยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 วัน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 376

5. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายลพิษทางขยะมูลฝอยของประเทศไทย

5.1 การขับขีรถบรรทุกสิ่งของโดยไม่จัดให้มีสิ่งป้องกันมิให้สิ่งของที่บรรทุกตกหล่นหรือปลิวไปจากรถ อันอาจทำให้ทางสกปรกเปรอะเปื้อน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 148 วรรค 1 ประกอบมาตรา 20

5.2 การทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในเขตทางหลวง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. 2535 มาตรา 72 ประกอบมาตรา 45

5.3 การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงในที่สาธารณะหรือสถานสาธารณะซึ่งมิใช่สถานที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้เพื่อการนั้น ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 29

5.4 การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะนอกอาณาหรือที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 31 (2)

5.5 การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยลงบนที่สาธารณะ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 32 (1)

5.6 การเทหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในที่สาธารณะหรือในสถานสาธารณะ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท ตามพ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 34

5.7 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางขยะมูลฝอยซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

5.8 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยได้อย่างทันที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบมาตรา 9

5.9 การทำให้เกิดมลพิษทางมลพิษทางขยะมูลฝอยอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

5.10 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่มีได้จัดไว้เพื่อกำหนดนั้น ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (18)

5.11 การทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็นในหรือริมทางสาธารณะ ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 396

6. บทลงโทษทางอาญาตามกฎหมายมลพิษทางของเสียอันตรายของประเทศไทย

6.1 ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานต้องป้องกันโดยมาตรการอันเหมาะสมตามวิธีการปฏิบัติงานปิโตรเลียมที่ดีเพื่อมิให้ที่ใดโสโครกด้วยน้ำมัน ซึ่งในกรณีที่ที่ใดเกิด ความโสโครกด้วยน้ำมัน เนื่องจากการประกอบกิจการปิโตรเลียมโดยผู้รับสัมปทาน ผู้รับสัมปทานต้อง บำบัดปิดป้องความโสโครกนั้นโดยเร็วที่สุด ผู้รับสัมปทานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท ตามพ.ร.บ. ปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 มาตรา 108 ประกอบมาตรา 75

6.2 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษทางของเสียอันตรายซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งมีระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามพ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 มาตรา 45 ประกอบมาตรา 8 (5)

6.3 การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือของผู้ว่าราชการจังหวัดที่นายกรัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ โดยเป็นคำสั่งอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากมลพิษทางของเสียอันตรายได้ อย่างทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษที่ เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษทางของเสียอันตราย ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่าง ร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของ ประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตราย และมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ที่ได้ก่อให้เกิดมลพิษทางของเสีย อันตราย ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 98 ประกอบ มาตรา 9

6.4 การทำให้เกิดมลพิษทางของเสียอันตรายอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมใน เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ ตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 99

6.5 ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ การทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิง ซึ่งมี ระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 27 ประกอบมาตรา 16 (19)

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ. มลพิษทางเสียง. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ, 2544.

กษิติศ ลือชัย. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและควบคุมมลพิษทางน้ำในคลองแสนแสบในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

กอบกุล ราชะนาคร. กฎหมายกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2550.

กฤษณา ทรัพย์นง. การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.

เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. ของเสียอันตราย. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปทุมธานี: ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต, 2553.

เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์. วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สยามสเตชันเนอรีซ์พ ปลายส์, 2550.

เกษม จันท์แก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินติ้ง, 2551. **วิทยาลัย**

เกียรติศักดิ์ มาเม่น. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมภาวะมลพิษในดินจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

ขวัญลยา มณีโชติ. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางเสียงจากการชุมนุมในที่สาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

ชั้นทอง สุนทรภา. ความปลอดภัยในกระบวนการเคมี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560.

คำพิพากษาศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ สว.(พ) 1/2559

คำพิพากษาศาลจังหวัดลำปาง ที่ 354/2547.

คำพิพากษาศาลจังหวัดลำปาง ที่ 431/2547.

คำพิพากษาศาลจังหวัดสระแก้ว ที่ 1325/2549.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 1733/2543.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 5185-5221/2553.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 9977/2559.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 10797/2559.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 15219/2558.

คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 15476-15477/2558.

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ 399/2550.

คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ที่ 1763-1766/2549.

คำพิพากษาศาลปกครองพิเศษโลก ที่ 245/2556.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ.13/2552.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.79/2547.

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.749-764/2557.

คำพิพากษาศาลปกครองอุตรธานี ที่ ส.5/2555.

คำพิพากษาศาลปกครองอุตรธานี ที่ ส.5/2557.

คำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ 1758/2556.

คำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ที่ 8918/2544.

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ที่ 2861/2556.

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 ที่ 2147/2547.

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.921/2560.

จรัญ โฆษณานันท์. นิติปรัชญา. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.

จันทน์ นาคเจริญวารี. การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

จินตมา กริยาผล. มาตรการทางกฎหมายในการจัดการมูลฝอยอันตรายจากกิจกรรมทางการแพทย์: กรณีศึกษาการจัดการมูลฝอยประเภทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

จุมพต สายสุนทร. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ: การคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560.

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ชยกร แก้วมาก. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- ชาย โปธิสิตา. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2556.
- ฐาปน แสนยะบุตร. สิทธิในการมีชีวิตกับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ณิชนัน จันทรัตน์. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศอันเกิดจากเตาเผาศพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.
- ตรีเดช ศรีไทย. นโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางอากาศจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย (วีไอซี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.
- ธเรศ ศรีสถิตย์. รวมกฎหมายและกฎกระทรวงสำหรับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ธเรศ ศรีสถิตย์. วิศวกรรมการจัดการมูลฝอยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558.
- นวลจันทร์ ทักชนชัยกุล. อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม). พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์, 2548.
- นันทิ จิตสว่าง และสุนนทิพย์ จิตสว่าง. ร่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561. .
- นันทิ จิตสว่าง. ข้อสนับสนุนของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/459564> [20 พฤศจิกายน 2561].
- นันทิ จิตสว่าง. ความหมายและขอบเขตของการป้องกันอาชญากรรม (ตอนที่ 1). [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/418748> [14 เมษายน 2561].

- นัทธี จิตสว่าง. ความหมายและขอบเขตของการป้องกันอาชญากรรม (ตอนที่ 2). [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/419100> [14 เมษายน 2561].
- นัทธี จิตสว่าง. โปรแกรมแก้ไขพื้นที่ผู้กระทำความผิด. กรุงเทพมหานคร: วัฒนพงศ์การพิมพ์, 2546.
- นัทธี จิตสว่าง. วัตถุประสงค์ในการลงโทษ. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/454719> [14 เมษายน 2561].
- นัทธี จิตสว่าง. หลักทัณฑ์วิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2541.
- นัทธี จิตสว่าง. อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://www.nathee-chitsawang.com> [14 เมษายน 2561].
- นิพนธ์ ตั้งคณานุรักษ์ และคณิดา ตั้งคณานุรักษ์. เคมีบรรยากาศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. กฎหมายสิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.
- ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาชั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- ประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยจรรยาบรรณนักวิจัย.
- ประเทือง ธนียผล. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก, 2546.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.
- ประมวลกฎหมายอาญา.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. นิติปรัชญา. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.
- แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560 - 2564.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564.
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522.
- พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543.
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497.
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485.
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539.

พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542.

พระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549.

พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514.

พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522.

พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ. 121.

พระราชบัญญัติรักษาคอลงประปา พ.ศ. 2526.

พระราชบัญญัติรักษาคความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือน พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504.

พศกร โยธินีรินาท. นโยบายรัฐบาลและการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

พัฒนา มุลพุกษ์. การป้องกันและควบคุมมลพิษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพฯ), 2551.

พูลสุข ปรัชญานุกรณ์. เคมีสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สาละ, 2553.

ไพศาล ภูโพบูลย์. การวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ภัทร์นถน สุนทรศร. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมมลพิษทางเสียงจากสถานบริการที่ตั้งในเขตชุมชน กรณีศึกษาบริเวณถนนข้าวสารและถนนพระอาทิตย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

- ภูษณิศา อีรวโรดม. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง: ศึกษากรณีสารอาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.
- มณีนรัตน์ ชื่นเจริญ. กระบวนการกลายเป็นเด็กและเยาวชนหญิงค้ายาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาสังคมวิทยาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580.
- ยุววรรณ ไชยะเดชะ. มาตรการทางกฎหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งทางบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.
- วรัญญา ภัทรสุข. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- วราภรณ์ จานโอ. ปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางดินจากภาคอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 35. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2558.
- ศรณัฐ เกิดสุนทร. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและจัดการน้ำเสียจากโรงพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- ศิวพันธุ์ ชูอินทร์. ความรู้เบื้องต้นด้านมลพิษทางเสียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ศิวพันธุ์ ชูอินทร์. มลพิษทางอากาศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- ศุภมาศ พนิชศักดิ์พัฒนา ชัยสิทธิ์ ทองจู และ แสงดาว เขาแก้ว. มลพิษทางดิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559.
- สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. ถึงเวลาไทยต้องลดปัญหานักโทษล้นเรือนจำ หลังพบสูงอันดับ 6 ของโลก. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://tijrold.org/news-events> [20 พฤศจิกายน 2561].

- สมชาย ธรรมสุทธิวัฒน์. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันมลพิษจากเรือกล: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือกลในคลองแสนแสบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สมยศ เชื้อไทย. นิติปรัชญาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ. รวมกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน. กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ, 2549.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: สามลดา, 2555.
- สุดสงวน สุธีสร. อาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- สุนทรี ชุนทอง. เคมีสำหรับวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2542.
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. วิทยาการวิจัยทางนิติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- สุพิศ ปราณีตพลกรัง. หลักและทฤษฎีกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2560.
- สุภาพร จ้าวสุวรรณ. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากการกำจัดมูลฝอยด้วยวิธีการเผา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง นัทธี จิตสว่าง และอดุลย์ ณรงค์ศักดิ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2559.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และปิยะพร ตันณีกุล. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การประเมินผลการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, 2558.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. โทษประหารชีวิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. เอกสารประกอบคำบรรยาย “อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา”. [ออนไลน์]. 2561.
แหล่งที่มา: <https://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip> [14 เมษายน 2561].
- สุวิมล ตีรกานันท์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 12.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- อนามัย เทศกะทีก. อาชีพอนามัยและความปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,
2556.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- อำนาจ วงศ์บัณฑิต. กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557.
- อุดม เขยกิจวงศ์. มลพิษทางน้ำ. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว, 2557.
- อุดมศักดิ์ สิ้นธิพงษ์. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- อุดมศักดิ์ สิ้นธิพงษ์. กฎหมายว่าด้วยความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม: ความรับผิดชอบทางแพ่ง การชดเชย
เยียวยา และการระงับข้อพิพาท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2556.
- อุดมศักดิ์ สิ้นธิพงษ์. สิทธิมนุษยชน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2561.
- อุทัย อาทิวะ. ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
วี.เจ. พรินติ้ง, 2558.
- อุทัย อาทิวะ. หลักและทฤษฎี: ความผิดอาญาและโทษ. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ. พรินติ้ง, 2561.
- เอกชัย ฤทธิภักดี. อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- Acevedo v. Consolidated Edison Company of New York, 189 A.D.2d 497, 596 N.Y.S.2d 68,
71 (1st Dep’t 1993).
- Admiralty and Maritime Law Guide. International Convention on Oil Pollution
Preparedness, Response and Co-Operation [Online]. 2018. Available from:
<http://www.admiraltylawguide.com/conven/oilpolresponse1990.html> [2018,
November 17].
- Allied - Signal, Inc. v. Commissioner of Internal Revenue Service, No. 94 - 7336 (3d Cir.
1995).
- American Public Health Association. Environmental Health [Online]. 2018. Available from:
<https://www.apha.org/topics-and-issues/environmental-health> [2018, November
25].

- The ASEAN Secretariat. ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution [Online]. 2018. Available from: <https://haze.asean.org/asean-agreement-on-transboundary-haze-pollution-2/> [2018, November 17].
- Association of Southeast Asian Nations. ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution (AATHP) [Online]. 2018. Available from: <http://intl.denr.gov.ph/index.php/asean-environmental-agreements/article/1> [2018, October 19].
- Bates, G. Environmental Law in Australia. 9th ed. Australia: LexisNexis, 2016.
- Becker, G.S. Crime and Punishment: An Economic Approach [Online]. 2018. Available from: <https://www.nber.org/chapters/c3625.pdf> [2018, November 20].
- Blais, J.M., Rosen, M.R., and Smol, J.P. Environmental Contaminants. Dordrecht: Springer, 2015.
- Bohlander, M. Principles of German Criminal Law. 10th ed. Oxford: Hart Publishing, 2009.
- Boylan-Kemp, J. English Legal System: The Fundamentals. 2nd ed. London: Sweet & Maxwell, 2011.
- Cain, M.L., College, B., and Bowma, W.D. Ecology. Sunderland: Sinauer Associates, 2014.
- Centonze, F., and Manacorda, S. Historical Pollution: Comparative Legal Responses to Environmental Crimes. Cham: Springer, 2017.
- Code Pénal De, 1993.
- Conserve Energy Future. 15 Major Current Environmental Problems [Online]. 2018. Available from: <https://www.conserve-energy-future.com/15-current-environmental-problems.php> [2018, November 25].
- Conserve Energy Future. What is Urban Sprawl? [Online]. 2018. Available from: <https://www.conserve-energy-future.com/causes-and-effects-of-urban-sprawl.php> [2018, November 25].
- Criminal Justice Act, 1991.
- Criminal Justice Act, 2003.
- Criminal Justice and Court Service Act, 2000.
- Criminal Justice and Courts Act, 2015.
- Criminal Law Act, 1967.

- Dannemann, G. Federal Emission Control Act [Online]. 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=315> [2018, November 18].
- Dannemann, G. Federal Soil Protection Act [Online]. 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=322> [2018, November 18].
- Dannemann, G. Federal Water Act [Online]. 2018. Available from: <http://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=326> [2018, November 18].
- Dressler, J. Criminal Law: Cases and Materials. 7th ed. St. Paul: West Academic Publishing, 2016.
- Duarte, A.C., Cachada, A., and Rocha-Santos, T. Soil Pollution: From Monitoring to Remediation. London: Academic Press, 2018.
- Elliott, C., and Quinn, F. Criminal Law. 11th ed. Harlow: Pearson, 2016.
- Elliott, L. 2012. Fighting Transnational Environmental Crime. Journal of International Affairs Editorial Board 66 (1): 87-104.
- Elliott, L., and Schaedla, W.H. Handbook of Transnational Environmental Crime. Cheltenham: Edward Elgar, 2016.
- European Commission. Environmental Crime [Online]. 2018. Available from: <http://ec.europa.eu/environment/legal/crime/index.htm> [2018, November 14].
- European Union Action to Fight Environmental Crime. Fighting Environmental Crime in France: A Country Report [Online]. 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20France.pdf [2018, November 18].
- European Union Action to Fight Environmental Crime. Fighting Environmental Crime in Germany: A Country Report [Online]. 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20Germany_0.pdf [2018, November 18].
- European Union Action to Fight Environmental Crime. Fighting Environmental Crime in the U.K.: A Country Report [Online]. 2018. Available from: https://efface.eu/sites/default/files/EFFACE_Fighting%20Environmental%20Crime%20in%20the%20UK.pdf [2018, November 18].

- EUROPOL. Environmental Crime [Online]. 2018. Available from: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/environmental-crime> [2018, November 14].
- Everything Connects. Effects of Human Overpopulation [Online]. 2018. Available from: <http://www.everythingconnects.org/overpopulation-effects.html> [2018, November 25].
- Farmer, A., Faure, M., and Vagliasindi, G.M. Environmental Crime in Europe. Oxford: Hart Publishing, 2017.
- Goel, S. Advances in Solid and Hazardous Waste Management. New Delhi: Springer, 2017.
- Government of South Australia. Environment Protection Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.legislation.sa.gov.au/LZ/C/A/ENVIRONMENT%20PROTECTION%20ACT%201993.aspx> [2018, November 18].
- Gruiz, K., Meggyes, T., and Fenyvesi, E. Environmental Toxicology. Boca Raton: CRC Press, 2015.
- Hall, M. Exploring Green Crime: Introducing the Legal, Social and Criminological Contexts of Environmental Harm. New York: Palgrave Macmillan, 2015.
- International Maritime Organization. Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter [Online]. 2018. Available from: <http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/LCLP/Pages/default.aspx> [2018, November 17].
- International Maritime Organization. International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments [Online]. 2018. Available from: [http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-\(BWM\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Control-and-Management-of-Ships%27-Ballast-Water-and-Sediments-(BWM).aspx) [2018, November 17].
- International Maritime Organization. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL) [Online]. 2018. Available from: [http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-\(marpol\).aspx](http://www.imo.org/en/about/conventions/listofconventions/pages/international-convention-for-the-prevention-of-pollution-from-ships-(marpol).aspx) [2018, October 19].

- International Maritime Organization. International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation (OPRC) [Online]. 2018. Available from: [http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-on-Oil-Pollution-Preparedness,-Response-and-Co-operation-\(OPRC\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-on-Oil-Pollution-Preparedness,-Response-and-Co-operation-(OPRC).aspx) [2018, October 19].
- INTERPOL. Environmental Crime [Online]. 2018. Available from: <http://www.pic.int/> [2018, November 14].
- Iwai, C.B., and Noller, B. 2010. Ecotoxicological Assessment of Diffuse Pollution Using Biomonitoring Tool for Sustainable Land Use in Thailand. Journal of Environmental Sciences 22: 858-863.
- Land and Environmental Court Act 1979.
- Legifrance.Gouv.Fr. Control of Pollution Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.legislation.gov.uk/all?title=Control%20of%20Pollution%20Act> [2018, November 18].
- Legifrance.Gouv.Fr. Environmental Code [Online]. 2018. Available from: https://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1963/13739/.../3/.../Code_40.pdf [2018, November 18].
- Legifrance.Gouv.Fr. Environmental Protection Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.legislation.gov.uk/all?title=Environmental%20Protection%20Act%20> [2018, November 18].
- Lu, Z.N. et al. 2017. The Dynamic Relationship between Environmental Pollution, Economic Development and Public Health: Evidence from China. Journal of Cleaner Production 166: 134-147.
- Mabahwi, N.A.B., Leh, O.L.H., and Omar, D. 2014. Human Health and Wellbeing: Human Health Effect of Air Pollution. Procedia - Social and Behavioral Sciences 153: 221-229.
- Metcalf and Eddy. Wastewater Engineering: Treatment and Resource Recovery. New York: McGraw-Hill Education, 2014.
- Ministry for the Environment. New Zealand. Wastewater – What is it? [Online]. 2018. Available from: <http://www.mfe.govt.nz/publications/waste/sustainable->

- wastewater-management-handbook-smaller-communities-part-1-0 [2018, November 25].
- Murphy, E. and King, E.A. Environmental Noise Pollution. Burlington: Elsevier, 2014.
- New South Wales Consolidated Acts. Protection of the Environment Operations Act 1997 [Online]. 2018. Available from: http://classic.austlii.edu.au/au/legis/nsw/consol_act/poteoa1997455/ [2018, November 18].
- Newburn, T. Criminology. 3rd ed. New York: Routledge, 2017.
- Nicchi, E.R. Noise Pollution: Sources, Effects on Workplace Productivity and Health Implications. New York: Nova Science Publishers, 2014.
- NOAA Pacific Marine Environmental Laboratory. What is Ocean Acidification? [Online]. 2018. Available from: <https://www.pmel.noaa.gov/co2/story/What+is+Ocean+Acidification%3F> [2018, November 25].
- Oceans and Law of the Sea United Nations. United Nations Convention on Law of the Sea [Online]. 2018. Available from: http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm [2018, October 19].
- The Ozone Hole. The Ozone Hole 2018 [Online]. 2018. Available from: <http://www.theozonehole.com/2018.htm> [2018, November 25].
- Ozone Secretariat. Montreal Protocol Handbook [Online]. 2018. Available from: <http://ozone.unep.org/montreal-protocol-substances-deplete-ozone-layer/32506> [2018, October 19].
- Paladino, O., and Massabo, M. 2017. Health Risk Assessment As an Approach to Manage an Old Landfill and Topopose Integrated Solid Waste Treatment: A Case Study in Italy. Waste Management 68: 344-354.
- Phalen, R.F., and Phalen, R.N. Introduction to Air Pollution Science. Burlington: Jones and Bartlett Learning, 2013.
- Pollock, J.M. Criminal Law. New York: Routledge, 2016.
- Potter, G.R., Nurse, A., and Hall, M. The Geography of Environmental Crime. London: Palgrave Macmillan, 2016.

- Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act, 2000.
- Protection of the Environment Operations Act 1997.
- Raghuvanshi, S., Bhakar, V., Sowmya, C., and Sangwan, K.S. 2017. Waste Water Treatment Plant Life Cycle Assessment: Treatment Process to Reuse of Water. Procedia CIRP 61: 761-766.
- Rao, M.N., Sultana, R., and Kota, S.H. Solid and Hazardous Waste Management: Science and Engineering. Saint Louis: Butterworth-Heinemann, 2016. .
- Rieuwerts, J. The Elements of Environmental Pollution. London: Routledge, 2015.
- Rio Declaration on Environment and Development, 1992.
- Rivers, L., Dempsey, T., Mitchell, J., and Gibbs, C. 2015. Environmental Regulation and Enforcement: Structures, Processes and the Use of Data for Fraud Detection. Journal of Environmental Assessment Policy and Management 17 (4): 1-29.
- Roberts, L., and Elliott, M. 2017. Good Or Bad Vibrations? Impacts of Anthropogenic Vibration on Themarine Epibenthos. Science of the Total Environment 595: 255-268.
- Sarigiannis, D.A. 2017. Assessing the Impact of Hazardous Waste on Children's Health: The Exposomeparadigm. Environmental Research 158: 531-541.
- Secretariat of the Basel Convention. Basel Convention [Online]. 2018. Available from: <http://www.basel.int/> [2018, October 19].
- Secretariat of the Rotterdam Convention. Rotterdam Convention [Online]. 2018. Available from: <http://www.pic.int/> [2018, October 19].
- Secretariat of the Stockholm Convention. Stockholm Convention [Online]. 2018. Available from: <http://chm.pops.int/> [2018, October 19].
- Siegel, L.J. Criminology: Theories, Patterns, and Typologies. 10th ed. Belmont: Wadsworth Cengage Learning, 2007.
- Singh, V.P., Yadav, S., and Yadava, R.N. Environmental Pollution. Singapore: Springer, 2018.
- Slapper, G. The English Legal System. 14th ed. London: Routledge, 2013.
- Sollund, R., Stefes, C.H., and Germani, A.R. Fighting Environmental Crime in Europe and Beyond. London: Palgrave Macmillan, 2016.
- Steiner, E. French Law: A Comparative Approach. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Strafgesetzbuch.

- Sutherland, E.H., and Cressey, D.R. The Principles of Criminology. 7th ed. Philadelphia: J.P. Lippincott, 1966.
- U.S. Code.
- Uhlmann, D. M. 2014. Prosecutorial Discretion and Environmental Crime. Harvard Environmental Law Review 38 (1): 159-216. United Nations Climate Change. Kyoto Protocol [Online]. 2018. Available from: <https://unfccc.int/gcse?q=Kyoto%20Protocol> [2018, October 19].
- United Nations Climate Change. Kyoto Protocol [Online]. 2018. Available from: <https://unfccc.int/process/the-kyoto-protocol> [2018, November 17].
- United Nations Environment Programme and International Criminal Police Organization. The Rise of Environmental Crime [Online]. 2016. Available from: <https://wedocs.unep.org> [2018, November 2].
- United Nations Environmental Programme. Minamata Convention on Mercury [Online]. 2018. Available from: <http://www.mercuryconvention.org/> [2018, October 19].
- United Nations Environmental Programme. Pollution [Online]. 2018. Available from: <http://web.unep.org/environmentassembly/dimensions-pollution> [2018, November 25].
- United Nations Environmental Programme. The Montreal Protocol [Online]. 2018. Available from: <http://web.unep.org/ozonaction/who-we-are/about-montreal-protocol> [2018, November 17].
- United Nations Environmental Programme. Transnational Environmental Crime [Online]. 2018. Available from: <http://web.unep.org/divisions/delc/transnational-environmental-crime> [2018, November 13].
- United Nations Environmental Programme. Waste Management Outlook for Latin America and the Caribbean [Online]. 2018. Available from: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/26448/Residuos_LAC_EN.pdf?sequence=2&isAllowed=y [2018, November 25].
- United Nations Industrial Development Organization. Stockholm Convention [Online]. 2018. Available from: <https://www.unido.org/our-focus/safeguarding-environment/implementation-multilateral-environmental-agreements/stockholm-convention> [2018, November 17].

- United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute. Combating Crimes That Have Serious Impacts On the Environment: State of Knowledge on Approaches [Online]. 2018. Available from: <http://www.unicri.it/topics/environmental/outreach/> [2018, November 13].
- United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute. Environmental Crimes [Online]. 2018. Available from: <http://www.unicri.it/topics/environmental/> [2018, November 13].
- United Nations. Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal [Online]. 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/bcctmhwd/bcctmhwd.html> [2018, November 17].
- United Nations. Climate Change [Online]. 2018. Available from: <http://www.un.org/en/sections/issues-depth/climate-change/> [2018, November 25].
- United Nations. Deforestation [Online]. 2018. Available from: <https://news.un.org/en/tags/deforestation> [2018, November 25].
- United Nations. Global Warming Report, An 'Ear-Splitting Wake-Up Call' Warns UN Chief [Online]. 2018. Available from: <https://news.un.org/en/story/2018/10/1022492> [2018, November 25].
- United Nations. International Convention Relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties [Online]. 2018. Available from: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=08000002801089a9> [2018, November 17].
- United Nations. Protocol of 1978 relating to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships [Online]. 2018. Available from: <https://treaties.un.org/pages/showDetails.aspx?objid=0800000280291139> [2018, November 17].
- United Nations. Renewable Resources and Conflict [Online]. 2018. Available from: <http://www.un.org/en/land-natural-resources-conflict/renewable-resources.shtml> [2018, November 25].
- United Nations. Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade [Online]. 2018.

Available from:
https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-14&chapter=27&clang=_en [2018, November 17].

United Nations. United Nations Convention on the Law of the Sea [Online]. 2018. Available from: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm [2018, November 17].

United Nations. United Nations Framework Convention on Climate Change [Online]. 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/ccc/ccc.html> [2018, November 17].

United Nations. Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer [Online]. 2018. Available from: <http://legal.un.org/avl/ha/vcpol/vcpol.html> [2018, November 17].

United States Environmental Protection Agency. Environmental Crimes Case Bulletin [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/enforcement/environmental-crimes-case-bulletin> [2018, November 18].

United States Environmental Protection Agency. Minamata Convention on Mercury [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/international-cooperation/minamata-convention-mercury> [2018, November 17].

United States Environmental Protection Agency. Summary of the Clean Air Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-clean-air-act> [2018, November 18].

United States Environmental Protection Agency. Summary of the Clean Water Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-clean-water-act> [2018, November 18].

United States Environmental Protection Agency. Summary of the National Environmental Policy Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-national-environmental-policy-act> [2018, November 18].

United States Environmental Protection Agency. Summary of the Noise Control Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-noise-control-act> [2018, November 18].

- United States Environmental Protection Agency. Summary of the Pollution Prevention Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-pollution-prevention-act> [2018, November 18].
- United States Environmental Protection Agency. Summary of the Toxic Substances Control Act [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/laws-regulations/summary-toxic-substances-control-act> [2018, November 18].
- United States Environmental Protection Agency. What is Acid Rain? [Online]. 2018. Available from: <https://www.epa.gov/acidrain/what-acid-rain> [2018, November 25].
- United States v. Atlantic Richfield Company, 465 F.2d 58 (7th Cir. 1972).
- United States v. Danilow Pastry, Inc., 563 F. Supp. 1159 (S.D.N.Y. 1983).
- United States v. Mitsubishi International Corporation, 677 F.2d 785 (9th Cir.1982).
- United States v. Nanticoke Homes, Inc., No. 91-23 LON (D. Del. 1981).
- United States v. Wright Contracting Company, 728 F.2d 648 (4th Cir. 1984).
- Vines, P. Law and Justice in Australia: Foundations of the Legal System. 3rd ed. South Melbourne: Oxford University Press, 2013.
- Vittana. 12 Advantages and Disadvantages of Genetically Modified Foods [Online]. 2018. Available from: <https://vittana.org/12-advantages-and-disadvantages-of-genetically-modified-foods> [2018, November 25].
- Yu, M.H., Tsunoda, H., and Tsunoda, M. Environmental Toxicology: Biological and Health Effects of Pollutants. 3rd ed. Boca Raton: CRC Press, 2012.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายยุทธศักดิ์ ศิริสินธุ์
วัน เดือน ปี เกิด	27 ตุลาคม 2528
วุฒิการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา Certificate in International Principles of Law and Legal English Mini Master of Laws, Chicago-Kent College of Law, Illinois Institute of Technology นิติศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY